

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ ΠΑ' – ΤΕΥΧΟΣ 2 – ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 2004
ΑΘΗΝΑΙ

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ
ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἰω. Γενναδίου 14 – 115 21 Ἀθήναι
Τηλ.: 210-72.72.253. Fax 210-72.72.251
<http://www.ecclesia.gr>
e-mail:contact@ecclesia.gr

Ἐκδίδεται

Προνοία τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου
Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος
κ. **ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ**

ὑπὸ τοῦ Κλάδου Ἐκδόσεων
τῆς **Ἐπικοινωνιακῆς καὶ Μορφωτικῆς**
ὑπηρεσίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος

Διευθυντῆς τοῦ Κλάδου Ἐκδόσεων
Ἀρχιμ. **Χρυσόστομος Σκλήφας**
Ἀρχιγραμματεὺς τῆς Ἱεραῆς Συνόδου

Ἀρχισυντάκτης
Κωνσταντῖνος Χολέβας

Τμήμα Συντάξεως
Ἐπιμέλεια ὕλης, διόρθωσις δοκιμῶν
Χρήστος Γ. Καραγιάννης, Μ.Τη.

Φωτογραφίες
Χρήστος Μπόνης

Προεκτυπωτικὲς ἐργασίαι
Ἐκτύπωση - Βιβλιοδεσία
ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΛΙΒΑΝΗ ΑΒΕΕ
Σόλωνος 98 – 106 80 Ἀθήνα
Τηλ.: 210-36.61.200. Fax 210-36.17.791
<http://www.livanis.gr>

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΡΟΚΑΤΑΡΚΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΞ ΥΠΟΨΗΦΙΩΝ	83
ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ	
2779, Παραρνήσεις ἐπὶ τῇ εισόδῳ εἰς τὴν Ἁγίαν καὶ Μεγάλην Τεσσαρακοστὴν	84
ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ	
<i>Τοῦ Προέδρου Ὁμίλου Τραπεζῆς Πειραιῶς κ. Μιχαὴλ Σάλλα</i> Πρὸς τὸν Μακαριωτάτον Ἀρχιεπίσκοπον Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστοδούλου	87
<i>Ἱεραῆς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος</i> Πρὸς τὸν Ἐντιμότατον κ. Μιχαὴλ Σάλλα, Πρόεδρον Ὁμίλου Τραπεζῆς Πειραιῶς	88
<i>Ἱεραῆς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος</i> Πρὸς τὴν Ἐρίτιμον κ. Θεοδώρον Μπακογιάννη, Δήμαρχον Ἀθηναίων	89
<i>Ἱεραῆς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος</i> Πρὸς τὸν Πρόεδρον τῆς Η.Γ.Δ.Μ. περὶ τῆς ἀπαγορεύσεως εἰσόδου Ἑλλήνων Κληρικῶν	90
<i>Ἱεραῆς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος</i> Πρὸς τὸν Πατριάρχην Μόσχας καὶ πάσης Ρωσίας κ. Ἀλέξιον περὶ τῆς ἰδρύσεως Ὀνιτικοῦ Πατριαρχείου εἰς Ὀυκρανίαν	91
ΟΜΙΛΙΑΙ	
<i>Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν Χριστοδοῦλου,</i> «Ἀπὸ τὸν Νεολαῖο τοῦ Ἔθνους στὸν Νεολαῖο τῆς Οἰκουμένης»	94
Ἑπίγραμμα πρὸς τιμὴν τῶν Ἑλλήνων Εὐρωβουλευτῶν	98
ΣΥΝΟΔΙΚΑ ΑΝΑΛΕΚΤΑ	
<i>Εἰδικῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τῆς Βιοθικῆς</i> Ἠθικῆ Θεώρηση τῆς Ὑποβοηθούμενης Ἀναπαραγωγῆς	101
<i>Εἰδικῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς Παρακολουθήσεως Εὐρωπαϊκῶν Θεμάτων</i> Ἡ κατάργησις Ἐκκλησιαστικῆς ἀργίας	112
Ἡ θέση τοῦ Μακαριωτάτου γὰρ τὰ Θρησκευτικὰ Σύμβολα	113
Ὁ θεσμὸς τῆς Χριστιανικῆς Οἰκογένειας στὴν Ἐνωμένη Εὐρώπῃ	114
Ἡ ἀπόφασις τοῦ Γαλλικοῦ Κοινοβουλίου γὰρ τὸ θέμα τῶν θρησκευτικῶν συμβόλων	115
<i>Εἰδικῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς Θείας καὶ Πολιτικῆς Οἰκονομίας</i> Ἐπιστημονικὴ Ἡμερίδα με θέμα: «Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία καὶ Φυσικὸ Περιβάλλον»	116
ΤΟ ΑΡΘΡΟΝ ΤΗΣ ΣΥΝΤΑΞΕΩΣ	
Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος, ἡ Εὐρώπη καὶ οἱ Εὐρωβουλευτῆς	117
ΤΟ ΘΕΜΑ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ	
Ἐκδήλωσις πρὸς τιμὴν τοῦ Ἐλλογιμωτάτου κ. Εὐαγγέλου Θεοδώρου Ὁμοτίμου Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν	119
<i>Ἀρχιμ. Χρυσόστομος Σκλήφας,</i> Συνοδικὴ Διαγνώμη	120
<i>Ἀρχιμ. Μάρκον Βασιλάκη,</i> Βιογραφικὰ στοιχεῖα περὶ τὸν Καθηγητὴν κ. Εὐάγγελον Θεοδώρου	121
Ἑπίγραμμα τοῦ κ. Εὐαγγέλου Θεοδώρου	124
<i>Γεωργίου Ν. Φίλια,</i> Τὸ Συγγραφικὸν Ἔργον τοῦ Καθηγητοῦ κ. Εὐαγγέλου Θεοδώρου	129
<i>Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν Χριστοδοῦλου,</i> «...Φόρος Τιμῆς, Χαράς, Εὐγνωμοσύνης καὶ Εὐχαριστιῶν πρὸς τὸν κ. Εὐάγγελο Θεοδώρου...»	133
ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΟΝ	
Ἀπόφασις τοῦ Σ.τ.Ε. περὶ συνταξιοδοτήσεως Κληρικῶν καὶ σχόλιον ἐπ' αὐτῆς ὑπὸ τοῦ Ὁμοτίμου Καθηγητοῦ Πανεπιστημίου κ. Σπυριδῶνος Τρωιάνου	136
ΜΕΛΕΤΑΙ	
<i>Ἀθανασίου Ἀγγελοπούλου,</i> Τὰ Πατριαρχικὰ Δίκαια στὴν Ἑλλάδα σὲ σχέση μετὰ τὰ Δίκαια τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, Μέρος Β'	140
ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΧΟΛΙΑ	146
ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ	149
ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ - ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ	156
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ	165

ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Πρωτ. 142
Ἀριθμ. Διεκπ. 72

Ἀθήνησι τῆ 16ῃ Ἰανουαρίου 2004

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τῆς παραγράφου 2 τοῦ ἄρθρου 19 τοῦ Νόμου 590/1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος», δημοσιεύομεν κατωτέρω «Προκαταρκτικὸν Πίνακα Κληρικῶν» προταθέντων διὰ τὴν ἐγγραφὴν των εἰς τὸν Κατάλογον τῶν πρὸς Ἀρχιερατείαν Ἐκλογίμων καὶ κεκτημένων τὰ ὑπὸ τοῦ Νόμου ὀριζόμενα τυπικὰ καὶ οὐσιαστικὰ προσόντα.

Συμφώνως πρὸς τὰς διατάξεις τῆς παραγράφου 2 τοῦ ἄρθρου 20 τοῦ Νόμου 590/1977, κατὰ τῆς ἐγγραφῆς ὑποψηφίου τινὸς ἐκ τῶν κατωτέρω προτεινομένων, δύναται νὰ ἀσκηθῆ παρ' οἰουδήποτε, κληρικοῦ ἢ λαϊκοῦ, ἔνστασις ἐντὸς δύο (2) μηνῶν ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως, ἐπὶ τῷ λόγῳ ὅτι ὁ προτεινόμενος στερεῖται τῶν πρὸς Ἀρχιερατείαν οὐσιαστικῶν ἢ τυπικῶν προσόντων.

Ἡ ἔνστασις αὕτη ὑποβάλλεται εἴτε πρὸς τὸν οἰκεῖον Μητροπολίτην, εἴτε πρὸς τὴν Ἀρχιερατείαν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου διὰ τὰ περαιτέρω.

ΠΡΟΚΑΤΑΡΚΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΞ
ΚΛΗΡΙΚΩΝ ΥΠΟΨΗΦΙΩΝ ΔΙ' ΕΓΓΡΑΦΗΝ ΕΙΣ ΤΟΝ ΚΑΤΑΛΟΓΟΝ
ΤΩΝ ΠΡΟΣ ΑΡΧΙΕΡΑΤΕΙΑΝ ΕΚΛΟΓΙΜΩΝ

1. Ὁ Ἀρχιμανδρίτης Νικόλαος Ἀλεξίου, τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Σισανίου καὶ Σιατίστης.
2. Ὁ Ἀρχιμανδρίτης Τίτος Γαρεφαλάκης, τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν.
3. Ὁ Ἀρχιμανδρίτης Θεόκλητος Καρακουλίδης, τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἀλεξανδρουπόλεως.
4. Ὁ Ἀρχιμανδρίτης Συμεὼν Λαμπρινᾶκος, τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Γυθείου καὶ Οἰτύλου.
5. Ὁ Ἀρχιμανδρίτης Ἰουστίνος Μαρμαρινός, τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν.
6. Ὁ Ἀρχιμανδρίτης Εὐστάθιος Μαρνασίδης, τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν.
7. Ὁ Ἀρχιμανδρίτης Αὐγουστίνος Μύρου, τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Σερβίων καὶ Κοζάνης.
8. Ὁ Ἀρχιμανδρίτης Ἐπιφάνιος Οἰκονόμου, τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Δημητριάδος καὶ Ἀλυρού.
9. Ὁ Ἀρχιμανδρίτης Γρηγόριος Τσουτσούλης, τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Νέας Κρήνης καὶ Καλαμαριάς.

Ἐντολῆ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου

Ὁ Ἀρχιεραματεὺς

† Ἀρχιμ. Χρυσόστομος Σκλήφας

ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Πρωτ. 449
Ἄριθμ. Διεκπ. 330

Ἀθήνησι τῆ 16ῃ Φεβρουαρίου 2004

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ 2779

**ΠΡΟΣ
ΤΟΥΣ ΑΓΙΟΥΣ
ΗΓΟΥΜΕΝΟΥΣ ΚΑΙ
ΗΓΟΥΜΕΝΑΣ ΚΑΙ
ΤΟΥΣ
ΟΣΙΩΤΑΤΟΥΣ
ΜΟΝΑΧΟΥΣ ΚΑΙ
ΜΟΝΑΧΑΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ**

Θέμα: «*Παραινέσεις ἐπὶ τῇ εἰσόδῳ εἰς τὴν Ἁγίαν καὶ Μεγάλην Τεσσαρακοστήν.*»

*«Ταύτην γὰρ (τὴν Βίβλον) διεξιόντες,
εὐρήσομεν χειραγωγοῦσαν ἀπλανῶς τοὺς ἐπομένους...
Κλίμακά τε ἡμῖν ἀπὸ τῶν γήινων ἐπὶ τὰ οὐράνια
ἐστηριγμένην προβάλλουσαν»¹.*

Ἀγαπητά μας τέκνα ἐν Κυρίῳ,

Εἰσερχόμεθα διὰ μίαν εἰσέτι φοράν, χάριτι καὶ ἀνεκφράστῳ ἀνοχῇ καὶ συγκαταβάσει τοῦ φιλανθρώπου Θεοῦ, εἰς τὴν κατ' ἐξοχὴν περίοδον τῶν πνευματικῶν ἀγώνων καὶ μόχθων, εἰς τὴν περίοδον τῆς Ἁγίας καὶ Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς. Κατ' αὐτὴν τὴν πνευματικωτάτην καὶ κατανυκτικωτάτην περίοδον τοῦ ὅλου Ἐκκλησιαστικοῦ Ἔτους, ἐπιθυμοῦσα ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἵνα ἐπικοινωνήσῃ μεθ' ὑμῶν διὰ τὴν ἐκφράση τὴν ἀγάπην καὶ τὸ ἐνδιαφέρον Αὐτῆς πρὸς τὸ τίμιον Σῶμα τῶν Μοναχῶν, ἀπεφάσισε κατὰ τὴν Συνεδρίαν Αὐτῆς τῆς 4ης ὑπερμεσοῦντος μηνὸς Φεβρουαρίου ἐ.ἔ., ὅπως ἀποστείλῃ πρὸς ὑμᾶς τὴν παροῦσαν Ἐγκύκλιον.

Εὐλαβέστατοι Μοναχοὶ καὶ Μοναχαί,

Ἡ Ἁγία καὶ Μεγάλη Τεσσαρακοστὴ ἀποτελεῖ, κατὰ τὴν Ἐκκλησιαστικὴν ἡμῶν παράδοσιν, τὴν ὑψηλὴν καὶ οὐρανομήκη κλίμακα, ἣτις μεταρσιώνει τοὺς πιστοὺς καὶ μάλιστα τὰς διὰ τῆς εἰσόδου εἰς τὸν δίαυλον τῆς ἀγγελομιμήτου μοναχικῆς πολιτείας ἀφιερωμένας τῷ Θεῷ ψυχάς, ἀναβιβάζουσα ἀπὸ γῆς πρὸς οὐρανόν, ἀπὸ τῶν χοίρων πρὸς τὰ ἐπουράνια καὶ ἀπὸ τῶν λυπηρῶν καὶ συμβατικῶν τῆς παρούσης ζωῆς πρὸς τὰ αἰώνια καὶ τὰ εὐφρόσυνα.

Κατὰ τὴν αὐτὴν περίοδον, πρὸς συμβολισμόν ἀλλὰ καὶ ὑπόμνησιν τῆς μνημονευθείσης οὐρανοδρόμου Κλίμακος, ἣν καλεῖται νὰ ἀνέλθῃ ὁ πιστός, μάλιστα δὲ ὁ Μοναχός, ἄρχεται ἀπὸ τῆς πρώτης ἡμέρας ἢ ἀνάγνωσις, ἐν ταῖς Ἱεραῖς Μοναῖς, τοῦ ψυχοφειλεστάτου Βιβλίου τῆς Κλίμακος, τοῦ κλασσιχωτέρου ἴσως ἐντρυφήματος τῶν βιούντων τὴν ἀγγελικὴν πολιτείαν.

Ὁ Ὅσιος Ἰωάννης ὁ Σιναΐτης, συγγραφεὺς τῆς Κλίμακος, πρὶν ἢ παρουσιάσῃ ἀναλυτικῶς εἰς τὸ ἀσκητικώτατον σύγγραμμά του, τὰς «*δόσις ἀρετᾶς*» καὶ τὰς «*ἀνοσίς κακίας*», ὑποδεικνύει τὴν οὐρανοδρόμον ταύτην Κλίμακα τῆς Θείας ἀνόδου λέγων προοιμιακῶς: «*Εἰς αὐτοῦς, οἱ ὅποιοι θέλουν νὰ γραφοῦν*

1. Ἰωάννου τοῦ Σιναΐτου, «*ΚΛΙΜΑΞ*» (Εἰσαγωγή ὑπὸ τὸν τίτλον «*Κλίμαξ Θείας ἀνόδου*»), Ἐκδοσις Ἱεράς Μονῆς τοῦ Παρακλήτου, Ὡρωπὸς Ἀττικῆς, 1978, σ. 31.

τὰ ὀνόματα αὐτῶν “ἐν τῇ βίβλῳ τῆς ζωῆς” ἡ παροῦσα βίβλος ὑποδεικνύει σαφῶς τὸν ἄριστον δρόμον. Ἐάν τὴν ἀναγνώσωμεν, θὰ διαπιστώσωμεν ὅτι ὅσους τὴν ἔχουν ὡς ὁδηγόν, τοὺς χειραγωγεῖ μὲ ἀσφάλειαν καὶ τοὺς διασφάζει ἀπὸ κάθε ὀλέθριον πρόσκομμα. Μᾶς προβάλλει κλίμακα, ἡ ὁποία ἀρχίζει ἀπὸ τὰ γήινα καὶ φθάνει εἰς τὰ οὐράνια “καὶ τὸν Θεὸν ἐπ’ αὐτῆς ἐστηριγμένον” καὶ καταλήγων προτρεπτικῶς: «Ἄλλ’ ἐπιβῶμεν καὶ ἡμεῖς προθύμως καὶ πιστῶς, παρακαλῶ, τῆς νοερᾶς καὶ οὐρανοδρόμου ταύτης ἀνόδου· ἥς ἀρχὴ μὲν, ἡ τῶν γηίνων ἀποταγή· τέλος δέ, ὁ τῆς ἀγάπης Θεός»².

Καὶ ὄντως ἡ ἀποταγὴ ἀποτελεῖ, ὡς κάλλιον παντὸς ἄλλου γνωρίζετε, τὴν ἀναγκαίαν προϋπόθεσιν διὰ νὰ εἰσέλθῃ τις εἰς τὸ ἐργαστήριον τῆς ἀγιότητος, οἷος ἐστὶν ὁ μοναχικὸς βίος, διὸ καὶ οἰκοδομεῖ αὕτη τὴν πρώτην βαθμίδα εἰς τὴν οὐρανοδρόμον Κλίμακα, ἥτις ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὴν ἀκολουθοῦσαν ξενιτείαν, ἀπαρτίζουν τὸ ἱερὸν δίδυμον τῆς ἠρωικῆς ἀποφάσεως διὰ τὴν «ἀπεπιστρόφῳ λογισμῷ» ἀπομάκρυνσιν ἐκ τῶν τοῦ κόσμου τεργνῶν.

Αἱ ἀρεταὶ αὗται κατακτῶνται δι’ ἀγῶνος κοπιώδους καὶ αἱματηροῦ καὶ σηματοδοτοῦν τὴν ἐν συνεχείᾳ σταυρικὴν πορείαν τοῦ Μοναχοῦ, ὅστις ἀναδεικνύεται «...τάξις καὶ κατάστασις ἀσωμάτων, ἐν σώματι ὑλικῷ καὶ ρυπαρῷ ἐκτελουμένη, ...βία φύσεως διηνεκῆς καὶ φυλακῆς αἰσθήσεων ἀνελλιπῆς... ἠγγισμένον σῶμα καὶ κεκαθαρόμενον στόμα καὶ πεφωτισμένους νοῦς»³.

Τοῦτο ἐν οὐδεμιᾷ περιπτώσει σημαίνει ὅτι ὁ Μοναχός, ἀποτασσόμενος τὰ τοῦ κόσμου καὶ καλλιερῶν τὰς, μεταξὺ πολλῶν ἄλλων, μνημονευθείσας μοναχικὰς ἀρετὰς τῆς ξενιτείας καὶ τῆς ἀποταγῆς, δύναται νὰ δημιουργῇ ῥῆξιν, πολλῶν δὲ μᾶλλον ἀβυσσαλέον χάσμα, εἰς τὰς σχέσεις μὲ τοὺς γονεῖς του, οὔτε βεβαίως νὰ θεωρῆ ὅτι διὰ τῆς μοναχικῆς ἀποκάρσεως αἴρεται ἢ ὑποχρεώσῃς αὐτοῦ ἔναντι τῆς ἐντολῆς τοῦ Κυρίου «Τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα σου»⁴, διότι, ὡς μετ’ ἐμφάσεως τονίζει ὁ αὐτὸς Σιναΐτης Πατὴρ «οὐ μισοῦντες ἡμεῖς τοὺς οἰκείους ἑαυτῶν ἢ τοὺς τόπους ἀναχωροῦμεν. Μὴ γένοιτο!»⁵.

Ἀποτελεῖ μάλιστα ἀναμφίλεκτον πραγματικότητα ὅτι ἐλάχιστοι εἶναι οἱ γονεῖς ἐκεῖνοι, οἱ ὅποιοι μετὰ προθυμίας καὶ χαρᾶς ἐπιθυμοῦν νὰ ἴδουν τὰ τέκνα των Μονα-

χοῦς ἢ Μοναχάς. Οἱ πλεῖστοι ἐξ αὐτῶν ἀρχικῶς διαφωνοῦν ἢ ἀντιδροῦν εἰς τὴν ἀπόφασίν των αὐτὴν καὶ ἐπαφίεται εἰς τὴν ἔμφρονα καὶ διακριτικὴν συμπεριφορὰν τὸσον τῶν τέκνων αὐτῶν (Μοναχῶν) ὅσον καὶ τοῦ Γέροντος ἢ τῆς Γεροντίσεως Ἰνα, ἐν πνεύματι ταπεινώσεως, ὑπομονῆς καὶ ἀνεκτικότητος, ἀποδεχθῶν καὶ σεβασθῶν οἱ γονεῖς τὴν περὶ ἀφιέρωσεως ἀπόφασιν τῶν τέκνων των καὶ νὰ ἀποκαταστήσουν τὰς σχέσεις των μετὰ τῆς Ἱερᾶς Μονῆς τῆς Μετανοίας αὐτῶν.

Εἰς τὴν πλειονότητά των οἱ γονεῖς, οἱ ὅποιοι ἀντιμετωπίζονται δι’ αὐτοῦ τοῦ τρόπου, μεταστρέφονται κατὰ τρόπον ἐντυπωσιακόν, ὥστε νὰ δύναται νὰ εἴπῃ τις ὅτι ἡ μοναχικὴ κλίσις ἐνὸς νέου ἢ μιᾶς νέας, πολλάκις ἀποτελεῖ καὶ κλησιν τοῦ Θεοῦ πρὸς τοὺς ἀδιαφόρους ἢ ἐνδεχομένως καὶ ἐχθρικῶς διακειμένους γονεῖς.

Κατὰ τὴν πατερικὴν διδασκαλίαν ἐξ ἄλλου, εἶναι μὲν ἱερὸς καὶ ἀξιέπαινος ὁ λογισμὸς τῆς ἀποταγῆς καὶ τῆς ξενιτείας, ὅστις παρακινεῖ τοὺς ἐραστὰς τοῦ Κυρίου διὰ νὰ ζήσουν τὸν βίον τῆς ἡσυχίας καὶ τῆς ἀσκήσεως, ἀπομακρυνόμενοι ἀπὸ τοὺς οἰκείους καὶ τὰς ἀνέσεις των, ἀλλὰ ἀπαιτεῖται καὶ ἡ ἀνάλογος διάκρισις, «οὐ γὰρ πᾶσα ξενιτεία ἄκρως γενομένη, καλή»⁶.

Ἐπειδὴ δὲ κατὰ τὰς ἡμέρας μας διεξάγεται συχνάκις ὑπὸ τῶν Μέσων Εὐρείας Ἐνημερώσεως, μάλιστα δὲ ὑπὸ ἐνίων τηλεοπτικῶν σταθμῶν, μία σφοδρὰ πολεμικὴ κατὰ τοῦ Μοναχισμοῦ, ἐξ ἀφορμῆς διαφορῶν θλιβερῶν περιστατικῶν καὶ εἰς ὠρισμένας περιπτώσεις νοσηρῶν, κυρίως ἐκ τοῦ χώρου τῶν «παλαιοσημερολογιτῶν», ἐπιβάλλεται προσοχὴ καὶ εὐαισθησία ἐκ μέρους τῶν Ἱερῶν Μονῶν, ὥστε νὰ ἀποφεύγωνται προληπτικῶς αἱ δυσάρεστοι συνέπειαι ὑπὸ τὴν μορφήν ἀκραίων καὶ πολλάκις βιαιῶν ἀντιδράσεων. Ἡ προσοχὴ αὕτη συνίσταται εἰς τὴν ἀποφυγὴν α) τῆς προσλήψεως ὡς δοκίμων, ἀτόμων μὴ ἐχόντων τὴν κατάλληλον ἡλικίαν καὶ τὴν ἀναγκαίαν ὠριμότητα διὰ μίαν τοιαύτην ἀπόφασιν, ἐκ τῆς ὁποίας ἀπορρέουν πολλαὶ δεσμεύσεις καὶ ὑποχρεώσεις ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ καὶ τῶν ἀνθρώπων, β) τῆς προβολῆς ἀνθρωπίνων κριτηρίων καὶ ἐπιχειρημάτων διὰ τὴν λήψιν ἀποφάσεως πρὸς μοναχικὴν ἀφιέρωσιν, ὡς ἡ ἀπαλλαγὴ στρατεύσεως καὶ ἡ ἀποδέσμευσις ἐκ τῶν οἰκογενειακῶν, ἐπαγγελματικῶν καὶ λοιπῶν ὑποχρεώσεων, διότι, ὡς προεῖπομεν, ὁ Μοναχικὸς Βίος δὲν ἀποτελεῖ ζωὴν ἀνέσεως καὶ ῥαθυμίας ἀλλὰ Σταυροῦ καὶ θυσίας καὶ γ) τῆς

2. Αὐτόθι.

3. Ἐνθ’ ἀν., Λόγος Α’, Περὶ ἀποταγῆς, σ. 39.

4. Ἐξ. 20, 12.

5. Ἐνθ’ ἀν., Λόγος Γ’, Περὶ ξενιτείας, σ. 59.

6. Αὐτόθι, σ. 56.

διαφημίσεως προσώπων ἢ συνοδειῶν, ἢ τῆς ἐξάρσεως χαρισμάτων, ἀνυπάρχτων πολλάκις, σκοπούντων εἰς τὴν προσέλκυσιν νέων μελῶν εἰς μίαν Ἀδελφότητα.

Ἰερὲ τῶν Μοναστῶν καὶ Μοναστριῶν Σύλλογε,

Ἄ Ὁ Μοναχικὸς Βίος εἶναι ἡ πραγμάτωσις τῆς τελειότητος τῆς χριστιανικῆς ζωῆς. Ὁ Μοναχὸς ζητεῖ νὰ ἐφαρμόσῃ πλήρως τὰς χριστιανικὰς ἀληθείας. Δὲν εἶναι δειλὸς ἢ ὀκνηρὸς ἢ συμφεροντολόγος. Εἶναι τοῦναντίον ἀγωνιστὴς γενναῖος, πολεμεῖ κατὰ τῆς κακίας, μεριμνᾷ νυχθημερὸν περὶ τῆς ὑψηλοτέρας ζωῆς, «*ὑπωπιάζει τὸ σῶμα καὶ τὸ δουλαγωγεῖ*»⁷, ἐργάζεται ἀόκνως καὶ προσεύχεται ἀδιαλείπτως. Δικαίως ὁ μοναχικὸς βίος ὑμνήθη ὡς ἡ ὑψίστη, ὡς ἡ ἀληθὴς φιλοσοφία. Ὁ Μοναχὸς ἀποκόπτει τοὺς δεσμοὺς αὐτοῦ πρὸς τὸν κόσμον, προσευχόμενος ὁμῶς δι' αὐτὸν καὶ ἀγωνιῶν διὰ τὴν σωτηρίαν του. Ζῆ ξένον βίον, τὸν μονήρη ἡσυχαστικὸν βίον, διὰ τῆς φυγῆς εἰς τὰς ἐρήμους καὶ τῆς ἀποταγῆς τῶν συγγενῶν, τῆς περιουσίας καὶ τῶν ἀνέσεων, ἀγαπῶν ὁμῶς αὐτοὺς καὶ ἐνδιαφερόμενος διὰ τὴν κατὰ Θεὸν πρόοδον αὐτῶν. Τὸ ἔξοχον μεγαλεῖον τῆς ἀποταγῆς καὶ τῆς ξενιτείας καταφαίνεται εἰς τὴν βίωσιν τῆς ὑπακοῆς, τῆς παρθενίας καὶ τῆς ἀκτημοσύνης, τῶν τριῶν αὐτῶν μοναχικῶν ἀρετῶν, αἱ ὁποῖαι ὀδηγοῦν εἰς τὴν «*ὑπὲρ φύσιν*» κατάστασιν. Ταῦτα πάντα ὁμῶς, ὡς ἤδη ἐτονίσαμεν, δέον ὅπως ἐπιτελεῖ ἐν ἀπολύτῳ διακρίσει, διότι: «*Φῶς μὲν τοῦ*

σώματος πάντων ἄρθρων οἱ αἰσθητοὶ ὀφθαλμοί· φῶς δὲ νοερὸν ἀρετῶν τῶν θείων, διάκρισις»⁸.

Ἐπὶ δὲ τούτοις, ἐπικαλούμενοι καὶ αὐθις ἐφ' ὑμᾶς τὴν Χάριν καὶ τὴν Εὐλογίαν τοῦ Κυρίου ἐπὶ τῇ εἰσόδῳ εἰς τὴν Ἁγίαν καὶ Μεγάλην Τεσσαρακοστὴν, διατελοῦμεν μετ' εὐχῶν πατρικῶν.

† Ὁ Ἀθηνῶν ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΣ, Πρόεδρος

† Ὁ Διδυμοτείχου καὶ Ὁρεστιάδος Νικηφόρος

† Ὁ Μυτιλήνης, Ἐρεσσοῦ καὶ Πλωμαρίου Ἰάκωβος

† Ὁ Λήμνου καὶ Ἀγίου Εὐστρατίου Ἰερόθεος

† Ὁ Γουμενίσσης, Ἀξιουπόλεως καὶ Πολυκάστρου

Δημήτριος

† Ὁ Βεροίας καὶ Ναούσης Παντελεήμων

† Ὁ Δρυϊνουπόλεως, Πωγωνιανῆς καὶ Κονίτισης

Ἀνδρέας

† Ὁ Γυθείου καὶ Οἰτύλου Χρυσόστομος

† Ὁ Δημητριάδος καὶ Ἀλμυροῦ Ἰγνάτιος

† Ὁ Κυθήρων Κύριλλος

† Ὁ Θεσσαλιώτιδος καὶ Φαναριοφερσάλων Θεόκλητος

† Ὁ Καισαριανῆς, Βύρωνος καὶ Ὑμηττοῦ Δανιὴλ

† Ὁ Ὑδρας, Σπετσῶν καὶ Αἰγίνης Ἐφραίμ

Ἄ Ὁ Ἀρχιγραμματεὺς

† Ἀρχιμ. Χρυσόστομος Σκλήφας

7. Πρβλ. Α' Κοριν. 9, 27.

8. Ἐνθ' ἀν., Λόγος ΚΣΤ', Περὶ διακρίσεως, σ. 305.

**ΕΠΙΣΤΟΛΗ
ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ
ΟΜΙΛΟΥ
ΤΡΑΠΕΖΗΣ
ΠΕΙΡΑΙΩΣ
ΠΡΟΣ ΤΟΝ
ΜΑΚΑΡΙΩΤΑΤΟΝ
ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΝ
ΑΘΗΝΩΝ ΚΑΙ
ΠΑΣΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
κ. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΝ**

ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ

Άριθμ. Πρωτ. 2091

Αθήνησι τῆ 9ῃ Ἰανουαρίου 2004

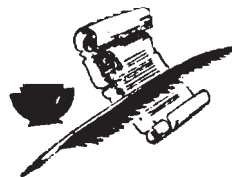
Μακαριώτατε,

Με ιδιαίτερη χαρὰ λάβαμε τὴν ἐπιστολὴ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἑλλάδος, ἣ ὁποία ἀναλυτικὰ μᾶς ἐνημερῶνει γιὰ τὴν ὀλοένα αὐξανόμενη ἀπήχηση τοῦ προγράμματος ἐπιδότησης τῶν πολύτεκνων οἰκογενειῶν τῆς Θράκης.

Τὸ Δ.Σ. τῆς Τράπεζας Πειραιῶς ἀντλώντας ιδιαίτερη ἱκανοποίηση ἀπὸ αὐτὴν τὴν ἐπιτυχία, μὲ δεδομένη τὴν εὐαισθησία καὶ τὸ ἐνδιαφέρον του στὴν κάλυψη κοινωνικῶν ἀναγκῶν καὶ στὴν ἐξυπηρέτηση ἐθνικῶν συμφερόντων σὲ αὐτὴν τὴν εὐαίσθητη περιοχὴ τῆς πατρίδας μας, ἀποφάσισε νὰ συνεχίσει καὶ τὴ φετινὴ χρονιά τὴν ὑποστήριξη τοῦ Συνοδικοῦ προγράμματος ἐγκρίνοντας τὸ ποσὸ τῶν Ἑπτακοσίων Πενήντα Χιλιάδων (750.000) Εὐρώ.

Εὐχόμαστε τὴν ἀπρόσκοπτη συνέχιση καὶ τὴν ἐκπλήρωση τῶν στόχων αὐτοῦ τοῦ προγράμματος.

Με σεβασμὸ καὶ ἐκτίμηση
Μιχάλης Σάλλας

ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἄριθμ. Πρωτ. 388
Διεκπ. 276

Ἀθήνησι τῇ 10ῃ Φεβρουαρίου 2004

**ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΤΗΣ
ΙΕΡΑΣ ΣΥΝΟΔΟΥ
ΠΡΟΣ ΤΟΝ
ΕΝΤΙΜΟΤΑΤΟΝ
κ. ΜΙΧΑΗΛ ΣΑΛΛΑΝ
ΠΡΟΕΔΡΟΝ
ΟΜΙΛΟΥ
ΤΡΑΠΕΖΗΣ
ΠΕΙΡΑΙΩΣ**

Ἐντιμότητα κ. Πρόεδρε,

Ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος μετ' ἰδιαίτερας ἱκανοποιήσεως ἔλαβε τὴν ἀπὸ 9.1.2004 ὑμετέραν ἐπιστολὴν καὶ ἀνέγνω ταύτην ἐν τῇ Συνεδρίᾳ Αὐτῆς τῆς 5ης ὁδεύοντος μηνὸς Φεβρουαρίου ἐ.ἔ.

Ἐν τῇ ὡς ἄνω ἐπιστολῇ, ἀφ' ἑνὸς μὲν ἐκφράζετε τὴν ἰδιαίτεραν ἱκανοποίησιν ὑμῶν διὰ τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ Προγράμματος τῆς Ἱερᾶς Συνόδου διὰ τὴν ἀντιμετώπισιν τοῦ Δημογραφικοῦ Προβλήματος εἰς τὴν εὐαίσθητον περιοχὴν τῆς Θράκης, ἀφ' ἑτέρου δέ, καὶ χάρις εἰς τὴν δεδομένην εὐαισθησίαν καὶ τὸ ἐνδιαφέρον ὑμῶν διὰ τὴν κάλυψιν κοινωνικῶν ἀναγκῶν καὶ τὴν ἐξυπηρέτησιν ἐθνικῶν συμφερόντων, γνωρίζετε τῇ Ἱερᾷ Συνόδῳ τὴν ἀπόφασιν τοῦ ὑπὸ τὴν ὑμετέραν Προεδρίαν τελούντος Ὁμίλου τῆς Τραπεζῆς Πειραιῶς, ὅπως ἐπιχορηγήσῃ καὶ διὰ τὸ τρέχον ἔτος τὸ ἀνωτέρω Πρόγραμμα διὰ ποσοῦ ἑπτακοσίων πενήκοντα (750.000) χιλιάδων εὐρώ.

Ὅθεν, Συνοδικῇ Ἀποφάσει ληφθεῖσιν ἐν τῇ ὡς ἄνω Συνεδρίᾳ τῆς Διαρκοῦς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, γνωρίζομεν ὑμῖν ὅτι ἡ Ἱερά Σύνοδος ἔγνω ἐκφράσαι πρὸς ὑμᾶς τὰς διαπύρους Αὐτῆς εὐχαριστίας διὰ τὴν ὑμετέραν σταθερὰν συναντίληψιν εἰς τὴν ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας ἀναληφθεῖσαν προσπάθειαν, ἡ ὁποία ἀποδίδει ἀγλαοὺς καρπούς.

Ἡ τοιαύτη συμπεριφορὰ ἀναδεικνύει ὑμᾶς οὐ μόνον οἰκονομικὸν ἀλλὰ καὶ λίαν ἀξιόλογον κοινωνικὸν παράγοντα, ὁ ὁποῖος τείνει εὐήκοον οὖς καὶ ἐπιδεικνύει ἀξιοθαύμαστον, ἀλλὰ καὶ ἀξιομίμητον εὐαισθησίαν εἰς καίρια προβλήματα τῆς Πατρίδος ἡμῶν.

Ἐν τῷ προσώπῳ ὑμῶν ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος εὖρεν ἔνθερμον ὑποστηρικτὴν τῶν εὐεργετικῶν καὶ σωστικῶν διὰ τὸν λαὸν πρωτοβουλιῶν Αὐτῆς.

Εὐχαριστοῦντες ὅθεν καὶ αὐθις εὐγνωμόνως διὰ τὴν ὑμετέραν εὐγενῆ προσφορὰν καὶ ἐπικαλούμενοι ἐφ' ὑμᾶς πλουσίαν τὴν εὐλογίαν τοῦ Θεοῦ ἐν οἷς πράττετε ἀγαθοῖς, διατελοῦμεν μετὰ τῆς ἐν Κυρίῳ ἀγάπης καὶ διαπύρων πατρικῶν εὐχῶν.

† Ὁ Ἀθηνῶν ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΣ, Πρόεδρος
Ὁ Ἀρχιεραμματεὺς
† Ἀρχιμανδρίτης Χρυσόστομος Σκλήφας

ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἀριθμ. Πρωτ. 274
Διεκπ. 252

Ἀθήνησι τῆ 9ῃ Φεβρουαρίου 2004

ΠΡΟΣ
ΤΗΝ ΕΡΙΤΙΜΟΝ
κ. ΘΕΟΔΩΡΑΝ
ΜΠΑΚΟΓΙΑΝΝΗ,
ΔΗΜΑΡΧΟΝ
ΑΘΗΝΑΙΩΝ

Ἐρίτιμε κ. Δήμαρχε,

Ὡς τυγχάνει γνωστὸν εἰς ὑμᾶς, ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἀγιωτάτης Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος μετ' ἰδιαίτερου ἐνθουσιασμοῦ συμβάλλει εἰς τὴν προσπάθειαν τῆς Χώρας ἡμῶν διὰ τὴν διοργάνωσιν τῶν Ὀλυμπιακῶν Ἀγῶνων τοῦ 2004, τοῦ κορυφαίου τούτου παγκοσμίου ἀθλητικοῦ γεγονότος, προκειμένου νὰ στεφθῆ μετ' ἐπιτυχίας τὸ ἐθνικὸν αὐτὸ ἔργον.

Εἰδικώτερον, ἀπὸ τὰς ἀρχὰς τοῦ ἔτους 1999 συνέστησεν Εἰδικὴν Συνοδικὴν Ἐπιτροπὴν μὲ σκοπὸν νὰ διερευνήσῃ τὸν τρόπον συμμετοχῆς τῆς Ἐκκλησίας εἰς τὴν ὅλην διοργάνωσιν.

Εἰς τὸ πλαίσιον αὐτῆς τῆς προσπάθειας ὑπεγράφη μεταξὺ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου καὶ τῆς Ὄργανωτικῆς Ἐπιτροπῆς Ὀλυμπιακῶν Ἀγῶνων «ΑΘΗΝΑ 2004» «Μνημόνιον συναντίληψης καὶ συνεργασίας», μὲ τὸ ὁποῖον, ἐκτὸς τῶν ἄλλων προβλέπεται καὶ «*συνεργασία διὰ τὴν διαμόρφωσιν προγράμματος πολιτισμοῦ, τελετῶν καὶ λοιπῶν πολιτιστικῶν ἐκδηλώσεων, ἰδιαίτερος ἐκείνων αἱ ὁποῖαι ἔχουν στόχον τὴν ἀνάδειξιν τῆς Ἑλληνορθοδόξου πολιτιστικῆς κληρονομίας καὶ τὴν ἀνάδειξιν καὶ ἀξιοποίησιν τῆς βυζαντινῆς τέχνης, τῆς βυζαντινῆς μουσικῆς, τῶν βυζαντινῶν χορωδιῶν κ.ο.κ.*».

Ἐν τῷ πλαισίῳ αὐτῷ διετυπώσαμεν κατὰ τὸ παρελθὸν τὴν πρότασιν περὶ τῆς προβολῆς, κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς τηλεοπτικῆς μεταδόσεως τῶν Ἀγῶνων, καὶ δὴ κατὰ τὰ διαλείμματα αὐτῆς, τῆς διαχρονικῆς παραδόσεως τοῦ Γένους ἡμῶν, ἥτοι μνημείων δεικνύοντων τὴν ἀδιάπτωτον καὶ συνεχῆ πορείαν τῆς πόλεως τῶν Ἀθηνῶν, ἀπὸ τῆς ἀρχαιότητος ἕως καὶ σήμερον.

Ὅθεν ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἐν τῇ Συνεδρίᾳ Αὐτῆς τῆς 5ης ὁδεύοντος μηνὸς Φεβρουαρίου ἐ.ἔ. πληροφορηθεῖσα ὅτι κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν Ὀλυμπιακῶν Ἀγῶνων θὰ προβληθῶσι ὑπὸ τοῦ Δήμου Ἀθηναίων τὰ πολιτιστικὰ μνημεῖα τῆς πόλεως τῶν Ἀθηνῶν καὶ διεξελθούσα τὸ θέμα αὐτό, λαβοῦσα δὲ ὑπ' ὄψιν ὅτι εἴθισται, εἰς τὰς πόλεις, εἰς τὰς ὁποίας διοργανῶνται οἱ Ὀλυμπιακοὶ Ἀγῶνες, νὰ προβάλληται ἡ ὅλη παράδοσις τῆς περιοχῆς, ἀπεφάσισεν ὅπως ἀπευθυνομένη πρὸς ὑμᾶς παρακαλέσῃ νὰ ἐπιδείξητε τὴν δέουσαν μέριμναν διὰ τὴν προβολὴν τῆς διαχρονικῆς παραδόσεως τῶν Ἀθηνῶν καὶ τῆς εὐρυτέρας περιοχῆς, διὰ τῆς παρουσιάσεως πέραν τῶν Μνημείων τῆς Κλασικῆς Ἀρχαιότητος καὶ τῶν Βυζαντινῶν τοιούτων –ἰδιαίτερος ἐκτιμωμένων ὑπὸ τῶν Δυτικοευρωπαίων– ὡς καὶ τῆς συγχρόνου πνευματικῆς καὶ πολιτιστικῆς ζωῆς τῶν κατοίκων τῶν Ἀθηνῶν.

Εἰς τὸ ἔργον τοῦτο θὰ ἔχητε τὴν ἀμέριστον συμπαράστασιν τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν, τῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων τοῦ Λεκανοπεδίου καὶ τῶν σχετικῶν Συνοδικῶν Ἐπιτροπῶν.

Ἐχοντες δι' ἐλπίδος ὅτι θέλετε μετ' εὐμενείας ἐξετάσει τὸ ἐν λόγῳ δίκαιον αἴτημα καὶ εὐχαριστοῦντες ἐκ προοιμίου διὰ τοῦτο ἐπικαλούμεθα δαψιλῆ τὴν εὐλογίαν τοῦ Θεοῦ ἐν τοῖς ἀγαθοῖς ἔργοις καὶ διατελοῦμεν μετ' εὐχῶν.

† Ὁ Ἀθηνῶν ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΣ, Πρόεδρος

Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος

† Ἀρχιμ. Χρυσόστομος Σκλήφας

ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἄριθμ. Πρωτ. 183
Διεκπ. 292

Ἀθήνησι τῆ 11ῃ Φεβρουαρίου 2004

**ΕΠΙΣΤΟΛΗ
ΔΙΑΜΑΡΤΥΡΙΑΣ
ΠΡΟΣ
ΤΟΝ ΠΡΟΕΔΡΟ
ΤΗΣ Π.Γ.Δ.Μ. ΠΕΡΙ
ΤΗΣ
ΑΠΑΓΟΡΕΥΣΕΩΣ
ΕΙΣΟΔΟΥ
ΕΛΛΗΝΩΝ
ΚΛΗΡΙΚΩΝ**

Πρὸς
τὸν Ἐξοχώτατον
κ. Boris Traikovski,
Πρόεδρον τῆς Δημοκρατίας
τῆς Π.Γ.Δ.Μ.
Εἰς Σκόπια.

Ἐξοχώτατε κύριε Πρόεδρε,

Ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος, μετ' ἐκπλήξεως καὶ ἀπορίας ἐπληροφορήθη, ὅτι ἀπηγορεύθη ἀπὸ τοῦ παρελθόντος ἔτους ἡ εἴσοδος καὶ ἡ διέλευσις Κληρικῶν καὶ Μοναχῶν τῆς Ἀγιωτάτης Ἐκκλησίας ἡμῶν διὰ τῆς Χώρας ὑμῶν. Οἱ συνοριακοὶ ὑπάλληλοι, οἱ ὁποῖοι προέβησαν εἰς αὐτὴν τὴν ἀπαγόρευσιν, ἰσχυρίσθησαν ὅτι ἔλαβον τοιαύτας ἐντολὰς παρὰ τῆς Κυβερνήσεως αὐτῶν, προτρέψαντες, μάλιστα, αὐτοῖς ὅπως ἀποβάλωσι τὴν ἱερατικὴν ἀμφίεσιν, προκειμένου ἵνα ἐπιτραπῇ εἰς αὐτοὺς ἡ εἴσοδος εἰς τὴν Χώραν ὑμῶν.

Τὸ θέμα τοῦτο ἀπησχόλησε καὶ τὴν Ἱεράν Σύνοδον τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἡ ὁποία κατὰ τὴν Συνεδριαν Αὐτῆς τῆς 5ης ὁδεύοντος μηνὸς Φεβρουαρίου ἐ.ε., ἤχθη εἰς τὴν Ἀπόφασιν, ὅπως ἐκφράσῃ οὐ μόνον τὴν θλίψιν ἀλλὰ καὶ τὴν διαμαρτυρίαν Αὐτῆς διὰ τὴν ἀπαράδεκτον ταύτην ἐνέργειαν εἰς βάρους θρησκευτικῶν Λειτουργῶν τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας.

Τὸ γεγονός τῆς ἀπαγορεύσεως τῆς εἰσόδου καὶ διελύσεως διὰ τῆς Χώρας ὑμῶν Ὁρθοδόξων Κληρικῶν καὶ Μοναχῶν τῆς Ἀγιωτάτης Ἐκκλησίας ἡμῶν, ἀποτελεῖ σαφῆ παραβίασιν τῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων, ὡς καὶ τοῦ δικαιώματος τῆς ἐλευθέρως διακινήσεως τῶν προσώπων καὶ ἀντίκειται εἰς πᾶσαν ἔννοιαν δικαίου.

Ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος διαμαρτύρεται ἐντόνως διὰ τὸ ὡς ἄνω γεγονός καὶ παρακαλεῖ θερμῶς, ὅπως ἡ Κυβέρνησις ὑμῶν προβῇ εἰς τὰς δεούσας ἐνεργείας διὰ τὴν ἐπανόρθωσιν τοῦ ἐν τοῖς ὑπερθεν διαλαμβανομένου ἀτοπήματος, ὅπερ θὰ συμβάλῃ μεγάλως εἰς τὴν παῦσιν τῆς προκληθείσης διαμαρτυρίας.

Πεποιθότες ὅτι διὰ τῆς διακρινούσης ὑμᾶς εὐθυκροσίας θὰ ἰκανοποιήσητε τὸ ὡς εἴρηται εὐλόγον αἴτημα ἡμῶν, διατελοῦμεν μετ' εὐχῶν καὶ τιμῆς.

† Ὁ Ἀθηνῶν ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΣ, Πρόεδρος

Ὁ Ἀρχιεραγματεὺς

† Ἀρχιμ. Χρυσόστομος Σκλήφας

Σημ.: Ἡ ἐπιστολὴ ἐστάλη πρὸ τοῦ ἀεροπορικοῦ δυστυχήματος πού εἶχε ὡς ἀποτέλεσμα τὸ θάνατο τοῦ Προέδρου Traikovski. Ἐπιστολὴ με τὸ ἴδιο περιεχόμενο ἀπεστάλη καὶ στὸν Πρωθυπουργὸ τῆς Π.Γ.Δ.Μ. κ. Μπράνκο Τσερβένκοφσκι.

ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἄριθμ. Πρωτ. 3631 π.ἔ.

Ἀθήνησι τῆ 8ῃ Ἰανουαρίου 2004

**ΠΡΟΣ ΤΟΝ
ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΝ
ΜΟΣΧΑΣ ΚΑΙ
ΠΑΣΗΣ ΡΩΣΙΑΣ
κ. ΑΔΕΞΙΟΝ ΠΕΡΙ
ΤΗΣ ΙΔΡΥΣΕΩΣ
ΟΥΝΙΤΙΚΟΥ
ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΥ
ΕΙΣ ΟΥΚΡΑΝΙΑΝ**

Μακαριώτατε καὶ Ἀγιώτατε Πατριάρχα Μόσχας καὶ πάσης Ρωσίας, ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ λίαν ἀγαπητὲ καὶ περιπόθητε ἀδελφέ καὶ συλλειτουργῆ τῆς ἡμῶν Μετριότητος, κύριε Ἀλέξιε, τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα ἐν Κυρίῳ κατασπαζόμενοι ὑπερήδιστα προσαγορεύομεν.

Κάτοχοι γενόμενοι τῶν ἀπὸ 29ης παρελθόντος μηνὸς Σεπτεμβρίου 2003 Τιμίων Γραμμάτων τῆς Ὑμετέρας λίαν ἡμῖν ἀγαπητῆς καὶ περιποθήτου Μακαριότητος, δι' ὧν γνωρίζεται ἡμῖν ἡ ὑφ' Ὑμῶν ἐπιβεβαιωθείσα πληροφορία, ὅτι ὑπὸ τῶν ὑπευθύνων τῆς κουρίας τοῦ Βατικανοῦ προγραμματίζεται ἡ ἴδρυσις Οὐνιτικοῦ Πατριαρχείου ἐν Οὐκρανίᾳ, ἀνέγνωμεν ταῦτα μετὰ τῆς ὀφειλομένης προσοχῆς, ἐστίασαντες τὸ ἐνδιαφέρον ἡμῶν καὶ εἰς τὴν συνημμένην ἐπιστολιμαίαν μελέτην τοῦ Ἐκλαμπροτάτου Καρδινάλιου κ. Walter Kasper, ἔνθα, διὰ τῆς ἀναπτύξεως ἐπιχειρηματολογίας σχετικῆς πρὸς τὴν γένεσιν ἐν τῇ Ἀγιωτάτῃ Χριστιανικῇ Ἐκκλησίᾳ τοῦ Πατριαρχικοῦ Συστήματος, ἐπιχειρεῖται ἐρμηνεία τῆς προθέσεως ταύτης τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας, ἵνα ἰδρῦσῃ ἐν Οὐκρανίᾳ τό, ὡς εἴρηται, Οὐνιτικὸν Πατριαρχεῖον.

Τὸ σοβαρὸν τοῦτο θέμα ἀψησῶλησε καὶ τὴν Διαρκῆ Ἱεράν Σύνοδον τῆς Ἀγιωτάτης Ἐκκλησίας ἡμῶν κατὰ τὴν Συνεδριαν Ἀυτῆς τῆς 11ης Νοεμβρίου 2003 καὶ ὁμοφώνως ἐλήφθη ἡ ἀπόφασις, ὅπως φιλαδέλφως συμπαρασταθῶμεν τῇ Ἀδελφῇ Ὁρθοδόξῃ Ἐκκλησίᾳ τῆς Ρωσίας καὶ ἐν ταύτῳ ἐκθέσωμεν τὰς θέσεις καὶ ἀπόψεις ἡμῶν ἐπὶ τοῦ ἐν λόγῳ θέματος.

Ἐν πρώτοις ἡ πρόθεσις αὕτη τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας τῆ πρωτοβουλία μάλιστα τοῦ Προέδρου τοῦ Ποντιφικοῦ Συμβουλίου διὰ τὴν Ἐνότητα τῶν Χριστιανῶν Ἐκλαμπροτάτου Καρδινάλιου κ. Walter Kasper, ἐξέπληξεν ἡμᾶς ἰδιαζόντως, καθ' ὅτι οὗτος τυγχάνει καὶ Συμπρόεδρος τῆς Μικτῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Ἐπισήμου Θεολογικοῦ Διαλόγου μεταξὺ Ὁρθοδόξου καὶ Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας, ἥτοι ἐξ ὀρισμοῦ ἐντεταλμένος διὰ τὴν ἐποικοδομητικὴν συμβολὴν εἰς τὴν προώθησιν πνεύματος προσεγγίσεως καὶ συνεργασίας μεταξὺ τῶν δύο Ἐκκλησιῶν.

Ὡς ἐκ τούτου, δυστυχῶς, ὀφειλομέν, ἵνα ὁμολογήσωμεν, ὅτι προβαίνουσα ἡ Ρωμαιοκαθολικὴ Ἐκκλησία εἰς τὴν ὑπ' αὐτῆς ἀποφασισθεῖσαν ἐνέργειαν ταύτην, στρέφεται οὐ μόνον κατὰ τῆς Ἀγιωτάτης Ἐκκλησίας τῆς Ρωσίας ἀλλὰ καὶ τῆς Ὁρθοδοξίας ἐν συνόλῳ, καθ' ὅτι διαβλέπομεν ἐκ μέρους αὐτῆς ἄκριτον καὶ ἀσυνεπῆ πρὸς τὰ συμπεφωνημένα ἐν τοῖς πλαισίοις τοῦ Θεολογικοῦ Διαλόγου ἀναπαραγωγὴν τῆς γνωστῆς κατὰ τὸ παρελθὸν ρωμαιοκαθολικῆς τάσεως ἐπιβολῆς καὶ νομιμοποιήσεως τῆς Οὐνίας, ὡς ἐκκλησιαστικῶς συνεποῦς, καίτοι ἐν τῇ Β' Βατικανῇ Συνόδῳ (1962-1965) ἡ Οὐνία ἀπερρίφθη ἐπισημῶς ὡς μέθοδος ἢ τρόπος ἀποκαταστάσεως τῆς ἐνότητος μεταξὺ τῶν δύο Ἐκκλησιῶν.

Τοὺς λόγους ἡμῶν ἰσχυροποιεῖ καὶ ἡ ἀτυχῆς καὶ παντελῶς ἀυθαίρετος ἐπιχειρηματολογία τοῦ Ἐκλαμπροτάτου Καρδινάλιου κ. Walter Kasper περὶ τῆς

διαμορφώσεως τοῦ Πατριαρχικοῦ Θεσμοῦ, προκειμένου ἵνα δικαιολογηθῆ ἡ ἴδρυσις ἐν Οὐκρανίᾳ Οὐνιτικοῦ Πατριαρχείου πρὸς ἀφιλάδελφον καὶ ὁπωσδήποτε ἀθέμιτον ἐκμετάλλευσιν τῶν ἐν τῇ περιοχῇ ταύτῃ ὑφισταμένων κατὰ τὴν τελευταίαν δεκαετίαν, ὡς μὴ ὄφειλε, περιστασιακῶν ἀναπτύξεων μεταξὺ τῶν διαφόρων σχισματικῶν ομάδων τοῦ Ὁρθοδόξου σώματος.

Τοῦτο λέγομεν, διότι ἀναγινώσκοντες τὴν ἐπιστολιμαίαν μελέτην τοῦ Ἐκλαμπροτάτου Καρδιναλίου κ. Walter Kasper, διαπιστοῦμεν, ὅτι:

α) ἀναφερόμενος εἰς τὸ Πατριαρχικὸν Σύστημα διοικήσεως τῆς Ἐκκλησίας χαρακτηρίζει τοῦτο «*αὐτοκρατορικὸν κατασκευάσμα*», ἥτοι κοσμικῆς καὶ πολιτικῆς προελεύσεως καὶ οὐχὶ ἐκκλησιαστικῆς, ἐνῶ ὡς γνωστὸν τὰ κριτήρια τῆς διαμορφώσεως τοῦ Πατριαρχικοῦ Συστήματος τυγχάνουσιν ἀπολύτως ἐκκλησιαστικά, ἄνευ οὐδεμιᾶς κοσμικῆς ἢ πολιτικῆς ἐπεμβάσεως στηριζόμενα εἰς τὸ «*ἀρχαῖον ἔθος*», τὸ ὁποῖον ἀνεγνώρισε καὶ ἐπεκύρωσεν ἡ Α΄ Οἰκουμενικὴ Σύνοδος (325) καὶ ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἐστηρίχθη ἡ Δ΄ Οἰκουμενικὴ Σύνοδος (451) διὰ τὴν τελικὴν διαμόρφωσιν αὐτοῦ, προκειμένου ἵνα ἀντιμετωπισθῶσιν αἱ αὐθαιρεσίαι τῆς μητροπολιτικῆς πολυαρχίας, ὁ ἔλεγχος τῶν χειροτονιῶν καὶ ἡ ἐκλογή τῶν Ἐπισκόπων, ἔνεκα σοβαρῶν ζητημάτων πίστεως καὶ κανονικῆς τάξεως, ἅτινα προέκυψαν ἐκ τῶν αἰρέσεων.

β) ἀναφέρει σαφῶς, ὅτι τὰ Ὁρθόδοξα Πατριαρχεῖα Ἀλεξανδρείας καὶ Ἀντιοχείας τυγχάνουσι «*νέα Πατριαρχεῖα*» ἰδρυθέντα μετὰ τὴν κρίσιν τοῦ Νεστοριανικοῦ καὶ Μονοφυσιτικοῦ σχίσματος εἰς τὰς περιοχὰς αὐτάς, ὡσεὶ τὰ ἐν λόγῳ Πατριαρχεῖα ἐξ ὀλοκλήρου νὰ ἀπεσχίσθησαν ἐκ τοῦ κορμοῦ τῆς Ἐκκλησίας, ἐνῶ εἰς τὴν πραγματικότητα μόνον τμῆμα τῶν Ἐκκλησιῶν αὐτῶν ἀπεκόπη ἐκ τῆς Κανονικῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας καὶ προσεχώρησεν εἰς τὴν αἵρεσιν. Βεβαίως ὁ τοιοῦτος ἰσχυρισμὸς δικαιολογεῖ πλήρως τὰς προκλητικὰς εἰς βάρος τῶν Ὁρθοδόξων ἐνεργείας τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας εἰς τὰς περιοχὰς τῆς Ἀνατολῆς διὰ τῆς ἰδρύσεως τῶν ὑπὸ τὸν Πάπαν Οὐνιτικῶν Πατριαρχείων καὶ τῶν παραλλήλων ἐκκλησιαστικῶν δομῶν.

Συνεπῶς, ἡ Ἀγιωτάτη Ἐκκλησία ἡμῶν ἐκφράζουσα τὴν πλήρη καὶ ὀλόθυμον συμπαράστασιν Αὐτῆς πρὸς τὴν Ἀδελφὴν Ἀγιωτάτην Ἐκκλησίαν τῆς Ρωσίας,

πρῶτον, ἀποδοκιμάζει κατηγορηματικῶς τὴν σκοπίμως προαναγγεληθεῖσαν ἀφιλάδελφον, ἀθέμιτον καὶ προκλητικὴν πρόθεσιν ἰδρύσεως Οὐνιτικοῦ Πατριαρχείου

ἐν Οὐκρανίᾳ, θεωροῦσα τὴν ὑλοποίησιν τῆς ἀποφάσεως ταύτης ὡς πλῆγμα πρὸς τὸν δοκιμαζόμενον Θεολογικὸν Διάλογον καὶ τὴν ἐπιτευχθεῖσαν ἐσχάτως σημαντικὴν πρόοδον εἰς τὰς σχέσεις τῶν δύο Ἐκκλησιῶν καὶ δὴ ἄνευ οὐσιαστικοῦ λόγου, καθ' ὅσον ἡ Οὐνιτικὴ ἐκτροπὴ ἐν τῇ περιοχῇ τῆς Οὐκρανίας ἐπιβληθεῖσα δυναστικῶς ὑπὸ τοῦ Πολωνικοῦ στέμματος, ἀνήκει ὀριστικῶς εἰς τὸ παρελθὸν καὶ δὲν δύναται ἵνα διεκδικήσῃ οἰανδήποτε ἐκκλησιαστικὴν νομιμοποίησιν,

δεύτερον, θεωρεῖ ἀναγκαίαν τὴν πανορθόδοξον ἀποδοκιμασίαν τῆς προθέσεως ταύτης, ἀφ' ἑνὸς μὲν διότι ἡ προσβολὴ τῆς Ἀγιωτάτης Ἐκκλησίας τῆς Ρωσίας ἀποτελεῖ προσβολὴν τῆς ὅλης Ὁρθοδοξίας, ἀφ' ἑτέρου δὲ διότι τὸ ζήτημα τῆς Οὐνίας καθ' αὐτὸ ἀποτελεῖ καὶ προσβολὴν κατὰ τῆς πλειονότητος τῶν κατὰ τόπους Ἀγιωτάτων Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, ὡς τοῦτο βεβαιοῦται καὶ ἐκ τῆς ἔνεκα τούτου προκληθείσης σοβαρᾶς κρίσεως εἰς τὴν Ἐπίσημον Θεολογικὸν Διάλογον κατὰ τὰς δύο τελευταίας δεκαετίαι, καὶ

τρίτον, προβληματίζεται ὡς πρὸς τὴν ἀνιστόρητον προσβολὴν τῆς κανονικῆς θεμελιώσεως τοῦ Πατριαρχικοῦ Θεσμοῦ ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ καὶ τὴν αὐθαίρετον καὶ ἀσυνεπὴ πρὸς τὴν κοινὴν κανονικὴν παράδοσιν τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων προσπάθειαν ἐκκλησιολογικῆς δικαιώσεως τῆς Οὐνίας.

Ἡ Ἀγιωτάτη Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος πάντοτε ὑπῆρξε ἀντίθετος καὶ ἐντόνως κατακριτικὴ τῆς Οὐνίας καὶ τῶν δι' αὐτῆς ὑπηρετουμένων ἐπιδιώξεων τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας. Οὕτως, ἀπεδοκίμασε τὰς ἐκκλησιολογικὰς παρεκκλίσεις τοῦ ἐν Βαλαμάνδ συνταχθέντος ὑπὸ τῆς Μικτῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Θεολογικοῦ Διαλόγου κοινοῦ κειμένου, κοινοποιήσασα τὴν ἀπόρριψιν αὐτοῦ διὰ Συνοδικῆς Ἐπιστολῆς πρὸς τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον καὶ πάσας τὰς κατὰ τόπους Ἀγιωτάτας Ὁρθοδόξους Ἐκκλησίας, παρὰ τὴν ὑπὸ τινῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν υἱοθετηθεῖσαν περιέργως θετικὴν στάσιν.

Ἡ ἐπιστολιμαία μελέτη τοῦ Ἐκλαμπροτάτου Καρδιναλίου κ. Walter Kasper δικαιώνει τὴν πεπαρησιασμένην ἐκείνην στάσιν τῆς Ἀγιωτάτης Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, καίτοι Αὕτη δὲν ἀντιμετωπίζει ἐσωτερικὸν πρόβλημα Οὐνίας λόγῳ τοῦ ἀσημάντου ἀριθμοῦ τῶν ἐν Ἑλλάδι Οὐνιτικῶν κοινοτήτων.

Τούτων οὕτως ἐχόντων, θεωροῦμεν ἀναγκαίαν τὴν ἄμεσον καὶ ὁμόφωνον ἀποδοκιμασίαν τῆς προθέσεως τοῦ Βατικανοῦ διὰ τὴν ἴδρυσιν Οὐνιτικοῦ Πατριαρχείου

ου ἐν Οὐκρανία ὡς ἀθεμίτου ἐνεργείας κατὰ τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, κατὰ τοῦ Θεολογικοῦ Διαλόγου καὶ κατὰ τῶν ἐποικοδομητικῶν σχέσεων μεταξὺ τῶν δύο Ἐκκλησιῶν.

Ἐχομεν δὲ δι' ἐλπίδος ὅτι, ἐὰν ἐπαληθευθῶσιν αἱ πληροφορίες, ἅστινας ἐσχάτως ἐλάβομεν, ἡ Ρωμαιοκαθολικὴ Ἐκκλησία, ἐν τέλει, θέλει ἐγκαταλείψει τὴν ὑλοποίησιν τῆς ἀποφάσεως ταύτης, κατανοοῦσα τὸ μέγεθος τῆς προξενηθησομένης ζημίας εἰς τὴν μακροχρόνιον καὶ κοπιώδη προσπάθειαν τῆς προσεγγίσεως καὶ ἀποκαταστάσεως τῆς ἐνότητος τῆς τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας, ἐν σχέσει πρὸς τὸ ἐπιδιωκόμενον ἴδιον ὄφελος.

Ταῦτα φιλαδέλφως γράφοντες τῇ Ὑμετέρα περισπουδάστω καὶ Θεοφρουρήτῳ Μακαριότητι εὐχόμενοι πᾶσαν ἀπὸ Θεοῦ ἐνίσχυσιν πρὸς ἀντιμετώπισιν καὶ λυσιτελῆ ἔκβασιν τοῦ, ὡς μὴ ὄφελε, ἀνακύψαντος σοβαροῦ τούτου προβλήματος διὰ τὴν Ἐνότητα τοῦ ἐν Οὐκρανία πληρώματος τῆς τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας, ἀσπαζόμεθα ταύτην φιλήματι ἁγίῳ διατελοῦντες μετὰ τῆς ἐν Χριστῷ ἀγάπης καὶ φιλαδελφίας.

Ὁ Ἀθηνῶν ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΣ, Πρόεδρος

Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος

† Ἀρχιεπίσκοπος Χρυσόστομος Σκλήφας

«**ΑΠΟ
ΤΟΝ ΝΕΟΛΑΙΟ
ΤΟΥ ΕΘΝΟΥΣ
ΣΤΟΝ ΝΕΟΛΑΙΟ
ΤΗΣ
ΟΙΚΟΥΜΕΝΗΣ**»

**ΕΙΣΗΓΗΣΗ ΣΤΗΝ
ΗΜΕΡΙΔΑ ΤΟΥ ΓΡΑΦΕΙΟΥ
ΝΕΟΤΗΤΟΣ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ
ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗΣ
ΑΘΗΝΩΝ
(31/1/2004)**

Τοῦ
Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου
Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος
κ. **ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ**

Παιδιά μου,

Χαίρομαι ιδιαίτερα πὺν βρίσκομαι ἀνάμεσά σας καὶ ἔχω τὴν εὐκαιρία νὰ συζητήσω μαζί σας καὶ νὰ ἀκούσω τοὺς προβληματισμούς σας. Νὰ σᾶς πῶ πρῶτα ὅτι ἡ λέξη «νεολαῖος», πὺν χρησιμοποιεῖται στὸν τίτλο τῆς Ἡμερίδος πιστεύω ὅτι ἔχει τὴν ἔννοια τοῦ νέου στὴν ἡλικία ἀνθρώπου καὶ ὄχι ἐκείνου πὺν εἶναι ἐντεταγμένος σὲ κάποια ἰδεολογική, ἢ ἄλλη κίνηση. Ἐμεῖς οἱ Χριστιανοὶ ἔχουμε βιώματα καὶ ὄχι ἰδεολογήματα.

Ὁ νέος κατὰ τὴν ἡλικία ἀνθρώπος λοιπὸν εἶναι ὁ γεμάτος ἰδανικά, ὁ γεμάτος ὀρμή, ὁ γεμάτος θέληση, ὁ ἐπαναστάτης, ὁ αὐστηρὸς στὴν κρίση του, ὁ πλήρης δημιουργικότητας. Ὅποιος νέος δὲν εἶναι ἔτσι, ἔχει γεράσει πρὶν ἀπὸ τὴν ὥρα του... Ὁ νέος εἶναι ἀγνός, εἰλικρινὴς καὶ ἀνιδιοτελής. Ἐμεῖς, οἱ μεγάλοι, τὸν χαλαῖμε. Ἐμεῖς σᾶς κακομαθαίνουμε, ἐμεῖς σᾶς διδάσκουμε τὴν ἀδικία καὶ τὸ ὅτι χωρὶς μέσον δὲν γίνεται τίποτε, ἐμεῖς σᾶς διδάσκουμε τὴν ἀναξιοκρατία, τὴν ρουσφετολογία, τὴν ἀδιαφάνεια, τὴ διαφθορά. Ἐμεῖς σᾶς εἰσάγουμε στὸ ρατσισμό, στὴν ξενοφοβία, στὴ διάκριση, στὴν ἔλλειψη ἀνεκτικότητας πρὸς τὸν ἄλλον καὶ στὴν ἑτερότητά του. Ἐμεῖς σᾶς διδάσκουμε τὴ σκληρότητα στὴ ζωὴ, τὴν ἐκμετάλλευση, τὴν μοναξιά, τὴν ἀνία, τὴν ἀκεφιά γιὰ τὸ μέλλον. Ἐμεῖς σᾶς ἔχουμε προκαλέσει σύγχυση στὶς ἔννοιες τοῦ «Ἔθνους» καὶ τῆς «Οἰκουμένης».

* * *

Πρὶν νὰ μπῶ στὸ κυρίως θέμα θὰ μοῦ ἐπιτρέψετε νὰ σᾶς πῶ πὺς βλέπει ὁ ἰδρυτὴς τῆς Ἐκκλησίας μας καὶ Ἀπόστολος τῶν Ἐθνῶν Παῦλος τὸν νέο. Γράφοντας πρὸς τὸν ἀκόμη νέο στὴν ἡλικία μαθητὴ του Τιμόθεο τοῦ λέγει: «*Ἄς μὴ σὲ καταφρονεῖ κανεὶς ἐπειδὴ εἶσαι νέος, ἀλλὰ νὰ γίνεις τὸ παράδειγμα γιὰ τοὺς πιστοὺς, στὴν ὀμιλία, στὴ συμπεριφορὰ, στὴν ἀγάπη, στὸ πνεῦμα, στὴν πίστη, στὴν ἀγνότητα. Ἔως ὅτου ἔρθω καὶ τὰ ποῦμε ἀπὸ κοντὰ προσηλώσου στὴν ἀνάγνωση, τὸ κήρυγμα, τὴ διδασκαλία. Μὴν παραμελεῖς τὰ χαρίσματα πὺν εἶναι μέσα σου καὶ σοῦ δόθηκαν ὅταν χειροτονήθηκες. Αὐτὰ νὰ μελετᾷς, μὲ αὐτὰ νὰ ζεῖς, γιὰ νὰ εἶναι φανερὴ ἡ πρόδοός σου σὲ ὅλους. Πρόσεχε τὸν ἑαυτὸν σου καὶ τὴ διδασκαλία σου καὶ νὰ ἐπιμένεις σὲ αὐτά. Διότι κἀνοντας αὐτὰ καὶ τὸν ἑαυτὸν σου θὰ σώσεις καὶ ἐκείνους πὺν σὲ ἀκοῦνε. Μὴν ἐπιπλήξεις πρεσβύτερο στὴν ἡλικία, ἀλλὰ νὰ τὸν νουθετεῖς ὡς πατέρα, τοὺς νεότερους ὡς ἀδελφούς, τὰς πρεσβυτέρας στὴν ἡλικία ὡς μητέρας, τὰς νεοτέρας ὡς ἀδελφάς, μὲ πᾶσαν ἀγνότητα*». (Α' Τιμ. δ' 12). Κοιτάξτε παιδιά μου πόση ἀξία δίνει ὁ Παῦλος στὸν νέο στὴν ἡλικία μαθητὴ του καὶ πὺς τὸν συμβουλεύει γιὰ νὰ εἶναι πετυχημένος στὴ ζωὴ καὶ παράδειγμα γιὰ ὅλους. Ἔτσι σᾶς θέλει ὅλους καὶ ὅλους σας καὶ ἡ Ἐκκλησία μας γιὰ νὰ σᾶς καμαρώνει, νὰ ἀγάλλεται καὶ νὰ ἀποτελεῖτε γι' αὐτὴν καύχησιν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ (Ρωμ. ιε' 18).

Τὸ θέμα τῆς Ἡμερίδος εἶναι «**ἀπὸ τὸν νεολαῖο τοῦ Ἔθνους στὸν νεολαῖο τῆς Οἰκουμένης**». Τὸ σχῆμα ἀπὸ – στὸν ὑποδηλώνει μιὰ **μετάβαση**, ἀπὸ μιὰ κατάσταση σὲ μιὰν ἄλλη. Πρῶτο λοιπὸν ζητούμενο εἶναι ἂν πράγματι πρόκειται γιὰ μετάβαση καὶ ποιᾶς μορφῆς εἶναι. Θὰ σᾶς ἀναφέρω ὀρισμένα παραδείγματα ἀπὸ τὴν Ἱστορία. Γνωρίζετε ὅτι ἡ Ἱταλία ἀπὸ τὸ τέλος τῆς ρωμαϊκῆς αὐτοκρατορίας ἕως τὸν 19ο αἰῶνα, ἦταν ἀπλῶς μιὰ χερσόνησος, μιὰ γεωγραφικὴ περιοχὴ, στὴν

ὅποια ὑπῆρχαν πολλά κράτη, συχνὰ συγκρουόμενα μεταξύ τους. Τὸ γενικὸ αἶσθημα ἦταν ὅτι στὴν περιοχὴ αὐτὴ ζοῦσαν πολλοὶ λαοί, μὲ ἔντονα ἀνταγωνιστικὰ αἰσθήματα. Ἡ Ἰταλία ἔγινε μιὰ χώρα, μιὰ πατρίδα, μὲ πρωτεύουσα τὴ Ρώμη μόλις τὸ 1870, χάρις στοὺς πολιτικούς ἀγῶνες τοῦ Καβούρ καὶ τοὺς ἐπαναστατικούς ἀγῶνες τοῦ Γκαριμπάλντι.

Οἱ ἀγῶνες αὐτοὶ μπορεῖ νὰ εἶχαν ἀποτέλεσμα καὶ νὰ ὀλοκληρώθηκαν κατὰ τὸν 19ο αἰώνα, ἀλλὰ τὰ σπέρματά τους ξεκινοῦν ἀπὸ τὸν 13ο καὶ 14ο αἰώνα μὲ τὸν μέγιστο τῶν Ἰταλῶν ποιητῶν Ντάντε Ἀλιγκιέρ. Καὶ ἀναγνωρίζοντας οἱ Ἰταλοὶ αὐτὴν τὴν ὑπηρεσία στὸ μεγαλοπρεπὲς μαισωλεῖο του, στὴ Ραβέννα, ὅπου ἀπέθανε, χάραξαν τὴν εὐγνωμοσύνη τους μὲ μιὰ δωρικῆς λιτότητας ἐπιγραφή: «*Στὸν Δάντη ἢ Ἰταλία*». Τίποτε ἄλλο. Κι ὅμως τόσο μεγάλο, τόσο ἐκφραστικὸ εὐχαριστῶ. Τὸ ἐπίγραμμα ὑπογράφει ἡ *Ἰταλία*, πού σημαίνει ὅτι καταργήθηκαν τὰ ἕως τότε ἰσχύοντα καὶ δὲν ἔνωσαν οἱ λαοὶ ἐκεῖνοι πὰ διαφορετικοὶ μεταξύ των, δὲν ἔνωσαν Ρωμαῖοι καὶ Ὀστρογότθοι, οὔτε Φλωρεντινοὶ καὶ Πιεμοντέζοι καὶ Σικελοί, ἀλλὰ ὅλοι Ἰταλοί, μὲ κοινὴ πατρίδα τὴν Ἰταλία.

Ἀντίστοιχη πορεία ἀκολούθησε, καθὼς γνωρίζετε, καὶ ἡ Γερμανία. Κι ἐκεῖ ὑπῆρχαν μιὰ σειρά κράτη, μὲ τὶς ἀντιθέσεις καὶ τοὺς πολέμους τους. Κι ἐκεῖ ἕνας μεγάλος ποιητὴς ὑπῆρξε ὁ σπορέας τῆς ιδέας τῆς ἔνωσης ὅλων αὐτῶν σὲ ἓνα ἔθνος μὲ ἓνα κράτος: ὁ Γκαίτε. Κι ἐκεῖ ὑπῆρξαν πολιτικοί, ὅπως ὁ Βίσμαρκ, πού ἐμπνεύστηκαν ἀπὸ τὸ ἔργο τοῦ ποιητῆ καὶ ἔχτισαν τὴ Γερμανία, ἓνα ἐνιαῖο κράτος.

Ἀξιοσημείωτο εἶναι ὅτι ὁ τρόπος μὲ τὸν ὁποῖο ἐνώθηκε ἡ Γερμανία, ὑπῆρξε τὸ πρότυπο γιὰ τὴν ἔνωση τῆς Εὐρώπης: σχηματίσθηκε πρῶτα, τὸ 1834, μιὰ Ἐνωσις τῆς Πρωσίας μὲ ὅλα τὰ ἄλλα γερμανικὰ κράτη σὲ καθαρὰ ἐμπορικὴ καὶ οἰκονομικὴ βάση, τὸ Τσολβεράιν, καὶ ἔπειτα, σιγά-σιγά, ἄρχισε ἡ ἔνταξη τῶν κρατῶν στὸ εὐρύτερο πολιτικὸ σχῆμα, πού σήμερα γνωρίζουμε ὅλοι ὡς Γερμανία.

Δὲν θέλω νὰ ἐπεκταθῶ, οὔτε νὰ ἐπικαλεσθῶ ἄλλα παραδείγματα, ἀλλὰ θέλω νὰ ἐπιστρέψω στὸ ἀρχικὸ ἐρώτημα, ἔχοντας ἤδη φέρει στὸ νοῦ σας τὴν ἱστορικὴ ἐμπειρία. Ἀλλὰ στὸ θέμα μας *μιλάμε γιὰ μιὰ τέτοια μετάβαση*; Μιλάμε γιὰ μιὰ τέτοια μετάβαση πού συνεπάγεται ἀλλαγὴ συνείδησης, ἀλλαγὴ τῆς ἀντίληψῆς μας περὶ τοῦ πού ἀνήκουμε καὶ ποιοὶ εἴμαστε;

Προσέξτε τώρα τί ἀκριβῶς συνέβη: στὰ παραδείγμα-

τά μας ἔχουμε μιὰν ὑπέρβαση, ὄχι ἀπλῶς ἐνὸς τοπικισμοῦ ἀλλὰ πραγματικῶν διαφορῶν. Τὶς ὁποῖες ἐξέφραζε ὁ τοπικισμὸς. Διότι ἀπὸ τὰ ἀρχαῖα χρόνια, ἄλλο ἔθνος ἦσαν οἱ Ρωμαῖοι, ἄλλο οἱ Ἑνετοί, ἄλλο οἱ Ἐτροῦσκοι, ἄλλο οἱ λατινόφωνοι Ἑλληνες τῆς Κάτω Ἰταλίας καὶ Σικελίας, ἄλλο οἱ Κέλτες καὶ ἄλλο οἱ Ὀστρογότθοι.

Μὲ τὸ ἔργο τῶν Καβούρ καὶ Γκαριμπάλντι σημειώθηκε πράγματι μιὰ μετάβαση ἀπὸ - στοῦ, δημιουργήθηκε μιὰ νέα συνείδηση κοινότητος. Ἔτσι ἡ λέξη *Ἰταλοί*, ἐκφράζει πλέον μιὰ ταυτότητα καὶ ὄχι μιὰ διαφοροποίηση.

Ἀντίστοιχη ἦταν ἡ κατάσταση στὴ Γερμανία. Ἦδη ὁ Ἰούλιος Καίσαρ μᾶς περιγράφει τοὺς Γότθους, τοὺς Γερμανοὺς καὶ τοὺς Ἀλεμάνους ὡς διαφορετικὰ ἔθνη καὶ ξέρουμε ὅτι ἐπὶ Βυζαντινῶν οἱ διαιρέσεις αὐτὲς ἦταν πιὸ ἔντονες. Εἶναι ἀμφίβολο ἂν πρὶν τὸν Γκαίτε ὑπῆρχε σὲ κανέναν τὸ αἶσθημα ὅτι ὅλοι αὐτοὶ οἱ λαοὶ ἀπαρτίζουν ἐνιαῖο ἔθνος. Σημειώνουμε λοιπὸν καὶ ἐκεῖ μιὰ μετάβαση σὲ ἀντίληψη ἐνότητος, πού δὲν ὑπῆρξε ποτὲ πρὶν.

Διερωτῶμαι λοιπὸν, ἂν στὴν Ἡμερίδα αὐτὴ μιλάμε γιὰ μιὰ τέτοια μετάβαση. Ἄν δηλαδὴ μιλάμε γιὰ τὴν ἀνεύρεση κοινῶν πολιτισμικῶν στοιχείων, ὥστε πολλὰ ἔθνη νὰ ἀποτελέσουν μιὰ νέα, εὐρύτερη ἐθνικὴ ὄντοτητα. Εἶναι αὐτὸ πού ὑποστηρίζουμε γιὰ τὴν Εὐρωπαϊκὴ Ἐνωσις. Ἄν δὲν ὑπάρξει πολιτισμικὴ καὶ κοινωνικὴ συνάφεια μεταξύ τῶν ἐθνῶν πού τὴν ἀποτελοῦν, δὲν πρόκειται νὰ ὑπάρξει ποτὲ πραγματικὴ ἔνωσή τους.

* * *

Κι ἔρχομαι τώρα στὸ ἐρώτημα ἂν ὁ καθένας πρέπει πρῶτα νὰ τρέφει ἀγάπη γιὰ τὸ ἔθνος του. Πρῶτον, νὰ ποῦμε ὅτι ὁ Κύριός μας δὲν ἀπορρίπτει τὴν ἀγάπη τοῦ κάθε ἀνθρώπου πρὸς τὸ ἔθνος του. Ὁ ἴδιος ἀγαποῦσε τὴν πατρίδα του. Ἀκοῦστε μὲ πόση θλίψη λέγει ἐκεῖνον τὸν θρῆνο γιὰ τὴν Ἱερουσαλήμ, τὴν κοιτίδα τοῦ ἔθνους του: «*Ἱερουσαλήμ, Ἱερουσαλήμ, πού σκοτώνεις τοὺς προφήτες καὶ λιθοβολεῖς τοὺς ἀπεσταλμένους εἰς σέ. Πόσες φορές θέλησα νὰ μαζέψω τὰ παιδιὰ σου, ὅπως ἡ κλώσα μαζεύει τὰ μικρὰ τῆς κάτω ἀπὸ τὰ φτερά τῆς γιὰ νὰ τὰ προστατεύσει καὶ νὰ τὰ ζεστάνει καὶ ἐσεῖς δὲν τὸ θελήσατε*». (Λουκ. ιγ' 34). Νὰ σᾶς πῶ καὶ μιὰ λεπτομέρεια στὴν ἱστορία μὲ τὸν ἑκατόνταρχο καὶ τὸν ἀσθενὴ δοῦλο του, πού δὲν εἶναι καὶ τόσο γνωστὴ, ἀλλὰ εἶναι ἐνδεικτικὴ. Ὁ ἑκατόνταρχος, ὅπως γνωρίζετε, εἶχε πολὺ ἄρρω-

στο τὸν δούλο του, ἔτοιμο νὰ πεθάνει. Ὅταν ἄκουσε γιὰ τὸν Κύριο, τοῦ ἔστειλε μερικοὺς ἀπὸ τοὺς πρεσβυτέρους τῶν Ἰουδαίων, γιὰ νὰ τὸν παρακαλέσουν νὰ σώσει τὴ ζωὴ τοῦ δούλου του. Ξέρετε τί τοῦ εἶπαν οἱ ἐν λόγῳ πρεσβύτεροι, γιατί ἔτσι νόμιζαν ὅτι θὰ τὸν ἐπειθαν νὰ κάνει τὸ θαῦμα; Τοῦ εἶπαν «*Τοῦ ἀξίζει νὰ τοῦ κάνεις τοῦ ἐκατόνταρχου τὴν καλωσύνη γιατί ἀγαπᾷ τὸ ἔθνος μας, καὶ τὴ συναγωγή μας αὐτὸς τὴν ἔκτισε*» (Λουκ. ζ' 3-5). Ὁ Κύριός μας ὡς καρδιογνώστης καὶ ὑπεράνω τῶν ἀνθρώπων σκέψεων ἔκαμε τὸ θαῦμα γιὰ ἄλλους λόγους, ἀλλὰ τὸ ἱστορούμενο ἀπὸ τὸν Εὐαγγελιστὴ Λουκᾶ ἐπιχειρήματα εἶναι ἐνδεικτικὸ τῆς ἀγάπης ποὺ εἶχαν καὶ οἱ πρεσβύτεροι καὶ ὁ Ἰησοῦς γιὰ τὸ Ἔθνος τους.

Τὴν ἴδια ἀγάπη πρὸς τὸ Ἔθνος τους εἶχαν καὶ ὅλοι οἱ Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας. Ὅλοι τους ἦσαν ὑπὲρ τῆς εἰρήνης τῶν λαῶν, ἀλλὰ καὶ ὑπὲρ τῆς ὑπερασπίσεως τῆς Πατρίδος, ὅταν Αὐτὴ δεχόταν ἐπίθεση καὶ κινδύνευαν τὰ ὄσια καὶ τὰ ἱερά τους. Ὁ Κωνσταντῖνος Οἰκονόμος ὁ ἕξ Οἰκονόμων τονίζει ὅτι ὁ κάθε χριστιανὸς ὀφείλει νὰ ἀγαπᾷ καὶ νὰ εὐεργετῇ τὴν Πατρίδα του, διότι αὐτὴ «*εἶναι τὸ ἱερό θησαυροφυλάκιο ὄλων τῶν πραγματικῶν ἡμῶν καλῶν καὶ τῶν ἐλπίδων*». (Κων. Οἰκονόμου Λόγοι, Ἐπιμ. Θ. Σπεράντσα, Ἀθήναι, 1971, σελ. 336-339).

Ἡ ἀγάπη πρὸς τὸ Ἔθνος μᾶς βοηθεῖ στὴν ἀγάπη τοῦ πλησίον, ὅποιος κι ἂν εἶναι αὐτός, σὲ ὅ,τι κι ἂν πιστεύει. Γιὰ μᾶς τοὺς Χριστιανοὺς «*οὐκ ἔνι Ἰουδαῖος οὐδὲ Ἕλληνας, οὐκ ἔνι δούλος οὐδὲ ἐλεύθερος, οὐκ ἔνι ἄρσεν καὶ θῆλυ· πάντες γὰρ ἡμεῖς ἐν ἐσμέν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ*» (Γαλ. γ' 28). Ἐπίσης, ὁ Κύριος μετὰ τὴν Ἀνάστασή Του δίδει τὴν ἐντολὴ στοὺς μαθητὲς Του: «*Πορευθέντες μαθητεύσατε πάντα τὰ ἔθνη, βαπτίζοντες αὐτοὺς εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος*» (Ματ. κη' 19). Προσέξτε, δὲν περιορίζει τὸ κήρυγμά του στὸ ἔθνος του, ἀλλὰ τὸ στέλνει σὲ ὅλο τὸν κόσμον, στὴν οἰκουμένη γιὰ νὰ σώσει ὅλο τὸν κόσμον ἀπὸ τὴν ἁμαρτία.

Ἡ ἀγάπη τοῦ Κυρίου μας πρὸς τὸ Ἔθνος του, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὴν Οἰκουμένη ἀποτελεῖ τὸ κλειδί τῆς Σύνταξής μας. Ὁ νέος ἂν δὲν ἀγαπᾷ τὸ Ἔθνος του, δὲν μπορεῖ νὰ ἀγαπήσει τὴν Οἰκουμένη. Ὁ νέος ποὺ δὲν τρέφει κανένα συναίσθημα γιὰ τὸ ἔθνος, στὸ ὁποῖο γεννήθηκε καὶ ἀνατράφηκε καὶ στὸ ὁποῖο ἀνήκουν ἡ μητέρα καὶ ὁ πατέρας του καὶ οἱ πρόγονοί του, τῶν ὁποίων ἀποτελεῖ τὴ συνέχεια, δὲν μπορεῖ νὰ ἀγαπήσει, δὲν μπορεῖ, δὲν ἔχει τὴ δύναμη νὰ ἀγκαλιάσει τὸν ὁποιοδήποτε συνάνθρωπό του.

Αὐτὸς ποὺ ἰσχυρίζεται ὅτι «δὲν εἶναι πατριώτης ἀλλὰ κοσμοπολίτης», τελικὰ δὲν εἶναι τίποτε ἄλλο ἀπὸ ἓνα φτερό στὸν ἄνεμο, ἢ ἓναν ἀνεμοδείκτη.

Ἡ ἀγάπη αὐτὴ πρὸς τὸ Ἔθνος δὲν πρέπει βεβαίως νὰ διολισθαίνει πρὸς ἐθνικισμούς, καὶ ἀκόμη χειρότερα πρὸς σοβινισμούς, διότι τότε παύει νὰ εἶναι ἀγάπη, ποὺ πάντα στέγει, πάντα ἐλπίζει, πάντα ἀνέχεται καὶ πάντα ὑπομένει. Παύει νὰ εἶναι αἴσθημα χρέους καὶ διακονίας καὶ μετατρέπεται σὲ ἐγωιστικὴ ἀντίληψη ὑπεροχῆς.

* * *

Κι ἐρχομαι τώρα στὸ ἐρώτημα τί εἶναι ἡ οἰκουμενικότητα; Σᾶς φαίνεται ἓνας ὁμόκεντρος κύκλος, ποὺ περικλείει τὴν ἐθνικότητα; Νομίζετε ὅτι ὑπάρχει μιὰ κλίμακα, πρώτη βαθμίδα τῆς ὁποίας εἶναι ὁ τοπικισμός, δεύτερη ἡ ἐθνότητα καὶ τελευταία ἡ οἰκουμενικότητα; Σύμφωνα μὲ τίς ἰδικές μας τίς ὀρίζουσες δὲν ἰσχύει τὸ ἀνωτέρω σχῆμα, ἀλλὰ τὸ «*πρόσωπο, οἰκογένεια, συγγένεια, τοπικὴ κοινότητα, πατρίδα, ἐθνότητα, πολιτιστικὴ κοινότητα*».

Ἡ οἰκουμενικότητα ὅπως τὴν ἐδίδαξαν ὁ Κύριός μας, οἱ μαθητὲς Του, οἱ Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας καὶ οἱ Ἰσαπόστολοι Κύριλλος καὶ Μεθόδιος καὶ Κοσμάς ὁ Αἰτωλός, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὴν πλευρά του ὁ Ρήγας ὁ Βελεστινλῆς καὶ τὴν ὁποία βιώνουμε κι ἐμεῖς ὅλοι ὡς Χριστιανοὶ Ὁρθόδοξοι, ἔχει ὡς γνωρίσματα τὴν εἰρήνη στὸν κόσμον, τὴν ἀλληλεγγύη τῶν ἐθνῶν, τὴν ἀγάπη μεταξὺ τῶν καὶ κυρίως τὸ σεβασμὸ τῆς ταυτότητας τοῦ κάθε ἔθνους. Γι' αὐτὸ καὶ στὴν Εὐρωπαϊκὴ Ἐνωση τὴν ἐνότητα τῶν ἐθνῶν ποὺ τὴν ἀποτελοῦν, τὴν βλέπουμε μὲ τὴν προϋπόθεση τῆς διατήρησης τῆς ἰδιοπροσωπίας τους.

Ἡ παγκοσμιοποίηση, ἀντιθέτως πρὸς τὴν οἰκουμενικότητα ὅπως ἐμεῖς τὴν ὀρίζουμε, εἶναι ἡ σύγκραση τῶν λαῶν καὶ ἡ ἐπ' αὐτῶν ἐπιβολὴ ἐνὸς μοντέλου ζωῆς, ποὺ δὲν εἶναι ἀκριβῶς πολιτισμὸς, ἀλλὰ τρόπος συμπεριφορᾶς ποὺ διευκολύνει τὴν ἀνάπτυξη τῆς παγκόσμιας ἀγορᾶς. Γι' αὐτὸ ἐμεῖς δὲν δεχόμεθα τὴν παγκοσμιοποίηση, διότι ἔχομε κυριαρχία τῆς συμπεριφορᾶς τῶν κατὰ κόσμον ἰσχυροτέρων ἐπὶ τῶν ἀσθενεστέρων καὶ αὐτὸ εἶναι σὲ ἀπόλυτη ἀντίθεση πρὸς τὴ Χριστιανικὴ διδασκαλία. *Γιὰ ἐμᾶς ἀντὶ νὰ ἐπιβάλλεται ὁ ἰσχυρός, θὰ ἔπρεπε νὰ προστατεύεται ὁ ἀδύνατος. Ἡ ἀγάπη ἔξω βάλλει τὴν ἐκμετάλλευση. Ἡ παγκοσμιοποίηση δὲν στηρίζεται στὴν ἀγάπη, ἀλλὰ στὸν ἐγωισμὸ καὶ τὸν ὠφελιμισμὸ μὲ τὴν κοσμικὴ ἔννοια τοῦ ὄρου.*

Ἡ οἰκουμενικότητα λοιπὸν γιὰ ἐμᾶς δὲν ἔχει σχέση μὲ τὴν παγκοσμιότητα, οὔτε βέβαια μὲ τὴν πολυφυλετικότητα. Διότι ὁ ὅρος οἰκουμενικότητα, ὅπως καὶ καθολικότητα δὲν ἐκφράζουν μεταβάσεις, ἀλλὰ συνειδητοποιήσεις. Ἐμεῖς πιστεύουμε ὅτι ἡ Ἐκκλησία μας εἶναι Μία, Ἁγία καὶ Καθολική. Ἀλλὰ καθὼς μᾶς εἰδοποιεῖ ὁ μέγας ρώσος θεολόγος Βλαδιμίρ Λόσκι «ἡ καθολικότης ἀποκαλύπτεται ἐν τῇ ἀληθεῖ αὐτῆς ἐννοίᾳ, τῇ καθαρῶς χριστιανικῇ, ἡ ὁποία δὲν δύναται νὰ ἐρμηνευθῇ διὰ τοῦ ἀφηρημένου ὅρου “γενικότης”. Ἡ λίαν συγκεκριμένη ἐννοία τῆς λέξεως “καθολικότης” περιλαμβάνει ὄχι μόνον τὴν ἐνότητα, ἀλλὰ καὶ τὴν πολλαπλότητα ὑποδηλοῦ μίαν συμφωνίαν μεταξὺ τῶν δύο, ἢ μᾶλλον ταυτότητα τινὰ τῆς ἐνότητος καὶ τῆς πολλαπλότητος, ἡ ὁποία καθιστᾷ τὴν ἐκκλησίαν καθολικὴν ἐν τῷ συνόλῳ τῆς, καθὼς ἐπίσης καὶ ἐν ἐνὶ ἐκάστῳ τῶν μελῶν τῆς». (Βλ. Λόσκι, «Ἡ Μυστικὴ Θεολογία τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας», Θεσσαλονίκη, 1964, σελ. 208). Καὶ ὅταν ὁ Ἅγιος Γρηγόριος ὁ Νύσσης γράφει «κατὰ πᾶσαν τὴν οἰκουμένην ἀπ’ ἄκρου τοῦ οὐρανοῦ καὶ ἕως τοῦ ἄκρου αὐτοῦ» (Ἐπιστολή 3η) δὲν ἐννοεῖ μίαν πραγματικότητα χώρου, ἀλλὰ πνεύματος. Για τοὺς Χριστιανοὺς λοιπὸν οἱ ὅροι καθολικότητα καὶ οἰκουμενικότητα δὲν ἐκφράζουν μεταβάσεις, ἀλλὰ συνειδητοποιήσεις.

Ἄν δοῦμε τὰ πράγματα μὲ αὐτὴ τὴ λογικὴ, τότε γιὰ μᾶς ἡ οἰκουμένη δὲν ἀποτελεῖ μίαν βαθμίδα, ἀλλὰ συνειδητοποίηση τῶν διαστάσεων μας ὡς προσώπων, ὡς

οικογένειας, ὡς ἔθνος, συνειδητοποιήσεις διαστάσεων ποὺ δροῦν καὶ συλλειτουργοῦν, τὴν ἴδια ὥρα στὸν ἴδιο ἄνθρωπο, χωρὶς ἢ μίαν νὰ καταργεῖ τὴν ἄλλη, χωρὶς ἢ μίαν νὰ εἶναι ὑπέρτερη ἀπὸ τὴν ἄλλη. Καὶ μάλιστα αὐτὸ μᾶς ἐπιτρέπει καὶ μᾶς ὑποχρεώνει νὰ μαχόμεθα γιὰ τὴ διατήρηση στὴ ζωὴ τῆς οἰκογένειάς μας, τῆς τοπικῆς μας παράδοσης, τῆς πατρίδας μας, τοῦ ἔθνους μας, τοῦ πολιτισμοῦ μας καὶ τῆς κοινότητάς του, χωρὶς καθόλου νὰ ἀντιστρατεύομαστε τὴν οἰκουμενικότητά μας.

Ἐμεῖς παιδιά μου, ὡς Χριστιανοί, ἀνήκουμε στὴν Οἰκουμένη, εἴμαστε ἄνθρωποι τῆς Οἰκουμένης, ἀφοῦ ὁ Κύριός μας «πάντας ἀνθρώπους θέλει σωθῆναι καὶ εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας ἐλθεῖν», ἀλλὰ πρῶτα ἀνήκουμε στὸ Ἔθνος μας, ἀνήκουμε στὴν Παράδοσή μας, ἔχουμε τὴν Ταυτότητά μας. Μᾶς ἀρέσει καὶ «πᾶμε» τὸ ψηφιδωτὸ καὶ ὄχι τὸν λευκὸ τοῖχο, ἔστω κι ἂν ἔχει ἐπένδυση χρυσοῦ... Τὸ κάθε Ἔθνος εἶναι μίαν πολύτιμη στὴ μοναδικότητά της ψηφίδα στὴν Οἰκουμένη καὶ ἡ συνεργασία τῶν Ἐθνῶν ἔχει ὡς ἀποτέλεσμα τὸ ὁμορφο δημιούργημα τῆς συνύπαρξής τους, μὲ βάση τὸ σεβασμὸ τῆς ἐτερότητάς τους.

Παιδιά μου, χωρὶς τὴν Παράδοσή μας δὲν μποροῦμε νὰ ζήσουμε, ἀλλὰ καὶ χωρὶς διάλογο καὶ χωρὶς κοινωνία μὲ τοὺς πλησίον ὄλης τῆς Οἰκουμένης, τοὺς ἐγγυὺς καὶ τοὺς μακρὰν, δὲν μποροῦμε νὰ ἐπιζήσουμε. Καὶ γι’ αὐτὸ καὶ τὸ Ἔθνος καὶ ἡ Οἰκουμενικότητα εἶναι ἀναγκαῖοι θεσμοὶ γιὰ τὴν ἴδια τὴ ζωὴ μας καὶ κάθε φορὰ ποὺ προσευχόμεθα νὰ συνειδητοποιοῦμε αὐτὴ τὴν ἀλήθεια.

**ΟΜΙΛΙΑ
ΣΤΟ ΓΕΥΜΑ
ΠΡΟΣ ΤΙΜΗΝ
ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ
ΕΥΡΩΒΟΥΛΕΥΤΩΝ**

(7 Φεβρουαρίου 2004)

Ἀξιότιμα μέλη τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ Κοινοβουλίου,

Σᾶς καλωσορίζω ἀπὸ καρδιάς! Σᾶς εὐχαριστῶ γιὰ τὴν τιμὴ, καὶ ἀκόμη πιὸ πολὺ, γιὰ τὴ χαρὰ ποὺ μοῦ δίνετε, ὄντες συνδαιτυμόνες μου.

Ἐπιτρέψτε μου νὰ εὐχαριστήσω ἰδιαιτέρως, ὅσους ἀπὸ σᾶς προσκάλεσαν ὁμάδες στελεχῶν τῆς Ἐκκλησίας μας, ἐπιτρέποντάς τους νὰ ζήσουν ἀπὸ κοντὰ τὴ λειτουργία τοῦ Εὐρωκοινοβουλίου: τὴν ἐρίτιμο κυρία Καραμάνου καὶ τοὺς ἀξιοτίμους κ.κ. Δημητρακόπουλο, Ζαχαράκη, Κουκιάδη, Μπακόπουλο, Ξαρχάκο, Τρακατέλλη, Τσάτσο καὶ Χατζηδάκη.

Ἔχουμε σὲ λίγο ἐκλογές τοῦ Ἑλληνικοῦ Κοινοβουλίου καὶ εὐχομαι τὸ ἀποτέλεσμά τους νὰ εἶναι ὅ,τι καλύτερο γιὰ τὴν πατρίδα μας. Ἄς μὴ λησμονοῦμε ὁμῶς, ὅτι οἱ ὄροι καὶ οἱ τρόποι τῶν ἐκλογῶν, εἶναι καθοριστικοὶ τοῦ πολιτικοῦ καὶ τοῦ εὐρύτερα κοινωνικοῦ μας ἐπιπέδου. Εὐχομαι, λοιπόν, νὰ εἶναι καὶ αὐτοὶ σὲ ἐπίπεδο ποὺ ὠφελεῖ τὴν πατρίδα μας.

Ἡ Ἐκκλησία ἔδωσε ἐντολὴ σὲ ὅλους τοὺς ἱερεῖς νὰ κρατηθοῦν μακριὰν τῆς πολιτικῆς ἀντιπαράθεσης. Αὐτὸ τὸ ἀποφάσισε, ἐπειδὴ δὲν θὰ ἤθελε νὰ πιέσει ψυχικὰ, ὅσους πιστοὺς στηρίζουν κόμματα καὶ ὑποψήφιους, ποὺ ἔχουν ἐπιδείξει πολιτικὲς ἄρνησης καὶ ἀμφισβήτησης τῆς Ἐκκλησίας.

Σύντομα θὰ γίνουν καὶ οἱ εὐρωεκλογές, ἀλλὰ ἕως τότε θὰ ἔχουμε ἐτοιμάσει, Κυρίου θέλοντος, ἰδιαιτέρη προβολὴ τῶν θέσεων καὶ τῶν ἀγῶνων ἑνὸς ἐκάστου ἕξ ὑμῶν, γιὰ τὸν εὐρωπαϊκὸ πολιτισμὸ καὶ τὴ διαμόρφωση τῆς Ἐνωμένης Εὐρώπης. Εὐελπιστοῦμε ὅτι ἡ προβολὴ ποὺ ἐτοιμάζουμε, θὰ δώσει σὲ ὅλη τὴν Ἐκκλησία ἀλλὰ καὶ στὸ εὐρύτερο κοινό, τὴ δυνατότητα νὰ μάθει γιὰ τὸ σημαντικὸ ἔργο σας στὴν Εὐρωβουλή.

Ἡ Ἐκκλησία μας δίνει ἰδιαιτέρη προσοχὴ στὴν Εὐρωπαϊκὴ Ἐνωση. Θεωρεῖ ὑποχρέωσή της νὰ μὴ παρεμβαίνει *πολιτικά*, ἀλλὰ καθήκον της νὰ παρεμβαίνει *πολιτιστικά*, ὥστε νὰ εἶναι σῶττειρα τῆς ἰδιοπροσωπίας τοῦ Ἑλληνα, καὶ ἔτσι, νὰ παροτρύνει ὅλες τὶς χριστιανικὲς Ἐκκλησίες σὲ ἀγῶνα ὑπεράσπισης τῆς ἰδιοπροσωπίας κάθε λαοῦ τῆς Εὐρώπης.

Ὁ ἀγῶνας γιὰ τὴ διατήρηση τῆς προσωπικότητας τοῦ ἀνθρώπου εἶναι φενάκη καὶ παραπλάνηση, ἀν δὲν εἶναι ἀγῶνας γιὰ τὴ διατήρηση τῆς οἰκογένειας καὶ τῆς κοινωνικότητας τοῦ ἀνθρώπου, ἀν δὲν εἶναι ἀγῶνας γιὰ τὴ σωτηρία τῆς παρὰδοσῆς του, τῆς ἱστορίας του, τῆς γλώσσας του, τῆς πίστες του. Καὶ ὅλα αὐτὰ μηδενίζονται, ἀν δὲν ἐντάσσονται στὸ εὐρύτερο πολιτιστικὸ περιβάλλον, μέσα στὸ ὁποῖο ἀρθρώνεται ὁ ἰδιαιτέρος κόσμος τοῦ ἀνθρώπου, ποὺ τὸν συνοψίζουμε μὲ τὸν ὄρο ἰδιοπροσωπία.

Γνωρίζετε τὶς ἀπόψεις μου, κατὰ τὶς ὁποῖες ἡ Εὐρωπαϊκὴ Ἐνωση πρέπει νὰ παραμείνει ἡ δημιουργικὴ ἔκφραση τοῦ εὐρωπαϊκοῦ πολιτισμοῦ. Ἐπιμένω νὰ πιστεύω ὅτι ἡ Ἐνωσή μας πρέπει νὰ μὴ ξεφτίσει μεταβαλλόμενη σὲ ἀνάπηρη ζῶνη ἐμπορικῶν συναλλαγῶν, ἀλλὰ καὶ νὰ μὴ διογκωθεῖ ἀναπαράγοντας τὸ πρότυπο τῆς Σοβιετικῆς αὐτοκρατορίας, ὥστε νὰ μὴ ἀναπαράξει καὶ τὴ μοῖρα τοῦ προτύπου.

Συνιστᾷ ἄραγε παρέμβαση ἢ διατύπωση τῶν ἀπόψεών μου, γιὰ τὴν ποιότητα τῆς Ἐνωμένης Εὐρώπης; Εἶμαι βέβαιος πὼς ὄχι, σὲ πείσμα τοῦ τί γράφουν ὀρισμένες ἐφημερίδες. Ὡς Προκαθήμενος τῆς Ἐκκλησίας μας, διακονῶ τὸν λαό μας, ἐργάζομαι ἔχοντας κατὰ νοῦν τὴ διατήρηση καὶ προκοπὴ τοῦ ποιμνίου, χωρὶς νὰ

Τοῦ
Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου
Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος
κ. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ

ἀποπειρῶμαι παρέμβαση στὴν ἐξωτερικὴ πολιτικὴ καμιάς κυβέρνησης. Ἄλλὰ ἀδυνατῶ νὰ καταλάβω, γιατί ὀρισμένοι δημοσιογράφοι καταγγέλλουν τὴ φωνὴ τῆς Ἐκκλησίας, ἐνῶ καταπίνουν τὴν κάμηλο τῶν παρεμβάσεων ποικίλων καὶ πανίσχυρων ὁμάδων πιέσεως.

Ἐρωτῶ: θὰ ἐθεωρεῖτο ἀνεπίτρεπτη παρέμβαση ἡ ἀντίσταση τῆς Ἐκκλησίας στὴ μετατροπὴ τοῦ Παρθενῶνα σὲ μεζονέτες γιὰ τουρίστες ὑψηλοῦ εἰσοδήματος; Ἐὰν μᾶς λένε *ναί*, λυπούμεθα γιὰ τὴν τύφλωσή τους. Ἐὰν μᾶς λένε, *καλὰ ἐκεῖ ὄχι*, τότε ἡ ἐρώτησή μας εἶναι: ποῖος εἶπε ὅτι ἡ γλῶσσα τοῦ λαοῦ εἶναι λιγότερο ἀπὸ Παρθενῶνας; Ποῖος εἶπε ὅτι ὁ πολιτισμὸς του εἶναι ἀσήμαντος σὲ σχέση μὲ τὴν Ἀκρόπολη;

Εἶμαι βέβαιος ὅτι ἄσχετα ἀπὸ τὴν καλὴ ἢ ἀπορριπτέα πολιτικὴ μιᾶς κυβέρνησης, σὲ τοῦτο ἢ τὸν ἄλλο τομέα, ἡ Ἐκκλησία πρέπει νὰ ἔχει τὴ δική της παρουσία, πού εἶναι μαρτυρία ἐνώπιον τοῦ Κυρίου. Ἔχει τὸ ἔργο της, ἔχει τὰ κριτήριά της. Καὶ ἓνα ἀπὸ τὰ ἔργα της, εἶναι νὰ μένει πάντοτε ἡ Κιβωτὸς τοῦ γένους, τῆς ἰδιοπροσωπίας του. Ἡ Ἐκκλησία δὲν εἶναι διαιτητικὸ συμπλήρωμα τῆς πολιτικῆς διατροφῆς.

Γι' αὐτὸ τὸ λόγο, καὶ μὲ αὐτὸ τὸν τρόπο, σήμερα σὰς μιλῶ. Ἐγὼ καταλαβαίνω ὅτι δὲν χρειάζεται νὰ χρησιμοποιῶ περικοπὲς τοῦ Εὐαγγελίου γιὰ νὰ ἔχω ἐκκλησιαστικὸ λόγο, καὶ εἶμαι βέβαιος ὅτι καὶ σεῖς ἀντιλαμβάνεσθε ὅτι δὲν κάνω πολιτικὴ γιὰ μόνον τὸ λόγο ὅτι ἀναφέρομαι σὲ θέματα πού ἀπασχολοῦν, ἢ θὰ ἔπρεπε νὰ ἀπασχολοῦν τοὺς πολιτικοὺς.

Ἀρχίζοντας τὴν ἀναφορὰ μου σὲ θέματα πού ἀπασχολοῦν τὴν Ἐκκλησία μας ἀλλὰ καὶ σὰς, μὲ τὸν δικό σας τρόπο, θὰ ἤθελα νὰ ἀναφερθῶ στὴν μεγάλη προσπάθεια πού κάναμε γιὰ νὰ συμπεριληφθεῖ στὸ Σύνταγμα τῆς Εὐρώπης ρητὴ ἀναφορὰ στὸν χριστιανισμὸ ὡς τὸν ἱστορικὸ της πατέρα, ὡς τὸν κύριον παράγοντα διαμόρφωσής της σὲ μία ἐνιαία πολιτικὴ ὄντοτητα.

Οἱ περισσότεροι πολιτικοὶ καὶ δημοσιογράφοι νομίζουν ὅτι ἀποτύχαμε. Ἄλλὰ ἐὰν δεῖτε τὰ πράγματα ἀπὸ τὴ δικὴ μας σκοπιά, θὰ διαπιστώσετε ὅτι γιὰ πρώτη φορὰ στὴν ἱστορία ἀπὸ τὸ Μέγα Σχίσμα, οἱ χριστιανικὲς Ἐκκλησίες καὶ ὁμολογίες τῆς Εὐρώπης ἐνωθήκαμε στὴν υπεράσπιση μιᾶς πνευματικῆς προσπάθειας. Γιὰ πρώτη φορὰ ἐπιτύχαμε μιὰ πανευρωπαϊκὴ ἐκκλησιαστικὴ συνεργασία.

Τὸ γεγονὸς εἶναι, ἀπὸ μόνον του, ἐξαιρετικὰ σημαντικό. Ὡστόσο, ἡ θετικὴ δυναμικὴ του ὑπῆρξε ἀκόμη μεγα-

λύτερη: ἑκατομμύρια Εὐρωπαῖοι, ἀπὸ τὴ Λισσαβόνα ἕως τὴ Μόσχα καὶ ἀπὸ τὸ Ρέικιαβικ ἕως τὴν Ἀθήνα, συναισθάνθηκαν τὴν ἀνάγκη νὰ υπερασπίσουν τὰ πνευματικὰ θεμέλια τῆς Εὐρώπης, νὰ υπερασπίσουν τὴν χριστιανικὴ τους ταυτότητα. Ἡ παρουσία αὐτῶν τῶν ἀνθρώπων στὰ συνέδρια, τὶς ὁμιλίες καὶ τὶς ἄλλες ἐκδηλώσεις, πού ὀργάνωσαν ἐπὶ τοῦ θέματος τόσον οἱ Ἐκκλησίες ὅσον καὶ ἐκπαιδευτικοὶ φορεῖς, ὑπῆρξε ἄκρως ἐντυπωσιακὴ. Γνωρίζω πόσο ἐντυπωσιάστηκαν ἀπὸ τὴν ἀνταπόκριση τοῦ κοινοῦ, Ἱεράρχες καὶ ἐκπρόσωποι τῶν εὐρωπαϊκῶν Ἐκκλησιῶν καὶ ὁμολογιῶν. Ἐγὼ ὁ ἴδιος, μιλώντας ἐκτὸς Ἑλλάδος, διεπίστωσα ὅτι τὸ κοινὸ συμμετεῖχε σὰν νὰ ἐπρόκειτο γιὰ μεγάλη γιορτὴ.

Ἄλλὰ ὑπάρχει κάτι ἀκόμη πού χρωστῶ ἐδῶ νὰ ἀναφέρω: ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος ἐτοιμάζει μὲ πυρετώδη ρυθμὸ τὴν πρώτη ψηφιακὴ βιβλιοθήκη καὶ φωτοθήκη, μὲ ἀποκλειστικὸ θέμα τὴν εὐρωπαϊκὴ συνείδηση, ὅπως αὐτὴ διαμορφώθηκε ἀπὸ τὸν χριστιανισμὸ. Ἡ ἀνταπόκριση στὸ ἐγχείρημά μας ἀπὸ Ἐκκλησίες, πολιτιστικὸς ὀργανισμοὺς ἀλλὰ καὶ λογίους ὅλης τῆς Εὐρώπης εἶναι πρᾶγματι συγκινητικὴ.

Αὐτά, κατὰ τὴ γνώμη μου ἀποδείχνουν πόσο σωστὴ καὶ γόνιμη ὑπῆρξε ἡ πρωτοβουλία μας νὰ κινητοποιηθοῦμε γιὰ τὴν ἀναφορὰ τοῦ χριστιανισμοῦ στὸ εὐρωπαϊκὸ Σύνταγμα.

Τὴ χαρὰ μου σκιάζει μιὰ ἀνησυχία, τὴν ὁποία δὲν ἔχω ἐκφράσει, ἀλλὰ θὰ ἤθελα σήμερα νὰ συμμεριστῶ μαζί σας: ἔχω ἀγωνία γιὰ τὸ μέλλον τῆς Κύπρου. Οἱ Ἕλληνες τῆς Κύπρου θὰ περάσουν αὐτὸ τὸ τρίμηνο, ἴσως τὶς πιὸ δύσκολες ὥρες τῆς ἱστορίας τοῦ ἀγῶνα τους γιὰ Ἐλευθερία, πιὸ δύσκολες καὶ ἀπὸ τὶς ὥρες τῶν συμφωνιῶν Ζυρίχης καὶ Λονδίνου. Τὴν ἐποχὴ τῶν συνομιλιῶν ἐκείνων πού κατέληξαν στὶς Συμφωνίες Ἰδρύσεως τοῦ Κυπριακοῦ κράτους, ἦσαν ὅπως ἄλλοι οἱ διεθνεῖς συσχετισμοὶ δυνάμεων: ὑπῆρχαν ἰσχυρὰ ἀντερείσματα, τὰ ὁποία ἐπέτρεπαν ἀντίσταση στὶς πιέσεις. Γνωρίζετε πολὺ καλύτερα ἀπὸ ἐμένα, πόσο διαφορετικὸ εἶναι σήμερα τὸ διεθνὲς τοπίο. Γνωρίζετε ὅτι ὁ σημερινὸς συσχετισμὸς δυνάμεων εἶναι πολὺ πιὸ ἰσχυρὸς σὲ μέσα, καὶ πολὺ πιὸ ἀδύναμος σὲ ἠθικὰ κριτήρια.

Γνωρίζετε ἐπίσης καὶ τὸ ἄλλο, τὸ ὁποῖο εἶναι τὸ πλεον ἐπικίνδυνον: οἱ λαοὶ ἔχουν πεισθεῖ ὅτι δὲν εἰσακούγονται γιὰ τὰ μεῖζονα πολιτικὰ ζητήματα, ὅτι οἱ ἀποφάσεις παίρνονται ἐρήμην καὶ εἰς πείσμα των. Καὶ ἀντιδρῶν μὴ μετέχοντας, ἀντιδρῶν περιοριζόμενοι σὲ ὅ,τι εὐθέως καὶ

ἀμέσως ἀναφέρεται στὰ ἐπαγγελματικά καὶ οἰκονομικά των θέματα. Μὲ δυὸ λόγια, ὑπάρχει μιὰ ἀπόσυρση τοῦ λαοῦ ἀπὸ τὴν πολιτική, ἀπόσυρση ποὺ ἔχει πολλές συνέπειες σὲ κείριους τομεῖς. Τὸ γεγονός ρίχνει τὴ σκιά του καὶ στὸ Κυπριακό. Τὰ γνωρίζετε πολὺ καλὰ αὐτά, δὲν χρειάζεται νὰ τὰ ἐκθέσω.

Μένει λοιπὸν ἐπάνω σὲ ὅσους ἔχουν ἐπίγνωση τῶν πραγμάτων, νὰ ἀναλάβουν τὶς εὐθύνες των. Ἡ Ἐκκλησία πρέπει νὰ δεῖ μὲ ποιούς τρόπους θὰ πρέπει νὰ ἐνεργήσει, ὥστε νὰ συμπαρασταθεῖ ἐνισχύοντας τὸ ἠθικὸ τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ, ἀλλὰ καὶ τὶς ὑπεύθυνες κυβερνήσεις Ἑλλάδος καὶ Κύπρου.

Ἐχω τὴν πεποίθηση πὼς οἱ πολιτικὲς δυνάμεις στὴν Ἑλλάδα, τὴν Κύπρο ἀλλὰ καὶ τὴν Εὐρωβουλή, θὰ ἀξιοποιήσετε τὸ Εὐρωκοινοβούλιο καὶ τὶς δυνατότητες ποὺ σᾶς προσφέρει. Εἶμαι βέβαιος ὅτι ὄλοι καταλαβαίνετε πὼς αὐτὸ τὸ τρίμηνο θὰ χρειασθεῖ νὰ δείξετε ὄλο τὸ σθένος τῆς ψυχῆς σας, καὶ ὄλη τὴ διπλωματικὴ ικανότητά σας.

Γνωρίζω πὼς ὑπάρχει μιὰ ομάδα πολιτικῶν, ἡ ὁποία θεωρεῖ ὅτι ἡ ἔνταξη τῆς Τουρκίας εἶναι ἀναπόφευκτη. Ἐπικαλοῦνται τὴ *real politik* καὶ τὰ συμφέροντα τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἐνωσης. Ἄς ἀναρωτηθοῦμε ὁμως, μήπως ἡ ἐπίκληση τῆς *real politik* δὲν εἶναι ἡ εἰμαρμένη, ἀλλὰ τὸ ἐξαγόμενο ποὺ προκύπτει ἀπὸ τὴν ἀγωνιστικότητα τῶν πολιτικῶν καὶ τὴν ικανότητά τους. Ἄς ἀναρωτηθοῦμε, ἐπίσης, ποιά στάση θὰ ἔχει ὁ ρεαλισμὸς τοῦ φοφοδεοῦς αὔριο, ὅταν θὰ ζητηθεῖ νὰ γίνουν πλήρη μέλη τῆς Ε.Ε. ἡ Ἀλγερία, τὸ Ἰσραήλ, καὶ τὸ Μαρόκο. Ἄς ἀναρωτηθοῦμε, ἐπὶ τέλους, ἂν οἱ Εὐρωπαῖοι πολιτικοὶ παλεύουν γιὰ τὴν ἔνωση τῆς Εὐρώπης, ἢ γιὰ τὴ συγκρότηση μιᾶς πολυ-

θνικῆς Εὐρωπέξ, ἑταιρίας περιορισμένης εὐθύνης.

Εἶναι στὸ χέρι τῶν πολιτικῶν νὰ χειριστοῦν τὶς σχέσεις μας μὲ τὴν Τουρκία ὅπως κρίνουν σκόπιμο, ὑπηρετοῦντες τὰ συμφέροντα τοῦ ἔθνους. Καθὼς ἔχω καὶ σὲ ἄλλη εὐκαιρία τονίσει, ἡ ἀπόφαση τῶν πολιτικῶν δὲν ἐμποδίζει καθόλου τὴν ἀπόφαση τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, καὶ μαζί της τῶν ἄλλων εὐρωπαϊκῶν Ἐκκλησιῶν, νὰ ἀγωνισθοῦν γιὰ τὴν ὑπεράσπιση τοῦ εὐρωπαϊκοῦ πολιτισμοῦ. Αὐτό, τὸ ἀναπτύσσω καὶ στὸ βιβλίο ποὺ ἔχω τὴ χαρὰ νὰ σᾶς προσφέρω σήμερα, ἔκδοση τῆς «Ἀλληλεγγύης» τῆς Ἐκκλησίας μας, στὸ πλαίσιο τῶν πολιτιστικῶν δραστηριοτήτων της.

Ἄλλὰ θεωρῶ περισσότερο οὐσιώδες νὰ σᾶς μεταφέρω τὴν ἀγωνία τῆς Ἐκκλησίας μας γιὰ τὴ μοίρα τῆς Θράκης καὶ τῆς Κύπρου. Νιώθω τὴν ἀνάγκη νὰ σᾶς πῶ ὅτι οἱ Ἱεράρχες τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, στὴ συντριπτικὴ τους πλειοψηφία, βλέπουμε τὸν Ἑλληνισμό νὰ ὀδηγεῖται ἐπικινδύνως κοντὰ στὸ βωμὸ τοῦ Μολώχ τῶν γεωσυμφερόντων, καὶ δὲν μποροῦμε νὰ εἴμαστε ἀπαθεῖς μὲ αὐτό. Ὅπως δὲν μπόρεσαν οἱ Ἱεράρχες τῆς Σμύρνης νὰ μείνουν ἀπαθεῖς τὸ 1922, δὲν μποροῦμε κι ἐμεῖς νὰ πνίξουμε τὴν ἀγωνία μας μὲ τὸ μαξιλάρι τῆς *real politik*.

Θὰ ἤθελα νὰ σᾶς μιλοῦσα γιὰ θέματα σχετικὰ μὲ τὸν χριστιανισμό ποὺ ἀπασχολοῦν τὴν Ε.Ε. καὶ μάλιστα τὰ νέα κράτη μέλη της. Ἄλλὰ φοβοῦμαι ὅτι ἂν σᾶς μιλοῦσα γι' αὐτά, θὰ ἦμουν ἐκτὸς πραγματικότητος. Ἡ Κύπρος εἶναι τούτη τὴν ὥρα καυτὸ κάρβουνο στὴν ψυχὴ μου, κι ἐλπίζω, καὶ προσεύχομαι, καὶ στὴ δικὴ σας ἐπίσης. Εὐχομαι ὁ Κύριος νὰ σᾶς ἐνδυναμώνει, καὶ νὰ σᾶς δίνει τὸ χάρισμα νὰ μετατρέπετε τὴν ἀγωνία σὲ ἀγώνα.

ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΙΔΙΚΗ ΣΥΝΟΔΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΕΠΙ ΤΗΣ ΒΙΟΗΘΙΚΗΣ

Συμπεράσματα - Προτάσεις

**ΗΘΙΚΗ ΘΕΩΡΗΣΗ
ΤΗΣ
ΥΠΟΒΟΗΘΟΥΜΕΝΗΣ
ΑΝΑΠΑΡΑΓΩΓΗΣ**

(Ιανουάριος 2004)

α. Είσαγωγή

1) Το όλο θέμα της τεχνολογικά υποβοηθούμενης αναπαραγωγής, ή ίσως ορθότερα παρεμβατικής γονιμοποίησης, είναι μοναδικής ψυχολογικής σπουδαιότητας, κοινωνικής σημασίας αλλά και πνευματικής βαρύτητας. Με τις σύγχρονες αναπαραγωγικές τεχνικές είναι δυνατόν να δικαιωθούν οι προσδοκίες των υπόγονιμων συζύγων και να ικανοποιηθεί ή βαθεία ανάγκη της πατρότητας και της μητρότητας. Κάτι τέτοιο μπορεί μὲν να *ένισχύει την συνοχή της συζυγικής ζωής και να αυξάνει το αίσθημα της πληρότητας και της ολοκλήρωσης της έννοιας της οικογένειας, παράλληλα όμως γεννά καινοφανή προβλήματα ήθικου, ιατρικού, ψυχολογικού, νομικού και κοινωνικού χαρακτήρος*. Τα προβλήματα αυτά είναι αποτέλεσμα της μηχανοποίησης ενός κατ' ἐξοχήν προσωπικού, βαθεία συναισθηματικού και ιερού γεγονότος, τὸ δὲ μέγεθος και ἡ ποικιλότητά τους αποτελοῦν συνάρτηση τῶν χρησιμοποιουμένων μεθόδων, τῶν συνθηκῶν κάτω ἀπὸ τις ὁποῖες αὐτὲς ἐφαρμόζονται και τῶν ἀνεξέλεγκτων δυνατοτήτων και ἀναπόφευκτων συνεπειῶν πὸν αὐτὲς συνεπάγονται.

2) Ἡ υποβοηθούμενη ἀναπαραγωγή ἀποτελεῖ ἀναμφίβολα ἓνα ἀπὸ τὰ πιὸ ἐντυπωσιακὰ ἐπιτεύγματα τῆς ἱατρικῆς και τῶν βιολογικῶν ἐπιστημῶν, μὲ βαθύτατες κοινωνικὲς συνέπειες. Τὸ γεγονός τῆς γεννήσεως ἓνός νέου ἀνθρώπου, μὲ τὸ ὁποῖο αὐτὴ συνδέεται, χαιρετίζεται μὲ ἰδιαίτερο θαυμασμό, δέος και χαρὰ. Παράλληλα ὁμως και τὸ πρόβλημα τῆς ποιοτικῆς στάθμης τῆς ζωῆς και αὐτοῦ και τῶν γονέων του δὲν εἶναι εὐκαταφρόνητο. Γιὰ τὴν Ἐκκλησία *ποιότητα ζωῆς ἓνός ἀνθρώπου δὲν σημαίνει μόνον βιολογικὴ ἢ ψυχολογικὴ ἀριότητα και κοινωνικὴ εὐδαιμονία, ἀλλὰ μαζί μὲ αὐτὰ και δυνατότητα πνευματικῆς ολοκλήρωσης*. Αὐτὴ ἡ πνευματικὴ διάσταση εἶναι πὸν προσδίδει στὸν ἀνθρώπο τὸ αἶσθημα τῆς ψυχοσωματικῆς ἁρμονίας και τὴν ἔκταση τῆς ὑπαρξιακῆς του πληρότητας.

β. Βασικὲς θεολογικὲς θέσεις

3) Ἡ Ἐκκλησία προσλαμβάνοντας και μεταμορφώνοντας τὴ συνείδησή μας ἐπισημαίνει και διατηρεῖ τις τεράστιες δυνατότητες και τις ἀπεριόριστες προοπτικὲς πὸν διανοίγει στὸν ἀνθρώπο ἢ χάρις τοῦ Θεοῦ. Γι' αὐτὸ και μὲ κανένα τρόπο δὲν *μπορεῖ νὰ νοηθεῖ ὡς ἀντικειμενοποιημένη αὐθεντία πὸν ἀποβλέπει στὴν τυποποίηση ἢ στὴν ἀστυνόμευση τῆς ζωῆς μας*. Σκοπὸς τῆς δὲν εἶναι ἡ ἐπιβολὴ κανόνων και ἀπαγορεύσεων στὴ ζωὴ μας, ἀλλὰ ἡ διαμόρφωση κριτηρίου πὸν ὀδηγεῖ στὴ γνώση τῆς ἀλήθειας πὸν ἐλευθερώνει (Ἰω. η' 32).

4) Ἡ Ἐκκλησία βαθεία γνωρίζει και μὲ συμπάθεια κατανοεῖ τὴν ἀνθρώπινη φύση και ἀδυναμία μας. Παράλληλα ὁμως θέλει νὰ προστατεύσει και τὴν ἱερότητα τοῦ προσώπου μας· μαζί μὲ τὴν ἐπιθυμία τῆς τεκνογονίας, νὰ ἐμπνεύσει και τὴν ἀνάγκη τοῦ Θεοῦ· *μαζί μὲ τὴν φιλανθρωπία τῆς, νὰ προσφέρει και τὴν*

ἀκεραιότητα τῆς ἀλήθειας τῆς μαζί με τὴν οἰκονομία τῆς, νὰ δώσει καὶ τὴν ἀκρίβεια τοῦ θεϊκοῦ θελήματος.

5) Βασικὸ στοιχεῖο τῆς ὀρθόδοξης ἀνθρωπολογίας εἶναι ἡ ἀναγνώριση τῆς ἱερότητος τῆς ὑπάρξεως τοῦ ἀνθρώπου. Σκοπὸς τοῦ «κατ' εἰκόνα Θεοῦ» πλασμένου ἀνθρώπου εἶναι νὰ ὁμοιωθεῖ με τὸν Θεὸ (Γεν. α' 26). Γιὰ τὸν λόγο αὐτόν, ὅταν κανεὶς ἀσχολεῖται με τὸν ἄνθρωπο, πολὺ περισσότερο ὅταν «χειρίζεται» τὸν ἄνθρωπο, ἱεραρχεῖται καὶ συνεπῶς πρέπει νὰ ἐνεργεῖ με ἱερό φόβο καὶ σεβασμὸ.

6) Ὁ ἄνθρωπος δὲν εἶναι αἷτιος τῆς ὑπάρξεώς του. Κάθε ἀναγωγή στὴν ἀρχὴ τῆς ζωῆς του πρέπει νὰ γίνεται με αἴσθημα δέους καὶ ὄχι με «ὑβριν». Τὸν Θεό, εἴτε τὸν βλέπουμε ὡς χορηγὸ τῆς ζωῆς, ὁπότε τὸν προσεγγίζουμε μετὰ φόβου, εἴτε ἀδιαφοροῦμε γι' αὐτόν, ὁπότε ἐνεργοῦμε οἱ ἴδιοι ὡς θεοί. Στὴ δευτέρη περίπτωση ἔχουμε τὴν «ὑβριν», τὸ τίμημα τῆς ὁποίας εἶναι βαρὺ.

γ. Ἡ σημασία τῆς ψυχοσωματικῆς συμφυΐας τοῦ ἀνθρώπου

7) Κάθε ἄνθρωπος ἔχει ἀθάνατη, αἰώνια ψυχὴ, στενὰ συνδεδεμένη με τὸ σῶμά του. Ἡ ψυχοσωματικὴ συμφυΐα προσωρινὰ διακόπτεται με τὸν βιολογικὸ θάνατο καὶ ἀποκαθίσταται με τὴν ἀνάσταση τῶν σωμάτων στὴ βασιλεία τοῦ Θεοῦ.

8) Ἡ βιολογικὴ ἀρχὴ τοῦ ἀνθρώπου σημαδεύει καὶ τὴν γέννησή του ὡς ψυχοσωματικῆς ὄντοτητας με σύμφυτη τὴν δυνατότητα τοῦ «τέκνον Θεοῦ γενέσθαι» (Ἰω. α' 12). Ἡ γονιμοποίηση, μαζί με τὴν βιολογικὴ ζωὴ καὶ ὄντοτητα, προσδίδει στὸν ἄνθρωπο τὴν ὑπαρξή, τὸ εἶναι, τὴν ψυχὴ.

9) Ἡ ψυχὴ δὲν ἐγκαθίσταται στὸ σῶμα, ἀλλὰ εἶναι σύμφυτη, με αὐτό. Μαζί με τὸ σῶμα γεννιέται καὶ ἡ ψυχὴ.

Μάλιστα ὁ ἅγιος Γρηγόριος Νύσσης ὁμιλεῖ διεξοδικὰ γιὰ τὸ ταυτόχρονο τῆς γεννήσεως ψυχῆς καὶ σώματος. «Ἄλλ' ἐνὸς ὄντος τοῦ ἀνθρώπου, τοῦ διὰ ψυχῆς τε καὶ σώματος συνεστηκότος, μίαν αὐτοῦ καὶ κοινὴν τῆς συστάσεως τὴν ἀρχὴν ὑποτίθεσθαι, ὡς ἂν μὴ αὐτὸς ἑαυτοῦ προγενέστερός τε καὶ νεώτερος γένοιτο, τοῦ μὲν σωματικοῦ προτερεύοντος ἐν αὐτῷ, τοῦ δὲ ἐτέρου ἐφυστερίζοντος... Ἐν δὲ τῇ καθ' ἕκαστον δημιουργία μὴ προτιθέσθαι τοῦ ἐτέρου τὸ ἕτερον, μήτε πρὸ τοῦ σώματος τὴν ψυχὴν, μήτε τὸ ἔμπαλιν...» («Περὶ κατασκευῆς τοῦ ἀνθρώπου», ΕΠΕ 5, 206).

10) Κάθε ἄνθρωπος ποὺ συλλαμβάνεται ἔχει μὲν ἀρχή, ἀλλὰ δὲν ἔχει τέλος. Ἡ ἀρχή, ἡ σύλληψη τοῦ κάθε ἀνθρώπου, ἀποτελεῖ γιὰ τὴν Ὀρθόδοξη Ἐκκλησία ἕνα γεγονὸς μοναδικῆς σπουδαιότητος. Ὁ θεῖος προορισμὸς καὶ ἡ προοπτικὴ τῆς αἰωνίου βασιλείας προσδίδουν στὴ στιγμή τῆς συλλήψεως μιὰ μοναδικότητα ποὺ ὑπερβαίνει τὰ ὅρια τῆς βιολογικῆς ταυτότητος καὶ τοῦ ἐφήμερου βίου.

δ) Ἡ ἀνάγκη τῆς μητρότητος

11) Ἡ ἐπιθυμία ἀποκτήσεως τέκνων εἶναι φυσικὴ καὶ ἱερή. Μέσα σὲ αὐτήν, ἡ Ἐκκλησία ἀναγνωρίζει τὸ σχέδιο τοῦ Θεοῦ νὰ δημιουργήσῃ τὸν ἄνθρωπο γιὰ νὰ γίνῃ μετοχος τῆς μακαριότητος Του. Κατὰ τὸν ἅγιο Ἰωάννη τὸν Δαμασκηνό: «Ἐπεὶ οὖν ὁ ἀγαθὸς καὶ ὑπεράγαθος Θεὸς οὐκ ἠρέκθη τῇ ἑαυτοῦ θεωρίᾳ, ἀλλ' ὑπερβολῇ ἀγαθότητος εὐδόκησε γενέσθαι τινὰ τὰ εὐεργετηθησόμενα καὶ μεθέξοντα τῆς αὐτοῦ ἀγαθότητος, ἐκ τοῦ μὴ ὄντος εἰς τὸ εἶναι παράγει καὶ δημιουργεῖ τὰ σύμπαντα ἀόρατά τε καὶ ὄρατά· καὶ τὸν ἐξ ὄρατοῦ τε καὶ ἀόρατου συγκείμενον ἄνθρωπον («Ἐκδοσις Ὀρθοδόξου Πίστεως», κεφ. «Περὶ Δημιουργίας», ΕΠΕ 1, 142).

12) Ἡ ἀνατομία, ἡ φυσιολογία, ἡ μηνιαία περιοδικὴ ὑπόμνηση τοῦ φύλου, ἡ ὁρμονικὴ ἰσορροπία, ἡ συναφὴς με ὅλα αὐτὰ ψυχολογία τοῦ γυναικείου φύλου εἶναι ὅλα προσανατολισμένα στὴν μητρότητα. Κατὰ τὴν ἐγκυμοσύνη, ἡ γυναίκα βιώνει καὶ ἐκδηλώνει στὸν μέγιστο βαθμὸ τὰ ἰδιώματα τοῦ φύλου καὶ τῆς φύσεώς της. Ἡ βασικότερη λειτουργία τοῦ γυναικείου σώματος, πρὸς τὴν ὁποία εἶναι στραμμένη ὁλόκληρη ἡ γυναικεία ὑπαρξή, εἶναι ἡ ἀναπαραγωγικὴ. Ἡ γυναίκα ὑπάρχει ὅπως εἶναι ἀνατομικά, φυσιολογικά καὶ συναισθηματικά γιὰ τὸ ἔμβρυο, τὴν κύηση καὶ τὴν τεκνοποιία.

13) Ἀνάλογη με τὴν ἀνάγκη τῆς μητρότητος εἶναι καὶ αὐτὴ τῆς πατρότητος. Γιὰ τοὺς λόγους αὐτούς, ἡ Ἐκκλησία ἀναγνωρίζει ὅτι ἡ στειρότητα καὶ ἡ ἀτεκνία θὰ μπορούσαν νὰ ἀποτελέσουν δυσβάσταχτο σταυρὸ, ποὺ συχνὰ δημιουργεῖ ἔντονες ψυχικὲς διαταραχές, μεγάλες κοινωνικὲς δυσκολίες, ἐνίοτε δὲ καὶ ἀξέπεραστα προβλήματα στὴν ὁρμονικὴ συμβίωση τῶν συζύγων. Πέρα ὁμως ἀπὸ τὸν χαρακτήρα μιᾶς βιολογικῆς ἀνεπάρκειας ἀντικρούζει καὶ τὴν βούληση τοῦ Θεοῦ ἢ τὸ ἐνδεχόμενο μιᾶς εὐλογίας, ποὺ ἐκφράζονται ὡς δοκιμασία.

14) Ἐπὶ πλέον, ἐπειδὴ ἡ Ἐκκλησία ἀναγνωρίζει στὸν κάθε ἄνθρωπο ὄχι μόνον φυσικὴ ταυτότητα (βιολογικὴ, ψυχολογικὴ κ.λπ.) ἀλλὰ κυρίως ἀπεριόριστες πνευμα-

τικῆς δυνατότητες, ἡ ἀντίληψη ὅτι ἡ ὑπογονιμότητα ἀποτελεῖ ἀναπηρία ἢ παράγοντα ἀθεράπευτης κοινωνικῆς ἀδυναμίας τὴν βρίσκει διαμετρικῶς ἀντίθετη. Εἶναι συχνὸ τὸ φαινόμενο ζευγάρια, τὰ ὁποῖα δυσκολεύονται μὲν νὰ τεκνοποιήσουν ἔχουν ὁμως σαφῆ πνευματικὸ προσανατολισμό, νὰ εἶναι ἰδιαίτερα παραγωγικὰ σὲ ποικίλους ἄλλους τομεῖς τῆς κοινωνικῆς καὶ πνευματικῆς ζωῆς.

15) Ἡ Ἐκκλησία ἀντικρῦζοντας τὴν σύγχρονη πρόοδο τῆς ἐπιστήμης καὶ τῆς τεχνολογίας ἀντιλαμβάνεται ὅτι γιὰ τὸν κάθε ἄνθρωπο πολλὰς ἐπιθυμίες πού ὡς χθὲς ἔμοιαζαν μὲ ὄνειρα, σήμερα ἐμφανίζονται ὡς βάσιμες ἐλπίδες. Τὸ γεγονός αὐτὸ τὸ ὑποδέχεται μὲ ἰδιαίτερη χαρὰ καὶ ἐνθουσιασμό. Παράλληλα ὁμως διαβλέπει ὅτι ἡ τεχνολογικὴ πρόοδος συχνὰ μεταμορφώνει τὶς ἐπιθυμίες σὲ ἀνάγκες καὶ καθιστᾷ τὸν ἀγῶνα γιὰ πνευματικὴ ἐλευθερία δυσκολότερο.

16) Συνέπεια αὐτῆς τῆς νοοτροπίας εἶναι τὸ παράδοξο, ἐνῶ στὴν ἐποχὴ μας ἡ ἐπιθυμία τῆς τεκνογονίας τῶν γόνιμων συζύγων εἶναι ἐπικίνδυνα ὑποβαθμισμένη, ἡ ἀνάγκη ἀποκτῆσεως ἀπογόνων τῶν ὑπογόνιμων νὰ γίνεται ψυχολογικὰ καὶ κοινωνικὰ ἐπιτακτικῆ. Τὸ πρόβλημα εἶναι πιὸ ἔντονο στὶς κλειστὲς κοινωνίες, ὅπου ἡ κοινωνικὴ πίεση χειροτερεύει τὴν κατάσταση. Ἡ ὑπογονιμότητα ὁμως ἐνίοτε ἀποτελεῖ ἀσφαλιστικὴ δικλῆδα τῆς φύσης ὥστε νὰ μὴν ἐπιβαρύνονται ἄνθρωποι πού δυσκόλα θὰ μπορούσαν νὰ σηκώσουν τὸ βᾶρος τῆς τεκνογονίας. Συχνὰ ὅταν τέτοιοι ἄνθρωποι ἐπιμένουν καὶ ἀποκτοῦν παιδιά κληρονομοῦν καὶ ἀνεπίλυτα προβλήματα.

17) Οὐσιαστικῆ θὰ ἦταν ἡ συνεισφορὰ τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῶν ποιμένων της στὴν ἀπαλλαγὴ ἀπὸ νοσηρὲς ἀπόψεις καὶ ἀδικαιολόγητες κοινωνικὲς πιέσεις. Παράλληλα, θὰ μπορούσαν νὰ συντελέσουν στὴν καλλιέργεια μιᾶς ἀντίληψης ὅτι, ἐνῶ ἡ γέννηση ἑνὸς παιδιοῦ εἶναι εὐλογία —καὶ μάλιστα μεγάλη—, ἡ ὑπογονιμότητα οὔτε τοὺς συζύγους ὑποβιβάζει οὔτε τὴν σχέση βλάπτει οὔτε τὸν γάμο καταργεῖ.

18) Ἡ ἐπίμονη καὶ μὲ κάθε μέσο προσπάθεια ὑπερβάσεως τῆς στειρότητος ἐνέχει τὸν κίνδυνο νὰ μετατρέψει τὸν φυσικὸ καὶ ἱερό πόθο τῆς τεκνογονίας σὲ ἀνυποχώρητο θέλημα πού μάλιστα ἀντιστρατεύεται αὐτὸ τοῦ Θεοῦ. Κάθε προσπάθεια θεραπείας τῆς στειρότητος θὰ ἔπρεπε νὰ ἀφήνει χῶρο καὶ στὴν ταπεινὴ ἀποδοχὴ τῆς ἐνδεχόμενης ἀποτυχίας της.

19) Ἡ ἀρχὴ τοῦ κάθε ἀνθρώπου ὡς εἰκόνας τοῦ Θεοῦ εἶναι μὲν ἐκ θελήματος ἀνθρώπου εἶναι ὁμως καὶ ἐκ

θελήματος Θεοῦ. Ἡ σύγχρονη τεχνολογία, ἐνῶ ἀποτελεῖ μεγάλη εὐλογία τοῦ Θεοῦ στὸν ἄνθρωπο, ὅταν χρησιμοποιεῖται μὲ σύνεση καὶ σεβασμό, τοῦ δίνει παράλληλα τὴν δυνατότητα νὰ ἀντιταχθεῖ στὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, ὅπως αὐτὸ ἐκφράζεται μέσα ἀπὸ τοὺς φυσικοὺς νόμους Του. Καὶ ἐκεῖ πού ὁ Θεὸς θέλει, ὁ ἄνθρωπος μπορεῖ νὰ ἀποτρέψει καὶ ἐκεῖ πού ὁ Θεὸς ἀρνεῖται, ὁ ἄνθρωπος νὰ ἐπιμένει.

20) Ὁ κάθε ἄνθρωπος πού γεννιέται δὲν ἔρχεται σ' αὐτὸν τὸν κόσμο γιὰ νὰ στολίσει τὴν ζωὴ τῶν γονέων του οὔτε γιὰ νὰ αὐξήσει τὴν περιουσία τους σ' αὐτὴν τὴν ζωὴ οὔτε γιὰ νὰ ἀποτελέσει τὴν βιολογικὴ καὶ ψυχολογικὴ προέκτασή τους, ἀλλὰ εἶναι τοῦ Θεοῦ γιὰ τὴν αἰώνια ζωὴ, δῶρο ἀγάπης καὶ ἐμπιστοσύνης τοῦ Θεοῦ στοὺς γονεῖς γι' αὐτὴν· ἔρχεται πρῶτα γιὰ νὰ ἀναπαύσει τὸν Θεό, νὰ ἐκφράσει τὴν κενωτικὴ καὶ κοινωνικὴ ἀγάπη Του, ἔπειτα γιὰ νὰ ζήσει ἐν ἀληθείᾳ ὁ ἴδιος καὶ λιγότερο γιὰ νὰ ἱκανοποιήσει συναισθηματικὰ ἢ κοινωνικὰ τοὺς γονεῖς του.

21) Γιὰ τοὺς λόγους αὐτούς, ἡ σύλληψη τοῦ κάθε ἀνθρώπου πρέπει νὰ ἀποτελεῖ βεβαιωμένη ἔκφραση τοῦ θεϊκοῦ θελήματος καὶ ὄχι ἀποκλειστικὸ ἀποτέλεσμα ἀνθρώπινης ἐπιλογῆς καὶ ἀποφάσεως. Μὲ ἄλλα λόγια πρέπει νὰ εἶναι καρπὸς ταπεινῆς καὶ ἐλεύθερης ὑποταγῆς τοῦ θελήματος τῶν γονέων στὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ. Τὸ μεγαλύτερο δῶρο τοῦ Θεοῦ στὸν ἄνθρωπο εἶναι τὸ αὐτεξούσιο· ἡ μεγαλύτερη ἀπειλή του τὸ ἀνθρώπινο θέλημα.

ε. Ἡ ἱερότητα τῆς ἀνθρώπινης ἀρχῆς

22) Ὁ τρόπος πού ἀρχίζει ἡ ζωὴ εἶναι ἱερός· ἡ ἀκριβὴς ἀρχὴ τῆς ζωῆς, μέσα στὰ πλαίσια τῆς φυσιολογίας, εἶναι ἐλεύθερη ἀπὸ τὴν ἀνθρώπινη αἴσθηση. Τὸ γεγονός τελεῖται «ἐν κρυπτῶ», συνδυάζεται μὲ τὴν ἐντονότερη ἔκφραση τῆς ἀγάπης τῶν συζύγων καὶ καταξιώνει μὲ τὸν καλύτερο τρόπο τὸ ἀνθρώπινο σῶμα. Ἡ ἀναπαραγωγικὴ λειτουργία εἶναι καὶ σεξουαλική· εἶναι ἡ μόνη μὴ ἀνταντακλαστικὴ ἀλλὰ αὐτεξούσια λειτουργία του· εἶναι ἡ κατ' ἐξοχὴν ψυχοσωματικὴ λειτουργία· γιὰ τὴν ὀλοκλήρωσή της ἀπαιτεῖται καὶ τὸ ἔτερο φύλο.

23) Ἡ σύγχρονη τεχνολογία μᾶς εἰσάγει πλεόν στὴ λογικὴ τῆς συζυγικῆς συνεύρεσης δίχως ἀναπαραγωγὴ καὶ τῆς ἀναπαραγωγῆς δίχως συνεύρεση. Ὁ δυναμισμὸς τῆς τεχνολογικῆς παρουσίας βγάζει τὴν ἀρχὴ τῆς ζωῆς ἀπὸ τὴν ζεστασιά καὶ τὸ σκοτάδι τοῦ μητρικοῦ σώματος στὴν ψύχρα τοῦ δοκιμαστικοῦ τριβλίου καὶ στὴν διαφά-

νεια τοῦ σωλήνα· ἀπὸ τὸ ἄγνωστο τῆς στιγμῆς στὴν ἀκριβῆ γνώση τῆς ἱερῆς ἀρχῆς· ἀπὸ τὴν μοναδικότητα τῆς συζυγικῆς παρουσίας τῶν γονέων στὴν ἀπουσία τους καὶ τὴν ἀντικατάστασή τους ἀπὸ τὸ ἱατρικὸ προσωπικόν. Τὴν ἱερὴ στιγμὴ τῆς ἀνθρώπινης ἀρχῆς οἱ δύο γονεῖς δὲν εἶναι μαζί· οὔτε κἂν παρόντες· τὸ παιδί «κατασκευάζεται» ἀπὸ τοὺς γιατροὺς καὶ τοὺς νοσηλευτές· δὲν «συλλαμβάνεται» ἀπὸ τοὺς γονεῖς. Ἐπὶ πλέον μπορεῖ νὰ μὴν ἔχει τὸ γενετικὸ ὕλικό τῶν «γονέων» του· ἀνάμεσά τους μπορεῖ νὰ μπεῖ καὶ τρίτος, ὁ «δότης».

24) Ἡ προκλητὴ ἐξαγωγή σπέρματος γίνεται μὲ μὴ φυσικοὺς καὶ συνήθως ἠθικά μὴ ἀποδεκτοὺς τρόπους. Ἀποτελεῖ ὄργανο ἔξω ἀπὸ τὰ πλαίσια τῆς φυσιολογικῆς συνουσίας ποὺ οὕτως ἢ ἄλλως τραυματίζει τὴν ἱερότητα τοῦ γεγονότος. Ὅταν, βέβαια, ἀποσκοπεῖ στὴν δημιουργία ἀπογόνων, δὲν μπορεῖ νὰ θεωρηθεῖ ὡς ἐφάρμακον πρᾶξι ἀπώλειας σπέρματος, ἀρκεῖ νὰ ἐπιτελεῖται μὲ τρόπους μὴ εὐτελιστικοὺς τοῦ καθόλου ἀνθρώπου. Πάντως ἀπαιτεῖ ἰδιαίτερη εὐαισθησία καὶ προσοχή.

στ. *Status* καὶ φύση τοῦ ἐμβρίου

25) Τὸ ἐμβρυο ἔχει καὶ ἀρχὴ καὶ προοπτικὴ ἀνθρώπινη. Τὰ κύτταρά του, τὸ γενετικὸ ὕλικό του, ἡ μορφολογία καὶ ἡ φυσιολογία του εἶναι ὅλα ἀνθρώπινα. Καὶ ἡ δυνατότητά του νὰ ἀναπτυχθεῖ σὲ τέλειο ἄνθρωπο, καὶ σὲ τίποτε ἄλλο, ἐπισφραγίζει τὴν ἀνθρώπινή του ὄντοτητα.

Ἐνα γονιμοποιημένο ὠάριο δὲν μπορεῖ πλέον νὰ ξαναγονιμοποιηθεῖ μὲ ἄλλο σπερματοζῶαριο. Τὰ χαρακτηριστικὰ μιᾶς καινούργιας ἀνθρώπινης ζωῆς ἔχουν προσδιορισθεῖ ἀμετάκλητα· ἡ γονιμοποίηση εἶναι ὀριστικὴ καὶ μὴ ἀναστρέψιμη.

26) Τὸ σπερματοζῶαριο εἶναι τοῦ πατέρα, ἐνῶ τὸ ὠάριο τῆς μητέρας. Ἀντίθετα τὸ ἐμβρυο ἀμέσως μετὰ τὴν στιγμὴ τῆς γονιμοποιήσεώς του ἀποκτᾷ δική του ταυτότητα· εἶναι μὲν τῶν γονέων ὡς πρὸς τὴν εὐθύνη καὶ ὑποχρέωση τῆς προστασίας του —ἀφοῦ αὐτοὶ τὸ θέλησαν καὶ τὸ δημιούργησαν— εἶναι ὅμως ἀνεξάρτητο ὡς πρὸς τὸ δικαίωμα ὀλοκλήρωσης τῆς ἀνάπτυξής του, προκειμένου νὰ ἐκφράσει τὴν δική του βούληση.

27) Τὸ ζυγωτό¹, τὸ ἐμβρυο τῶν πρώτων ἡμερῶν, τὸ ἐμφυτευμένο ἐμβρυο, τὸ σχηματοποιημένο ἢ αὐτὸ τῶν ἐννέα μηνῶν, τὸ νεογέννητο βρέφος, τὸ μικρὸ παιδί, ὁ

ἔφηβος, ὁ ἐνήλικος, ὁ ἠλικιωμένος, ὁ ἄνθρωπος σὲ ὅλα τὰ στάδια τῆς ἀνάπτυξής του ἔχει τὴν αὐτὴ τέλεια ἀνθρώπινη ταυτότητα. Ἀπὸ ἀκρας συλλήψεως τὸ ἐμβρυο δὲν εἶναι ἀπλᾶ γονιμοποιημένο ὠάριο· εἶναι τέλειος ἄνθρωπος κατὰ τὴν ταυτότητα καὶ διαρκῶς τελειούμενος κατὰ τὴν φαινοτυπικὴ ἔκφραση καὶ ὀργάνωση.

ζ. *Πνευματικὴ κατάσταση τοῦ ἐμβρίου*

28) Ὅλα αὐτὰ ὀδηγοῦν στὸ συμπέρασμα ὅτι ἡ ἀρχὴ τῆς βιολογικῆς ζωῆς στὸν ἄνθρωπο ταυτίζεται μὲ ἓνα μοναδικῆς καὶ ἀνεπανάληπτης σπουδαιότητος γεγονός· τὴν γέννηση μιᾶς νέας ψυχῆς. Στὸ κάθε λοιπὸν ἐμβρυο, μαζί μὲ τὸν κυτταρικὸ πολλαπλασιασμό ποὺ χαρακτηρίζει τὴν αὔξηση τοῦ σώματός του, μαζί μὲ τὴν κληρονομικὴ μεταφορὰ τῶν χαρακτηριστικῶν ποὺ διαμορφώνουν τὸ πρόσωπό του, ἐπιτελεῖται ἡ γέννηση καὶ ἡ ἀνάπτυξη τῆς ψυχῆς του. Μὲ τὴν ψυχὴ του θὰ περάσει ἀπὸ τὸ ἀνθρώπινο περιβλήμα στὸ ἔνδυμα τῆς θεότητος, ἀπὸ τὸν χρόνον στὴν αἰωνιότητα, ἀπὸ τὴν φθορὰ στὴν ἀφθαρσία, ἀπὸ τὴν φυσικὴ ὁμοιότητα τῶν γονέων του στὴν πνευματικὴ ὁμοίωση τοῦ Θεοῦ. Μέσα στὸ ἐμβρυο ταπεινὰ εἰκονίζεται ὁ Θεός.

29) Ὅπως ἡ σωματικὴ ὀλοκλήρωση ἐνὸς ἀνθρώπου ἀπαιτεῖ μιὰ πολὺμηνη βιολογικὴ προετοιμασία, τὴν κύηση, κατ' ἀνάλογο τρόπο καὶ ἡ διαδικασία «ἐμψύχωσης» καὶ ἐκδηλώσεως τῆς ψυχῆς του ἔχει διάρκεια· ἀρχίζει μὲ τὴν σύλληψη γιὰ νὰ ὀλοκληρωθεῖ στὴ συνέχεια. Ὅσο προχωρεῖ ἡ διαδικασία βιολογικῆς ὀλοκλήρωσης τοῦ ἀνθρώπου, τόσο αὐξάνει καὶ ὁ βαθμὸς φανέρωσης τῶν λειτουργιῶν τῆς ψυχῆς. Κατὰ τὸν ἅγιον Θεολόγο Γρηγόριο, καθὼς τὸ σῶμα αὐξάνει καὶ τελειοποιεῖται, ὅλο καὶ περισσότερο ξεχύνεται ἡ σοφία, ἡ σύνεση καὶ ἡ ἀρετὴ τῆς ψυχῆς (Ἔπη Δογματικά, Η' Περὶ ψυχῆς, PG 37, 453-454)².

30) Τὸ γεγονός τῆς συναντήσεως τῆς Θεοτόκου μὲ τὴν Ἐλισάβετ καὶ τὸ σκίρτημα τοῦ ἐμβρίου Προδρόμου (Λουκ. α' 41) εἰς ἀναγνώρισιν τοῦ ἐμβρίου Ἰησοῦ παραπέμπουν ὄχι μόνον στὴν βιολογικὴ κινητικότητα ἀλλὰ καὶ στὴν πνευματικὴ ἔκφραση τῆς ψυχῆς στὸ ἐμβρυο.

31) Ἀνάλογες ἀναφορὲς στὰ κείμενα τῆς Παλαιᾶς

2. «Ὡς δ' ἐνὶ τυθοῖς

πνεῦμα μέγα στεινόν τε καὶ ἔκτροπον ἴαχεν αὐλοῖς,
καὶ μάλα ἴδιος ἀνδρός, ἐπὴν δ' εἰς χεῖρας ἴκωνται
εὐρύποροι, τμηόσδε τελειοτέρην χέον ἡχίην,
ὡς ἦγ' ἀδρανέουσιν ἐν ἄψευσι ἀδρανέουσα,
πληγνυμένους συνέλαμψε, νόον δέ τε πάντ' ἀνέφηνεν».

1. *Ζυγάτης* ἢ *ζυγωτό*: Τὸ πρῶτο κύτταρο ποὺ προκύπτει ἀπὸ τὴν γονιμοποίηση ὠαρίου μὲ σπερματοζῶαριο.

Διαθήκης όμιλοῦν γιά σημαντικά πνευματικά γεγονότα πού συνέβησαν σέ μεγάλους ἄνδρες (Δαβίδ, Ἡσαΐας, Ἱερεμίας) «ἐκ κοιλίας μητρὸς αὐτῶν», καταδεικνύοντας ἔτσι τὸ ὅτι ἡ ἔμβρυϊκή κατάσταση ἀποτελεῖ φάση τῆς ἀνθρώπινης ζωῆς, κατὰ τὴν ὁποία ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ ἐπενεργεῖ ἐπὶ τοῦ ἀνθρώπου.

Ἄλλὰ καὶ ὁ Ἀπόστολος Παῦλος στὴν πρὸς Γαλάτας ἐπιστολή του ἰσχυρίζεται ὅτι ἡ κλήση του χρονολογεῖται ἀπὸ τὴν περίοδο τῆς κυφορίας του: «ὅτε δὲ εὐδόκησεν ὁ Θεὸς ὁ ἀφορίσας με ἐκ κοιλίας μητρὸς μου καὶ καλέσας διὰ τῆς χάριτος αὐτοῦ» (Γαλ. α' 15).

Ὁ Θεὸς λοιπὸν καλεῖ, ἀγιάζει, προορίζει, ὀνομάζει προφῆτες καὶ ἀποστόλους ἀκόμη ἀπὸ τὴν ἔμβρυϊκή τους ἡλικία.

32) Τὸ γεγονός τῆς συλλήψεως θεωρεῖται μέγα, ἰδιαίτερος εὐλογημένο καὶ ἱερό. Γιὰ τὸν λόγο αὐτὸν καὶ ἡ Ἐκκλησία ὑπενθυμίζει καὶ ἐορτάζει τὶς συλλήψεις τῶν προσώπων τῆς θείας οἰκονομίας. Κατ' ἀρχὴν μὲν τὸ ἀπόρρητον μυστήριον τῆς συλλήψεως τοῦ Κυρίου κατὰ τὴν ἡμέρα τοῦ Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου, στίς 25 Μαρτίου, ἔπειτα δὲ τὴν σύλληψη τῆς Θεοτόκου, στίς 9 Δεκεμβρίου, καὶ τέλος τὴν σύλληψη τοῦ Τιμίου Προδρόμου, στίς 23 Σεπτεμβρίου.

η. Ἡθικά δικαιώματα τοῦ ἔμβρυου

33) Μέσα ἀπὸ τὸ γεγονός ὅτι τὸ ἔμβρυο εἶναι ἄνθρωπος καὶ πρόσωπο ἐν ἐξελίξει, ζωὴ ἐξαρτημένη πού προέκυψε ἀπὸ τὴν θέληση τρίτων, ἀνήμερο νὰ συντηρηθεῖ καὶ νὰ ἀμυνθεῖ ἀπὸ μόνο του, *προκύπτουν ἀσφαλῶς καὶ τὰ δικαιώματά του.*

34) Τὸ πρῶτο εἶναι τὸ *δικαίωμα τῆς ἀνθρώπινης ταυτότητας*. Τὸ ἔμβρυο ἔχει ἠθικῶς ἀναφαίρετο τὸ δικαίωμα νὰ φανερώσει τὸ ἴδιο τὴν ταυτότητα καὶ νὰ ἀναπτύξει τὴν προσωπικότητά του. Ἀντὶ ἐμεῖς νὰ ἀποφασίζουμε τί εἶναι καὶ ποῖο εἶναι, πρέπει νὰ τοῦ δώσουμε τὴν δυνατότητα νὰ μᾶς τὸ ἀποκαλύψει τὸ ἴδιο. Νὰ ἀποδείξει ἂν εἶναι ἢ ὄχι ἄνθρωπος καὶ νὰ φανερώσει τὰ φυσικά καὶ ψυχικά του γνωρίσματα πού τὸ διαφοροποιοῦν καὶ τὸ ξεχωρίζουν ἀπὸ ὄλους τοὺς ὑπόλοιπους ἀνθρώπους. Αὐτὸ τὸ δικαίωμα πρέπει νὰ τὸ προστατεύσει ἢ ἐπιστήμη καὶ ἡ κοινωνία.

35) Τὸ δεύτερο δικαίωμα εἶναι τὸ *δικαίωμα τῆς ζωῆς*. Ἡ φυσικὴ πορεία τοῦ ἔμβρυου εἶναι αὐτὴ τοῦ κάθε ἀνθρώπου. Τὸ δικαίωμα νὰ ζήσει πρέπει νὰ τοῦ τὸ ἀναγνωρίσουμε, νὰ τὸ προστατεύσουμε καὶ νὰ τὸ φροντί-

σουμε. Τὸ ἔμβρυο πρέπει νὰ φθάσει στὴν δική του κατάσταση αὐτόνομης ζωῆς μὲ τὶς καλύτερες δυνατὲς συνθήκες. Ἄλλὰ καὶ ὁ σκοπὸς τῆς ὑπαρξῆς του πρέπει νὰ εἶναι μόνον ἡ ζωὴ καὶ ποτὲ ὁ πειραματισμὸς (πειραματικά ἔμβρυα), τὸ περίσσειμα (πλεονάζοντα ἔμβρυα) ἢ ἡ ἀναμονὴ σὲ συνθήκες κατάψυξης (κατεψυγμένα ἔμβρυα). Τὸ γεγονός ὅτι γιὰ χιλιάδες ἔμβρυα ὁ ζεστός μητρικὸς χῶρος ἀνάπτυξης ἔχει ἀντικατασταθεῖ ἀπὸ τὸ παγερὸ περιβάλλον ἑνὸς καταψύκτη καὶ ἡ δυνατότητα τῆς ζωῆς ἀπὸ τὴν προοπτικὴ τοῦ πειραματισμοῦ καὶ τοῦ θανάτου ἀποτελεῖ ὑποβιβασμὸ τῆς ἀξίας τοῦ ἀνθρώπου καὶ προσβολὴ τοῦ δικαιώματος στὴ ζωὴ.

36) Τὸ τρίτο δικαίωμα εἶναι τὸ *δικαίωμα τῆς αἰωνιότητος*. Τὸ ἔμβρυο ἔχει προοπτικὴ ἀθανασίας. Τὸ δικαίωμά του νὰ περάσει ἀπὸ τὴν μήτρα τῆς βιολογικῆς ζωῆς στὴ ζωὴ τῆς αἰωνιότητος φανερώνει τὸ δικαίωμα τοῦ Θεοῦ νὰ ἐπαναλαμβάνει τὴν εἰκόνα Του ἐν τῷ ἀνθρώπῳ.

θ. Προβλήματα ἐξωσωματικῆς γονιμοποίησης

37) Ἐξ ὄλων αὐτῶν καταφαίνεται ὅτι οἱ σύγχρονες τεχνικὲς ἐξωσωματικῆς γονιμοποίησης ἐνέχουν ἠθικὲς καὶ πνευματικὲς παραμέτρους, τέτοιες πού ἐπιβάλλουν στὴν Ἐκκλησία μία ἐπιφυλακτικότητα, ἢ ὁποία στηρίζεται στὰ ἐξῆς τέσσερα σημεία:

α) Ἡ σύλληψη τοῦ ἀνθρώπου μὲ τὶς σύγχρονες τεχνικὲς εἶναι *ἀ-σεξουαλική*, μὲ τὴν ἔννοια ὅτι εἶναι γυμνὴ ἀπὸ τὴν ἱερότητα, ἀσφάλεια καὶ βεβαιότητα τῆς συζυγικῆς συνευρέσεως. Ὁ ἄνθρωπος πλέον δὲν γεννᾶται φυσιολογικά, ἀλλὰ «*κατασκευάζεται*» τεχνητά.

β) Ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὰ ἔμβρυα καὶ τὸ σπέρμα, τὰ ὠάρια πολὺ δύσκολα καταψύχονται. Γι' αὐτὸ καὶ οἱ συνθήκες πρακτικὲς διευκολύνουν τὴν μαζικὴ προκλητὴ ἐξαγωγή ὠαρίων, ἢ γονιμοποίηση τῶν ὁποίων ὁδηγεῖ στο *πρόβλημα τῶν πλεοναζόντων καὶ κατεψυγμένων ἔμβρυων*.

γ) Τὸ γεγονός ὅτι ἡ γονιμοποίηση γίνεται ἐκτὸς τοῦ μητρικοῦ σώματος καὶ ἀπουσία τῶν γονέων δημιουργεῖ *ἀπεριόριστες ἐπιλογὲς μὴ φυσικῶν καὶ ἠθικῶς ὑπόπτων γονιμοποιήσεων* μὲ ὅσα αὐτὲς συναφῆ προβλήματα συνεπάγονται.

δ) Ἡ ἐξωσωματικὴ γονιμοποίηση δίνει τεράστιες *δυνατότητες προεμφυτευτικῆς γενετικῆς ἐπεξεργασίας καὶ παρεμβάσεως* μὲ ἀνυπολόγιστες συνέπειες.

38) Ἡ *ἀ-σεξουαλικὴ σύλληψη ἀπογυμνώνει τὴν σι-*

γμὴ τῆς ψυχοσωματικῆς ἀρχῆς τοῦ ἀνθρώπου ἀπὸ τὴν ἀτμόσφαιρα τῆς ἔντονης συζυγικῆς ἀγάπης καὶ ὁλοκληρωτικῆς ψυχοσωματικῆς ἐνώσεώς τους. Ὁ νόμος τοῦ Θεοῦ ὀρίζει ὁ κάθε ἄνθρωπος νὰ γεννᾶται ἀπὸ ἔκρηξη ἀγάπης καὶ ὄχι μόνον ἀπὸ μηχανικὴ ἔνωση γενετικῶν κυττάρων (γαμετῶν). Τὸ γεγονός ὅτι ὁ ἄνθρωπος ἔχει «τὸ εἶναι δεδανεισμένον» δὲν ἑναρμονίζεται μὲ τὴν ἀπαίτησή του νὰ προσδιορίζει ὁ ἴδιος τὸν τρόπο τῆς ἀρχῆς τοῦ εἶναι του· νὰ ἀποσπᾷ τὴν δημιουργία τῆς ὑπάρξεώς του ἀπὸ τὴν ἀγαπητικὴ σχέση τῶν γονέων καὶ νὰ τὴν μεθοδεύει σὲ ἰατρικὰ ἐργαστήρια μὲ προσωπικὲς προτιμήσεις καὶ ἐπιλογές.

39) Ἡ ἀμεση συνέπεια τῆς ἐξωσωματικῆς γονιμοποίησης εἶναι ἡ δημιουργία «πλεοναζόντων ἐμβρύων». Ἡ Ἐκκλησία ἀρνεῖται τὸν ὄρο αὐτόν, γιατί δὲν μπορεῖ νὰ δεχθεῖ ὅτι ὑπάρχουν περισσευούμενοι ἄνθρωποι, τὴν τύχη τῶν ὁποίων μάλιστα καθορίζουν κάποιοι τρίτοι. Ὁ κάθε ἄνθρωπος —καὶ συνεπῶς τὸ κάθε ἔμβρυο— ἔχει τὴν μοναδικότητα τοῦ προσώπου, τὴν ἱερότητα τῆς ἀνεπαλάμπτης εἰκόνας τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν ἀναγκαιότητα τῆς κοινωνίας τῶν ὑπολοίπων μαζί του.

40) Τὰ ἀτυχῶς ἀποκαλούμενα «πλεονάζοντα ἔμβρυα» διατηροῦνται ἐν καταψύξει εἴτε πρὸς μελλοντικὴ χρῆση ἀπὸ τοὺς φυσικοὺς γονεῖς, εἴτε πρὸς δανεισμὸ σὲ ἄλλους «γονεῖς», εἴτε γιὰ ἐπιτέλεση ἐπ’ αὐτῶν πειραμάτων εἴτε γιὰ νὰ ἀποτελέσουν ἐργαστήρια ὀργανογενέσεως γιὰ τὴν κάλυψη μεταμοσχευτικῶν ἀναγκῶν εἴτε τέλος γιὰ νὰ καταστραφοῦν. Τίποτε ἀπὸ ὅλα αὐτὰ βέβαια ἡ Ἐκκλησία δὲν δύναται νὰ ἐπευλογῆσει. Ἐπίσης, ἔμβρυα αὐτονομημένα ἀπὸ τὴν διαδικασία τῆς κνοφορίας παραμένουν γιὰ τὴν ὀρθόδοξη ἀνθρωπολογία καὶ θεολογία ἀδικαιολόγητα. Κάθε ἔμβρυο ἀποτελεῖ εἰκόνα τοῦ Θεοῦ πού πρέπει νὰ τῆς δοθεῖ ἡ εὐκαιρία τῆς πρὸς Αὐτὸν ὁμοιώσεως.

41) Ἡ κατάψυξη τῶν ἐμβρύων ὁμως συνδυάζεται καὶ μὲ ἄλλα ἀξεπέραστα προβλήματα. Γιὰ παράδειγμα, πόσο χρόνο εἶναι θεμιτὸ νὰ διατηροῦνται ἔμβρυα στὴν κατάψυξη καὶ τί θὰ γίνῃ στὴν περίπτωση πού λόγῳ διαζυγίου ἢ θανάτου ἢ κάποιας ἄλλης αἰτίας οἱ γονεῖς δὲν τὰ ἀναζητήσουν; Εἶναι καλύτερο αὐτὰ νὰ καταστραφοῦν ἢ νὰ δωρηθοῦν σὲ κάποιο ἄλλο ζευγάρι; καὶ ποιὸς εἶναι ὁ ἀρμόδιος νὰ διαλέξει ἀνάμεσα σὲ δυὸ κακὰ τὸ μὴ χεῖρον;

42) Ἡ ἐξωσωματικὴ γονιμοποίηση παρῆχει καινοφανεῖς δυνατότητες μὲ ἀπροσδιόριστες ἠθικὲς καὶ κοινωνικὲς συνέπειες. Ἔτσι, γιὰ πρώτη φορὰ ἐμφανίζονται στὸ προσκήνιο οἱ ἰδέες τῆς δωρεᾶς σπέρματος καὶ ὡα-

ρίου, ὅπως ἐπίσης καὶ ἡ προσφυγὴ στὶς ἀναπαραγωγικὲς δυνατότητες τρίτης γυναίκας ὡς πρακτικῶς ἐφικτές. Κάτι τέτοιο μπορεῖ νὰ ὀδηγήσει στὸ φαινόμενο ἐξασθένησης ἢ καὶ ἀμφισβήτησης τῆς σχέσης γονέως-παιδιοῦ ἢ μὴ ἰσοδύναμης σχέσης τῶν δύο γονέων μὲ τὸ παιδί —ἀφοῦ ὁ ἕνας ἐκ τῶν γονέων εἶναι φυσικὸς γονεὺς καὶ ὁ ἄλλος ἐπέχει θέσιν πατριοῦ ἢ μητριᾶς— ἢ παρεμβολῆς τῆς φέρουσας μητέρας³ στὴν ἱερὴ σχέση τῶν γενετικῶν γονέων μὲ τὸ παιδί, στὴν δημιουργία ἀδελφῶν ἀγνώστων μεταξὺ τους, στὸν κίνδυνο ἀγνώστων αἰμομεικτικῶν σχέσεων κ.ἄ. Κάθε μορφὴ ἑτερόλογης γονιμοποίησης⁴ στὴν οὐσία προκαλεῖ ὑποβιβασμὸ τῆς ἐννοίας τῆς μητρότητας καὶ τῆς πατρότητας καί, ἐπειδὴ παρεμβάλλει τρίτο πρόσωπο στὴν ἱερὴ διαδικασία τῆς ἀνθρώπινης ἀναπαραγωγῆς —καὶ συνεπῶς τοῦ μυστηρίου τοῦ γάμου—, ἡ Ἐκκλησία δὲν θὰ ἔπρεπε νὰ τὴν ὑιοθετήσει.

43) Στὴν περίπτωση κατὰ τὴν ὁποία μόνον ὁ ἕνας ἐκ τῶν συζύγων συμβάλλει βιολογικὰ στὴν γέννηση τοῦ παιδιοῦ, ἡ περίπτωση ὁμοιάζει μὲ αὐτὴν τῆς υἰοθεσίας, ἀλλὰ διαφέρει κατὰ τὸ ὅτι ὁ ἕνας ἐκ τῶν γονέων εἶναι φυσικὸς γονεὺς καὶ ὁ ἄλλος ἐπέχει θέσιν πατριοῦ ἢ μητριᾶς. Ἀντίθετα, ἡ περίπτωση δανεισμοῦ ἐμβρύου φαίνεται νὰ ὁμοιάζει μὲ αὐτὴν τῆς κλασικῆς υἰοθεσίας.

44) Στὶς περιπτώσεις πού γιὰ αὔξηση τῶν πιθανῶν ἐπιτυχίας ἐπιτελεῖται μεταφορὰ περισσοτέρων ἐμβρύων συχνὰ ἐμφανίζεται τὸ ἐνδεχόμενο πολλαπλῆς κήσης. Ἡ προτεινόμενη στὶς περιπτώσεις αὐτὲς «ἐπιλεκτικὴ μείωση τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἐμβρύων» πρὸς ἐπιτυχία τῆς κνοφορίας στὴν οὐσία ἀποτελεῖ καταστροφὴ ζώντων ἐμβρύων πού μὲ κανένα τρόπο ἡ Ἐκκλησία δὲν θὰ μποροῦσε νὰ ἀποδεχθεῖ.

45) Ἡ ἑτερόλογη γονιμοποίηση ἐνίστε παραλληλιζέται μὲ τὴν μοιχεία, διαφέρει ὁμως ἀπὸ αὐτὴν κατὰ τὸ ὅτι δὲν προϋποθέτει ἐξωσυζυγικὴ ἐρωτικὴ σχέση, πράγμα πού ἀποτελεῖ καὶ τὴν κύρια αἰτία τοῦ χαρακτηρισμοῦ τῆς μοιχείας ὡς ἁμαρτίας καὶ ἠθικῆς ἐκτροπῆς. Γιὰ τὸν λόγο αὐτόν, ἡ Ἐκκλησία θὰ ἔπρεπε νὰ διατηρήσει μὲν τὶς ἐπιφυλάξεις τῆς ὡς πρὸς τὴν ἑτερόλογη γονιμοποίηση, νὰ ἀποφύγει ὁμως τὴν ἐπιτίμησή τῆς ὡς μοιχείας.

46) Ἡ δυνατότητα κνοφορίας ἀπὸ φέρουσα ἢ ὑπο-

3. φέρουσα μητέρα: Ἡ γυναίκα ἢ ὁποία κνοφορεῖ τὸ ἔμβρυο, ὅταν ἡ γενετικὴ μητέρα ἔχει πρόβλημα κνοφορίας.

4. ἑτερόλογη γονιμοποίηση: Ἡ γονιμοποίηση ἢ ὁποία ἐπιτελεῖται μὲ δανεισμὸ σπέρματος, ὡαρίου ἢ καὶ ἐμβρύου.

κατάσταση μητέρα⁵ μπορεί μὲν νὰ ἔχει τὴν θετική της πλευρά κατὰ τὸ ὅτι ἐξυπηρετεῖται ἔτσι ἐν ἀγάπῃ ἢ κυοφορία, ἐπειδὴ ὁμως ὁ ἀναπτυσσόμενος σύνδεσμος μὲ τὸ ἔμβρυο κατὰ τὴν κύηση εἶναι οὐσιαστικὸ καὶ ἀναπόσπαστο μέρος ὄχι μόνον τῆς μητρότητος ἀλλὰ καὶ τῆς ἐμβρυϊκῆς ἀνάπτυξης, ἢ μὲν συνέχιση τῆς σχέσεως φέρουσας μητέρας-παιδιοῦ ἀδικεῖ τοὺς γενετικούς γονεῖς, ἢ δὲ διακοπή της ἀδικεῖ καὶ τὴν φέρουσα μητέρα, πρὸ πάντων δὲ ἀδικεῖ τὸ παιδί. Γιὰ τὸν λόγο αὐτόν, κυρίως ὁμως ἐπειδὴ ἔτσι διασαλεύεται ἡ οἰκογενειακὴ συνοχή, ἡ Ἐκκλησία δυσκολεύεται νὰ ἐπευλογῆσει μιὰ τέτοια ἐκτροπὴ ἀπὸ τὴν φυσιολογικὴ ὁδὸ.

47) Ἡ ἐξωσωματικὴ γονιμοποίηση δίνει τὴν δυνατότητα τεκνοποίησης καὶ στίς *ἄγαμες μητέρες*. Τὸ γεγονός ὁμως αὐτὸ πρέπει νὰ ἀπορριφθεῖ διότι ἀφ' ἑνὸς μὲν ἐξυπονοεῖ γέννηση ἐκτὸς γάμου, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἀδικεῖ τὸ παιδί κατὰ τὸ ὅτι προγραμματίζει τὴν δίχως πατέρα ἀνάπτυξή του.

Στὴν ἴδια κατηγορία καὶ λογικὴ θὰ μπορούσε κανεὶς νὰ ἐντάξει καὶ τίς περιπτώσεις *γονιμοποίησης μὲ σπέρμα ἀποθανόντος συζύγου ἢ κυοφορίας κατεψυγμένου ἐμβρίου μετὰ τὸν θάνατο τοῦ συζύγου*.

48) Ἀνάλογα ἰσχύουν καὶ γιὰ τὴν *τεκνοποίηση ὑπερηλικῶν μητέρων*. Οἱ συλλήψεις τέτοιου τύπου ἐπικεντρώνονται στὴν φιλανθη ἐπιθυμία τῆς μητέρας νὰ ἀποκτήσει παιδί, οἱ προϋποθέσεις συμπαράστασέως στὴν ἀνάπτυξη τοῦ ὁποίου ἀπὸ τὴν ἴδια τὴν φύση εἶναι περιορισμένες. Τὸ παιδί αὐτὸ θὰ προσφέρει μὲν τὴν χαρὰ τῆς γεννήσεώς του στοὺς γονεῖς του, τὸ ἴδιο ὁμως θὰ ἔχει πολὺ περιορισμένες πιθανότητες νὰ ἀπολαύσει τὴν φυσικὴ παρουσία καὶ καμμία τὴν νεανικὴ ἀκμὴ τῶν γονέων του. Οἱ ἴδιοι οἱ φυσικοὶ νόμοι προσδιορίζουν τίς παραμέτρους ἀνάπτυξης ἑνὸς ἀνθρώπου. Ἡ τεκνοποίηση ὑπερηλικῶν μητέρων ἀποτελεῖ ἐγωιστικὸ μυωπικὸ θέλημα καὶ ἀδικεῖ τὸ νεογέννητο παιδί.

49) Ἡ παρεμβατικὴ γονιμοποίηση δίνει *δυνατότητα τεκνοποίησης καὶ σὲ ζεύγη ὁμοφυλοφίλων*. Ἡ Ἐκκλησία θὰ πρέπει μὲ κάθε τρόπο νὰ ἀντιταχθεῖ σὲ κάτι τέτοιο, διότι ἀποτελεῖ ὄχι ἀπλῶς φυσικὴ ἀνωμαλία ἀλλὰ ἠθικὴ διαστροφὴ μὲ βέβαιες καταστροφικὲς ψυχολογικὲς συ-

νέπειες στὸ παιδί καὶ ἀνυπολόγιστες στὴν κοινωνία.

50) Μὲ τὴν ἐφαρμογὴ τῆς ἐξωσωματικῆς γονιμοποίησης συνδέεται καὶ ὁ *προεμφυτευτικὸς ἔλεγχος*. Ὄταν ὁ προεμφυτευτικὸς ἔλεγχος συνεπάγεται θεραπευτικὴ ἢ προληπτικὴ ἐπέμβαση καὶ στὴ συνέχεια ἐμφύτευση, εἶναι συμβατὸς μὲ τὴν κλασσικὴ ἱατρικὴ ἀντίληψη. Οἱ περιπτώσεις ὁμως αὐτὲς ἀφ' ἑνὸς μὲν ἐπὶ τοῦ παρόντος εἶναι ἐλάχιστες, ἀφ' ἑτέρου δὲ δὲν εἶναι ἄμοιρες ὄλων τῶν ὑπολοίπων συνεπειῶν τῆς ἐξωσωματικῆς γονιμοποίησης. Μάλιστα ὅταν οἱ ἐξετάσεις εἶναι θετικὲς –δηλαδὴ διαγνωσθεῖ γενετικὴ πάθηση–, σχεδὸν πάντοτε ὀδηγεῖ σὲ διακοπὴ τῆς κύσεως.

Ἐπὶ πλέον ὁ ἔλεγχος αὐτὸς θὰ μπορούσε νὰ ὀδηγήσει σὲ κάποια ἐπιλογὴ χαρακτηριστικῶν (φύλου, χρώματος κόμης ἢ ὀφθαλμῶν κ.λπ.) ἢ ἀκόμη καὶ σὲ καταστροφὴ ἐμβρύων μὲ ἀνεπιθύμητα χαρακτηριστικὰ καὶ συνεπῶς νὰ ὑπηρετήσῃ μιὰ εὐγονικὴ ἀντίληψη ζωῆς.

Γιὰ τοὺς λόγους αὐτούς, ἐνῶ ὁ προεμφυτευτικὸς ἔλεγχος ἀποτελεῖ σύγχρονη διαγνωστικὴ μέθοδο ποὺ ὑπόσχεται πολλὰ, ἡ Ἐκκλησία πρέπει νὰ διατηρήσῃ τίς σαφεῖς ἐπιφυλάξεις της.

51) Ἡ *κλωνοποιητικὴ ἀναπαραγωγὴ* καταργεῖ τὴν φυσιολογικὴ διαδικασία τῆς σύλληψης, στὴν οὐσία ὑποβιάζει τὸ ἀνδρικό φύλο –ἀφοῦ καταργεῖ τὴν συμμετοχὴ καὶ τὸν ρόλο του στὴν ἀναπαραγωγὴ–, τραυματίζει τὴν συμμετοχὴ τῆς μητέρας –ἀφοῦ δὲν συνεισφέρει τὸ γενετικὸ ὕλικό της–, διαταράσσει τὴν ἰσορροπία τῶν φύλων, ὑπὸ προϋποθέσεις προσβάλλει τὴν ἱερότητα τοῦ προσώπου καὶ ἀποτελεῖ περισσότερο ὕβρι παρὰ ἐπίτευγμα.

52) Ἡ *μικρογονιμοποίηση* ἀποτελεῖ μὲν μέθοδο ποὺ βελτιώνει τὰ ἀποτελέσματα τῆς τεχνητῆς παρέμβασης στὴν ἀναπαραγωγὴ, ἀλλὰ περιορίζει ἔτι περισσότερο τὸν ρόλο τῆς φυσιολογικῆς ἐπιλογῆς –ποὺ πολλὲς φορὲς μάλιστα λειτουργεῖ προστατευτικὰ– ἀφοῦ ἡ γονιμοποίηση τοῦ ὡαρίου δὲν γίνεται μέσα σὲ περιβάλλον σπέρματος μὲ πολλὰ σπερματοζωάρια, ἀλλὰ μὲ ἓνα προεπιλεγμένο σπερματοζωάριο.

Τὸ γεγονός ὅτι ἐπὶ τοῦ παρόντος ἀδυνατοῦμε νὰ διαγνώσουμε ἐκ τῶν προτέρων τυχὸν γενετικὲς ἀνωμαλίες στὰ σπερματοζωάρια –ἢ ἐπιλογὴ τῶν ὁποίων γίνεται μὲ βιολογικὰ μόνον κριτήρια– ἔχει ὡς ἀποτέλεσμα τὴν ὑποκατάσταση τῆς φύσεως στὴν εὐθύνη δημιουργίας γενετικῶς παθολογικῶν ἐμβρύων, πρῶγμα ποὺ ἀποτελεῖ ἕναν ἐπὶ πλέον λόγο ἠθικῆς ἐπιφυλακτικότητος στὴν μικρογονιμοποίηση.

5. ὑποκατάστατη ἢ φέρουσα μητέρα: Ἡ γυναίκα ἢ ὁποία κυοφορεῖ τὸ ἔμβρυο, ὅταν ἡ μητέρα ἔχει πρόβλημα κυοφορίας. Στὴν περίπτωσι ποὺ τὸ ὡάριο προέρχεται ἀπὸ τὴν μητέρα ἀναφερόμαστε σὲ «*φέρουσα μητέρα*». Ἄν μαζὶ μὲ τὴν μήτρα της δανεῖζει καὶ τὸ ὡάριο, ὀμιλοῦμε γιὰ «*ὑποκατάστατη μητέρα*».

53) *Ὅλες αὐτὲς οἱ πρακτικὲς, ἂν δὲν εἶναι πάντοτε σαφῶς εὐγονικὲς στὴν ἔκφρασή τους, εἶναι εὐγονικὲς στὴν ἀντίληψή τους. Δὲν καταφέρνουν νὰ ἀποτρέψουν τὴν ἐμφάνιση τῆς ἀναπηρίας, ἀλλὰ συνήθως ἐξαφανίζουν τὸν ἀνάπηρο. Ὅσο δὲν ξεχωρίζει ἡ πάθηση ἀπὸ τὸν πάσχοντα, ὁ μόνος τρόπος ἀντιμετώπισής της φαίνεται νὰ εἶναι ὁ θάνατος τοῦ πάσχοντος στὴν πιὸ ἀδύναμη, ἱερὴ καὶ εὐαίσθητη φάση καὶ ἔκφραση τῆς ζωῆς του. Ἡ καταστροφή τοῦ παθολογικοῦ ἐμβρύου ἐμφανίζεται ὡς ἡ προτεινόμενη «θεραπεία».*

54) *Ἡ ἐξαγωγή τῆς συνένωσης τῶν γαμετῶν⁶, δηλαδὴ τῆς σύλληψης, ἔξω ἀπὸ τὸ μητρικὸ σῶμα, ἀνοίγει τεράστιες δυνατότητες γενετικῶν παρεμβάσεων πού μποροῦν νὰ ἀλλοιώσουν ἀνεπανόρθωτα τὸ ἀνθρώπινο εἶδος καὶ σὲ βιολογικὴ βάση καὶ σὲ κοινωνικὴ ἔκφραση καὶ οἱ ὁποῖες εἶναι σὲ ἐπικίνδυνο βαθμὸ ἀνεξέλεγκτες. Ὁ συνδυασμὸς ἀφ' ἑνὸς μὲν ἀδυναμίας ἐπιβολῆς μηχανισμῶν ἐλέγχου ἀφ' ἑτέρου δὲ μεγάλων δυνατοτήτων γενετικῆς παρέμβασης μπορεῖ νὰ ἀποδειχθεῖ καταστροφικός.*

ι. Ὁ ρόλος τῆς τεχνολογίας

55) Χωρὶς ἀμφιβολία, ἡ σύγχρονη τεχνολογία ἔχει συμβάλει ἀνυπολόγιστα στὴν ἔρευνα τῆς ὑγείας καὶ ὑπόσχεται ἀκόμη περισσότερα. Τὸ γεγονός αὐτὸ ἀποτελεῖ ἰδιαίτερη εὐλογία τοῦ Θεοῦ στὴν ἐποχὴ μας. Παρὰ ταῦτα, ἡ ἀλόγιστη χρῆση τῆς ἀπειλεῖ μὲ ἀποϊεροποίηση τὸν ἄνθρωπο καὶ ἐγκυμονεῖ τὸν κίνδυνο τῆς θεωρήσεώς του ὡς μηχανῆς μὲ ἀνταλλακτικὰ καὶ ἐξαρτήματα.

56) *Ὁ ἄνθρωπος, ἂν δὲν προσέξει, δὲν κατευθύνει μόνον, ἀλλὰ καὶ κατευθύνεται ἀπὸ τὴν τεχνολογία. Γοητεύεται ἀπὸ τὰ ἐπιτεύγματά της καὶ ὑποδουλώνεται σ' αὐτά. Ἐν ὀνόματι τῆς ἐλευθερίας γιὰ τὴν ἐπιστημονικὴ καὶ τεχνολογικὴ πρόοδο, πού ἀποβλέπει στὴν ἐπέκταση τῆς κυριαρχίας του στὴ φύση, μπορεῖ νὰ ἀφανίσει τὴν δική του ἐλευθερία.*

57) *Στὸ μέτρο πού ἡ χρῆση τῆς τεχνολογίας καὶ ἀνθρώπινης παρέμβασης ὄχι μόνον δὲν παραβιάζει τὴν ἱερότητα τοῦ γεγονότος τῆς ἀνθρώπινης γονιμοποίησης, ἀλλ' ἀπεναντίας τὴν ὑποβοηθεῖ, εἶναι ὄχι μόνον ἐπιτρεπτὴ ἀλλὰ θεάρεστη καὶ ἐπιθυμητή. Ὅταν ὁμως ἐπιβάλλει παρὰ φύσιν ἐπιλογές, διασαλεύει τὴν οἰκογενειακὴ τάξη καὶ συνοχή, διαταράσσει τὴν συνεργασία πνευματικοῦ*

καὶ φυσικοῦ νόμου καὶ ὑποκαθιστᾷ τὸν Θεό, ἡ τεχνολογικὴ πρόοδος δὲν ἀποτελεῖ ἐπιτυχία. Ἐπιτυχία δὲν εἶναι μόνον ἡ ἰδιοφυῆς ἀνακάλυψη μιᾶς νέας ἐπαναστατικῆς τεχνικῆς, μέσα στὰ τεράστια πραγματικὰ ὄρια τῆς γενετικῆς μηχανικῆς, ἀλλὰ καὶ ἡ ἀποτελεσματικὴ ἀντιμετώπιση τῶν πολλαπλῶν προβλημάτων (γενετικῶν, ψυχολογικῶν, κοινωνικῶν, ἠθικῶν, οἰκονομικῶν, νομικῶν κ.λπ.) πού προκαλεῖ μιὰ ἀλόγιστη ἐφαρμογὴ, ἰδιαίτερα στὸν χῶρο τῆς παρεμβατικῆς γονιμοποίησης.

58) *Ἡ Ἐκκλησία δὲν φοβᾶται τὴν ἀλλαγὴ οὔτε ἀντιστέκεται στὸ καινούργιο καὶ τὴν ἀνακάλυψη, ἀλλὰ ἀρνεῖται μὲ κάθε τρόπο ἀφ' ἑνὸς μὲν τὴν ἀσέβεια ἐπὶ τῆς δημιουργίας καὶ τοῦ ἀνθρώπινου προσώπου, ἀφ' ἑτέρου δὲ τὴν βεβήλωση τοῦ ἱεροῦ τῆς οἰκογένειας. Ἡ γονιμοποίηση ἀποτελεῖ τὸ ἱερὸ βῆμα τῆς ζωῆς, ἡ εἴσοδος στὸ ὁποῖο ἀπαιτεῖ σεβασμὸ καὶ φόβο Θεοῦ.*

ια. Οἰκονομικὰ συμφέροντα, ψυχολογικὲς συνέπειες

59) *Οἱ νέες τεχνικὲς ὑποβοηθούμενης ἀναπαραγωγῆς συχνὰ νοθεύουν τὴν ἀγνὴ ἐπιθυμία τῶν γονέων νὰ ἀποκτήσουν τέκνα μὲ ἀνεξέλεγκτα οἰκονομικὰ συμφέροντα ἰατρῶν, κλινικῶν καὶ ἐταιρειῶν (π.χ. τὸ ὑψηλὸ κόστος τῶν γοναδοτροπινῶν⁷ ἐνδεχομένως νὰ ἀποτελεῖ ἕνα βασικὸ λόγο, γιὰ τὸν ὁποῖο ἀντὶ νὰ γίνεταὶ συλλογὴ ὠαρίου κατὰ τὸν φυσικὸ κύκλο προτιμᾶται ἡ προκλητὴ ὠορρηξία μὲ τὴν χορήγηση ὁρμονῶν). Γιὰ τὸν λόγο αὐτόν, καλὸ θὰ ἦταν ἡ προσφυγὴ στὶς τεχνικὲς αὐτὲς νὰ μὴ γίνεταὶ βεβιασμένα ἢ ὑπὸ τὴν ἐπήρεια ψυχολογικῶν πιέσεων προερχομένων ἀπὸ πρόσωπα πού πιθανὸν νὰ ἔχουν ἀνάλογα συμφέροντα.*

60) *Ἐκτὸς τούτου, ἡ μετάβαση ἀπὸ τὴν ἰδέα τῆς δωρεᾶς στὴν πρακτικὴ τῆς ἀγοραπωλησίας, πού εἶναι πλέον τόσο εὐκόλη καὶ οὐσιαστικὰ ἀνεξέλεγκτη, κυφορεῖ τὸν κίνδυνο τοῦ ἐκφυλισμοῦ τῆς ἱερότητος τῆς ἀναπαραγωγῆς σὲ πράξη οἰκονομικῆς συναλλαγῆς καὶ τῆς ἀγάπης σὲ συμβόλαιο.*

61) *Οἱ μέθοδοι ὑποβοηθούμενης ἀναπαραγωγῆς ἐφαρμόσθησαν χωρὶς φυσικὰ νὰ μπορέσουμε ἐκ τῶν προτέρων νὰ γνωρίζουμε τὰ τυχόν ψυχολογικὰ προβλήματα τῶν ἔτσι συλλαμβανομένων ἐμβρύων. Ἐλαβαν ὑπ' ὄψιν τὴν ψυχολογικὴ ἀπαίτηση καὶ ἀνάγκη τῶν γονέων καὶ ὄχι τὸν ἐνδεχομένως ἀρνητικὸ ἀπόηχο στὸν ψυχισμὸ τῶν τέ-*

6. γαμέτες: Τὰ γενετικὰ κύτταρα, τὸ σπερματοζῶαριο γιὰ τὸν ἄνδρα καὶ τὸ ὠάριο γιὰ τὴν γυναῖκα.

7. γονδοτροπίνες: Οἱ ὁρμόνες πού χορηγοῦνται γιὰ τὴν πρόκληση τῆς ὠοθυλακιορρηξίας.

κνων. Κάτι τέτοιο αποτελεί ύποβιβασμό τῆς ἀξίας τῆς ζωῆς τοῦ ἐμβρύου. Τὰ ὄρφανά, τὰ παιδιά πού υἰοθετοῦνται, τὰ τέκνα διαζευγμένων γονέων συνήθως ἐμφανίζουν προβλήματα προσαρμογῆς καί ψυχολογικῆς ἰσορροπίας καί ἁρμονίας. Ἡ πιθανότητα οἱ ποικίλες ἐφαρμογές τῆς ἐξωσωματικῆς γονιμοποίησης, κυρίως ὅταν περιλαμβάνουν παραμέτρους ἐτερόλογης διαδικασίας ἢ δανεισμοῦ, νά δημιουργοῦν ἀνθρώπους μέ συγγενεῖς ἢ ἐγγενεῖς ψυχικῆς ἀστάθειας καί παθήσεις ἀποτελεῖ ἄλλον ἕνα δυσμενῆ παράγοντα στήν ἀνεπιφύλακτη ἀποδοχή τῆς ἐξωσωματικῆς γονιμοποίησης.

62) Ἐνα συναφές ἐρώτημα εἶναι τὸ τί ψυχολογικὴ ἐπίδραση μπορεῖ νά ἔχει τὸ γεγονός ὅτι, μέ τὴν πρόοδο τῆς γενετικῆς τεχνολογίας, *τὰ παιδιά θὰ μποροῦν πλέον νά γνωρίζουν τὴν μέθοδο τῆς σύλληψής τους ἢ καὶ τὸ ἐάν προέρχονται ἀπὸ δωρεὰ σπέρματος ἢ ὡαρίου*. Τὸ ἐνδεχόμενο ἕνα τέτοιο παιδί νά ἀντιμετωπίσει σοβαρὴ κρίση ταυτοποίησης καί ἐν συνεχείᾳ κοινωνικοποίησης εἶναι ἰδιαίτερα σοβαρό, κυρίως στὶς περιπτώσεις πού πληροφορεῖται ὅτι δὲν εἶναι φορέας τῶν γενετικῶν χαρακτηριστικῶν τῶν γονέων του καὶ ἀγνοεῖ τοὺς γενετικούς γονεῖς του ἢ ἀντιλαμβάνεται ὅτι ὁ βαθμὸς συγγένειας μέ τοὺς δύο γονεῖς του εἶναι διαφορετικὸς ἢ ὅτι ἔχει δύο ἢ καὶ τρεῖς ἐνδεχομένως μητέρες κ.ο.κ. Τὰ προβλήματα αὐτῆς τῆς μορφῆς ἀποκοτῶν ἰδιαίτερη ἔνταση στήν περίπτωση πού ἔχει ἐπέλθει ρῆξη στήν ἐνότητα τῆς οἰκογένειας καὶ ὑφίστανται νομικῆς ἐκκρεμότητες.

63) Ἀντίστοιχα *προβλήματα ψυχολογικοῦ χαρακτήρος μποροῦν νά ἐμφανισθοῦν καὶ στοὺς γονεῖς*, ἰδίως στὶς περιπτώσεις ἐτερόλογων γονιμοποιήσεων, ἀμφισβητούμενων συγγενικῶν δικαιωμάτων καὶ σχέσεων ἢ ἀποτυχίας τῶν μεθόδων τεχνητῆς ἀναπαραγωγῆς καὶ ἀπότομης ἀπόσβεσης τῶν κορυφουμένων ἐλπίδων καὶ προσδοκιῶν τους.

ιβ. Νομικὸ πλαίσιο

64) Πρόσφατα *ψηφίσθηκε στήν πατρίδα μας νόμος (Ν. 3089/2002) γιὰ τὴν «ιατρικὴ ὑποβοήθηση στήν ἀνθρώπινη ἀναπαραγωγή»*. Ἦδη προετοιμάζεται καὶ δεῦτερος νόμος, ὁ ὁποῖος θὰ ρυθμίζει πρακτικῆς λεπτομέρειες (λειτουργία Κέντρων Ὑποβοηθούμενης Ἀναπαραγωγῆς, Τράπεζες γαμετῶν καὶ ἐμβρύων κ.λπ.). Τὸ πνεῦμα τοῦ νέου νόμου –πού στήν οὐσία δεσμεύει καὶ τὸν ἐπόμενο– ὁμολογεῖται ἀπὸ τοὺς ἐμπνευστές του ὡς τὸ πλέον «προοδευτικὸ» στήν Εὐρώπη. Ὁ νόμος ἀποφεύγει συστημα-

τικά καὶ πείσμονα νά ὀνομάσει τὸ ἐμβρυο μέ τὸ ὄνομά του (προτιμῶνται ὄροι ὅπως «γεννητικὸ ὑλικό» καὶ «γονιμοποιημένο ὡάριο» πού προφανῶς εἶναι ἀσαφεῖς, ἀνακριβεῖς, ἀσεβεῖς καὶ ἐσφαλμένοι), δὲν κάνει ἀναφορὰ στὰ δικαιώματα καὶ τὸ συμφέρον τοῦ παιδιοῦ, δέχεται τὴν ἐτερόλογη γονιμοποίηση στὶς ποικίλες μορφές τῆς, υἰοθετεῖ τὴν τεκνοποίηση ἀγάμων γυναικῶν καὶ μονίμων συντρόφων καὶ αὐτὴν μέ σπέρμα ἀποθανόντος συζύγου, εἰσάγει τὴν πρακτικὴ τῆς παρένθετης μητρότητας, ἐπιτρέπει τὸν πειραματισμὸ ἐπὶ τῶν ἐμβρύων καί, παρὰ τίς δημόσια ἐκπεφρασμένες ἐπιφυλάξεις καὶ ἀντιρρήσεις τῆς Ἐκκλησίας, στήν οὐσία ὑποβαθμίζει τὸν θεσμὸ τοῦ γάμου, ἀποδυναμώνει τοὺς οἰκογενειακοὺς δεσμοὺς καὶ ἀλλοιώνει τὸν χαρακτήρα τῆς οἰκογενειακῆς ἠθικῆς.

65) Ἐπειδὴ στήν ὑποβοηθούμενη ἀναπαραγωγή ἡ κύρια πηγὴ συγκρούσεως συμφερόντων βρίσκεται μεταξὺ γονέων καὶ ἐμβρύων, τὰ δὲ ἐμβρυα ἀδυνατοῦν νά ὑποστηρίξουν τὰ δικαιώματά τους ἢ νά ἐκφράσουν τὴν βούλησή τους, ἡ *πιθανότητα νομιμοποίησης ἀδικιῶν* εἶναι τέτοια ὥστε ἐπιβάλλει στήν Ἐκκλησία συγκράτηση καὶ ἐπιφυλακτικότητα.

66) Παράλληλα, ἡ *ἀδυναμία νά προβλεφθεῖ ἐπακριβῶς νομικὰ τὸ κληρονομικὸ status καὶ ἡ βιολογικὴ προοπτικὴ τῶν ἐμβρύων σὲ περίπτωσι θανάτου τῶν γονέων πρὸ τῆς ἐμφυτεύσεως* ἢ ἡ δυσκολία προσδιορισμοῦ ἁρμοδιότητος καὶ δικαιωμάτων ἐπὶ κατεψυγμένων ἐμβρύων σὲ περίπτωσι διαζυγίου ἀποτελοῦν ἕναν δείκτη τῆς περιπλοκότητος καὶ τῆς δυσκολίας τῶν προκλητῶν προβλημάτων, τὰ ὁποῖα τελικὰ αἴρονται μόνον μέ τὴν καταστροφή τῶν ἐμβρύων, πράγμα πού φυσικὰ εἶναι ἀπαράδεκτο.

67) Εἶναι ἀπολύτως ἀπαραίτητη ἡ θέσπιση ἐνὸς συγκεκριμένου νομοθετικοῦ πλαισίου πού νά διευκολύνει καὶ προστατεύει τὴν ἐφαρμογὴ βασικῶν μορφῶν παρεμβατικῆς γονιμοποίησης, μέ βάση ὅμως τίς ἀρχές τῆς βιοηθικῆς καὶ δεοντολογίας. Στὸ θέμα αὐτὸ ὁ λόγος τῆς Ἐκκλησίας εἶναι καίριος καὶ οὐσιαστικός. Γι' αὐτὸ καὶ πρέπει τὸ ἤδη ἐπεξεργασμένο *κείμενο συγκεκριμένων νομοθετικῶν ρυθμίσεων καὶ προτάσεων* τῆς σὲ κάθε εὐκαιρία νά τὸ προβάλλει, δεδομένου μάλιστα ὅτι οἱ προτάσεις τῆς δὲν ἀποτελοῦν θεωρητικὸ καὶ ἐξωπραγματικὸ λόγο, ἀλλὰ σχεδὸν ὅλες μερικῶς ἢ καὶ καθ' ὅλοκληρίαν ἐφαρμόζονται στὶς περισσότερες χῶρες τῆς Εὐρώπης.

ιγ. Πνευματική θεώρηση

68) Ἡ Ἐκκλησία δέχεται καὶ τὸν πόνο καὶ τὴν ἀσθένεια καὶ τὴν ἀναπηρία, μέσα στὸ πλαίσιο τῆς πτώσεως τοῦ ἀνθρώπου. Ταυτόχρονα ὁμως σέβεται καὶ τὴν ἰατρική. Ἐνῶ ἐπευλογεῖ κάθε ἠθικῶς ἀποδεκτὴ ἰατρικὴ ἀνθρώπινη προσπάθεια γιὰ ἀποκατάστασή τους, τὴν τελικὴ ἔκβαση σὲ κάθε μία περίπτωση τὴν ἐμπιστεύεται στὴν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ πρὸς τὸ κάθε πρόσωπο ξεχωριστά. Ἡ ἐπιτομὴ τοῦ φρονήματός της ἐπὶ τοῦ θέματος βρίσκεται στὸ 38 κεφάλαιο τοῦ βιβλίου Σοφία Σειράχ: «*Τέκνον ἐν ἀρρωστήματί σου μὴ παράβλεπε (τοὺς ἰατροὺς καὶ τὰ φάρμακα), ἀλλ' εὗξαι Κυρίῳ καὶ αὐτὸς ἰάσεται σε*» (στ. 9). Ὅλα τὰ ἀντιμετωπίζει μὲ ὑπομονή, ταπείνωση καὶ πίστη. *Τὶς δοκιμασίες δὲν τὶς ἀποσυνδέει ἀπὸ τὴν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ τὶς βλέπει ὡς ἀφορμὲς σωτηρίας, ὡς εὐκαιρίες ἐξαγιασμοῦ.*

69) Ἡ Ἐκκλησία τὰ θέματα τῆς Βιοηθικῆς, καὶ συνεπῶς καὶ τῆς ὑποβοηθούμενης ἀναπαραγωγῆς, δὲν τὰ κλείνει μὲ συγκεκριμένους ἀφορισμούς, ἀλλὰ στὴν οὐσία τὰ ἀφήνει ἀνοιχτά, δίνοντας ὁμως παράλληλα τὴν κατεύθυνση καὶ περιγράφοντας τὸ ἦθος προσέγγισής τους. Αὐτὸ πὺν προσφέρει δὲν εἶναι ὁ γενικευμένος προσδιορισμὸς τοῦ θελήματος τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ ἡ δυνατότητα ὁ καθέννας μας νὰ τὸ ἀναγνωρίσει ὁ ἴδιος στὴ ζωὴ του.

70) Ἐπίσης, τὴν γέννηση τοῦ κάθε ἀνθρώπου τὴν βλέπει ἐντεταγμένη μέσα στὸ πλαίσιο τοῦ μυστηρίου τοῦ γάμου. Γι' αὐτὸ καὶ τὸ μυστήριο τῆς ἀνθρώπινης ἀρχῆς τὸ ἀντιλαμβάνεται νὰ ἐπιτελεῖται μέσα στὴν ἀτμόσφαιρα μιᾶς μονογαμικῆς, ἑτεροφυλικῆς, εὐλογημένης ἀπὸ τὸ μυστήριο τοῦ γάμου συννέυσεως, μιᾶς ἕνωσης «*εἰς σάρκα μίαν*» (Ἐφεσ. ε' 31). Σύλληψη πὺν ἐπιτελεῖται σὲ ἐργαστήριο ἄλλο ἀπὸ αὐτὸ τοῦ μητρικοῦ σώματος καὶ μὲ διεργασία διαφορετικὴ ἀπὸ τὴν συζυγικὴ συνουσία ὅπως ὁποτε χάνει ἀπὸ τὸ μυστηριακὸ τῆς ἔνδυμα.

ιδ. Ἡ ἀντιπρόταση τῆς Ἐκκλησίας

71) Ἡ καταξίωση τοῦ ἀνθρώπου δὲν πραγματοποιεῖται μόνον μὲ τὴν τεκνογονία ἀλλὰ καὶ χωρὶς αὐτήν. Ἡ Ἐκκλησία εὐλογεῖ τὴν τεκνοποίηση, ταυτόχρονα ὁμως βλέπει καὶ τὸν γάμο δίχως παιδιὰ ὡς πλήρη. Ἡ βιολογικὴ στειρότητα μπορεῖ νὰ καταστεῖ ἀφορμὴ πλούσιας πνευματικῆς γονιμότητος γιὰ τοὺς συζύγους, ἂν μὲ ταπείνωση δεχθοῦν τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ στὴ ζωὴ τους. Ἀντίθετα, ὅταν ἡ ἐπιθυμία ἀπόκτησης παιδιῶν γίνεται ἀνυποχώρητο θέλημα, φανερῶναι πνευματικὴ ἀνωριμότητα.

72) Ἐπὶ πλέον, ἡ Ἐκκλησία θὰ ἔπρεπε νὰ ἀσκήσει τὴν ἐπιρροή της ὡστε καὶ οἱ ἐσφαλμένους κοινωνικὲς ἀντιλήψεις περὶ τῆς στειρότητος νὰ ἐξαλειφθοῦν καὶ οἱ ἀδιάκριτες πιέσεις τοῦ περιβάλλοντος πρὸς τὰ ὑπογόνιμα ζευγάρια κατὰ τὸ δυνατόν νὰ περιορισθοῦν, κυρίως ὁμως οἱ ἴδιοι οἱ σύζυγοι πὺν ἀντιμετωπίζουν τὸ πρόβλημα νὰ ἀντιληφθοῦν ὅτι μίᾳ ἀνεπάρκεια σὲ ἕναν τομέα τῆς ζωῆς — ὅσο ζωτικὸς κι ἂν εἶναι αὐτός —, συνήθως συνοδεύεται ἀπὸ ἕνα πλῆθος δυνατοτήτων σὲ ἄλλους πὺν περιμένουν τὴν ἐκπλήρωσή τους. *Ἡ εὐτυχία καὶ ὁ προορισμὸς μας δὲν ἐκπληρώνονται μὲ τὸν βιασμὸ τῆς φύσης ἢ τὴν ἐμμονὴ στὰ θελήματά μας, ἀλλὰ μὲ τὴν ἀξιοποίηση τῶν δυνατοτήτων μας.*

73) Τὸ πρόβλημα τῆς ὑπογονιμότητος κάποιων συζύγων θὰ μποροῦσε κάλλιστα νὰ ἀντιμετωπισθεῖ μὲ τὴν λύση τῆς υἰοθεσίας. Ἡ Ἐκκλησία θὰ ἔπρεπε μὲ κάθε τρόπο νὰ ἀντιπροτείνει τὴν ἐξυγίανση, προώθηση καὶ διευκόλυνση τοῦ θεσμοῦ τῆς υἰοθεσίας. Μὲ τὸν τρόπο αὐτόν, καὶ τὰ ὑπάρχοντα δράματα κάπως ἐπουλώνονται καὶ ὁ κίνδυνος μιᾶς ἀνεπιτυχοῦς κνοφορίας περιορίζεται καὶ τὸ ἀνθρώπινο θέλημα στὴν λογικὴ τῆς ἀγάπης ὑποτάσσεται.

74) Μία ἰδέα πὺν χρήζει περαιτέρω ἐπεξεργασίας, θὰ μποροῦσε νὰ εἶναι, σὲ περιπτώσεις γενετικὰ ἀνίκανων συζύγων, ἀντὶ τῆς υἰοθεσίας, νὰ προτείνεται ἡ υἰοθεσία καὶ κνοφορία «*πλεοναζόντων ἐμβρύων*», ἀγνώστου στοὺς γονεῖς προελεύσεως. Μὲ τὸν τρόπο αὐτόν, καὶ κάποια ἔμβρυα περισώζονται καὶ ἡ μητέρα ζεῖ τὸν σύνδεσμο τῆς ἐγκυμοσύνης μὲ τὸ παιδί καὶ τὸ παιδί πὺν θὰ προκύψει θὰ ἔχει τὸ αἶσθημα ὅτι εἶναι περισσότερο συγγενὲς πρὸς τοὺς γονεῖς καὶ λιγότερο καρπὸς υἰοθεσίας. Τὸ ἐνδεχόμενο ἑνὸς προβλήματος προκύπτει ἀπὸ τὴν συγχευμένη βιολογικὴ ταυτότητα τοῦ παιδιοῦ, πράγμα πὺν δὲν ἰσχύει στὶς περιπτώσεις τῆς κλασικῆς υἰοθεσίας.

ιε. Ποιμαντικὲς κατευθύνσεις

75) Ἐπειδὴ στὰ θέματα τῶν σύγχρονων ἀναπαραγωγικῶν τεχνολογιῶν οἱ περισσότεροι πιστοὶ ἀλλὰ καὶ ἔξομολόγοι ἀγνοοῦν τὶς πολὺ σημαντικὲς λεπτομέρειες, εἶναι ἀναγκαῖα μιᾶ ἐνημέρωση σὲ ὅλα τὰ ἐπίπεδα. Ἡ γνώση τῶν τρόπων μὲ τοὺς ὁποίους διενεργεῖται ἡ ὑποβοηθούμενη τεκνοποιία, ὅπως καὶ οἱ βασικὲς θέσεις τῆς Ἐκκλησίας ἀπέναντί της, διευκολύνουν σημαντικὰ τὴν ὑπεύθυνη τοποθέτηση τῶν ἐνδιαφερομένων στὰ θέματα αὐτά.

76) Ἡ Ἐκκλησία δὲν μπορεῖ κατ' ἀρχὴν νὰ συστήσει

τὴν προσφυγὴ στὴν ὑποβοηθούμενη ἀναπαραγωγὴ γιὰ τὴν ἀντιμετώπιση τοῦ προβλήματος τῆς ἀτεκνίας. Οὔτε πάλι ρόλος τῆς εἶναι νὰ ἐγκρίνει ἀποφάσεις. Μπορεῖ ὅμως καὶ ὀφείλει νὰ ἀντιμετωπίσει τὸ θέμα, ἐφόσον ἀποτελεῖ πλέον μιὰ πραγματικότητα ποὺ δημιουργήθηκε ἀνεξάρτητα ἀπὸ τὴν θέληση ἢ τὴν ἐπιθυμία τῆς, *ἐπὶ τῇ βάσει ὅχι ἀσφαλῶς τῆς θεολογικῆς ἀκριβείας ἀλλὰ καὶ τῆς πνευματικῆς οἰκονομίας*. Σύμφωνα μὲ τὰ παραπάνω, ὅταν τῆς ζητηθεῖ, πρέπει νὰ δώσει τὴν κατεύθυνση τοῦ φρονήματός τῆς μὲ σαφήνεια καὶ ἐλευθερία.

77) Μὲ δεδομένα ὅλα αὐτὰ καὶ τὸ γεγονός ὅτι οἱ σημερινοὶ γονεῖς βρίσκονται κάτω ἀπὸ ἔντονη πίεση, ἐνώπιον μεγάλῃς πρόκλησης καὶ μὲ περιορισμένες ἀντοχὲς καὶ ἀποθέματα πίστεως καὶ ἐσωτερικῆς δυνάμεως, ἡ Ἐκκλησία θὰ μπορούσε νὰ ἀκολουθεῖ τὰ ἑξῆς βήματα στὴν διαποίμανση τῶν πιστῶν:

α) Νὰ καταστήσει ἐμφανῆ καὶ ἐμπρακτὴ τὴν *κατανόηση καὶ ἀγάπη* τῆς. Ὁ λόγος τῆς νὰ εἶναι μεστός πνεύματος καὶ ἀληθείας, ἀλλὰ καὶ συμπαθῆς καὶ φιλάνθρωπος.

β) Νὰ ἐκφράσει τὴν τεράστια σημασία ποὺ σὲ ὅλα αὐτὰ ἔχει ἡ ἀνάγκη νὰ διατηρηθεῖ ἡ ἱερότητα τοῦ γάμου, νὰ ὑπάρχει δηλαδὴ χώρος γιὰ τὴν ἐνέργεια τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ. Συνήθως *οἱ δοκιμασίες καὶ οἱ στερήσεις ἀποτελοῦν μοναδικὲς ἐνκαιρίες ἐπιβεβαιώσεως τῆς παρουσίας τοῦ Θεοῦ στὴ ζωὴ μας*.

γ) Νὰ γίνεται *ἐνημέρωση* τοῦ τι ἀκριβῶς περιλαμβάνουν οἱ ἐν λόγῳ μέθοδοι καὶ νὰ ἐντοπίζονται τὰ σημεῖα ποὺ καταδεικνύουν τὰ ἠθικὰ καὶ πνευματικὰ προβλήματα ποὺ συνήθως δημιουργοῦν.

δ) Νὰ καθίσταται σαφές ὅτι κατόπιν ὅλων αὐτῶν (μὴ φυσιολογικῆ, ἀ-σεξουαλικῆ σύλληψη, πλεονάζοντα ἔμβρυα, δυνατότητες παρεκτροπῶν, δυνατότητες προεμφυτευτικῆς γενετικῆς παρέμβασης καὶ τροποποίησης κ.λπ.), ἡ Ἐκκλησία *δυσκολεύεται νὰ ἐπυλογήσει αὐτὴν τὴν πρακτικὴ καὶ νὰ υἰοθετήσῃ ὁδοὺς ξένες πρὸς τὸ πνεῦμά τῆς*.

ε) Γιὰ περιπτώσεις ποὺ ἡ τεκνοποίηση διασαλεύει τὴν φυσιολογικὴ οἰκογενειακὴ τάξη (*ἄγαμες μητέρες, γονιμοποίηση μὲ σπέρμα ἀποθανόντος συζύγου, τεκνοποίηση ὑπερηλίκων μητέρων, ἑτερόλογη γονιμοποίηση, δανεισμός μῆτρας κ.λπ.*) νὰ γίνῃ πλέον ἢ σαφές ὅτι κάτι τέτοιο δὲν βρῖσκει σύμφωνη τὴν Ἐκκλησία.

στ) Ἐὰν πρόκειται γιὰ γονεῖς ποὺ γιὰ ποικίλους καὶ εἰδικούς λόγους ἀδυνατοῦν νὰ συμμορφωθοῦν, ἄς προτείνεται ἐνθέρμως *ἡ ἰδέα τῆς υἰοθεσίας* ἢ, ἂν καὶ αὐτὸ δὲν εἶναι ἐφικτό, ἄς γίνῃται δεκτὸ κατ' οἰκονομίαν ἢ γονιμοποίηση νὰ ἐπιτυγχάνεται μὲ τεχνικὲς, οἱ ὁποῖες ὅμως δὲν δημιουργοῦν πλεονάζοντα ἔμβρυα, οὔτε περιλαμβάνουν οἰασδήποτε μορφῆς δανεισμούς ἢ ἀφήνουν περιθώρια γιὰ καταστροφὴ ἔμβρυων. Ἔτσι, ἐπὶ παραδείγματι ἡ Ἐκκλησία θὰ μπορούσε νὰ δεχθεῖ κατ' οἰκονομίαν τὴν ὁμόλογη σπερματέγχυση, τοῦ ζευγαριοῦ θεωρουμένου ὡς ἐνιαίας μονάδος ποὺ νοσεῖ καὶ μὲ τὸ δεδομένο ὅτι ἀμφοτέρω οἱ σύζυγοι συμφωνοῦν, ἢ ὅλη δὲ διαδικασία εἶναι ἐντεταγμένη στὸ πνεῦμα τῶν ὄσων προαναφέρθηκαν. Θὰ μπορούσε ἐπίσης νὰ δεχθεῖ τὴν ὑποβοήθηση στὴν ἀναπαραγωγὴ μὲ γαμέτες μόνον τῶν γονέων, ἐμφύτευση στὴν μήτρα τῆς μητέρας καὶ γονιμοποίηση τῶν ἔμβρυων ὅσα καὶ θὰ ἐμφυτευθοῦν.

78) Οἱ πνευματικοὶ θὰ πρέπει νὰ διαδώσουν μὲ ταπεινὴν καὶ πίστη τὴν ἀνάγκη *οἱ πιστοὶ νὰ ἐπιστρέψουν πρὸς περισσότερο φυσικοὺς καὶ πνευματικοὺς τρόπους ζωῆς*. Εἶναι πλέον δεδομένο ὅτι ὁ τρόπος ζωῆς, ἡ ἔνταση καὶ τὸ ἄγχος, ὁ κλωνισμός τῆς ἐμπιστοσύνης τῶν ἀνθρώπων καὶ συναφεῖς παράγοντες θεωροῦνται ὑπεύθυνοι γιὰ τὸ ὅτι ἡ ὑπογονιμότητα ἔχει ἀνέλθει σὲ ἐπικίνδυνα ὑψηλὰ ἐπίπεδα.

Ἡ Ἐκκλησία προτείνει μία μὴ ἐκκοσμικευμένη ἀντίληψη ζωῆς, τέτοια ποὺ ἐγγυᾶται τὴν ἀπλότητα, τὴν εἰρήνη, τὴν ὀλιγάρεα, τὴν ἀμοιβαία ἐμπιστοσύνη τῶν συζύγων, τὴν προσφυγὴ στὴν ἰατρικὴ βοήθεια, ἀλλὰ καὶ τὴν ταυτόχρονη παράδοση τῆς ζωῆς μας στὰ χέρια τοῦ Θεοῦ.

79) *Ἡ λειτουργικὴ καὶ προσωπικὴ προσευχὴ, ἡ ἐνεργὸς καὶ ὑγιὲς συμμετοχὴ στὰ μυστήρια τῆς Ἐκκλησίας, ἡ καλλιέργεια τῆς ἀγάπης, ἡ προσφυγὴ στὴ μεσιτεία τῶν ἁγίων, τὰ ὑγιᾶ τάματα, τὰ ταπεινὰ προσκυνήματα κ.λπ.* ἀποτελοῦν τὰ ἐπιβεβαιωμένα ἀπὸ τὴν ἐμπειρία μέσα τῆς Ἐκκλησίας, τὰ ὁποῖα *χρειάζεται νὰ ἐπιστρέψουν στὴν ζωὴ τῶν πιστῶν*.

80) Ὅταν ἡ Ἐκκλησία ζητεῖ ἀπὸ τὰ ζευγάρια νὰ ἀποφεύγουν κάποιες τεχνικὲς ποὺ αὐξάνουν τὶς ἐλπίδες γιὰ παιδοποιῶα θὰ πρέπει ταυτόχρονα νὰ ἐμπνέει καὶ τὴν ἐμπιστοσύνη στὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ καὶ νὰ εἰσάγει τοὺς πιστοὺς στὴν λογικὴ καὶ τὴν ἐμπειρία τῆς προσευχῆς καὶ τοῦ «σημεῖου».

ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

**ΕΙΔΙΚΗ ΣΥΝΟΔΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΕΩΣ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ**

**Η ΚΑΤΑΡΓΗΣΗ
ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗΣ**

ΑΡΓΙΑΣ

(26/1/2004)

Οἱ ἐπιδιώξεις πολλές φορές τῶν ὑπευθύνων κρατικῶν λειτουργῶν καὶ τῶν κυβερνῶντων, πάνω σὲ θέματα κοινωνικῆς συναντίληψης καὶ ἀλληλεγγύης, ἐνῶ καταρχὴν στοχεύουν σὲ θεμιτὰ ἀποτελέσματα, δὲν διαμορφώνονται καὶ δὲν ὑλοποιῶνται μὲ ἀγαθὰ μέσα καὶ πρακτικὲς ποὺ νὰ δικαιῶνουν τὴν στοχοθεσίαν τους.

Κάτι ἀνάλογο συνέβη ὅπως πληροφορηθήκαμε ἀπὸ τὰ γαλλικὰ μέσα ἐντυπῆς ἐκκλησιαστικῆς πληροφόρησης (La Croix), καὶ πάλι στὴ Γαλλία, μὲ τὴν ἐξέταση νέου σχεδίου Νόμου ἀπὸ τὸ Γαλλικὸ Ὑπουργικὸ Συμβούλιο, γιὰ τὴν κατάργησιν τῆς ἐπίσημης ἀργίας τῆς Δευτέρας τῆς Πεντηκοστῆς (τοῦ Ἁγ. Πνεύματος), ἡμέρα τὴν ὁποίαν θέλουν νὰ τὴν ἀξιοποιήσουν κατὰ ἓνα τρόπο χρησιμοθηρικὸ καὶ δικολαβικὸ στὴν αἰτιολογία τῆς κατάργησός της.

Στόχος τους δὴθεν θὰ εἶναι νὰ δοθεῖ ἡ δυνατότητα στοὺς ἀνθρώπους μετὰ τὰ τραγικὰ γεγονότα τοῦ πολύνεκρου Καύσωνα στὴν Γαλλία τὸ περασμένο καλοκαίρι νὰ ἐκφράσουν –αὐτὴ μόνο ἡ ἡμέρα ἀπόμεινε μέσα στὸ χρόνο ἄραγε;– τὴν ἀλληλεγγύη τους πρὸς τοὺς ἀναξιοπαθοῦντες ὡς καὶ τοὺς χρήζοντες ἀνάγκης καὶ βοήθειας κυρίως δὲ τὰ ἡλικιωμένα μοναχικὰ πρόσωπα, δίδοντας τὰ ἔσοδα τῆς ἐργαζόμενης αὐτῆς ἡμέρας στὸ σύστημα τῆς κοινωνικῆς συναντίληψης καὶ ἰδίως στὴν προσφορὰ καὶ διάθεσιν ἐμψύχου ὑλικοῦ στὴν τρίτη κυρίως ἡλικία.

Μᾶς θυμίζον λίγο ἐκεῖνο ποὺ διαιωνίζει τὴν δικανικὴ ἄποψη καὶ δυτικὴ παράδοση ὅτι ὁ σκοπὸς μπορεῖ νὰ ἁγιάζει τὰ μέσα.

Προξενεῖ ὁμως ἐντύπωση σὲ συνάρτησιν μὲ τὰ πιὸ πάνω τὸ γεγονὸς ὅτι καὶ ἡ Ρωμαιοκαθολικὴ Ἐκκλησία τῆς Γαλλίας μὲ ἐπίσημα ἀνακοινωθέντα της ἐπὶ τοῦ προκειμένου θέματος δὲν ἐπικαλέσθηκε θεολογικοὺς καὶ ἐκκλησιαστικοὺς λόγους, οἱ ὅποιοι κατεξοχὴν δικαιῶνουν τὴν ὑπαρξὴ τῆς ἀργίας τῆς Δευτέρας τοῦ Ἁγ. Πνεύματος, ἀλλὰ λόγους κυρίως καὶ αἰτιάσεις δικανικὰς καὶ πολὺ εὐάλωτες ἀπὸ ἀπόψεως ἰσχυροποιήσεως τῶν ἀντιτιθεμένων ἀπόψεών της.

ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΙΔΙΚΗ ΣΥΝΟΔΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΕΩΣ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ

**Η ΘΕΣΗ ΤΟΥ
ΜΑΚΑΡΙΩΤΑΤΟΥ
ΓΙΑ ΤΑ
ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΑ
ΣΥΜΒΟΛΑ**

(22/1/2004)

Είναι προφανές, ότι μετά την πρόσφατη απόφαση του Γάλλου Προέδρου της Δημοκρατίας Ζάκ Σιράκ και της ομάδας των Σοφών, *περί καταργήσεως των εμφανών θρησκευτικών συμβόλων* διαμορφώνονται στην Ε.Ε. και για το θέμα αυτό δύο αντίθετες τάσεις.

Ἡ πρώτη τάση, ἡ ὁποία ἐκφράζεται ἀπὸ τὶς προαναφερθεῖσες πολιτικὲς ἀπόψεις τοῦ συνόλου σχεδὸν τῶν Γάλλων πολιτικῶν, ἐπιθυμῆ τὴν πλήρη ἀπάλειψη κάθε θρησκευτικοῦ συμβόλου, πρὸς τὸ παρόν, στὰ δημόσια Σχολεῖα καὶ πιθανότατα, στὴ συνέχεια, σὲ ὅλους τοὺς δημόσιους χώρους.

Ἡ τάση αὐτὴ εἶναι προφανῶς ἐπηρεασμένη ἀπὸ τὸ γνωστὸ γαλλικὸ ἀντιθρησκευτικὸ πνεῦμα τῆς Γαλλικῆς Ἐπαναστάσεως καὶ δὲν ἀποκλείεται νὰ ὀδηγήσει σὲ κοινωνικὲς ἀκρότητες, ὅπως ἀποδεικνύεται τοῦτο ἀπὸ ὀρισμένες νέες προτάσεις π.χ. κοπὴ γεννεάδων, περιορισμὸς τῆς ἀνδρικῆς ἐνδυμασίας μὲ θρησκευτικὸ χαρακτήρα, κ.λπ.

Ἡ δευτέρη τάση ἀντιμετωπίζει τὴν θρησκευτικὴ ἐλευθερία μὲ τελείως διαφορετικὸ τρόπο καὶ πιστεύει ὅτι ἀκριβῶς μιὰ ζωτικὴ ἔκφραση θρησκευτικῆς ἐλευθερίας εἶναι τὸ δικαίωμα κάθε Εὐρωπαίου πολίτη νὰ δηλώνει τὶς θρησκευτικὲς πεποιθήσεις του, καὶ μὲ τὴν συμβολικὴ ἐνδυμασία, καὶ μὲ ἄλλους ἐμφανεῖς τρόπους συμπεριφορᾶς, ἐφόσον δὲν καταλύουν τὸ ἔννομο συμφέρον τῆς κοινωνίας καὶ τῶν πολιτῶν.

Χαρακτηριστικὸ παράδειγμα θετικῆς ἀντιμετωπίσεως τῆς θρησκευτικῆς ἐλευθερίας εἶναι ἡ Μ. Βρετανία, στὴν ὁποία βλέπουμε ἀκόμα καὶ μουσουλμάνους ΣΙΧ νὰ ἀσκοῦν δημόσιες ἐργασίες, φορώντας τὸ παραδοσιακὸ σαρίκι.

Στὴ δευτέρη αὐτὴ τάση, κατὰ τὴν ὁποῖαν ἀντιμετωπίζεται ἡ ἔκφραση τῆς θρησκευτικῆς ἐλευθερίας μὲ θετικὸ καὶ ὄχι ἀπαγορευτικὸ τρόπο, προστίθενται σήμερα καὶ οἱ ἀπόψεις τοῦ Προκαθημένου τῆς Ἑλλαδικῆς Ἐκκλησίας Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστοδούλου, ὁ ὁποῖος μιλώντας στοὺς φοιτητὲς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς Ἀθηνῶν εἶπε μεταξύ ἄλλων καὶ τὰ ἑξῆς:

Ποιὸς ἔχει δικαίωμα νὰ ἀπαγορεύει σὲ κάποιον νὰ φανερώνει τὴ θρησκεία, στὴν ὁποῖαν πιστεύει; Ὅλοι οἱ χριστιανοὶ τῆς Εὐρώπης τασσόμαστε ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας νὰ φέρει ὁ καθένας, ὁποῖο θρησκευτικὸ σύμβολο ἐπιθυμῆ. Ἄν σήμερα ἀπαγορευθεῖ ἡ μαντίλα, αὐριο θὰ ἀπαγορευθοῦν στὶς γυναῖκες χριστιανῶν νὰ φέρουν τὸν Σταυρό. Ἐγὼ, τόνισε, θέλω αὐριο τὸ παιδί μου νὰ πάει στὸ σχολεῖο ντυμένος τσολιάς. Ποιὸς θὰ μοῦ τὸ ἀπαγορεύσει;

Τὰ λόγια καὶ οἱ σκέψεις τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου μας ἀποδεικνύουν, ὅτι ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία μας ἀντιμετωπίζει μὲ σεβασμὸ καὶ μὲ ἀνοικτὸ πνεῦμα τὶς ἰδιαιτερότητες τῶν ἄλλων θρησκευτικῶν ὁμάδων καὶ ὑπεραμύνεται τοῦ δικαιώματος γιὰ τὴ διαφύλαξη τῆς ταυτότητός τους. Ἄλλωστε ἡ θέση αὐτὴ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ὑπὲρ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς ἔκφρασης καὶ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἐλευθερίας ἔρχεται, ὡς συνέπεια στὸν συνεχιζόμενον ἀγῶνα τῆς γιὰ τὴν προαιρετικὴ ἀναγραφή τοῦ θρησκευτέματος στὶς ἀστυνομικὲς ταυτότητες τῶν Ἑλλήνων Πολιτῶν.

Ἡ Ὁρθοδοξία ἐκφράζει τὸ πνεῦμα τῆς ἐλευθερίας καὶ γι' αὐτὸ δὲν ἀποδέχεται ἀπαγορεύσεις καὶ περιοριστικὰ μέτρα ὡς πρὸς τὴν ἔκφραση τῆς θρησκευτικῆς ἐλευθερίας.

ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

**ΕΙΔΙΚΗ ΣΥΝΟΔΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΕΩΣ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ**

**Ο ΘΕΣΜΟΣ ΤΗΣ
ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗΣ
ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ
ΣΤΗΝ ΕΝΩΜΕΝΗ
ΕΥΡΩΠΗ**

(9/2/2004)

Με δεδομένη ἀπὸ τὴν μιὰ πλευρὰ τὴν κρίση στὸ θεσμὸ τῆς οἰκογένειας στὴν Ε.Ε. καὶ τὸ μεγάλο θέμα τοῦ δημογραφικοῦ φαινομένου καὶ ἀπὸ τὴν ἄλλη πλευρὰ, τὸν σχεδιασμὸ τῆς στρατηγικῆς γιὰ τὴν ἐνίσχυση τῶν ὀλιγομελῶν οἰκογενειῶν καὶ τοῦ φαινομένου ὅλο καὶ περισσότερο ἐμφανιζόμενων μονογαμικῆς μορφῆς, τῶν συγχρόνων οἰκογενειῶν, ποὺ χαράχθηκε στὴν Πρωτεύουσα τῆς Πορτογαλίας τὴν Λισσαβόνα γιὰ τὴν αὔξηση τῆς ἀνταγωνιστικότητας μεταξὺ τῶν Μελῶν-Κρατῶν στὴν Ε.Ε. στὰ πιὸ πάνω θέματα, ἡ COMECE εἰσηγεῖται ὡς ἀναγκαῖα ἄμεση κίνηση μιᾶς ἀνάλογης στρατηγικῆς, ἀπὸ πλευρᾶς Χριστιανικῶν Ἐκκλησιῶν, ἐνέργεια γιὰ τὴν χριστιανικὴ διατήρηση καὶ τόνωση τῆς πορείας τῆς εὐρωπαϊκῆς οἰκογένειας.

Εἰδικότερα προτείνει τὰ πιὸ κάτω ἀναφερόμενα μὲ σκοπὸ, τὴν ἐνίσχυση τῆς συζήτησης δηλαδή:

1. Τὴν μεγαλύτερη ἐνσωμάτωση τῶν ἠλικιωμένων στὶς δραστηριότητες τῆς κοινωνίας, μέσα ἀπὸ τὴν αὐξημένη προσφορὰ τους στὶς οἰκογένειές τους.
2. Τὴν προώθηση νόμων καὶ πολιτικῶν διαδικασιῶν γιὰ τὰ παιδιά, ποὺ νὰ δίνουν τὴν δυνατότητα ἁρμονικῆς διαβίωσής τους σὲ μιὰ κοινωνία ἰσορροπημένη.
3. Τὴν προώθηση δικαιότερων πολιτικῶν ἐπιλογῶν γιὰ τὸν Γάμο καὶ γιὰ τοὺς γονεῖς.
4. Τὴν προώθηση καλύτερων ἀνταλλαγῶν καὶ ἁρμονικῆς συναντιλήψεως καὶ ἐπικοινωνίας μεταξὺ τῶν γενεῶν.
5. Τὴν ἀποτελεσματικότερη συμπαράσταση σὲ οἰκογένειες ποὺ ἀντιμετωπίζουν προβλήματα.
6. Τὴν ἐνίσχυση κοινωνικῶν ὀργανώσεων ποὺ νὰ ἔχουν σχέση μὲ τὴν προσφορὰ στὴν οἰκογένεια καὶ τὴν μεγαλύτερη συμμετοχὴ καὶ ἐκπροσώπηση τῶν οἰκογενειῶν στὴν κοινωνικὴ ζωὴ.

Τὰ παραπάνω ἀποσκοποῦν στὴν βελτίωση τῆς ποιότητας ζωῆς τῶν Εὐρωπαίων πολιτῶν καὶ τῶν παιδιῶν τους, στὴν ἐνίσχυση τοῦ κοινωνικοῦ ἴστου, στὴν βελτίωση τῆς φυσικῆς καὶ ψυχικῆς ὑγείας καὶ ἀκόμα τέλος καὶ κυρίως, στὴν ἀποτελεσματικὴ ἀναστροφή τοῦ ἀρνητικοῦ κλίματος ὡς πρὸς τὸ δημογραφικὸ σοβαρὸ πρόβλημα στὴν Ε.Ε.

ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΙΔΙΚΗ ΣΥΝΟΔΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΕΩΣ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ

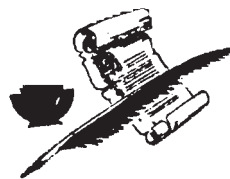
**Η ΑΠΟΦΑΣΗ
ΤΟΥ ΓΑΛΛΙΚΟΥ
ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ
ΓΙΑ ΤΟ ΘΕΜΑ
ΤΩΝ
ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΩΝ
ΣΥΜΒΟΛΩΝ**

(10/2/2004)

Συζητήθηκε και ψηφίστηκε μετά και από κάποιες αντιδράσεις μικρής ομάδος Γάλλων Βουλευτών το νομοσχέδιο σχετικά με την κατάργηση των εμφανών θρησκευτικών συμβόλων στα σχολεία. Έγιναν έτσι δεκτές δύο τροπολογίες, από τις οποίες η πρώτη προβλέπει την εξέταση της εφαρμογής του νόμου ένα χρόνο αργότερα, ενώ η δεύτερη μιὰ φάση διαλόγου πριν την υποχρεωτική και μετά την ψήφιση από την Γαλλική Γερουσία εφαρμογή πλέον του νέου αυτού γαλλικού νόμου.

Έγινε δεκτή επίσης η μεταβολή του τίτλου του σχεδίου νόμου από (projet de loi relatif à l' application du principe de laïcité dans les écoles, collèges et lycées publics) δηλ. *Νομοσχέδιο σχετικό με την εφαρμογή της laïcité σε Δημόσια Σχολεία, Γυμνάσια και σε Λύκεια* σε (projet de loi encadrant, en application du principe de laïcité, le port de signes ou de tenues manifestant une appartenance dans les écoles, collèges et lycées publics) δηλ. *σε Νομοσχέδιο που πλαισιώνει σε εφαρμογή της αρχής της laïcité το να φέρει κανείς σύμβολα ή ένδυμασίες που θα μαρτυρούν που (ιδεολογικά και θρησκευτικά) ανήκει, στα Δημόσια Σχολεία, Γυμνάσια και στα Λύκεια της Γαλλίας*. Στο σχέδιο νόμου συμφώνησαν τα μεγάλα γαλλικά κόμματα UMP και PS και προβλεπόταν να γίνει δεκτό με ευρεία πλειοψηφία.

Το περιοδικό της COMECE, EUROPE INFOS στο τεύχος αυτού του μήνα υποστηρίζει ότι θα πρέπει να γίνει σεβαστή η διαφορετικότητα στην Ευρώπη, ενώ ταυτόχρονα οί διαφορετικές παραδόσεις θα ενσωματωθούν σε μιὰ κοινή ευρωπαϊκή πολιτική. Η θετική αναγνώριση και η ενσωμάτωση της θρησκείας θα βοηθούσε στην ενίσχυση της συνταγματικής νομιμότητας στα μάτια των ευρωπαίων πολιτών.

ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΙΔΙΚΗ ΣΥΝΟΔΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΘΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΚΑΙ ΟΙΚΟΛΟΓΙΑΣ

**ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ
ΗΜΕΡΙΔΑ
ΜΕ ΘΕΜΑ:
«ΟΡΘΟΔΟΞΗ
ΕΚΚΛΗΣΙΑ
ΚΑΙ ΦΥΣΙΚΟ
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ»**

(31/1/2004)

Ἐπιστημονική Ἡμερίδα με θέμα: «*Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία καὶ Φυσικὸ Περιβάλλον*» διοργάνωσε ἡ Εἰδικὴ Συνοδικὴ Ἐπιτροπὴ Θείας καὶ Πολιτικῆς Οἰκονομίας καὶ Οἰκολογίας τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος σὲ συνεργασία μετὰ τὴν Ἱερὰ Μητρόπολη Φθιώτιδος τὸ Σάββατο 31 Ἰανουαρίου στὸ Πνευματικὸ Κέντρο τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίου Ἀθανασίου Γαλανείων Λαμίας.

Στὴν Ἡμερίδα ἀπηύθυνε χαιρετισμὸ ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Φθιώτιδος κ. Νικόλαος καὶ ὁμιλητὲς ἦσαν:

1. Ὁ κ. Χρῆστος Ζερεφός, Καθηγητὴς Φυσικῆς τῆς Ἀτμοσφαιράς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν μετὰ θέμα: «*Ὁ Ἐρισίχθων εἶχε δίκιο ἢ ἄδικο;*».

2. Ὁ κ. Παναγιώτης Καρύδης, Καθηγητὴς Ἀντισεισμικῶν Κατασκευῶν Ε.Μ.Π., μετὰ θέμα: «*Ἀντισεισμικὴ Προστασία καὶ Σεισμικότητα*».

3. Ὁ κ. Θεόδωρος Παναγόπουλος, Καθηγητὴς Δικαίου Περιβάλλοντος τοῦ Πανεπιστημίου Πειραιῶς, μετὰ θέμα: «*Φυσικὸ Περιβάλλον καὶ Τουρισμός*».

4. Ὁ κ. Παναγιώτης Δρακάτος, Καθηγητὴς Ε.Μ.Π., μετὰ θέμα: «*Νέοι καὶ Περιβάλλον*».

5. Ὁ κ. Εὐάγγελος Θεοδώρου, Ὁμότιμος Καθηγητὴς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, μετὰ θέμα: «*Διαχρονικὴ Χριστιανικὴ Κτιματολογία*».

6. Ὁ Πανιερώτατος Μητροπολίτης Ἀχελώου κ. Εὐθύμιος. Δρ. τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, μετὰ θέμα: «*Ὁ Λύκος καὶ τὰ Πρόβατα: Θεολογικὴ θεώρηση τῆς ἄγριας πανίδας*».

Ἀκολούθως, ὁ Πανοσιολογιώτατος Ἀρχιμανδριτὴς κ. Τιμόθεος Ἄνθης, Γραμματεὺς τῆς Εἰδικῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς Θείας καὶ Πολιτικῆς Οἰκονομίας καὶ Οἰκολογίας, παρουσίασε τὸ Λεύκωμα - Ἀφιέρωμα τῆς Ἱερᾶς Συνόδου γιὰ τὸ Φυσικὸ Περιβάλλον καὶ ἐγκαινιάσθηκε Κινητὴ Ἐκθεσὴ Πινάκων «*Ἐκκλησία καὶ Περιβάλλον*», ἡ ὁποία θὰ λειτουργήσῃ ὡς τὶς 15 Φεβρουαρίου.

Ο
ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ,
Η ΕΥΡΩΠΗ ΚΑΙ ΟΙ
ΕΥΡΩΒΟΥΛΕΥΤΕΣ

Τὸ ἐπίσημο γεῦμα ποὺ παρέθεσε ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος στὴν Ἐπίτροπο κ. Ἄννα Διαμαντοπούλου καὶ στοὺς Ἑλληνες Εὐρωβουλευτὲς (7/2/2004) ἀποδεικνύει ἐμπράκτως τὸ ἐνδιαφέρον τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καὶ προσωπικῶς τοῦ Μακαριωτάτου γιὰ τὶς εὐρωπαϊκὲς ἐξελίξεις καὶ γιὰ τὴν δημιουργικὴ παρουσία τοῦ Ἑλληνισμοῦ μέσα στὸ διαμορφούμενο νέο εὐρωπαϊκὸ σκηνικό. Ἡ Εὐρωπαϊκὴ Ἔνωση βρῖσκεται στὶς ἡμέρες μας ἐνώπιον σημαντικῶν ἐξελίξεων καὶ κρίσιμων ἐρωτημάτων. Σημαντικὴ ἐξέλιξη εἶναι ἡ διεύρυνση διὰ τῆς ἐντάξεως δέκα νέων χωρῶν, στὶς ὁποῖες περιλαμβάνεται καὶ ἡ μαρτυρικὴ Μεγαλόνησος Κύπρος. Σημαντικὴ ἐπίσης ἐξέλιξη εἶναι ἡ προσπάθεια κωδικοποίησης τῶν θεμελιωδῶν Ἀρχῶν καὶ διαδικασιῶν, βάσει τῶν ὁποίων θὰ λειτουργεῖ στὸ προσεχὲς μέλλον ἡ Ἔνωση. Πρόκειται γιὰ τὴν Συνταγματικὴ Συνθήκη, γνωστὴ περισσότερο ὡς τὸ «*Σύνταγμα τῆς Εὐρώπης*». Στὰ κρίσιμα ἐρωτήματα ξεχωρίζουν ἡ συζήτηση γιὰ τὴν Χριστιανικὴ κληρονομιά τῆς Εὐρώπης καὶ γιὰ τὴν ρητὴ ἢ μὴ ἀναγραφή τῆς στὸ Σύνταγμα, ὁ προβληματισμὸς γιὰ τὴν κοινὴ Ἐξωτερικὴ Πολιτικὴ, οἱ διαφωνίες γιὰ τὸν ρόλο τῶν πληθυσμιακῶς ἰσχυροτέρων χωρῶν (στάθμιση ψήφων κλπ.) καὶ ὁ εὐρύτερος προβληματισμὸς γιὰ τὸν ρόλο καὶ τὴν αὐτονομία τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἐνώσεως μέσα σὲ ἓνα ταραγμένο καὶ μεταβαλλόμενο διεθνὲς πολιτικὸ, ἀμυντικὸ καὶ οικονομικὸ περιβάλλον.

Στὴν ὁμιλία του, ἡ ὁποία δημοσιεύεται στὸ ἀνὰ χεῖρας τεῦχος τοῦ περιοδικοῦ ΕΚΚΛΗΣΙΑ, ὁ Προκαθήμενος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἀναφέρθηκε σὲ τρία κυρίως σημεῖα:

1) Στὴν ἀνάγκη διαφυλάξεως τῆς ἑλληνορθοδόξου ἰδιοπροσωπίας μας μέσα στὴν χοάνη τῶν εὐρωπαϊκῶν λαῶν. Ὅρισμένοι ἐκ τῶν παρισταμένων στὴν συνάντηση παρετήρησαν ὅτι δὲν ὑπάρχει λόγος ἀνησυχίας, διότι ἡ Εὐρώπη δὲν ἀκολουθεῖ τὸ σοβιετικὸ πρότυπο, ἀλλὰ καὶ γραπτῶς καὶ ἐμπράκτως ἐπιδεικνύει σεβασμὸ στὴν ἔθνικὴ καὶ πολιτιστικὴ ταυτότητα τῶν λαῶν ποὺ τὴν ἀπαρτίζουν. Παρὰ ταῦτα, πιστεύουμε ὅτι ὀρθῶς ἔθεσε τὸ θέμα ὁ Μακαριώτατος, διότι ὑπάρχουν περιστατικὰ ποὺ μᾶς ἔχουν προβληματίσει. Ἐνδεικτικὰ ἀναφέρουμε τὸ λεγόμενο «*Μουσεῖο τῆς Εὐρώπης*», τὸ ὁποῖο ἀρχίζει τὴν εὐρωπαϊκὴ Ἱστορία ἀπὸ τὸν Καρλομάγνο (8ος αἰὼν μ.Χ.) καὶ ἀγνοεῖ τὴν Ἀρχαία Ἑλλάδα, τὴν Ὀρθοδοξία, ἐνῶ τὸ Βυζάντιο τὸ κατατάσσει στοὺς γείτονες τῆς Εὐρώπης μαζὶ μὲ τοὺς Ἀραβες. Πρέπει, λοιπόν, νὰ ἀγωνιζόμαστε ὄχι μόνον γιὰ νὰ διασώσουμε αὐτὸν τὸν ἰδιαίτερο πολιτισμὸ μας, ἀλλὰ καὶ γιὰ νὰ τὸν προβάλλουμε στοὺς ἄλλους εὐρωπαϊκοὺς λαοὺς μακρὰν πάσης ἀλαζονείας, ἀλλὰ καὶ χωρὶς συμπλέγματα μειονεξίας.

2) Ὁ Μακαριώτατος ἀνεφέρθη ἐπίσης στὴν ἀγωνία του γιὰ τὶς ἐξελίξεις στὸ Κυπριακὸ λόγω τῶν λίαν πιεστικῶν χρονοδιαγραμμαμάτων, τὰ ὁποῖα τίθενται ἀπὸ τὸν Γενικὸ Γραμματέα τοῦ Ο.Η.Ε. Ἄλλωστε ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἀπὸ τὴν πρώτη στιγμή τῆς ἐμφάνισεως τοῦ Σχεδίου Ἀνάν, ὅπως ἀποκαλεῖται ἡ γνωστὴ πρόταση περὶ λύσεως τοῦ Κυπριακοῦ, ἐξέφρασε τὴν ἀνησυχία τῆς γιὰ τὰ προβληματικὰ στοιχεῖα τοῦ ἐν λόγω Σχεδίου, τὰ ὁποῖα τὸ καθιστοῦν δυσλειτουργικὸ (ἴδε ΕΚΚΛΗΣΙΑ Δεκεμβρίου 2002).

3) Ὁ Ἀρχιεπισκοπικὸς λόγος ἔδωσε ἔμφαση καὶ στὴν Χριστιανικὴ ταυτότητα τῆς Εὐρώπης, ἡ ὁποία δὲν ἔχει μόνον πολιτιστικὲς προεκτάσεις, ἀλλὰ καὶ πο-

λιτικές. Διότι μία Εὐρώπη πού ἀρνεῖται τίς πνευματικές της ρίζες κινδυνεύει νά ἐξελιχθεῖ σέ μία ἀπλή κοινοπραξία ἐμπορικῶν συναλλαγῶν χωρὶς περιεχόμενο, χωρὶς ταυτότητα, ἄρα καὶ χωρὶς μέλλον. Ἐνα οἰκοδόμημα πού βασίζεται μόνο σέ οἰκονομικές σχέσεις εἶναι σαθρό. Ἄπαιτεῖται ἡ συνειδητοποίηση καὶ ἡ ρητὴ παραδοχὴ κοινῶν πολιτιστικῶν στοιχείων. Ἐνας ἀπὸ τοὺς πρωτεργάτες τῆς Εὐρωπαϊκῆς Κοινότητος, ὁ Γάλλος Μοννέ, παραδέχθηκε ὅτι «ἦταν λάθος πού ἀρχίσαμε ἀπὸ τὴν οἰκονομία, ἔπρεπε νά ἀρχίσουμε ἀπὸ τὸν πολιτισμό». Μία ἄλλη πολιτικὴ συνέπεια τῆς ἀσαφοῦς πολιτιστικῆς ταυτότητος εἶναι καὶ ἡ ἐπιλογὴ τῶν ὑποψηφίων πρὸς ἔνταξιν χωρῶν. Ἄν προκριθοῦν χώρες πού δὲν ἔχουν μετάσχει στὴν οἰκοδόμηση τοῦ εὐρωπαϊκοῦ πολιτισμοῦ καὶ οἱ ὁποῖες δὲν σέβονται θεμελιώδεις Ἀρχές τῆς Χριστιανικῆς Ἠθικῆς καὶ τῶν Ἀνθρωπίνων Δικαιωμάτων, τότε ἡ Εὐρώπη χάνει τελείως τὸν προσανατολισμό της καὶ κινδυνεύει νά ὀδηγηθεῖ σέ τελείως διαφορετικὸ προορισμό ἀπὸ ἐκεῖνον πού εἶχαν χαράξει οἱ ὀραματιστές τοῦ ἐγχειρήματος.

Ἄπὸ τὴν φιλικὴ συζήτηση πού ἐπακολούθησε καὶ ἀπὸ τίς ὑπόλοιπες παρεμβάσεις ἀξίζει νά ἐπισημάνουμε δύο σημεῖα: α) Τὴν εὐχάριστη διαπίστωση τοῦ Θεοφιλεστάτου Ἐπισκόπου Ἀχαΐας κ. Ἀθανασίου, Διευθυντοῦ τοῦ

Γραφείου τῆς Ἐκκλησίας μας στὶς Βρυξέλλες, ὅτι οἱ Ἕλληνες Εὐρωβουλευτὲς καὶ οἱ λοιποὶ Ἕλληνες ἀξιωματοῦχοι τῶν ὑπηρεσιῶν τῆς Ε.Ε. συνεργάζονται στενὰ καὶ καλοπροαίρετα μὲ τὸ Γραφεῖο τῆς Ἐκκλησίας μας. β) Τὴν παρατήρηση τῆς κ. Ἄννας Διαμαντοπούλου, Ἑλληνίδος Ἐπιτρόπου στὴν Εὐρωπαϊκὴ Ἐπιτροπὴ, ὅτι παρακολουθεῖ μὲ ἐνδιαφέρον τίς παρεμβάσεις καὶ τίς θέσεις τῆς Ἱερᾶς Συνόδου καὶ τοῦ Μακαριωτάτου γιὰ κατὰ θέματα, ὅπως ἡ Βιοηθική, τὰ θρησκευτικὰ σύμβολα στὰ δημόσια σχολεῖα κ.ἄ. Τόνισε χαρακτηριστικὰ ἡ κ. Διαμαντοπούλου: «Μπορεῖ νά μὴ συμφωνῶ μὲ ὅλες τίς ἀπόψεις σας, Μακαριώτατε, χαίρομαι ὅμως ὡς Ἑλληνίδα ὅταν βλέπω ὅτι ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος ἔχει θέσεις γιὰ θέματα, τὰ ὁποῖα τώρα μόλις ἀρχίζουν νά συζητοῦνται στὴν Εὐρώπη»!

Ἡ Ἐκκλησία μας διεκδικεῖ πρωταγωνιστικὸ ρόλο στὴν προσπάθεια τῆς χώρας μας καὶ τοῦ λαοῦ μας γιὰ μία ὄχι ἀπλῶς ἀξιοπρεπῆ, ἀλλὰ καὶ δυναμικὴ παρουσία στὸ εὐρωπαϊκὸ γίγνεσθαι. Ἡ διαφύλαξη τῆς Ὁρθοδόξου Παράδοσεώς μας καὶ ὁ σεβασμὸς πρὸς τὸ ἱστορικὸ μας παρελθὸν μποροῦν κάλλιστα νά συνυπάρξουν μὲ τὴν δημιουργικὴ παρουσία τῆς Ὁρθοδοξίας καὶ τοῦ Ἑλληνισμοῦ στὸν δύσκολο στίβο εἰρηνικῶν ἀγώνων πού λέγεται Εὐρωπαϊκὴ Ἐνωση.

**ΕΚΔΗΛΩΣΙΣ ΠΡΟΣ
ΤΙΜΗΝ ΤΟΥ
ΕΛΛΟΓΙΜΩΤΑΤΟΥ
κ. ΕΥΑΓΓΕΛΟΥ
ΘΕΟΔΩΡΟΥ
ΟΜΟΤΙΜΟΥ
ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ ΤΟΥ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ
ΑΘΗΝΩΝ**

(16 Ιανουαρίου 2004)

Ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ὀργάνωσε τιμητικὴν Ἐκδήλωσιν, ἡ ὁποία πραγματοποιήθηκε τὴν 16ῃ Ἰανουαρίου ἐ.ἔ. καὶ περὶ ὥραν 13:00 στὴν αἴθουσα τοῦ Μεγάλου Συνοδικοῦ ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τῆς συμπληρώσεως ὀγδόντα ἐτῶν ἀπὸ τῆς ἐκδόσεως τοῦ περιοδικοῦ «Ἐκκλησία». Στὴν διάρκεια τῆς Ἐκδηλώσεως τιμήθηκε ὁ Ἑλλογιμώτατος κ. Εὐάγγελος Θεοδώρου, Ὁμότιμος Καθηγητὴς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν γιὰ τὴν ἐπὶ μία πεντηκονταετίαν προσφορά του στὸ περιοδικὸ αὐτὸ καὶ τὰ λοιπὰ περιοδικὰ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Τὸ Πρόγραμμα εἶχε ὡς ἑξῆς:

- α. Ἀνάγνωσις Συνοδικῆς Διαγνώμης.
- β. Παρουσιάσις τῶν βιογραφικῶν στοιχείων τοῦ τιμωμένου ὑπὸ τοῦ Πανοσ. Ἀρχιμανδρίτου κ. Μάρκου Βασιλάκη, Β' Γραμματέως τῆς Ἱ. Συνόδου.
- γ. Παρουσιάσις τοῦ ἔργου τοῦ τιμωμένου ὑπὸ τοῦ Ἑλλογιμωτάτου κ. Γεωργίου Φίλια, Ἐπικούρου Καθηγητοῦ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν.
- δ. Ἐπίδοσις Εὐεργετηρίου Γράμματος εἰς τὸν τιμώμενον ὑπὸ τοῦ Μακαριωτάτου.
- ε. Ἀναφορὰ εἰς τὴν ἔκδοσιν καὶ τὴν προσφορὰν τῶν περιοδικῶν «Ἐκκλησία» καὶ «Θεολογία» ὑπὸ τοῦ Ἑλλογιμωτάτου κ. Εὐαγγέλου Θεοδώρου.
- στ. Καταληκτικὸς Ὁμιλία ὑπὸ τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστοδούλου.

**ΣΥΝΟΔΙΚΗ
ΔΙΑΓΝΩΜΗ**

Τοῦ θεοπνεύστου Ἀποστολικοῦ λόγου «οἱ προϊστάμενοι καλῶν ἔργων» «διπλῆς τιμῆς ἀξιούσθωσαν, μάλιστα οἱ κοπιῶντες ἐν λόγῳ καὶ διδασκαλίᾳ» μεμνημένη ἡ Διαρκῆς Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἀγιωτάτης Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἐν τῇ Συνεδρία Αὐτῆς τῆς 10ης μηνὸς Ὀκτωβρίου παρῆλθεν ἕτους δισχιλιοστοῦ καὶ τρίτου ἀπὸ τῆς τοῦ Χριστοῦ Γεννήσεως ἡχθη ἀσμένως εἰς τὴν Ἀπόφασιν, ὅπως ἀπονεύμῃ τὴν ἄκραν Αὐτῆς εὐαρέσκειαν καὶ τὸν δίκαιον Αὐτῆς ἔπαινον.

Τῷ Ἐλλογιμωτάτῳ Κυρίῳ Εὐαγγέλῳ Θεοδώρῳ, Ὁμοτίμῳ Καθηγητῇ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Ἐθνικοῦ καὶ Καποδιστριακοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, ὅστις κατὰ τὸν μακρὸν δόλιχον τῆς πεντηκονταετοῦς πολυκάροπου καὶ εὐκάροπου διακονίας αὐτοῦ ἐν τῷ σπουδαιοτάτῳ τομῇ τῆς Διευθύνσεως Συντάξεως τῶν περισπουδάστων Περιοδικῶν, τῆς καθ' Ἑλλάδα Ἀγιωτάτης Ἐκκλησίας, «Ἐκκλησία», «Ἐφημέριος» καὶ «Θεολογία», διεκρίθη διὰ τὴν μετ' ἐνθέου ζήλου ἐπιμέλειαν αὐτοῦ, τὸ ἐγνωσμένον ἀκέραιον ἐκκλησιαστικὸν ἦθος καὶ τὴν ἐμβριθεστάτην μελέτην τῶν ἱερῶν γραμμάτων, ἐργασθεῖς φιλοπόνως καὶ φιλοτίμως ἐν τῷ Ἀμπελῶνι τοῦ Κυρίου διὰ τὴν δόξα τῆς Ἐκκλησίας καὶ τὴν κατὰ Χριστὸν οἰκοδομὴν ψυχῶν «ὑπὲρ ὧν Χριστὸς ἀπέθανεν».

Πρὸς τούτους, διεκρίθη ὡς λαμπρὸν ἐπιστημονικὸν ἀνάστημα καὶ κατόρθωσεν διὰ τοῦ εὗρους τῶν ἐνδιαφερόντων αὐτοῦ ἀλλὰ καὶ τοῦ βάθους τῶν ἔργων καὶ τῶν ἐπιστημονικῶν αὐτοῦ κατακτήσεων, ἵνα δημιουργήσῃ ὑψηλὸν ἐκκλησιαστικὸν ἐπίπεδον, ὥστε νὰ χαρακτηρισθῇ ἀξίως καὶ δικαίως ὡς εἷς ἐκ τῶν πολυγραφωτάτων νεοελλήνων θεολόγων, τῶν πλέον γνωστῶν εἰς τε τὴν Ἑλλάδα καὶ τὸ Ἐξωτερικόν, ἔχων συνεχῆ καὶ ἀδιάλειπτον πνευματικὴν παρουσίαν εἰς τὴν θεραπείαν τῆς Ἱερᾶς Ἐπιστήμης.

Τοῦτο τὸ διαπρεπὲς καὶ πιστὸν τῆς Ἀγίας ἡμῶν Ἐκκλησίας τέκνον διὰ τῆς δράσεως καὶ τῆς ἀναγνωρίσεως αὐτοῦ εἰς τὸ πανορθόδοξον ἀλλὰ καὶ τὸ παγκόσμιον χριστιανικὸν στερέωμα ἐτέθη ἐπὶ τὴν λυχνίαν καὶ ἔλαμψε ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ὅπως δοθῇ «τῷ Βασιλεῖ τῶν αἰῶνων, ἀφθάρτῳ, ἀοράτῳ, μόνῳ σοφῷ Θεῷ, τιμὴ καὶ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων».

- † Ὁ Ἀθηνῶν ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΣ, Πρόεδρος
- † Ὁ Διδυμοτεῖχου καὶ Ὁρεστιάδος Νικηφόρος
- † Ὁ Μυτιλήνης, Ἐρεσσοῦ καὶ Πλωμαρίου Ἰάκωβος
- † Ὁ Λήμνου καὶ Ἀγίου Εὐστρατίου Ἱερόθεος
- † Ὁ Γουμενίσσης, Ἀξιουπόλεως καὶ Πολυκάστρου Δημήτριος
- † Ὁ Βεροῖας καὶ Ναούσης Παντελεήμων
- † Ὁ Δρυῖνουπόλεως, Πωγωνιανῆς καὶ Κονίτσης Ἀνδρέας
- † Ὁ Γυθείου καὶ Οἰτύλου Χρυσόστομος
- † Ὁ Δημητριάδος καὶ Ἀλμυροῦ Ἰγνάτιος
- † Ὁ Κυθήρων Κύριλλος
- † Ὁ Θεσσαλιώτιδος καὶ Φαναριοφερσάλων Θεόκλητος
- † Ὁ Καισαριανῆς, Βύρωνος καὶ Ὑμητοῦ Δανιὴλ
- † Ὁ Ὑδρας, Σπετσῶν καὶ Αἰγίνης Ἐφραίμ

Ἀνεγνώσθη ὑπὸ τοῦ
Ἀρχιμ. **Χρυσοστόμου Σκλήφα**
Ἀρχιεραματέως
τῆς Ἱερᾶς Συνόδου

Ὁ Ἀρχιεραματεὺς
† Ἀρχιμ. Χρυσόστομος Σκλήφας

**ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΑ
ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΠΕΡΙ
ΤΟΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΝ
κ. ΕΥΑΓΓΕΛΟΝ
ΘΕΟΔΩΡΟΥ**

Ὁ Ὁμότιμος Καθηγητὴς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Ἐθνικοῦ καὶ Καποδιστριακοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν κ. Εὐάγγελος Θεοδώρου, ἕνας ἀπὸ τοὺς πολυγραφωτέρους νεοέλληνας Θεολόγους μὲ συνεχῆ πνευματικὴν παρουσίαν μὲ τὰ συγγράμματα καὶ τὸν ζωντανὸν προφορικὸν λόγον εἰς τοὺς χώρους τοῦ Πανεπιστημίου καὶ τῆς Ἐκκλησίας, ἐγεννήθη τὴν 20.4.1921 εἰς τὸ Ἀϊδίνιον (ἀρχαίας Τράλλεις) τῆς Μικρᾶς Ἀσίας ἐκ γονέων καταγομένων ἐκ τῆς Ἡπείρου καὶ τῆς Κρήτης ἀντιστοίχως. Μετὰ τὴν Μικρασιατικὴν καταστροφὴν μετέβη πρόσφυγας καὶ ἔζησε τὰ νεανικά του χρόνια εἰς τὸν Πειραιᾶ. Ἀριστεύων πάντοτε, ἐπεράτωσε ἐργαζόμενος τὰς γυμνασιακὰς του σπουδὰς εἰς τὸ Β' Γυμνάσιον Πειραιῶς. Τὸ 1938 εἰσήχθη πρῶτος εἰς τὴν Θεολογικὴν Σχολὴν τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, τῆς ὁποίας κατέστη πτυχιούχος τὸ 1943 μὲ βαθμὸν ΑΡΙΣΤΑ. Τὸ 1940-1941 ἐιργάσθη ἔθελοντικῶς εἰς τὴν «Ἑλληνοεὐρωπαϊκὴν Προνοίαν Στρατευομένων» τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν καὶ τὸ 1943 διωρίσθη ὑπάλληλος εἰς τὸ παρὰ ῥητὴμα τοῦ Πειραιῶς τοῦ «Ἐθνικοῦ Ὄργανισμοῦ Χριστιανικῆς Ἀλληλεγγύης», ἐνῶ παραλλήλως ἔγινε ἐνεργὸν μέλος τῆς Ὁρθοδόξου Χριστιανικῆς Ἑταιρείας.

Τὸ 1946 ἤρχισε τὴν διδασκαλίαν του εἰς τὴν Μέσην Ἐκπαίδευσιν. Ὡς Καθηγητὴς Μέσης Ἐκπαίδευσως ἐδίδαξεν εἰς τὸ Παρθεναγωγεῖον Χίλλ καὶ εἰς τὸ Κολλέγιον Ἀθηνῶν Ἐρησκευτικά, Ἑλληνικά, Ψυχολογίαν, Εἰσαγωγὴν εἰς τὴν Φιλοσοφίαν καὶ Φιλοσοφίαν τοῦ Χριστιανικοῦ Πολιτισμοῦ.

Εἰς τὴν Πάντειον Σχολὴν, ὡς βοηθός, ἀναπληρῶν τὸν ἀπουσιάζοντα Καθηγητὴν Ν. Λούβαριν, ἐδίδαξεν Εἰσαγωγὴν εἰς τὰς Πνευματικὰς Ἐπιστήμας, Εἰσαγωγὴν εἰς τὴν Φιλοσοφίαν καὶ Φιλοσοφίαν τοῦ Πολιτισμοῦ. Ὑπηρετῶν τὴν στρατιωτικὴν του θητείαν (1949-1951) διετέλεσεν ἐκπαιδευτὴς εἰς τὴν «Σχολὴν Ὀπλιτῶν Διαβιβάσεων», διδάσκων Ἠλεκτρολογίαν καὶ Ἀσυρματολογίαν. Τὰ ἔτη 1952-1953 μὲ ὑποτροφίαν τῆς Γερμανικῆς Εὐαγγελικῆς Ἐκκλησίας μετεξεπαιδεύθη εἰς τὸ Marburg τῆς Γερμανίας εἰς τοὺς τομείς τῆς Θεολογίας, Φιλοσοφίας, Παιδαγωγικῆς καὶ Κοινωνιολογίας. Τὸ 1954 ἀνεκλήρῳθη Διδάκτωρ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν μὲ βαθμὸν ΑΡΙΣΤΑ, μὲ διατριβὴν ἔχουσαν τὸν τίτλον: «*Η “χειροτονία” ἢ “χειροθεσία” τῶν Διακονισσῶν*». Τὸ 1959 ἐξελέγη παμψηφεί Ὑφηγητὴς τῆς Πρακτικῆς Θεολογίας εἰς τὴν αὐτὴν Σχολὴν μὲ διατριβὴν ἐπὶ ὑψηλῆς ἔχουσαν τὸν τίτλον «*Η μορφωτικὴ ἀξία τοῦ ἰσχύοντος Τριωδίου*». Τὸ 1960 ἐξελέγη παμψηφεί Τακτικὸς Καθηγητὴς τῆς Ἐδρας τῆς Ὁμιλητικῆς καὶ Λειτουργικῆς εἰς τὴν Θεολογικὴν Σχολὴν τοῦ Ἀριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, ὅπου ἐδίδαξεν ἕως τὸ 1968 τὰ δύο ὡς εἰρηται μαθήματα καὶ κατ' ἀνάθεσιν τὰ μαθήματα τῆς Κατηχητικῆς, τῆς Φιλοσοφίας, καὶ τῆς Ἱστορίας καὶ Θεωρίας τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Διακονίας. Τὸ ἔτος 1968 ἐξελέγη τακτικὸς Καθηγητὴς τῆς Ἐδρας τῆς Πρακτικῆς Θεολογίας (Λειτουργικῆς, Ἐκκλησιαστικῆς Ρητορικῆς καὶ Κατηχητικῆς) εἰς τὴν Θεολογικὴν Σχολὴν τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, εἰς τὴν ὁποίαν μετ' ἐξαίρετου ἐπιτυχίας ἐδίδαξεν ἕως τὸ 1988, ὅποτε ἡ Σύγκλητος τοῦ Ἐθνικοῦ καὶ Καποδιστριακοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν τὸν ἀνεκήρυξεν ὁμοφώνως Ὁμότιμον Καθηγητὴν.

Ἐπίσης, ἔχει διδάξει εἰς τὴν Ἀνωτέραν Ἐκκλησιαστικὴν Σχολὴν καὶ εἰς τὸ Ἀνώτερον Ἐκκλησιαστικὸν Φροντιστήριον Θεσσαλονίκης, εἰς τὴν Ἀνωτάτην Σχολὴν Κοινωνικῆς Προνοίας Ἀθηνῶν, εἰς τὰς Ἐκκλησιαστικὰς Σχολὰς Διακονισσῶν, εἰς τὸ Ἀνώτατον Ἐκκλησιαστικὸν Φροντιστήριον τῆς Ριζαρείου

Τοῦ
Ἀρχιμ. **Μάρκου Βασιλάκη**
Β' Γραμματέως
τῆς Ἱερᾶς Συνόδου

Σχολῆς, εἰς τὴν Σχολὴν Ἐθνικῆς Ἀμύνης καὶ εἰς τὸ Ραδιοφωνικὸν Πανεπιστήμιον RIAS τοῦ Βερολίνου.

Διετέλεσεν Ἀντιπρόεδρος τοῦ «*Ἰδρύματος Κρατικῶν Ὑποτροφιῶν*», ἰδρυτικὸν μέλος καὶ Ἀντιπρόεδρος τῆς «*Ἑλληνικῆς Φιλοσοφικῆς Ἑταιρείας*», ἐπανειλημμένως Συγκλητικὸς καὶ Κοσμήτωρ τῶν δύο Θεολογικῶν Σχολῶν, Ἀντιπρύτανης (1979-1980), Πρύτανης (1980-1981) καὶ Προπρύτανης (1981-1982) τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν. Ὡς Πρύτανης, ἐξεπροσώπει τὴν Ἑλλάδα εἰς τὴν Κεντρικὴν Ἐπιτροπὴν Πρυτάνεων τῶν Εὐρωπαϊκῶν Πανεπιστημίων. Ὡς Πρύτανης, ὁ Καθηγητὴς κ. Θεοδώρου ἔκανε δυναμικῶς αἰσθητὴν τὴν παρουσίαν του πρὸς ὄλας τὰς κατευθύνσεις, προβάλλων ἐντόνως τὴν ἀνάγκην τῆς διατηρήσεως τῆς πατροπαραδότου ἑλληνορθοδόξου φυσιογνωμίας καὶ ταυτότητος τοῦ Πανεπιστημίου.

Ἔχει μετὰσχει 130 περίπου Διεθνῶν Συνεδρίων καὶ ἔχει διδάξει ὡς Ἐπισκέπτης Καθηγητὴς εἰς Πανεπιστήμια τῆς Εὐρώπης καὶ τῆς Ἀμερικῆς. Ἔχει ἀνακηρυχθῆ Ἐπίτιμος Διδάκτωρ τοῦ Ὁρθοδόξου Θεολογικοῦ Ἰνστιτούτου τῶν Παρισίων «*Ἅγιος Σέργιος*» (1981) καὶ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Τιμίου Σταυροῦ Βοστώνης (1990).

Τὸ 1993 ἐξελέγη Τακτικὸν Μέλος τῆς «*Εὐρωπαϊκῆς Ἀκαδημίας τῶν Ἐπιστημῶν καὶ τῶν Τεχνῶν*» (Σάλτσμπουργκ Αὐστρίας), εἰς τὴν ὁποίαν μεταξὺ τῶν ἄλλων μετέχουν καὶ περισσότεροι ἀπὸ 15 κάτοχοι Βραβείου Nobel. Εἶναι ἐπίτιμον Μέλος ἑλληνικῶν καὶ ξένων Ἰδρυμάτων, Συλλόγων καὶ Ἑταιρειῶν, ὡς καὶ ἐπίτιμον μέλος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Ἰδρύματος «*Pro Oriente*» τῆς Βιέννης. Μελέται του ἔχουν μεταφρασθῆ εἰς τὴν Ἀγγλικήν, Γερμανικὴν, Ἰταλικὴν, Σερβικὴν καὶ Σουηδικὴν γλῶσσαν. Εἶναι γνωστὸς διὰ τὰς ραδιοτηλεοπτικὰς ὁμιλίαις, τὰς διαλέξεις, τὰς ἑκατοντάδας τῶν αὐτοτελῶν δημοσιευμάτων του, τὰς χιλιάδας τῶν ἄρθρων του εἰς ἐφημερίδας καὶ περιοδικά.

Ἰδιαιτέρως πολῦτιμος κρίνεται ἡ προσφορὰ του εἰς τὴν διακονίαν τοῦ νευραλγικοῦ τομέως τῶν Περιοδικῶν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Ἀπὸ τοῦ ἔτους 1949 ὁ Καθηγητὴς Γρηγόριος Παπαμιχαὴλ τὸν προσέλαβεν ὡς Συντάκτην τοῦ Περιοδικοῦ «*ΕΚΚΛΗΣΙΑ*», εἰς τὸ ὁποῖον ὅσον καὶ εἰς τὸ συνεχιδιδόμενον Περιοδικὸν «*ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ*» εἰργάσθη ὡς Συντάκτης καὶ ἐν συνεχείᾳ ὡς Ἀρχισυντάκτης. Ἀπὸ τοῦ ἔτους 1982 τοῦ ἀνετέθη ἡ Διεύθυνσις τῶν ἀνωτέρω Περιοδικῶν καθὼς καὶ τοῦ Ἐπιστημονικοῦ Περιοδικοῦ «*ΘΕΟΛΟΓΙΑ*».

Ἰδιαιτέρως πρέπει νὰ μνημονευθῆ ἡ πολῦπτυχος καὶ πολυδιάστατος προσφορὰ του εἰς τὴν Ἐκκλησίαν καὶ εἰς τὴν καθ' ὅλου πνευματικὴν ζωὴν τοῦ τόπου. Διετέλεσε Κατηχητὴς καὶ Ἱεροκέρυξ, συνέγραψε ἕξ (6) τόμους Κατηχητικῶν Βοηθημάτων διὰ τὰ Ἀνώτερα Κατηχητικὰ Σχολεῖα, διετέλεσε μέλος διαφόρων Συνοδικῶν Ἐπιτροπῶν, ὑπηρέτησεν ὡς Γενικὸς Διευθυντὴς (1967-1970) τῆς «*Ἀποστολικῆς Διακονίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος*» καὶ ἐν συνεχείᾳ ὡς μέλος τοῦ Δ.Σ. αὐτῆς. Ἐπὶ δεκαετίας ὑπῆρξεν ἐκπρόσωπος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος εἰς διορθοδόξους καὶ διαχριστιανικοὺς διαλόγους. Τὸ 1959 ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τὸν ἐπιλέγει νὰ συντάξῃ τὴν μελέτην «*The Church of Greece*», πρὸς χάριν τῶν Μελῶν τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν, τὰ ὁποῖα θὰ συμμετάσχουν εἰς τὰς Συνελεύσεις τῆς Ρόδου καὶ τῶν Ἀθηνῶν. Τὸ τόσον διαφοριστικὸν αὐτὸ βιβλίον θὰ ξανατυπωθῆ (τὸ 1962), πρὸς χάριν τῶν Μελῶν τῆς Δ' Εὐρωπαϊκῆς Συνελεύσεως τῶν Χ.Α.Ν., ἡ ὁποία ἔγινε εἰς τὴν Θεσσαλονίκην. Μετὰ τὴν λαμπρὰν ἐπιτυχίαν τοῦ μικροῦ αὐτοῦ βιβλίου, ἡ Ἱερὰ Σύνοδος θὰ τοῦ ἀναθέσῃ τὴν σύνταξιν παρομοίου εὐσυνόπτου βιβλίου, εἰς τὸ ὁποῖον νὰ παρουσιάζεται ἡ Ἱστορία, Ὁργάνωσις, Δραστηριότης καὶ Πνευματικὴ ζωὴ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, πρὸς χάριν τῶν ἐκκλησιαστικῶν προσωπικοτήτων, αἱ ὁποῖα θὰ συμμετάσχουν εἰς τὴν Κ' Συνέλευσιν τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν (Ἀθῆναι 1967).

Τὸ 1965 ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τὸν ὀρίζει μέλος τῆς Ἐπιτροπῆς Διαλόγου τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας μετὰ τῶν ἐν Ἀνατολῇ Ἀρχαίων (Μη Χαλκηδονίων) Ἐκκλησιῶν. Τὸ 1968 τὸν συμπεριέλαβε εἰς τὴν τριμελῆ Ἀντιπροσωπείαν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος εἰς τὴν Πανορθόδοξον Διάσκεψιν τῆς Γενεύης. Ἐπὶ 14 ἔτη ἔκαμεν αἰσθητὴν τὴν παρουσίαν του εἰς τὴν Ὀλομέλειαν καὶ τὴν Ἐκτελεστικὴν Ἐπιτροπὴν τοῦ Τμήματος «*Πίστις καὶ Τάξις*», τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν.

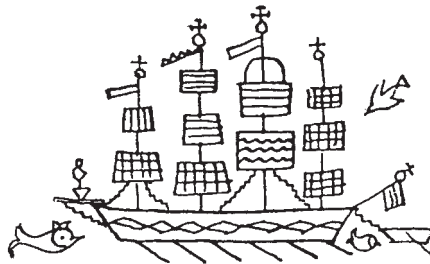
Τὸ 1991 ὁ ἀοίδιμος Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης Δημήτριος τοῦ ἀπένευμεν τὸ ὄφρικιον τοῦ «*Ἀρχοντος Διδασκάλου τοῦ Εὐαγγελίου*». Ἔχει τιμηθῆ με παράσημα ἀπὸ τὰ Πατριαρχεῖα Ἀλεξανδρείας καὶ Ἱεροσολύμων, ἀπὸ τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ρωσίας, τὴν Ἀγιωτάτην Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος, τὴν Ἀρχιεπισκοπὴν Θυατείρων καὶ τὴν Μητρόπολιν Θεσσαλονίκης.

Τὰ δημοσιεύματα τοῦ Καθηγητοῦ κ. Εὐαγγέλου Θεοδώρου εἶναι ἀναρίθμητα. Πρόκειται διὰ περισσότερα ἀπὸ

350 αὐτοτελῆ ὀγκώδη καὶ μικρότερα βιβλία καὶ ἀνάτυπα καὶ διὰ πολλὰς ἑκατοντάδας ἄρθρων καὶ μελετῶν εἰς ἑλληνικά καὶ ξένα περιοδικὰ καὶ ἐγκυκλοπαιδείας. Ἐκ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς πλευρᾶς διακρίνονται τὰ ὀγκώδη δημοσιεύματά του, τὰ ὁποῖα ἀναφέρονται εἰς τὴν Λειτουργικὴν, Κατηχητικὴν, Ἐκκλησιαστικὴν Ρητορικὴν, Ἀπολογητικὴν καὶ Χριστιανικὴν Φιλοσοφίαν.

Ἐπὶ ἡμῖν τοῦ αἰῶνος μέχρι σήμερον καταρδεύει τὸν πνευματικὸν ἀγρὸν τοῦ Ὁρθοδόξου Ἑλληνισμοῦ καὶ τῆς Χριστιανικῆς Οἰκουμένης μὲ τὰ νάματα τῆς ἑλληνορθόδοξου Παραδόσεως καὶ τοῦ –ἐν πολλοῖς– πρωτοποριακοῦ θεολογικοῦ στοχασμοῦ καὶ ἐρευνητικοῦ ἔργου του. Ὁ κ. Εὐάγγελος Θεοδώρου, ὅπως εἶπεν ὁ Καθηγητὴς κ.

Ἰωάννης Φουντούλης, «δὲν κατέχωσε τὸν θησαυρὸ τῆς λειτουργικῆς του ἀναδιφήσεως στὴ γῆ, ἀλλὰ τὸν κατέθεσε στοὺς τραπεζίτες, τὸν κυκλοφόρησε σὰν ὑγιὲς νόμισμα στὰ χέρια τῆς Ἐκκλησίας, στὰ χέρια τοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ. Δὲν τὸν ἀπέσπασε δηλαδὴ ἀπὸ τὸν ἄμεσο καὶ ἀπώτερο σκοπὸ του· δὲν ἔμεινε ἐγκεντρικὰ στὸν ναρκισσιστικὸ θαυμασμὸ τοῦ κάλλους τῆς λατρείας, ποῦ ὄλο καὶ περισσότερο ἀνακάλυπτε· δὲν κλείστηκε στὸ σπουδαστήριον· δὲν μίλησε “εἰς τὸ οὔς”, ἀλλὰ κήρυξε “ἐπὶ τῶν δωματίων”. Ἦταν καὶ εἶναι ὁ μαθητὴς καὶ διδάσκαλος, ὁ μύστης καὶ μυσταγωγός, ὁ κατηχούμενος καὶ κατηχητὴς, ὁ σοφὸς ποῦ σοφίζει καὶ ὁ πλούσιος ποῦ πλουτίζει τοὺς ἄλλους».

**ΟΜΙΛΙΑ
ΤΟΥ
κ. ΕΥΑΓΓΕΛΟΥ
ΘΕΟΔΩΡΟΥ**

Μακαριώτατε,
Σεβασμιώτατοι ἅγιοι Συνοδικοί καὶ λοιποὶ Μητροπολίτες,
Θεοφιλέστατε ἅγιοι Φαναρίου,
Πανοσιολογιώτατε Ἀρχιερατὸς τῆς Ἱ. Συνόδου,
Αἰδεσιμολογιώτατε Πρωτοσύγκελλε τῆς Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν,
Σεβαστοὶ Πατέρες,
Κύριε Ἐπίτιμε Ἀντιπρόεδρε τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐκκλησίας,
Κύριε Διευθυντὰ τῆς Ε.Κ.Υ.Ο.,
Κύριε Κοσμητορ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς,
Κύριοι Πρόεδροι τῶν Τμημάτων τῆς Θεολογίας τῆς ἰδίας Σχολῆς,
Κύριοι Συνάδελφοι,
Ἀγαπητοὶ συνεργάτες στίς Ἐκκλησιαστικῆς Ὑπηρεσίαις,
Κυρίες καὶ Κύριοι,

Θεομώτατες εἶναι οἱ εὐχαριστίαι μου ἅψ' ἑνὸς γιὰ τὴν ὁργάνωσιν ὑπὸ τῆς Σεπτῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος τῆς τιμητικῆς γιὰ μένα συνάξεως αὐτῆς, ἅψ' ἑτέρου πρὸς ὅλους, πού με τιμᾶτε με τὴν παρουσίαν σας καὶ τρίτον γιὰ τὸ ὅτι οἱ δύο προσφιλεῖς προλαλήσαντες, ὁ φίλατος Πανοσιολογιώτατος Ἀρχιμανδρίτης π. Μᾶρκος Βασιλάκης καὶ ὁ ἐξαιρετος φοιτητῆς μου καὶ τώρα ἐκλεκτός συνάδελφος κ. Γεώργιος Φίλιας, ὅπως καὶ οἱ ὑπ' αὐτῶν μνημονευθέντες ἀγαπητοὶ συνάδελφοι, με διολισθαίνουσιν σὲ ὑπερβολῆς ἀγάπην μίλησαν γιὰ τὴν ταπεινὴν προσφορὰ μου, μέσα στὴν ὁποίαν ἐντάσσεται καὶ ἡ μακροχρόνια διακονία μου στὰ ἐπίσημα περιοδικὰ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Τὰ περιοδικὰ «Ἐκκλησία» καὶ «Θεολογία» ἄρχισαν νὰ ἐκδίδονται τὴν 1ην Ἰουνίου 1923, δηλαδὴ εἰς μίαν ἐποχὴν κατὰ τὴν ὁποίαν τὸ Ἔθνος, βαρεια πληγμένο καὶ καθημαγμένο ἀγωνιζόταν γιὰ τὴν ἀνάρρωσιν καὶ ἀνόρθωσιν του. Τὰ δύο αὐτὰ περιοδικὰ σὰν περιστέρια ξεπετάχτηκαν ἀπὸ τὴν κιβωτὸν τῆς Ἐκκλησίας μετὰ τὸν κατακλυσμὸν ἐκ τῶν κυμάτων τῆς Μικρασιατικῆς καταστροφῆς.

Τότε ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος βρισκόταν σὲ μειονεκτικὴ θέσι ἐναντι τῶν ἄλλων Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, οἱ ὁποῖες εἶχαν ἰδικῆς τους ἐπίσημες περιοδικῆς ἐκδόσεις. Ἡ Ἐκκλησία μας ἔνεκα τῶν δυσμενῶν ἱστορικῶν συγκυριῶν ἐστερεῖτο τοῦ ἰδικοῦ της ἐπισήμου δημοσιογραφικοῦ ὄργανου (περ. «Ἐκκλησία», ἀρ. 1, 1 Ἰουνίου 1923, σ. 1).

Τὸ κενὸν αὐτὸ κάλυψε ἀκριβῶς τὸ 1923 ὁ ἀείμνηστος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος, κυρὸς Χρυσόστομος Παπαδόπουλος, ὁ ὁποῖος ἤδη προηγουμένως εἶχεν ἀποβῆ ρηξικέλευθος σκαπανεὺς στὴν καλλιέργεια τῆς θεολογικῆς ἔρευνας καὶ τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ στοχασμοῦ μετὰ τὸ ὅτι ἐνεθάρρυνε τὴν ἐκδοσὴν εἰδικῶν περιοδικῶν. Στὰ Ἱεροσόλυμα εἶχε προωθήσει τὴν ἐκδοσὴν τῆς «Νέας Σιών». Ὁ ἴδιος ὑπῆρξεν ὁ κυριώτατος συνεργάτης τόσο τοῦ «Ἐκκλησιαστικοῦ Φάρου» τῆς Ἀλεξανδρείας, ὅσον καὶ τοῦ «Ἐκκλησιαστικοῦ Κήρυκος» τῆς Κύπρου. Ἐπίσης, χρημάτισε γιὰ λίγο Διευθυντῆς τῆς «Καινῆς Διδαχῆς» στὴν Ἀθήνα (περ. «Θεολογία», ἀρ. 1, 1923, σ. 6). Μόλις ἀνέλαβε ἀρχιεπισκοπικὰ καθήκοντα θεώρησε ὡς πρῶτιστο μέλημά του τὸ νὰ εισηγηθῆ στὴν Ἱεραρχίαν καὶ στὴν Ἱερὰν Σύνοδον τὴν ἀμέσως πραγματοποιηθεῖσαν ἐκδοσὴν τῆς μὲν «Ἐκκλησίας» ὡς ἐπίσημου ὄργανου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, τῆς δὲ «Θεολογίας» ὡς ὀρθοδόξου ἐπιστημονικοῦ θεολογικοῦ περιοδικοῦ.

Ὁ Καθηγητὴς κ. Εὐάγγελος Θεοδώρου εὐχαριστῶν γιὰ τὴ βράβευση.

Συμφώνως πρὸς τὴν τότε ἐκδοθεῖσαν Ἐγκύκλιον τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, στὸ Δελτίον «Ἐκκλησία», «θέλουσι δημοσιεύεσθαι πράξεις, ἀποφάσεις καὶ ἐγκύκλιοι τῆς Ἱ. Συνόδου, τὰ ἀνταλλασσόμενα μετὰ τῶν ἄλλων Ἐκκλησιῶν ἐπίσημα γράμματα, Νόμοι καὶ Β. Διατάγματα, σχεσιν ἔχοντα πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν, καὶ προκηρύξεις δημοπρασιῶν τῶν Ἱ. Μονῶν καὶ Ναῶν, ὡς καὶ ἄρθρα ἐπικοινωνοδομητικὰ καὶ εἴ τι ἕτερον ἐγκριθῆ πρὸς διδασκαλίαν τοῦ Χριστεπωνύμου πληρώματος» (Αὐτόθι, σσ. 1-2).

Ἐξ ἄλλου, συμφώνως πρὸς τὸ προλογικὸ σημεῖωμα τοῦ πρώτου τεύχους τῆς «Θεολογίας», σκοπὸς αὐτῆς εἶναι τὸ νὰ δημοσιεῦη μελέτες, πού προωθοῦν τὴν θεολογικὴν ἐπιστημονικὴν ἔρευναν καὶ καθιστοῦν τὸ περιοδικὸ φυτῶριον ὀρθοδόξου θεολογικῆς προσφορᾶς, παρέχοντας «τοῖς παρ' ἡμῖν θεολόγοις τὰς ἀφορμὰς καὶ τὰ μέσα πρὸς δημοσίευσιν τῶν ἐπιστημονικῶν αὐτῶν πονημάτων» (σ. 6).

Τὰ δύο περιοδικά, τῶν ὁποίων ἡ ἔκδοσις συνεχίζεται ἕως σήμερα ἀπροσκόπτως μετὰ τὴ φροντίδα τῆς Ἱ. Συνόδου καὶ μετὰ τὴν συνδρομὴν τοῦ ἱεροῦ Κλήρου τῆς Ἑλλάδος, ἀνταποκρίθησαν καὶ ἀνταποκρίνονται κατὰ τὸ

μᾶλλον ἢ ἦπτον πιστῶς στοὺς σκοποὺς, γιὰ τοὺς ὁποίους αὐτὰ ἐκδίδονται, εἶναι δὲ ἄξιον ἰδιαίτερας ἐξάρσεως τὸ γεγονός, ὅτι ἀπὸ τὸ 1952 μέχρι σήμερα –ἐπι πολλὰ ἔτη ὡς παράρτημα τοῦ περιοδικοῦ «Ἐκκλησία» καὶ σήμερα αὐτοτελῶς στὰ πλαίσια τοῦ Κλάδου Ἐκδόσεων τῆς «Ἐπικοινωνιακῆς καὶ Μορφωτικῆς Ὑπηρεσίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» (Ε.Μ.Υ.Ε.Ε.)–, ἐκδίδεται ἀνελλιπῶς τὸ περιοδικὸν «Ἐφημέριος», πὺ ἀποβλέπει ἰδιαίτερος στὴν ἐξειδικευμένην ἐπιμόρφωσιν, ἐνημέρωσιν καὶ τὸν καθ' ὅλον πνευματικὸν ἐξοπλισμὸν τοῦ ἱεροῦ ἐφημεριακοῦ μας κλήρου.

Τὰ ἐκκλησιαστικὰ αὐτὰ περιοδικὰ ἔχουν γίνεи γνωστὰ σὲ ὅλες τὶς ἠπείρους τῆς γῆς, σήμερα καὶ ἀπὸ τὶς ἱστοσελίδες τοῦ Διαδικτύου (Internet). Οἱ τόμοι τους εἶναι περιζήτητοι καὶ ἐμπλουτίζουν τὶς κυριώτερες θεολογικὲς βιβλιοθήκες τῶν πέντε ἠπείρων.

Εἶναι εὐλογία Θεοῦ ὅτι ἀπὸ τὴν κιβωτὸν τῆς Ἐκκλησίας ξεπετιῶνται τὰ τελευταῖα χρόνια καὶ πολλὰ ἄλλα ὠραῖα περιστέρια. Ὁ περιοδικὸς ἐκκλησιαστικὸς καὶ χριστιανικὸς τύπος παρουσιάζει σήμερα στὴν Ἑλλάδα ἀνθησιν, προωθούμενος ἀπὸ Ἱερὲς Μητροπόλεις, Ἐνορίες

καὶ Χριστιανικὲς Κινήσεις διὰ τῆς ἐκδόσεως περιοδικῶν, ποὺ ξεχωρίζουν εἴτε αἰσθητικῶς γιὰ τὴ μορφή τους, εἴτε γιὰ τὸ ἐκλεκτὸ τους περιεχόμενο, εἴτε σὲ πολλὰς περιπτώσεις καὶ γιὰ τὰ δύο. Θὰ ἦταν εὐχῆς ἔργον νὰ δημιουργηθῆ ἓνα πλαίσιο συνεργασίας τῶν ἐπισήμων περιοδικῶν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος μὲ τὶς περιοδικὲς ἐκδόσεις τῆς «Ἀποστολικῆς Διακονίας» καὶ μὲ τὸν καθ' ὄλον ἑλληνικὸν ἐκκλησιαστικὸν καὶ χριστιανικὸν περιοδικὸν τύπον. Ἡ συνένωσις τῶν δυνάμεων, ὁ συντονισμός, ἀλλὰ καὶ ἡ χωρὶς ἀνταγωνισμοὺς κατανομή ἐξειδικευμένων στόχων, δι' ἓνα ἕκαστον ἐκ τῶν ὁποίων θὰ ἐπιστρατεύονταν εἰδικοί συνεργάτες, ἐπιβάλλεται στὸ μέλλον νὰ ἐπιδιωχθοῦν καὶ πραγματοποιηθοῦν. Στὰ πλαίσια μιᾶς τέτοιας προοπτικῆς θὰ ἦταν σκόπιμο ἢ ὀργάνωσις εἰδικῶν πανελληνίων καὶ κάποτε διορθοδόξων συνεδρίων τῶν ὑπευθύνων τῶν παντὸς εἶδους ἐκκλησιαστικῶν καὶ χριστιανικῶν περιοδικῶν.

Στὰ ἐπίσημα περιοδικὰ τῆς Ἐκκλησίας ὑπηρετῶ ἀπὸ τὸν Δεκέμβριο τοῦ 1948, ὅταν ὁ ἀείμνηστος Καθηγητὴς καὶ Ἀκαδημαϊκὸς Γρηγόρης Παπαμιχαὴλ ἐτίμησε ἓνα εἰκοσιεπτάχρονο θεολόγο, ἐπιλέγοντας αὐτὸν ὡς συντάκτιν τοῦ ἐπισήμου Δελτίου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος «Ἐκκλησία». Ἔτσι ἦλθα σ' ἐπαφὴν ἀπὸ κοντὰ μὲ ὄλους τοὺς μακαριστοὺς Ἀρχιεπισκόπους, ἀπὸ τὸν ἀείμνηστο Σπυρίδωνα συνεχῶς ἕως τὸν μακαριστὸ Σεραφεῖμ. (Προηγουμένως τὸ ἔτος 1943 ὁ μακαριστὸς Ἀρχιεπίσκοπος Δαμασκηνὸς μὲ εἶχε καλέσει ὡς ὑπάλληλον στὸ Παράρτημα τοῦ «Ἐθνικοῦ Ὄργανισμοῦ Χριστιανικῆς Ἀλληλεγγύης» στὸν Πειραιᾶ, διότι ἄκουσε ἐπαίνους περὶ τοῦ 22 ἐτῶν τελειοφοίτου τῆς Θεολογίας ἀπὸ τὸν ἀείμνηστον Μητροπολίτην τότε Φιλίππων καὶ μετέπειτα Ἀρχιεπίσκοπον Χρισόστομον τοῦ Β', ὁ ὁποῖος —ἄς προσθέσω— συνεκινεῖτο ἀπὸ τὸ γεγονὸς, ὅτι γεννήθηκα στὶς Τράλλεις, ὅπου εἶχε διατελέσει Ἐπίσκοπος ὑπὸ τὸν ἅγιον Χρισόστομον Σμύρνης.

Μὲ εὐγνωμοσύνη στρέφω τὴ σκέψι μου πρὸς ὄλους αὐτοὺς τοὺς Μακαριστοὺς Πρωθιεράρχες, ὅπως καὶ πρὸς τὰ ἑκάστοτε μέλη τῆς Σεπτῆς Ἱεραρχίας, ποὺ διετέλεσαν μέλη τῆς Ἐποπτευούσης τὰ περιοδικὰ Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς. Κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη ἰδιαίτερες εἶναι οἱ εὐχαριστίες μου πρὸς Σᾶς προσωπικῶς, Μακαριώτατε, καὶ πρὸς ὄλα τὰ μέλη τοῦ Δ.Σ. τῆς Ε.Μ.Υ.Ε.Ε. καὶ πρὸς τοὺς διευθυντὰς τοῦ Κλάδου Ἐκδόσεων αὐτῆς, ἐν οἷς καὶ ὁ παρευρισκόμενος ἐδῶ πρῶτος κατὰ χρονικὴν σειρὰν Ἀρχιμανδρίτης τότε καὶ σήμερα Θεοφιλέστατος Ἐπί-

σκοπος Φαναρίου κ. Ἀγαθάγγελος, Γενικὸς Διευθυντὴς τῆς Ἀνατολικῆς Διακονίας.

Ὅλοι οἱ μνημονευθέντες κατὰ τὴ διάρκειαν 55 ἐτῶν ἄλλ' οὐσιαστικῶς —ἀφαιρουμένων 4½ περίπου ἐτῶν τῆς στρατιωτικῆς μου θητείας καὶ τῆς εἰς Γερμανίαν μετεκπαιδεύσεώς μου—, ἐπὶ 50 ἔτη καὶ πλέον μὲ περιέβαλλαν μὲ ἐκτίμησιν καὶ ἀγάπην κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν καθηκόντων μου ὡς Συντάκτου, στὴ συνέχεια Ἀρχισυντάκτου ἀπὸ τὸ 1982 ὡς Διευθυντοῦ καὶ στὰ τελευταῖα ἔτη ὡς Διευθυντοῦ Συντάξεως.

Τὰ τρία ἐπίσημα περιοδικὰ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἀποκοτῶν συνεχῶς τὴν κατάλληλη ὕλη. Ὁ ἀείμνηστος πρῶτος διευθυντὴς τοῦ Καθηγητῆς καὶ Ἀκαδημαϊκοῦ Γρηγόριος Παπαμιχαὴλ μοῦ ἔλεγεν, ὅτι τὰ περιοδικὰ μοιάζουν μὲ θηρία, ποὺ ἔχουν συνεχῶς ἀνοικτὸ τὸ στόμα τους περιμένοντας τροφήν. Ἐπιτρέψτε μου νὰ πῶ ὅτι σὲ μακρὲς χρονικὲς περιόδους, κατὰ τὶς ὁποῖες μόνος του ὁ ὁμιλῶν σήκωνε στοὺς ὤμους του τὸ βαρὺ φορτίο τῆς πνευματικῆς προετοιμασίας ὡς τῶν δύο δεκαπενθημέρων τότε περιοδικῶν «Ἐκκλησία» καὶ «Ἐφημέριος» συχνὰ ἦταν ὑποχρεωμένος νὰ μὴ δίδῃ «ὑπνον τοῖς ὀφθαλμοῖς» του «καὶ τοῖς βλεφάροις» του «νυσταγμὸν καὶ ἀνάπαισιν τοῖς κροτάφοις» αὐτοῦ (Ψαλμ. ρλα', 4). Οὐσιαστικῶς ποτὲ δὲν γνώρισε διακοπές. Ἀκόμη ὅταν τὸ 1961 ἐπὶ ἑβδομάδες ἤμουν στὴν Ἑλβετία βαρεῖα ἐγχειρισμένος βαθεῖα μέσα στὸ αὐτὶ μὲ ἐγχείριση ποὺ ἔφθασε ἕως τὸν φλοιὸ τοῦ ἐγκεφάλου, καὶ τότε στὸ κρεβάτι τῆς κλινικῆς ἔγραφα σχόλια καὶ χρονικὰ τὰ ὁποῖα ἔστειλε στὴν Ἀθήνα μὲ ἐπείγοντα γράμματα ἢ σύζυγός μου.

Ἐτοιμάζοντας τὴν ὕλη τῶν περιοδικῶν, ποτὲ δὲν ἤμουνα εὐχαριστημένος. Ἐπεδίωκα πάντοτε τὸ μείζον καὶ τὸ βέλτιον. Κάθε τεῦχος τοῦ περιοδικοῦ «Ἐκκλησία» κατὰ τὰ τελευταῖα 21 χρόνια ἐκτὸς τοῦ κυρίου ἄρθρου, ποὺ ἦταν κατὰ κανόνα τεκμηριωμένη δοκιμακὴ μελέτη, πρὸς κάλυψιν ὅσον τὸ δυνατόν περισσοτέρων πτυχῶν τῆς ἐπικαιρότητος, περιεῖχε πολλὰ ἐκτενῆ σχόλια, ποὺ ἀποτελοῦσαν ἰδιαίτερη φροντίδα, διότι δι' αὐτὰ, δι' ἐκ τῶν ὁποίων τὸ καθένα ἦταν τὶς περισσότερες φορὲς συμπυκνωμένο ἀρθρίδιο δὲν ἴσχυε αὐτὸ ποὺ ἔγραφε σὲ ἐπιστολὴ του ὁ Ρουσσώ σ' ἓνα φίλο του: «Σοῦ γράφω πολλά, διότι δὲν ἔχω καιρὸ νὰ σοῦ γράψω λίγα». Γιὰ νὰ ἐξευρισκεται κάθε φορὰ χρόνος πρὸς ἀναζήτησιν τῶν θεμάτων καὶ τὴν συγγραφὴν συμπυκνωμένων μικρῶν ἀρθριδίων ὡς σχολίων ἦταν συχνότατα ἀναγκαῖα ἢ προσφυγὴ

σὲ νυκτερινὴν ἐργασίαν, ἡ ὁποία αὐτονοήτως ἦταν ἀπαραιτήτη, καὶ γιὰ τὴν συγγραφὴν ἐκτενῶν δοκιμακῶν ἄρθρων ἢ θεολογικῶν μελετῶν.

Εἶναι ἀληθές, ὅτι κάθε τεῦχος τοῦ περιοδικοῦ «Ἐκκλησία», ποῦ στή μεγαλύτερη ἔκτασί του εἶναι τρῶπον τινὰ ἡ ἐκκλησιαστικὴ «Ἐφημερὶς τῆς Κυβερνήσεως», δὲν ἔχει μεγάλον ζωτικὸν χῶρον πρὸς δημοσίευσιν ποικίλης ὕλης μὲ πολλὰ ἐλκυστικὰ αἰσθητικὰ στοιχεῖα. Γι' αὐτὸ δὲν πρέπει νὰ συγκρίνεται πρὸς ἄλλα περιοδικὰ, ποῦ ἔχουν πλέον ἐλκυστικὴν μορφήν καὶ μεγαλύτερη καθ' ὕλην ποικιλίαν καὶ ζωντάνια. Παρὰ ταῦτα, στὰ κύρια ἄρθρα καὶ στὶς μερικὲς χιλιάδες τῶν σχολίων τοῦ περιοδικοῦ αὐτοῦ, ὅπως καὶ στὰ περιοδικὰ «Θεολογία» καὶ «Ἐφημέριος» προσπάθησα ὥστε τὸ ποιητικὸ καὶ τελικὸ αἴτιο τῆς συγγραφῆς ἢ τῆς κατὰ τὸ δυνατόν ὀρθῆς ἐπιλογῆς τῆς ἔξωθεν προσφερομένης ὕλης νὰ ἔχη τοὺς ἐξῆς δύο κεντρικοὺς ἄξονες:

Ἐπὶ τὸν πρῶτον ἄξονα εἶναι ἡ ἀναζωπύρσις τῆς ὀρθοδόξου θεολογικῆς αὐτοσυνειδησίας, ἡ ὁποία συναρτᾶται πρὸς τὴν βίωσιν καὶ κατανόησιν τῆς Θεολογίας ὄχι ὡς ἀπλῆς νοσησαρχικῆς γνώσεως, ἀλλ' ὡς ἄμεσης κατοπτρικῆς ἐμπειρίας, κατὰ τὴν ὁποία μέσα στὸ κάτοπτρον τῆς ψυχῆς μας βιώνομε τὸ οἰονεὶ θεώμενον περιεχόμενον τῶν ἀληθειῶν τῆς ποικιλομόρφου αὐτοαποκαλύψεως τοῦ Θεοῦ, ἡ ὁποία γίνεται καὶ ἐκτυλίσσεται ἀφ' ἐνὸς μὲ τὸ βιβλίον τῆς ὑλικῆς καὶ πνευματικῆς Κτίσεως καὶ Δημιουργίας, ἀφ' ἑτέρου μὲ τὴν ἐπιφανείσαν Θεῖαν Χάριν ἐντὸς τῆς Ἱστορίας τοῦ ἔργου τῆς σωτηρίας καὶ τρίτον μὲ τὴν Ἁγίαν Γραφήν καὶ τὴν ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι ἐρμηνεύουσιν αὐτὴν Ἱερὰν Παράδοσιν τῆς Ἐκκλησίας. Ἡ αὐθεντικὴ Θεολογία σὲ πλαίσια ὄντολογικῆς ἀλληλοπεριχωρήσεως καὶ ἀλληλεξαρτήσεως μὲ τὴν Ἐκκλησίαν πρέπει νὰ ἔχη ἐκκλησιαστικὸν χαρακτῆρα, νὰ καλλιεργῆται μέσα στὸ θερμοκήπιον τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας, νὰ τροφοδοτῆται ὑπ' Αὐτῆς, καὶ νὰ ἀναπτύσσεται ἐν Αὐτῇ, δι' Αὐτῆς καὶ δι' Αὐτήν, συντελοῦσα στὴν ἐνσυνείδητη ἐπίγνωσι τῆς ταυτότητός της.

Ἐπὶ τὸν δεῦτερον ἄξονα τῆς συγγραφῆς ἢ καὶ τῆς κατὰ τὸ δυνατόν ἐκλογῆς τῆς ὕλης ἦταν ἡ συνειδητὴ ἐπιδίωξις πρὸς προβολὴν τοῦ γνησίου ὀρθοδόξου πνεύματος διὰ καταπολεμήσεως τῆς τάσεως νὰ συρρικνώνεται ἡ Ὀρθοδοξία σὲ φολκλορικὲς ἐκδηλώσεις ἢ νὰ παρουσιάζεται χωρὶς πατερικὸ φιλοκαλικὸ εἶδος καὶ κάλλος ἀκρωτηριασμένη πάνω στὴν προκρούστεια κλίνη ὑποκειμενικῶν παρανοήσεων, διαστρεβλωμένη καὶ παραμορφωμένη στὰ

παραμορφωτικὰ κάτοπτρα προσωπικῶν ἀδυναμιῶν ἢ «ζήλον Θεοῦ... οὐ κατ' ἐπίγνωσιν» (Ρωμ. ι', 2). Στὴν θεανθρώπινη δομῆ τῆς Ὀρθοδοξίας, κατὰ τὸν Ἁγ. Παῦλον, ἀνακεφαλαιώνονται «τὰ πάντα ἐν τῷ Χριστῷ, τὰ ἐπὶ τοῖς οὐρανοῖς καὶ τὰ ἐπὶ τῆς γῆς, ἐν Αὐτῷ» (Ἐφ. α', 10). Ἐπομένως, τὰ ἐκκλησιαστικὰ περιοδικὰ πρέπει νὰ ἐμπνέωνται ἀπὸ τὸν Χριστοκεντρισμὸν αὐτὸν καὶ νὰ ὑποβοηθοῦν τὴν συνειδητοποίησιν τοῦ ὅτι τὸ ἀνακαινιστικὸν ἀναγωγικὸν καὶ μυσταγωγικὸν ἔργον τῆς Ἐκκλησίας ἔχει ὄχι μόνον κατακόρυφον ὑπερβατικὸν προσανατολισμὸν, ἀλλὰ καὶ ὀριζόντια ἔκτασις (= ἐν [τῇ γῆ] μένειν) διάστασι, ἀγκαλιάζοντας, ἐνοποιώντας καὶ ἱεραρχώντας ὅλες τὶς θεοδώρητες ἀξίες, ποῦ βιώνονται καὶ πραγματώνονται στὴν ἐπίγεια ζωὴ μας. Αὐτὸ ἐξηγεῖ γιὰτί οἱ σελίδες τῶν ἐκκλησιαστικῶν περιοδικῶν, καθὼς καὶ τὸ ὅλο συγγραφικὸ ἔργο μου προβάλλουν πλῆθος διαλεκτικῶν ἐπισημάνσεων ἐπὶ ποικίλων κοσμοθεωρητικῶν, βιοθεωρητικῶν, πνευματικῶν, κοινωνικῶν, ἀνθρωπιστικῶν, πολιτιστικῶν, διορθοδόξων, οἰκουμενικῶν καὶ ἀπολογητικῶν θεμάτων, τὰ ὁποῖα ἀμέσως ἢ ἐμμέσως ἀποτελοῦν βοηθήματα γιὰ τοὺς ποικιλοτρόπως ἐργαζομένους στὸν ἀμπελῶνα τοῦ Κυρίου.

Μακαριώτατε,

εἶναι μεγάλη ἡ τιμὴ, ἡ ὁποία –κατόπιν ἰδικῆς Σας εἰσηγήσεως καὶ ἐγκρίσεως τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος– μετὰ τὴν πρὸ τριετίας παρασημοφορία μου μοῦ ἐπιδαφιλεύεται γιὰ δευτέρη φορὰ σήμερον μὲ τὸσον ἐπίσημον τρόπον.

Τὴν στιγμὴν αὐτὴν αἰσθάνομαι τὴν ἀνάγκη νὰ ἐκφράσω τὶς θεομὲς εὐχαριστίες μου πρὸς τοὺς ἐκλεκτοὺς συναδέλφους, οἱ ὁποῖοι ὑπῆρξαν ἢ εἶναι σήμερον μέλη τῆς Συντακτικῆς Ἐπιτροπῆς τῆς «Θεολογίας» πρὸς τοὺς κατὰ τὸ παρελθὸν καὶ τὸ παρὸν ἀρθρογράφους, ἐπιμελητὲς τῆς ὕλης καὶ διορθωτὲς τῶν περιοδικῶν πρὸς τοὺς σημερινοὺς συντάκτες καὶ διορθωτὲς πρὸς ἅπαν τὸ φιλοτιμῶς ἐργασθὲν στὸ παρελθὸν καὶ ἐργαζόμενον σήμερον προσωπικὸν τῆς Γραμματείας, τοῦ Λογιστηρίου, τοῦ Ταμείου, τῆς Διεκπεραιώσεως καὶ τῆς Ἀποθήκης τῶν τριῶν περιοδικῶν καὶ πρὸς τὸ ἰκανώτατον προσωπικὸν τοῦ Τυπογραφείου τῆς «Ἀποστολικῆς Διακονίας», τὸ ὁποῖο θὰ εὐχόμενον νὰ ἀναλάβῃ ἐκ νέου τὴν ἐκτύπωσιν τῶν περιοδικῶν.

Ἐπιπλέον, μὲ ἰδιαίτερη συγκίνησι φέρει στὴ μνήμη μου τοὺς τρεῖς ἀειμνήστους προκατόχους μου στὴν Διεύθυνσιν τῶν περιοδικῶν, συναισθανόμενος ὅτι πῆρε

ἀπὸ αὐτοὺς τιμημένη σκυτάλη διὰ τῆς εἰς αὐτὸν ἀναθέσεως τὸ 1982 ἀπὸ τὸν ἀείμνηστον Ἀρχιεπίσκοπον Κυρὸν Σεραφεῖμ τῆς Διευθύνσεως αὐτῆς. Τὴν πνευματικὴν αὐτὴν ἔπαλξιν λάμπρυναν διαπρεπεῖς χειριστὲς τοῦ λόγου καὶ τῆς γραφίδος. Αὐτοὶ ἦσαν ὁ ἀείμνηστος ἐπιφανὴς Καθηγητὴς τῆς Ἀπολογητικῆς καὶ μετέπειτα Ἀκαδημαϊκὸς Γρηγόριος Παπαμιχαήλ καὶ κατόπιν ὁ ἀείμνηστος τ. Β. Ἐπίτροπος στὴν Ἱ. Σύνοδον καὶ Μέγας Λογοθέτης τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος Θεοδόσιος Σπεράντσας, γλαφυρὸς δημοσιογράφος, τοῦ ὁποῦ τοῦ λογοτεχνικὸν τάλαντον ἦταν αἰσθητὸ σὲ ὅ,τι ἔγραφε. Στὴ συνέχεια τὴν διευθύνσιν τῶν περιοδικῶν ἀνέλαβεν ὁ ἀείμνηστος Καθηγητὴς καὶ μετέπειτα Ἀκαδημαϊκὸς Κωνσταντῖνος Μπόνης, ὁ ὁποῖος χρησιμοποίησε δαφιλωῶς τὸν πατερικὸ λόγον, στὸν ὁποῖον ἰδιαιτέρως ἦταν ἀφιερωμένη ἡ ἐπιστημονικὴ του ἐξειδίκευσις.

Ὡς συντάκτης εὐτύχησα νὰ γνωρίσω ἐκ τοῦ συνέγγυς τὸν μόχθον καὶ τὴν προσφορὰν τῶν τριῶν αὐτῶν προκατόχων μου. Κατόπιν, ὡς διάδοχός τους Διευθυντὴς προσπάθησα νὰ συνεχίσω τὸ ἔργον τους ἀφ' ἑνὸς διὰ τῆς συνθέσεως σὲ ὀργανωτικὴν ἐνότητα τῶν ἰδιαιτέρων χαρακτηρισμάτων ἐνὸς ἐκάστου ἐξ αὐτῶν καὶ ἀφ' ἑτέρου διὰ τῆς προβολῆς τῶν ἀποκαλυπτικῶν μηνυμάτων τοῦ πνευματικοῦ μας περιγύρου καὶ τῶν σημερινῶν καιρῶν, οἱ ὁποῖοι δὲν εἶναι μενετοί. Ὡς προσθέσω εἰς αὐτά, ὅτι πάντοτε φέρω στὸ νοῦ μου τοὺς λόγους τοῦ Κυρίου: « Ἄλλος ἐστὶν ὁ σπείρων καὶ ἄλλος ὁ θερίζων » (Ἰωάν. δ', 37). Κατὰ τὸν Ἀπ. Παῦλον, ἄλλος φυτεύει, ἄλλος ποτίζει, ἀλλὰ « αὐξάνων » εἶναι πάντοτε ὁ Θεός (Α' Κεφ. γ', 6-7). Γιὰ τὰ ἀναπόφευκτα σὲ ἄνθρωπο λάθη μου καὶ γιὰ τὶς ἀβλεψίες καὶ παραλείψεις μου ζητῶ ἀπὸ τὸν Θεὸν συγχώρησιν. Βεβαιῶνω πάντως ὅτι πρόθεσίς μου ἦταν πάντοτε ἡ προβολὴ τῆς ἀγίας μας Ἐκκλησίας.

Ἐπίμονη εἶναι ἡ σκέψις μου, ὅτι γιὰ τὴν σημερινὴν τόσον τιμητικὴν γιὰ μένα ἡμέρα χαίρουν καὶ ἀγάλλονται τόσον στὴ γῆ οἱ ἐξαιρετεῖς εὐσεβεῖς ἀδελφές μου, ὅσον καὶ στὸν οὐρανὸν οἱ μακαριστοὶ γονεῖς μου, οἱ ὁποῖοι, ὅπως καὶ οἱ ἀδελφές μου ὑπέστησαν μεγάλες θυσίες γιὰ τὴν ἀνάδειξί μου. Ἐπίσης, στὸν οὐρανὸ χαίρει ἰδιαιτέρως

σήμερα καὶ ἡ πρὸ 13 μηνῶν ἐκδημήσασα πρὸς Κύριον ἐκλεκτὴ σύζυγός μου, ἡ ὁποία ἐπὶ 55 περίπου ἔτη, πρὸ τῆς μακρᾶς ἀσθενείας τῆς, διάβαζε πρῶτη τὰ χειρόγραφα μου μὲ στοργὴ καὶ ἐξαιρετον κριτικὸ στοχασμὸ, ποὺ συχνὰ συντελοῦσε στὴ βελτίωσι τῶν σχετικῶν κειμένων. Ὡς μοῦ ἐπιτρέψετε νὰ προσθέσω, ὅτι πάντοτε μὲ ἀπαράμιλλη ἀγάπη μοῦ ὑπενθύμιζε μὲ ἄλλα λόγια ἐκεῖνο, ποὺ τὸ 1944, στὴν περίοδο τῶν ἀρραβῶνων μας, πρὸ τῶν ἐξετάσεών τῆς γιὰ τὸ πτυχίον τῆς Θεολογίας, μοῦ εἶχε γράψει σ' ἓνα γράμμα τῆς: « Πρέπει —μοῦ ἔγραφε— ἕνας ποὺ ἐργάζεται στὸν ἀμπελῶνα τοῦ Κυρίου μὲ προσευχὴν καὶ προσοχὴν νὰ βαδίξῃ φροντίζοντας μὴ καὶ τυχὸν ἀντὶ τῆς δόξης τοῦ Κυρίου ἐπιδιώξῃ τὴν ἰδικὴν του φήμην καὶ δόξαν. Αὐτὸ εἶναι τὸ φοβερότερον, ποὺ μπορεῖ νὰ συμβῆ, δηλαδὴ τὸ νὰ εἶναι ὑπερήφανος καὶ ματαιόδοξος. Ἀπαιτεῖται ἀνιδιοτέλεια καὶ ταπεινοφροσύνη. “ Δούλοι ἀρχεῖοι ἐσμεν ὅτι ὁ ὠφείλομεν πονῆσαι πεποιήκαμεν ” (Λουκ. ιζ', 10) ».

Τελειώνοντας, —ἀφοῦ ἐκφράσω τὴν βαθυτάτην εὐγνωμοσύνην μου πρὸς τὸν Μακαριώτατον Ἀρχιεπίσκοπον κ. Χριστόδουλον καὶ τὰ Μέλη τῆς Σεπτῆς Ἱερᾶς Συνόδου πρῶτον γιὰ τὴν περὶ ἐμοῦ Συνοδικὴν Διαγνώμην καὶ γιὰ τὸ Εὐεργετήριον Γράμμα, δεύτερον γιὰ τὴν ὠραιοτάτην Ἱεράν Εἰκόνα τοῦ Εὐαγγελισμοῦ, τὴν ὁποῖαν μοῦ προσέφεραν ὁ Μακαριώτατος, καὶ τρίτον γιὰ τὴν ἀναγγελομένην ὑπὸ τοῦ Προγράμματος συγχαρητήρια ὁμιλία Του, ἡ ὁποία θὰ ἀκουσθῇ στὴ συνέχεια—, αἰσθάνομαι τὴν ἀνάγκην ἀφ' ἑνὸς νὰ δοξάσω τὸν Πανάγαθον Τριαδικὸν Θεόν, διότι ἐπὶ δεκαετίες μὲ ἀξίωσε νὰ διακονῶ στὸ πολύπτυχον ἔργον τῆς Ἁγίας Του Ἐκκλησίας, καὶ ἀφ' ἑτέρου νὰ ὑποσχεθῶ ὅτι, ὅσον θὰ μοῦ ἐπιτρέπῃ ἡ κατάσταση τῆς ὑγείας μου, καὶ ἐκτὸς τῶν περιοδικῶν δὲν θὰ παύσω νὰ ἀφιερῶνω τὶς δυνάμεις μου στὴν προβολὴν τῆς Ὁρθοδόξου Θεολογίας καὶ τῆς Ἀγιωτάτης Ἐκκλησίας μας. « Ἐὰν ἐπιλάθωμαί σου Ἱερουσαλήμ, ἐπιλησθεῖ ἡ δεξιὰ μου... ἐὰν μὴ σου μνησθῶ » (Ψαλμ. ρλστ', 5).

Σᾶς εὐχαριστῶ

**ΤΟ ΣΥΓΓΡΑΦΙΚΟΝ
ΕΡΓΟΝ
ΤΟΥ ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ
κ. ΕΥΑΓΓΕΛΟΥ
ΘΕΟΔΩΡΟΥ**

Μακαριώτατε Ἀρχιεπίσκοπε Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ.κ. Χριστόδουλε,
Σεβασμιώτατοι ἅγιοι Ἀρχιερεῖς,
Σεβαστοὶ πατέρες,
Ἐλλογιμώτατοι κ. Καθηγηταί,
κ. Συνάδελφοι,
Κυρίαὶ καὶ Κύριοι

Ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος μὲ ἐτίμησε διὰ τῆς προσκλήσεως τῆς νὰ ἀναφερθῶ εἰς τὸ συγγραφικὸν ἔργον τοῦ σήμερον τιμωμένου Ὁμοτίμου Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν κ. Ε. Θεοδώρου. Ὡς ἕνας ἀπὸ τοὺς σχετικῶς νεότερους μαθητὰς τοῦ ἔλλογιμωτάτου καθηγητοῦ καὶ σεβαστοῦ διδασκάλου, αἰσθάνομαι τὸ δέος τῆς εὐθύνης καὶ τὸ βάρος τῆς ἀνεπαρκείας μπροστὰ εἰς τὸ ἔργον ἑνὸς ἀπὸ τοὺς πολυγραφωτέρους νεοέλληνας θεολόγους, μὲ πανελλήνια ἀλλὰ καὶ διεθνή ἀναγνώριση (ἔργα του ἔχουν μεταφραστῆ εἰς πολλὰς γλώσσας), μὲ συνεχή πνευματικὴν παρουσίαν εἰς τὸν γραπτὸν καὶ προφορικὸν λόγον διὰ διάστημα μεγαλύτερον τῆς πεντηκονταετίας, μπροστὰ εἰς τὸ ἔργον τοῦ ἀκαταπονήτου ἐρευνητοῦ, ὁ ὁποῖος συνεχίζει νὰ διδάσκη καὶ νὰ συγγράφῃ μὲ τὸ σφρίγος τῆς πρώτης του νεότητος.

Εἶναι ἀλήθεια δυσκολώτατον, ἂν ὄχι ἀδύνατον, νὰ δοθῇ ὀλοκληρωμένη εἰκόνα τοῦ ἕως τώρα συγγραφικοῦ ἔργου τοῦ σεβαστοῦ μας διδασκάλου, δηλαδὴ νὰ δοθῇ μία πλήρης βιβλιογραφία του, διὰ τὴν ὁποίαν θὰ ἀπαιτεῖτο ὀγκώδης τόμος συντεταγμένος ἀπὸ εἰδικοὺς βιβλιογράφους. Ἐκατοντάδες μελέται, ἄρθρα καὶ βιβλιοκρισίαι τῆς τάξεως τῶν χιλιάδων (εἰς ἐγκυκλοπαιδείας, περιοδικὰ, ἐφημερίδας καὶ συλλογικοὺς τόμους), ἑκατοντάδες εἰσηγήσεις εἰς ἑλληνικὰ καὶ διεθνή ἐπιστημονικὰ συνέδρια θεολογικὰ καὶ μὴ, δεκάδες ἐπιστημονικαὶ συνεργασίαι μὲ τριανταπέντε διαφορετικὰ ἁμιγῶς θεολογικὰ περιοδικὰ εἰς ὀλόκληρον τὸν κόσμον, ὅλα αὐτὰ δικαιολογοῦν, ἐλπίζω, τὴν προαναφερθεῖσαν ἔκφρασι τοῦ δέους κατὰ τὴν παρουσίαι τοῦ συγγραφικοῦ του ἔργου, τοῦ διακρινομένου ἀπὸ τὸ εὖρος τῶν ἐνδιαφερόντων, τὴν πρωτοτυπίαν τῆς ἐπιστημονικῆς ἐρεύνης, τὸν ρωμαλέον θεολογικὸν καὶ φιλοσοφικὸν στοχασμόν, τὴν ἄψυγον μεθοδολογίαν καὶ διαλεκτικὴν δύναμι τῆς σκέψεως, τὴν ἀνήσυχον δημιουργικὴν ἔκφρασι, τὸν προβληματισμόν ἐπὶ φλεγόντων συγχρόνων θεμάτων τῆς Ἐκκλησίας, τῆς θεολογίας καὶ, γενικότερον, τοῦ πολιτισμοῦ.

Θεωρῶ ἐπιβεβλημένον, εἰς τὸ σημεῖον αὐτό, νὰ παραθέσω τὰς ἐπισημάνσεις ἑνὸς ἄλλου σεβαστοῦ μου διδασκάλου, τοῦ Ὁμοτίμου Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν κ. Ν. Μπρατσιώτου, περὶ τοῦ συγγραφικοῦ ἔργου τοῦ καθηγητοῦ κ. Θεοδώρου, ὅπως ἐξεφράσθησαν κατὰ τὴν πανηγυρικὴν συνεδρίασι τοῦ Τμήματος Ποιμαντικῆς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν τῆς 27ης Ἰουνίου 1988, ἐπὶ τῇ ἀποχωρήσει τοῦ σεβαστοῦ διδασκάλου ἀπὸ τὴν ἐνεργὸν ὑπηρεσίαν.

«Δὲν δύναμαι νὰ παρασιωπήσω τὸ γεγονός, ὅτι ὄχι μόνον ὁ Πρακτικὸς, ἀλλ' ἐξίσου καὶ ὁ Συστηματικὸς τῆς Θεολογίας κλάδος θεραπεύονται ὑπὸ τοῦ ἀκαμάτου εἰς παραγωγικότητα καὶ οὐχὶ σπανίως ρηξικελεύθου διαπρεποῦς Καθηγητοῦ κ. Εὐαγγέλου Θεοδώρου, ὁ ὁποῖος εἴτε ὡς Καθηγητὴς καὶ ἀπολύτως ἐπιτυχημένος ἀκαδημαϊκὸς διδάσκαλος, εἴτε ὡς Κοσμήτωρ καὶ Συγκλητικὸς, εἴτε

Τοῦ
κ. Γεωργίου Ν. Φίλια,
Ἀναπληρωτοῦ Καθηγητοῦ
τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

καὶ ὡς Πρύτανις... ἐτίμησε μὲ τὴν προσωπικότητά του, τὸ ἦθος καὶ τὴν δραστηριότητά του, τὴν πανεπιστημιακὴν οἰκογένειαν καὶ τὴν Σχολὴν μας, συνέβαλε δὲ εἰς τὴν κραταίωσιν τοῦ κύρους καὶ τῆς ἀκτινοβολίας αὐτῆς τε καὶ τοῦ Ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου μας... Εἰς τὸν κ. Ε. Θεοδώρου ὀφείλει τὸ κατηχητικὸν ἔργον τῆς Ἐκκλησίας τὰ σπουδαιότερα βοηθήματα τῶν Κατηχητικῶν, τὸ δὲ ἐπίσημον ὄργανον τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος τὰ περιήφμα «Σχολία» του ἐπὶ τῆς ἐκάστοτε ἐπικαιρότητος. Ἄπο τινων μάλιστα ἐτῶν καὶ τὰ ἐμβριθὴ κύρια ἄρθρα εἰς τὸ περιοδικὸν “Ἐκκλησία” φέρουν τὴν ὑπογραφήν του. Δὲν γνωρίζω πόσοι εἶναι ἐκεῖνοι, οἱ ὅποιοι κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη προσφέρουν τόσα πολλὰ καὶ σπουδαῖα εἰς τὸν εὐαίσθητον αὐτὸν χῶρον ὅσα ὁ ἀναντικατάστατος καὶ διὰ τὴν πραγματικὴν ἀφοσίωσίν του εἰς τὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν, ἀλλὰ καὶ διὰ τὸ ἐξαιρετικὸν τάλαντόν του Καθηγητῆς κ. Ε. Θεοδώρου.

»Μὲ τὴν ἀκαταμάχητον εἰς γοητεῖαν γραφίδα του ἐπιτυγχάνει νὰ ἐκφράσῃ κατὰ τρόπον μοναδικὸν διὰ τὴν πυκνότητα, τὸ νευρῶδες ὕψος, τὸ βάθος, τὴν κομψότητα, τὴν πειστικότητα καὶ τὴν σαφήνειαν, ὅλον τὸν πλοῦτον τοῦ στοχασμοῦ του, τὸ εὖρος τῶν ἀξιοθαυμάστων γνώσεών του, τὴν αἰσθητικὴν του εὐαισθησίαν, τὴν ἐπιστημονικὴν του ἐμβριθείαν, τὴν δεινότητά του εἰς τὸ νὰ συλλαμβάνῃ τὰ μηνύματα τῶν καιρῶν καὶ νὰ τὰ κρίνῃ ὑπὸ τὸ φῶς τοῦ Εὐαγγελίου».

Εἰς τὴν ἰδίαν συνεδρίασιν, ὁ τότε Κοσμήτωρ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς καὶ νῦν Ὁμότιμος Καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν κ. Ἡλίας Οἰκονόμου ἐπεσήμανε τὰ ἀκόλουθα: «Γιὰ μένα ὁ κ. Θεοδώρου εἶναι ὑποδειγματικὸς καθηγητῆς θεολογίας τοῦ αἰῶνός μας... Ἀνέπτυξε μία πρωτοφανῆ πνευματικὴ δραστηριότητα στὸ ἐσωτερικὸ καὶ στὸ ἐξωτερικὸ μὲ λαμπρὰ ἀποτελέσματα στὴν κοινωνικὴ ἀντίληψη περὶ τοῦ συγχρόνου θεολόγου... Ὁ κ. Θεοδώρου παγίως καλεῖται σὲ ἐκτὸς Ἑλλάδος συνέδρια καὶ παρουσιάζει τοὺς ὀρθοδόξους λειτουργικοὺς θησαυροὺς καὶ τὴν ὀρθόδοξον λειτουργικὴν κληρονομία ἐρμηνεύοντας μὲ σύγχρονη ὀρολογία καὶ μεθοδολογία».

Ἄς μοῦ ἐπιτραπῇ νὰ ἐπισημάνω, τώρα, τὰς θεολογικὰς πηγὰς τοῦ ἐρευνητικοῦ ἔργου τοῦ σεβαστοῦ διδασκάλου: τοὺς ἀειμνήστους καθηγητὰς Ν. Λούβαρι καὶ Π. Τρεμπέλα, τῶν ὁποίων τὸ ἔργον ἐπαξίως συνέχισε καὶ περαιτέρω ἐλάμπρυνεν εἰς τοὺς γνωστικοὺς χώρους τῆς ἀξιολογικῆς φιλοσοφίας καὶ τῆς ἐρεύνης τῶν λειτουργικῶν κειμένων. Εἰς τοὺς χώρους αὐτοὺς κατεδείχθη ἡ

σημαντικὴ ἱκανότης τοῦ κ. Καθηγητοῦ νὰ συνδυάζῃ τὰς παλαιότερας ἐπιστημονικὰς θεωρίας καὶ μεθόδους μὲ τὰς ἐκάστοτε συγχρόνους τῆς ἐπιστήμης τῆς Παιδαγωγικῆς, τῆς Ψυχολογίας καὶ ἰδιαίτερος τῆς Ἀξιολογικῆς Φιλοσοφίας. Τοῦ ὀφείλομε τὴν κατάδειξιν τῆς φύσεως τοῦ ἀληθοῦς ἀνθρωπισμοῦ καὶ πολιτισμοῦ. Ἄκόμα καὶ εἰς τὴν ἐμβριθὴ μελέτην θεμάτων ἱστορίας καὶ θεολογίας τῆς Λατρείας, ὁ σεβαστὸς διδάσκαλος ἐμβαθύνει ἀπὸ πλευρᾶς Ἀνθρωπολογίας τῶν λειτουργικῶν πηγῶν. Παρομοίως σημαντικὴ εἶναι ἡ συμβολὴ του εἰς τὴν Αἰσθητικὴν τῶν λειτουργικῶν τεχνῶν.

Πολλὰ ὀφείλει εἰς τὸν τιμώμενον κ. Καθηγητὴν τὸ κατηχητικὸν καὶ κηρυκτικὸν ἔργον τῆς Ἐκκλησίας. Αἱ μελέται του ἐπὶ τῶν θεμάτων αὐτῶν ἀπετέλεσαν τὴν ἀφορμὴν βαθυτέρων θεολογικῶν ζυμώσεων ἐντὸς τοῦ Σώματος τῆς Ἐκκλησίας. Ἄλλὰ καὶ ὁ τομεὺς, τὸν ὅποιον ὁ σεβαστὸς διδάσκαλος ἐναπέθεσεν —μεταξὺ ἄλλων προσώπων— καὶ εἰς τοὺς ὠμούς τοῦ ὀμιλοῦντος, ἡ σπουδὴ τῆς Θείας Λατρείας, ἐγνώρισε διὰ τῆς γραφίδος του ἐμβριθεῖς ἱστοριοφιλολογικὰς μελέτας ἀναφερομένας εἰς τὴν χειροτονίαν τῶν διακονισσῶν, τὴν ἱστορικὴν ἐξέλιξιν τοῦ Τριωδίου, τὰς πηγὰς τῆς Λειτουργικῆς, τὸ λειτουργικὸν ἔργον τῶν ἱεραποστόλων τῶν Σλαύων ἁγίων Κυρίλλου καὶ Μεθοδίου, τὰς σημαντικότερας ἐορτὰς τοῦ λειτουργικοῦ ἔτους καθὼς καὶ τὴν ἱστορίαν τῆς χειρογράφου παραδόσεως. Ὁ ἴδιος γράφει εἰς τὸ περιποῦδαστον σύγγραμμά του ὑπὸ τὸν τίτλον «*Μαθήματα Λειτουργικῆς*»: «*Ἡ χρησιμότης τῆς Λειτουργικῆς κορυφούται εἰς τὴν Ἑρμηνείαν, τὴν Θεολογίαν, τὴν Φιλοσοφίαν καὶ τὴν Ψυχολογίαν τῆς Λατρείας, διὰ τῶν ὁποίων ἀνιχνεύονται καὶ προβάλλονται τὰ πνευματικὰ βιώματα καὶ ιδεώδη, τὰ ὅποια εἶναι τεθησαυρισμένα εἰς τὰς διαφόρους λατρευτικὰς μορφάς*».

Ὁ σεβαστὸς καθηγητῆς δὲν μελετᾷ τὴν Θεῖαν Λατρείαν μόνον ὡς λόγον ἀνθρώπινον, ὁ ὅποιος ἀπευθύνεται πρὸς τὸν Θεόν, ἀλλὰ καὶ ὡς λόγον θεῖον, ὁ ὅποιος ἀπευθύνεται μὲ ἀνθρώπινον ὄχημα πρὸς τὸν ἄνθρωπον καὶ ἀποσκοπεῖ εἰς τὴν ἐν Χριστῷ μεταμόρφωσιν τῆς ζωῆς του· ὡς λόγον ὁ ὅποιος τὸν μορφώνει καὶ τὸν παιδαγωγεῖ, ἐναρμονίζει τὰς ἐσωτερικὰς πολωτικὰς ἀντιθέσεις του, τοῦ προσφέρει τὴν δυνατότητα τῆς σωτηρίου μεταμορφώσεως «*εἰς καινὸν ἄνθρωπον*», «*τὸν κατὰ Θεὸν κτισθέντα*».

Ἐδῶ καὶ ἤδη μία τεσσαρακονταετία ἔχει ἐκφραστεῖ ἐπανειλημμένως ἡ διεθνὴς ἐκτίμησις ἰδιαίτερος πρὸς τὰ πορίσματα τῆς μελέτης του ἐπὶ τοῦ θεσμοῦ τῶν διακο-

Ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος κ. Χριστόδουλος προσφέρει στον κ. Εὐάγγελο Θεοδώρου τὴν ἱερὰ εἰκόνα τοῦ Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου.

νισσῶν. Ἄλλωστε, ἐπὶ τοῦ θέματος αὐτοῦ δική του εἶναι ἡ εἰσήγησις, ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ὁποίας τὸ «Διορθόδοξον Θεολογικὸν Συνέδριον» τῆς Ρόδου (τὸ 1988) ἠσχολήθη μὲ τὸ θέμα αὐτὸ καὶ ὑπέδειξεν εἰς τὰς Ὁρθοδόξους Ἐκκλησίας νὰ ἀναλάβουν πρωτοβουλίας πρὸς ἐπαναφορὰν τοῦ θεσμοῦ. Ὑψίστης, ἐπίσης, σημασίας εἶναι ἡ ἐπὶ πολλὰ ἔτη προσπάθειά του νὰ προβάλλῃ τὸ αἴτημα ἀναπτύξεως τῆς λειτουργικῆς μορφώσεως καὶ ἀγωγῆς. Ἄς σημειωθῇ ὅτι, ἡ προσπάθεια αὐτὴ δὲν ἐξαντλεῖται μόνον εἰς τὸ συγγραφικὸν ἐπίπεδον, ἀλλ' ὁ ἴδιος ἀγωνίζεται δι' ὅλα αὐτὰ μὲ ἔμπρακτον καθηγητικὴν, κηρυκτικὴν καὶ λοιπὴν ἐκκλησιαστικὴν καὶ κοινωνικὴν προσφορὰν.

Ἡ βάση τοῦ θεολογικοῦ στοχασμοῦ τοῦ κ. Καθηγητοῦ εἶναι τὸ βιβλικὸν καὶ πατερικὸν πνεῦμα καὶ ἡ μεταφορὰ τοῦ πνεύματος αὐτοῦ πρὸς ἀπάντησι τῶν συγχρόνων προβλημάτων τοῦ ἀνθρώπου. Εἶναι δύσκολον καὶ εὐαίσθητον τὸ ἔργον προσαρμογῆς τοῦ αἰωνίου καὶ ἀναλλοιώτου μηνύματος τῆς σωτηρίας εἰς τὴν ἐκάστοτε ἱστορικὴν, πολιτισμικὴν καὶ κοινωνικοπολιτικὴν ἐπικαιρότητα. Ὁ θεολογικὸς στοχασμὸς του διήνοιξε διαύλους ἐπικοινωνίας τῆς Θεολογίας μὲ διαφόρους κλάδους

καὶ τομεῖς τοῦ πολιτισμοῦ, εἴτε διὰ τῆς ἀνευρέσεως εἰς τοὺς ἐν λόγῳ τομεῖς στοιχείων, τὰ ὁποῖα προσεγγίζουν τὰς θείας ἀληθείας, εἴτε διὰ τῆς διακριτικῆς κριτικῆς θεωρήσεως τῶν συγκεκριμένων κλάδων καὶ τομέων. Τοῦτο σημαίνει ἓν εἶδος ἀλληλοπεριχωρήσεως, ἀλληλοεμπλουτισμοῦ, «δοῦναι καὶ λαβεῖν» μεταξὺ Θεολογίας καὶ τῶν διαφόρων τομέων τῆς Ἐπιστήμης καὶ τοῦ πολιτισμοῦ. Ἡ θεολογικὴ σκέψις τοῦ κ. Θεοδώρου, ἄνευ μισαλλοδοξίας καὶ φανατισμῶν, ἀλλὰ μὲ ἀντικειμενικὴν κριτικὴν καὶ μὲ διακριτικὴν ὑπόμνησι τῆς ἐνδεχομένης ἀνάγκης τοῦ πνευματικοῦ ἀναπροσανατολισμοῦ καὶ τῆς ποιτικῆς βελτιώσεως τῶν τομέων αὐτῶν, συμβάλλει θετικῶς εἰς τὴν ἀναβάθμισι καὶ συνανάπτυξιν τῶν κατὰ τρόπον ἰσόρροπον καὶ ἁρμονικόν.

Ἄς ἀναφέρουμε θέματα ἐκ τῶν κλάδων καὶ τομέων τοῦ πολιτισμοῦ καὶ τοῦ συγχρόνου ἱστορικοῦ γίνεσθαι, ἐπὶ τῶν ὁποίων ὁ κ. Καθηγητὴς ἀναλαμβάνει τὸ ἔργον καταδείξεως τῶν συγκλίσεων μὲ τὴν θεολογικὴν σκέψιν, ἀλλὰ καὶ τῆς κριτικῆς θεωρήσεως ὑπὸ τὸ φῶς καὶ τὸ πρίσμα τῆς θεολογίας:

Αἱ Ἀξίαι γενικῶς, ὁ Ἀνθρωπισμὸς, ἡ Παιδεία καὶ ἡ

μόρφωσις, ὁ Πολιτισμὸς καὶ ἡ Πρόοδος, ἡ Φύσις καὶ ἡ Οἰκολογία, αἱ ὕλκαι καὶ οἰκονομικαὶ ἀξίαι, τὸ σῶμα, αἱ βιολογικαὶ ἀξίαι, ἡ Ἱατρικὴ, ὁ ἄθλητισμὸς, ἡ γενετήσιος ἀγωγή, αἱ γνωστικαὶ ἀξίαι καὶ ἡ ἐπιστήμη, αἱ Φυσικαὶ ἐπιστήμαι (Ἀστρονομία, Φυσικὴ, Φυτολογία, Ζωολογία, Βιολογία), αἱ αἰσθητικαὶ ἀξίαι καὶ ἡ αἰσθητικὴ (κάλλος, ὠραῖον, τέχνη, ζωγραφικὴ, μουσικὴ), ἡ λογοτεχνία, ἡ πολιτικὴ καὶ τὸ κράτος, ἡ ραδιοτηλεοπτικὴ δεοντολογία, τὸ Ἔθνος, ἡ Εἰρήνη, ἡ Ἐθνικὴ Συμφιλίωσις, ἡ κοινωνικὴ διακονία, τὸ δίκαιον, τὰ ἀνθρώπινα δικαιώματα, ἡ κοινωνικὴ δικαιοσύνη, τὰ προβλήματα τῶν παιδιῶν καὶ τῆς νεότητος, αἱ γυναῖκες καὶ ὁ Φεμινισμὸς, ὁ γάμος, ἡ Εὐρώπη καὶ ἡ ἱστορία της, ἡ Ὁρθοδοξία εἰς τὴν ἐνωμένην Εὐρώπην, τὸ ἦθος καὶ ἡ ἠθικὴ, ὁ χρόνος καὶ ἡ ἱστορία, ἐπιφανεῖς προσωπικότητες, ἡ κλασσικὴ Ψυχολογία καὶ ἡ Ψυχολογία τοῦ Βάθους, αἱ σχέσεις Φιλοσοφίας καὶ Θεολογίας, ἡ Φιλοσοφία τῆς Θρησκείας καὶ ἡ μεταφυσικὴ Ὀντολογία.

Τὰ ἀνωτέρω λαμβάνων ὑπ' ὄψιν ὁ καθηγητὴς κ. Βλάσιος Φειδᾶς ἐπεσήμανε τὰ ἀκόλουθα περὶ τοῦ ἔργου τοῦ σεβαστοῦ διδασκάλου κατὰ τὴν ἀνακήρυξί του εἰς Ἐπιτιμον μέλος τῆς Ἑστίας Νέας Σμύρνης:

«Οἱ πραγματεῖες τοῦ κ. Ε. Θεοδώρου ἀποκαλύπτουν ὄχι μόνον τὴν συγγραφικὴν του γονιμότητα, ἀλλὰ καὶ τὸ ἐκπλητικὸ εὖρος ἐπιστημονικῆς παρουσίας καὶ δημιουργικῆς προσφοράς τοῦ τετιμημένου ἀκαδημαϊκοῦ διδασκάλου. Τὸ πλατὺ αὐτὸ συγγραφικὸ ἔργο του... ἔτυχε γενικώτερης καταξίωσης ὄχι μόνον ἐνδοπανεπιστημιακά, ἀλλὰ καὶ στὸ διεθνὲς πνευματικὸ στερέωμα... Ἡ μετάφραση μελετῶν του καὶ ἡ συμμετοχὴ σὲ εὐρύτατο κύκλο διεθνῶν ἐπιστημονικῶν συνεδρίων καθιέρωσαν τὸν κ. Θεοδώρου ὡς προσωπικότητα γενικῆς ἐπιστημονικῆς παραδοχῆς καὶ ἀκτινοβολίας σὲ διεθνὲς ἐπίπεδο... Ὁ πλούσιος θεολογικὸς καὶ φιλοσοφικὸς στοχασμὸς, πὺν διαποτίζει τὸ συγγραφικὸ ἔργο του, ὑπηρετεῖ σ' ἓνα τέλεια ἰσόρροπο καὶ ἄρτιο σὲ πληρότητα σύστημα Χριστιανικῆς Ἀξιολογίας καὶ Ἀνθρωπολογίας. Ἡ προσφορὰ τῆς Χριστιανικῆς βιοθεωρίας μὲ τὰ εἰδολογικὰ αἰτήματα τῆς Ἀξιολογικῆς Φιλοσοφίας μέσα ἀπὸ τὸ χῶρο τῆς Χριστιανικῆς Παιδαγωγικῆς καὶ τῆς Ὁρθόδοξου λατρείας ζωντανεῖ τὸν ἀνεξάντλητο πλοῦτο τῆς Ὁρθόδοξου παραδόσεως σὲ μιὰ θετικὴν διαλεκτικὴν σύνθεσιν μὲ τὸν καθ' ὅλον χριστιανικὸν εὐρωπαϊκὸν πολιτισμὸν, τονίζοντας ἔτσι τὴν ἀνεκτίμητην συμβολὴν τῆς Ἑλληνικῆς Ὁρθοδοξίας στὴν πολιτιστικὴν ἱστορίαν τῆς Εὐρώπης. Ἡ προσωπικότης τοῦ διδασκάλου, τὸ ἐπιστημο-

νικὸν ἔργο τοῦ ἐρευνητοῦ, τὸ εὐρύτατον πλαίσιον τοῦ θεολογικοῦ καὶ φιλοσοφικοῦ στοχασμοῦ, ἡ διαλεκτικὴ καὶ συλλογιστικὴ πληρότητα καὶ ἡ χαρακτηριστικὴ πλαστικότητα τοῦ γραπτοῦ καὶ προφορικοῦ λόγου παρουσιάζουν γενικὰ τὴν ἴδιαν δημιουργικὴν ἀνησυχίαν, μὲ τὴν ὁποῖαν παρουσιάσθηκε στὸν Ἑλλαδικὸν Ἑλληνισμὸν ἡ ἀρδεντικὴ πλήμμυρα τοῦ μικρασιατικοῦ ἑλληνισμοῦ».

Σημαντικὸς φιλόσοφος, ὀξυδερκὴς ἱστορικὸς τῆς Χριστιανικῆς Λατρείας, βαθυστόχαστος θεολόγος, ὁ τιμώμενος σήμερον Καθηγητὴς καὶ διδάσκαλος ἐκπροσωπεῖ ὅ,τι θὰ ὀρίζαμεν ὡς «καθολικότητα τοῦ θεολογικοῦ στοχασμοῦ». Ὁ Ὁμοτίμος Καθηγητὴς κ. Π. Πάσχος γράφει σχετικῶς: «Πρέπει νὰ ἀναγνωρίσουμε ὅτι ἡ χαρακτηριστικὴ καθολικότης πὺν παρατηρεῖται στὸν θεολογικὸν στοχασμὸν τοῦ καθηγητοῦ κ. Θεοδώρου ὀφείλεται, κατὰ μέγα μέρος, στὸ ἐνδιαφέρον του γιὰ τὴν Φιλοσοφία, ἡ ὁποῖα, καθὼς ἔρχεται σὲ σχέση μὲ τὰ τελικὰ πορίσματα τῶν διαφόρων ἐπιστημῶν, ἔχει πολυδιάστατον καὶ καθολικὸν προσανατολισμὸν. Τὸ φιλοσοφικὸν αὐτὸ ἐνδιαφέρον, τὸ ὁποῖον κατοπτρίζεται σὲ μὲγαλον μέρος τοῦ συγγραφικοῦ του ἔργου, γίνεται ἰδιαίτερα αἰσθητὸν στὰ καθαρὰ φιλοσοφικῶν περιεχομένων δημοσιευμάτων του. Ὁμολογουμένως, τὸ φιλοσοφεῖν χαρίζει καλύτερη ποιότητα στὸ θεολογικὸν ἔργο, ἀλλὰ καθιστᾷ καὶ εὐκολότερον τὸν διάλογον μὲ τοὺς ἐκπροσώπους ἄλλων ἐπιστημονικῶν εἰδικότητων».

Μακαριώτατε, Σεβασμιώτατε καὶ σεβαστοὶ πατέρες, κυρία καὶ κύριοι,

Ἄδυνατῶν νὰ διαμορφώσω ἐπίλογον ἄξιον τοῦ ἔργου τοῦ σεβαστοῦ διδασκάλου. Ἄντ' αὐτοῦ, προστρέχω εἰς τὸν κάλαμον τοῦ ἰδίου καὶ εἰς τὰς ἀκολουθούσους σκέψεις του, ὅπως τὰς ἐξέφρασεν εἰς τὸ περισπούδαστον ἔργον του περὶ τῆς «μορφωτικῆς ἀξίας τοῦ ἰσχύοντος Τριωδίου»: «Τὸ ἔσχατον θεμέλιον τῆς ἀξίας τοῦ ὠραίου, ὡς καὶ πασῶν τῶν λοιπῶν ἀξιῶν, εἶναι ὁ Θεός, ὅστις εἶναι ἡ “Ἀξία τῶν Ἀξιῶν”. Ὅθεν, τὸ Τριωδίου, ἀναγνωρίζον τὴν ἀξίαν τοῦ Ὁραίου, τὴν ὁποῖαν θεμελιοῖ ἐπὶ τοῦ πανυπερτελείου κάλλους τοῦ Θεοῦ, ἐπιβεβαιοῖ κατὰ τρόπον ἄριστον τοὺς λόγους τοῦ Ernst Benz, καθ' οὓς «εἰς τὸ μεγαλεῖον τῆς Ὁρθοδοξίας ἀνήκει καὶ τὸ γεγονός ὅτι μόνον αὐτὴ διεφύλαξε τὴν ἰδέαν τῆς ὠραιότητος τοῦ Θεοῦ καὶ οὐδόλως παύει νὰ ἐξυμνῇ ἐν ταῖς προσευχαῖς καὶ τοῖς ὕμνοις αὐτῆς».

Πολλὰ τὰ ἔτη τιμώμενε κ. Καθηγητὰ καὶ σεβαστὲ μας διδάσκαλε.

**«...ΦΟΡΟΣ ΤΙΜΗΣ,
ΧΑΡΑΣ,
ΕΥΓΝΩΜΟΣΥΝΗΣ
ΚΑΙ ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΩΝ
ΠΡΟΣ ΤΟΝ
κ. ΕΥΑΓΓΕΛΟ
ΘΕΟΔΩΡΟΥ...»***

Σεβασμιώτατοι Ἱεράρχαι καὶ ἀγαπητοὶ ἐν Χριστῷ Ἀδελφοί,
Θεοφιλέστατε,

Ἅγιε Ἀρχιεραρχία τῆς Ἱερᾶς Συνόδου,
Ἅγιε Πρωτοσύγκελλε τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς,
Ἀγαπητοὶ Πατέρες καὶ ἐν Χριστῷ ἀδελφοί,
Κύριε Κοσμήτωρ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς,
Κύριε Πρόεδρε,
Κύριοι Καθηγηταὶ τοῦ Πανεπιστημίου,
Ἐκλεκτὰ στελέχη τοῦ Ὄργανισμοῦ τῆς Ἐκκλησίας μας,
Κυρίες καὶ Κύριοι,

Ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας αἰσθάνεται σήμερα μεγάλη συγκίνηση, ἀλλὰ καὶ ὑπερηφάνεια γιὰ τὸ γεγονός ὅτι δίδεται ἡ εὐκαιρία νὰ προβάλῃ καὶ νὰ τιμήσῃ τὴν προσωπικότητα τοῦ ἐλλογιμωτάτου Ὁμοτίμου Καθηγητοῦ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν καὶ σημαντικοῦ καὶ ἐκλεκτοῦ στελέχους τῆς Ἀγιωτάτης Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος εἰς τὸν τομέα τῆς ἐκδόσεως τῶν περιοδικῶν τῆς Ἐκκλησίας μας φιλάτου, σεβαστοῦ σὲ ὅλους μας καὶ ἀγαπητοῦ κυρίου Εὐαγγέλου Θεοδώρου. Αἰσθάνεται ὅτι μὲ τὴν τελετὴν αὐτὴν ἀποτίει ἓνα φόρον τιμῆς, χαρᾶς, εὐγνωμοσύνης καὶ εὐχαριστιῶν πρὸς ἓνα ἄνθρωπον, ὁ ὁποῖος μέσα εἰς τὰς αὐλὰς τοῦ Κυρίου ἐθυσίασεν ὅλον τὸ εἶναι του καὶ ὅλην τὴν ἰκμάδα τῆς ζωῆς του, ὑπηρετῶν τὸν Κύριον καὶ τὸ ἔργον τῆς Ἐκκλησίας μας. Ὑπῆρξε διδάσκαλος τῶν περισσοτέρων μας καὶ δι' αὐτὸ τὸν περιβάλλοντα καὶ μὲ τὰ αἰσθήματα τοῦ σεβασμοῦ μας καὶ μὲ τὰ αἰσθήματα τῆς τιμῆς μας. Δὲν ὑπῆρξεν ὅμως ἀπλῶς μονόπλευρη προσωπικότητα, ἀσχοληθεῖσα μόνον μὲ τὰ θεολογικὰ γράμματα καὶ τὴν θεολογικὴν ἐπιστήμην, διότι ὅπως ἦτο καὶ εἶναι ἄριστος θεολόγος ταυτοχρόνως ὑπῆρξε καὶ εἶναι ἄριστος φιλόσοφος, φιλόλογος, λογοτέχνης, μία δηλαδὴ πολυπρισματικὴ προσωπικότητα, ἡ ὁποία σελαγίζει εἰς τὸν πνευματικὸν ὀρίζοντα τῆς πατρίδος μας, καὶ ἰδιαίτερα τῆς Ἐκκλησίας μας, διὰ τοῦτο καὶ σήμερα ὅλοι μας ἀπέναντί του αἰσθανόμεσθε μεγάλην εὐχαριστίαν γιὰ ὅσα ἔχει προσφέρει στὸν ἀμπελῶνα τοῦ Κυρίου μας. Ἐλέχθησαν ἀπὸ τοὺς προλαλήσαντας ὅλα ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα χαρακτηρίζουν αὐτὴν τὴν χυμώδη προσωπικότητα τοῦ κ. Εὐαγγέλου Θεοδώρου, ἐγὼ ἔτσι ἀπλῶς καὶ ἐπιγραμματικῶς θὰ μπορούσα νὰ υπογραμμίσω ἀπὸ τὴν θέσιν αὐτὴν τὸ πόσον χαλκέντερος καὶ παραγωγικὸς ὑπῆρξεν, ἀνιδιοτελής, ὅπως καὶ ὁ ἴδιος ἐτόνισε προηγουμένως, γλαφυρὸς καὶ ἄριστος χειριστὴς τοῦ λόγου, τοῦ ἑλληνικοῦ λόγου, στομύλος καὶ εὐφραδέστατος ρήτωρ, ἄλλωστε Καθηγητὴς τῆς Ὀμιλητικῆς εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τῶν Ἀθηνῶν, πολυμαθὴς καὶ πολυγραφώτατος θεολόγος καὶ ἰδιαίτερα λειτουργιολόγος, καὶ ἐπὶ πᾶσι τούτοις ἓνας ἐνσυνείδητος διδάσκαλος γενεῶν ὁλοκλήρων ἀνθρώπων νέων, οἱ ὁποῖοι εἰσῆλθαν εἰς τὸν χῶρον τῆς Ἐκκλησίας, γιὰ νὰ προσφέρουν καὶ αὐτοὶ τὸ εἶναι τους στὴ μεγάλη ὑπόθεσι τῆς ὑπηρεσίας τοῦ ἁγίου θελήματος τοῦ Κυρίου μας.

α) Σὲ μένα ὅμως ἄς ἐπιτραπῇ αὐτὴν τὴν στιγμὴν μὲ πᾶσαν δυνατὴν ταχύτητα καὶ συντομίαν νὰ στρέψω τὴν προσοχήν μας σὲ τέσσαρες πτυχῆς τῆς ὅλης ζωῆς τοῦ τιμωμένου σήμερα καθηγητοῦ, ποὺ εἶναι κατὰ τὴν ἄποψίν μου πρῶτον, ὅτι ὑπῆρξεν ἐνσυνείδητος εὐλαβὴς ὀρθόδοξος Χριστιανὸς μὲ γνήσιο ἐκκλησιαστικὸ φρόνημα. Συνήθως διδάσκομε τὴν Θεολογίαν ἢ καὶ κηρύττομε τὸν Χριστόν,

Τοῦ
Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου
Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος
κ. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ

* Ἀπομαγνητοφωνημένο κείμενο.

Ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος κ. Χριστόδουλος συγκαίρει με ἐγκαρδιότητα τὸν Ἐλλογιμώτατο Καθηγητὴ κ. Εὐάγγελο Θεοδώρου.

ἀλλὰ πολὺ ἀπέχομεν ἀπὸ τοῦ νὰ βιώνουμε ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα διδάσκομεν καὶ ὑπὲρ τῶν ὁποίων ἀγωνιζόμεθα.

Ὁ τιμηθεὶς σήμερον Καθηγητὴς Θεοδώρου ἀπέδειξε δι' ὅλης τῆς ζωῆς ὅτι δι' αὐτὸν τὸ πρῶτιστον καθήκον ὑπῆρξε νὰ ἐνσωματώσῃ καὶ νὰ ἀποδεχθῆ καὶ νὰ ἀφομοιώσῃ μέσα στὴν ζωὴν του τὰ διδάγματα τῆς ἁγίας πίστεως καὶ νὰ παρουσιάσῃ τὸν ἑαυτὸν του ἕνα λαμπρὸν ὑπόδειγμα πρὸς μίμησιν ἀπὸ τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους. Ὅλη του ἡ ζωὴ, θὰ μπορούσε νὰ πῆ κανεὶς, ὅτι ὑπῆρξε μία ὑπηρεσία τῆς Ἐκκλησίας, ὑπηρεσία, ἡ ὁποία ἀνήλωσε ὅλες του τίς δυνάμεις πραγματικά σ' ἕνα βωμόν πίστεως, εὐσεβείας καὶ εὐλαβείας. Ὅστις διαβάσῃ τὰ κείμενά του, πείθεται ἀμέσως ὅτι ἔχει ἐνώπιόν του ὄχι ἀπλῶς ἕνα ἐγκυφαικὸν θεολόγον, ἀλλὰ ἕνα ἄνθρωπον τῆς ζώσης πίστεως καὶ εὐλαβείας, ὁ ὁποῖος εἰς τὴν ζωὴν του ἐδοκίμασε νὰ μεταφέρῃ καὶ νὰ μεταφράσῃ αὐτά, διὰ τὰ ὁποῖα ἔγραψε καὶ διὰ τὰ ὁποῖα ἠγωνίσθη. Καὶ ἀρκοῦμαι νὰ ὑπογραμμίσω αὐτά, πὺ ἀνήκουν εἰς τὴν πρόσφατον ἱστορίαν του τὴν οἰκογενειακὴν καὶ προσωπικὴν μετὰ τὴν μακρὰν δοκιμασίαν τῆς ἀσθενείας τῆς ἀγαπημένης συζύγου του Χαρικλείας, τὴν ὁποίαν μετὰ παραδειγματικὴν ὑπομονὴν ὑπέ-

μεινεν, ὡς εἴμεθα εἰς θέσιν νὰ γνωρίζωμεν ὅσοι εἴχαμε τὴν εὐκαιρίαν νὰ μαθαίνομε ἀπὸ αὐτὸν τὴν πορείαν τῆς ἀσθενείας καὶ νὰ ἐκτιμῶμεν τὴν ὑπομονὴν του, μίαν πραγματικὴν ἰώβειον καὶ χριστιανικὴν ὑπομονήν, ἡ ὁποία ἐκορυφώθη, ὅταν ὁ Κύριος ἐκάλεσε πλησίον Του ἐκεῖνην, διὰ τὴν ὁποίαν καὶ ὁ ἴδιος ὡμολόγησεν, ὅτι ὑπῆρξε πιστοτάτη σύντροφος καὶ συνεργάτις τῆς ζωῆς του.

β) Δεύτερον, ὁ τιμώμενος Καθηγητὴς ὑπῆρξεν ἕνας ρηξικέλευθος σκαπανεὺς στὸν τομέα τῆς Ὁρθοδόξου Θεολογίας. Ἐξέφυγεν ἀπὸ τὰ τετριμμένα καὶ δὲν περιορίσθηκε ἀπλὰ καὶ μόνον στὸ νὰ καλλιεργήσῃ ὠριμένους κλάδους τῆς Ὁρθοδόξου Θεολογίας, τῆς Πρακτικῆς κυρίως Θεολογίας, ἀλλὰ καὶ ἐπεξετάθη καὶ πέραν τῶν πεδίων θὰ ἔλεγε κανεὶς, προκειμένου νὰ τονίσῃ ὠρισμένες πτυχές, οἱ ὁποῖες εἶχαν ἀνάγκην εἰδικῆς καλλιέργειας, καὶ ἀναφέρομαι ἰδιαίτερα στὸ διδακτορικὸ πόνημά του περὶ τῆς σημασίας τῶν διακονισσῶν στὴν Ἐκκλησίαν, πὺ ἀπέτελεσε διὰ τὸν ἴδιον ὑπόθεσιν ὁλόκληρης ζωῆς, διὰ τὴν ὁποίαν ἠγωνίσθη καὶ ἀγωνίζεται μέχρι καὶ αὐτῆς τῆς ὥρας, προκειμένου νὰ κατανοήσουν οἱ ἅγιες Ὁρθόδοξες Ἐκκλησίες τὴν ἀναγκαιότητα καὶ σπουδαιότητα τῆς ἐπαναφορᾶς

εἰς τὴν ἐνέργειαν αὐτοῦ τοῦ λησιμονημένου θεομοῦ τῶν γυναικῶν διακονισσῶν, ὁ ὁποῖος ἔχει τὴν πατερικὴν κύρωσιν, τὴν λειτουργικὴν θά ἔλεγα ἰσχὴν καὶ ἐν συνεχείᾳ τὴν πρακτικὴν σπουδαιότητα διὰ τὴν καθημερινὴν ζωὴν τῆς Ἐκκλησίας. Καὶ ἐχρειάζοντο καὶ χρειάζονται γι' αὐτὰ τὰ ἀποφασιστικὰ βήματα μεγάλα ἀποθέματα πίστεως καὶ ἐπιμονῆς, καθὼς καὶ ὑπομονῆς, δεδομένου ὅτι πᾶν ὅ,τι ἐμφανίζεται εἰς τὸν ὀρίζοντα τῆς Ἐκκλησίας ὡς καινοφανῆς νεωτερισμὸς ἀμέσως προσελκύει τοὺς κεραινοὺς τῶν λεγομένων ὀρθοδοξοαμυντόρων, οἱ ὁποῖοι ἄλλη δουλειὰ δὲν ἔχουν παρὰ νὰ πολεμοῦν λυσσώδως ἀλλὰ καὶ ἀδίκως ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι ἀγωνίζονται νὰ ἐπαναφέρουν εἰς τὴν ρίζαν καὶ εἰς τὸ θεμέλιον τῆς παραδόσεως καὶ τὴν λειτουργικὴν καὶ τὴν πρακτικὴν ζωὴν τῆς Ἐκκλησίας μας.

γ) Μία τρίτη πτυχὴ τῆς ζωῆς τοῦ Καθηγητοῦ Θεοδώρου ὑπῆρξεν τὸ ὅτι διεκρίθη ὡς ὑπερασπιστὴς τῆς πίστεως καὶ ὡς ἓνας νεώτερος ἀπολογητὴς τοῦ Χριστιανισμοῦ. Εἰς πᾶσαν περίπτωσιν, κατὰ τὴν ὁποίαν εἶχομεν ἐπιθέσεις ἐναντίον τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἐναντίον εἰδικώτερον τῆς πίστεως, ὁ Καθηγητὴς Θεοδώρου ἦτο ἐκ τῶν πρώτων, ποὺ ὄχι μόνον ἐλάμβανε θέσιν εἰς τὰς κατ' ἰδίαν συζητήσεις, ἀλλὰ καὶ ἔσπευδε νὰ δημοσιεύσῃ ὀλοκλήρους μελέτας του, μὲ τις ὁποῖες ἐπεχειρεῖ νὰ ἀνατρέψῃ τὰ ἐπιχειρήματα ἐκείνων, οἱ ὁποῖοι ἠμφεσβήτουν εἴτε τὴν ἀλήθειαν τῆς πίστεως, εἴτε τὴν γονιμότητα τοῦ θεολογικοῦ στοχασμοῦ καὶ εἶχομεν πολλὰ τέτοια πονήματά του εἰς τὴν διάθεσίν μας, τὰ ὁποῖα διασώζουν καὶ διατηροῦν καὶ τὴν ἐπικαιρότητα των παρὰ τὸ γεγονός ὅτι ὑπῆρξαν διὰ τὴν ἐποχὴν των καιρικῶν κείμενα, μὲ τὰ ὁποῖα ἠθέλησε νὰ ἀντεπεξέλθῃ εἰς τὴν ὀρμὴν τῶν ἐχθρῶν καὶ πολεμίων τῆς Ἐκκλησίας μας.

δ) Καὶ ἓνα τέταρτον στοιχεῖον εἶναι τὸ ὅτι ἐκαλλιέργησε τὴν κατηχητικὴν διακονίαν καὶ τὸν κατηχητικὸν τομέα τῆς Ἐκκλησίας μας. Ὅλοι ὅσοι ὑπῆρξαμεν κατηχηταὶ κατὰ τὰ τελευταῖα τριάντα καὶ σαράντα χρόνια, ὅλοι ἔχομεν εὐεργετηθῆ ἀπὸ τὰ Βοηθήματα τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας, ἰδίως εἰς τὰ λεγόμενα Ἀνώτερα Κατηχητικὰ Σχολεῖα, συγγραφέντα ἀπὸ τὸν τιμώμενον σήμερον Καθηγητὴν Θεοδώρου, ὁ ὁποῖος μὲ μίαν πληρότητα σκέψεως, ἀλλὰ καὶ μὲ μίαν καταπλήσσοσαν εὐρυμάθειαν ἠσχολεῖτο εἰς αὐτὰ μὲ ἐπίκαιρα θέματα, ἐπίκαιρα διὰ τὴν νεότητα ὀπωσδήποτε θέματα, ἐμπλουτίζοντας κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον καὶ τὴν πνευματικὴν μας φαρέτραν, ὥστε νὰ ἀντεπεξερχόμεθα καὶ νὰ ἀνταποκρινώμεθα σὺς πιεστικὰς ἀνάγκας, ἀξιώσεις καὶ ἀπαιτήσεις τῆς νεολαίας, τὴν ὁποίαν εἶχαμεν ὡς Κατηχηταὶ ἀναλάβει νὰ χειραγωγήσωμεν εἰς Χριστόν. Χάρις εἰς τὰ Βοηθήματα τοῦ Καθηγητοῦ Θεοδώρου πολ-

λὰ ἀπὸ τὰ θέματα ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα ὑπῆρξαν καὶ ἐπικίνδυνα ἐν πολλοῖς ἢ καὶ ταμποῦ θὰ ἔλεγε κανεὶς διὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην, ἔγιναν ἀντικείμενον μελέτης καὶ ἐν συνεχείᾳ σπουδῆς ὄχι μόνον ἀπὸ μέρους τῶν Κατηχητῶν, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ μέρους τῶν νεαρῶν βλαστῶν τῆς Ἐκκλησίας μας, οἱ ὁποῖοι καὶ διὰ τοῦ τρόπου αὐτοῦ ἐγνώρισαν τὴν ἀλήθειαν καὶ ἠκολούθησαν τὸν δρόμον τοῦ Χριστοῦ.

Δι' ὅλα αὐτὰ εἴμεθα εὐγνώμονες εἰς τὸν Καθηγητὴν κ. Θεοδώρου καὶ εὐχόμεθα Κύριος ὁ Θεὸς νὰ τοῦ χάρισῃ ἐπὶ πλέον ἔτη πολλά, ὥστε μὲ ἀκμαιότητα πνευματικῶν καὶ σωματικῶν δυνάμεων νὰ συνεχίσῃ αὐτὴν τὴν προσφορὰν, τὴν ὁποίαν ἤδη πενήντα καὶ περισσότερα χρόνια ἔχει εἰς τὸ ἐνεργητικὸν του διὰ μέσου τῶν περιοδικῶν τῆς Ἐκκλησίας, μὰ καὶ ἔχει διατηρήσει τὴν Διεύθυνσιν τοῦ θεολογικοῦ περιοδικοῦ «*Θεολογία*», μὲ τὸ ὁποῖον καὶ ἐπὶ πλέον εἰς τὸ μέλλον ἀποκλειστικῶς θὰ ἀσχολῆται.

Ἐπειδὴ δὲ ἡ σημερινὴ τελετὴ συνδυάζεται καὶ μὲ τὴν (πρόσφατον) ἐπέτειον συμπληρώσεως 80 ἐτῶν ἀπὸ τῆς ἐκδόσεως αὐτῶν τῶν περιοδικῶν τῆς Ἐκκλησίας μας, δηλαδή «*Ἐκκλησίας*», «*Θεολογίας*» καὶ «*Ἐφημερίου*», καὶ ἐγὼ δράττομαι τῆς εὐκαιρίας νὰ ἀναμνησθῶ τῶν πρωτεργατῶν τῆς ἐκδόσεως τῶν περιοδικῶν αὐτῶν, κυρίως τοῦ πρωτεργάτου προκατόχου μου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κυροῦ Χρυσόστομου Παπαδοπούλου, καθὼς ἐπίσης καὶ τῶν διατελεσάντων Διευθυντῶν τῶν περιοδικῶν αὐτῶν καὶ ὄλων τῶν Ἀρχισυντακτῶν καὶ Συντακτῶν τῶν κατὰ περιόδους ὑπηρετησάντων εἰς τὸν πολὺ λεπτὸν καὶ εὐαίσθητον αὐτὸν τομέα τῆς ἐκκλησιαστικῆς διακονίας καὶ νὰ εὐχηθῶ δι' ὅσους ἐξ αὐτῶν ἔχουν μεταστῆ ἐκ τῶν προσκαιρῶν εἰς τὰ αἰώνια, νὰ ἔχουν τὴν εὐλογίαν τοῦ Θεοῦ καὶ νὰ ἀναπαύωνται ἐν εἰρήνῃ, ἥσυχον ὅτι ἡ Ἐκκλησία πλέον συνεχίζει τὸ ἔργον, τὸ ὁποῖον ἐκεῖνοι ἐγκαινίασαν πρὸς δόξαν Θεοῦ καὶ πρὸς ἔπαινον Αὐτῆς, δι' ὅσους δὲ ἐξ αὐτῶν ἐξακολουθοῦν νὰ εἶναι καὶ νὰ ἀνήκουν εἰς τὴν στρατευομένην ἐπὶ γῆς Ἐκκλησίαν τοῦ Χριστοῦ ἀπευθύνομεν ἐκ μέρους τῆς Ἐκκλησίας θερμὰς εὐχαριστίας καὶ εὐλογίας γιὰ τὴν ζωὴν των, γιὰ τὴν ὑγίαν των καὶ γιὰ τὴν ἀκμαιότητα τῶν δυνάμεών των.

Περιβάλλομεν τὸν ἀξιότιμον καὶ ἐλλογιμώτατον Καθηγητὴν κ. Θεοδώρου μὲ τὴν ἀγάπην μας καὶ μὲ τὴν τιμὴν μας καὶ πιστεύω ὅτι εἶναι αὐτὸ τὸ ἐλάχιστον, τὸ ὁποῖον μποροῦμε νὰ τοῦ ἀντιπροσφέρωμεν ἀντιπελαργοῦντες εἰς τὴν πολλὴν του ἀγάπην διὰ τὴν Ἐκκλησίαν, διὰ τὴν ἐκδοτικὴν τῆς προσπάθειαν, διὰ τὴν Θεολογίαν μας, διὰ τὴν ἱεραποστολὴν μας.

Τοῦ εὐχόμεθα ἔτη πολλά, μακρὰ καὶ καλά.

ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΝ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ

3120/2002 (Τμήμα Γ')

Πρόεδρος: Π.Ζ. Φλώρος, Σύμβουλος τῆς Ἐπικρατείας

Εισηγητής: Γ. Ποταμίης, Πάρεδρος

**ΑΠΟΦΑΣΗ
ΤΟΥ Σ.τ.Ε. ΠΕΡΙ
ΣΥΝΤΑΞΙΟΔΟΤΗΣΕΩΣ
ΚΛΗΡΙΚΟΥ ΚΑΙ
ΣΧΟΛΙΟΝ ΕΠ' ΑΥΤΗΣ
ΥΠΟ
ΤΟΥ ΟΜΟΤΙΜΟΥ
ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ
κ. ΣΠΥΡΙΔΩΝΟΣ
ΤΡΩΙΑΝΟΥ**

2. Ἐπειδή, μετὰ τὴν κρινόμενη αἴτηση καθ' ἐρμηνεία τοῦ δικογράφου, ζητεῖται ἡ ἀκύρωση, α) τῆς ὑπ' ἀριθμ. 1880/17.10.2000 πράξεως τοῦ Ἀντιπροέδρου τῆς Διοικούσας Ἐπιτροπῆς τοῦ Πανελληνίου Ἱεροῦ Ἰδρύματος Εὐαγγελιστρίας Τήνου (Π.Ι.Ι.Ε.Τ.) καὶ β) τῆς ὑπ' ἀριθμ. 699/31.10.2000 πράξεως τοῦ Μητροπολίτη Σύρου, μετὰ τὶς ὁποῖες ὁ αἰτῶν, Πρωθιερεὺς τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ τῆς Εὐαγγελιστρίας τῆς Τήνου, παύθηκε ἀπὸ τὰ καθήκοντά του σύμφωνα μετὰ τὸ ἄρθρο 156 τοῦ ν. 2683/1999 (Α, 19) ἐπειδὴ συμπλήρωσε τριανταπέντε ἐτῶν πραγματικὴ καὶ συντάξιμη δημόσια ὑπηρεσία καὶ τὸ 65ο ἔτος τῆς ἡλικίας του.

3. Ἐπειδή, μετὰ τὴν κατὰ τὰ ἀνωτέρω παύση τοῦ αἰτοῦντος ἀπὸ τὰ καθήκοντά του μετὰ τὴν ὑπ' ἀριθμ. 49/22.11.2000 πράξη τῆς Διοικούσας Ἐπιτροπῆς τοῦ Π.Ι.Ι.Ε.Τ., ἡ ὁποία ἐγκρίθηκε μετὰ τὴν ὑπ' ἀριθμ. 693/27.11.2000 πράξη τοῦ Μητροπολίτη Σύρου, ἀνατέθηκαν καθήκοντα Πρωθιερέα τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ τῆς Εὐαγγελιστρίας τῆς Τήνου, στὸν πρωτοπρεσβύτερο Ἀντώνιο Μαρκουίτσο, ἐνῶ, ὁ αἰτῶν συνταξιοδοτήθηκε ἀπὸ 1.1.2001 μετὰ τὴν ὑπ' ἀριθμ. 2187/5.2.2001 πράξη τοῦ Γενικοῦ Λογιστηρίου τοῦ Κράτους καὶ τοῦ χορηγήθηκε τὸ προβλεπόμενο γιὰ τοὺς κληρικούς ἐφ' ἅπαξ βοήθημα ἀπὸ τὸ Ταμεῖο Προνοίας τῶν Κληρικῶν. Ἐκ τῶν ἀνωτέρω ὁμοῦ δὲν προκύπτει ἀποδοχὴ τῶν προσβαλλομένων πράξεων, ἔτσι ὥστε νὰ ἐκλείπει τὸ ἔννομο συμφέρον τοῦ αἰτοῦντος νὰ ζητήσῃ τὴν ἀκύρωσή τους οὔτε ἄλλωστε τίθεται ζήτημα λήξεως τῆς ἰσχύος τῶν προσβαλλομένων πράξεων κατὰ τὴν ἔννοια τοῦ ἄρθρου 32 παρ. 2 τοῦ πρ. δ/τος 18/1989 (Α, 8), ὅσα δὲ ἀντίθετα προβάλλονται ἀπὸ τὸ καθ' οὗ ἡ κρινόμενη αἴτηση ἴδρυμα εἶναι ἀπορριπτέα ὡς ἀβάσιμα.

4. Ἐπειδή, στὸ ἄρθρο 1 τοῦ ν. 349/1976 (Α, 149) ὀρίζεται ὅτι: «Τὸ Πανελλήνιο Ἱερό Ἰδρυμα τῆς Εὐαγγελιστρίας Τήνου ἐπανερχεται ὡς ἐνιαῖον νομικὸν πρόσωπον δημοσίου δικαίου ὑπὸ τὴν ἐποπτεῖαν τοῦ Κράτους», ἐνῶ, στὸ ἄρθρο 7 τοῦ ἴδιου νόμου ὀρίζεται ὅτι: «α) Πᾶσα διάταξις ἀφορῶσα εἰς διαχείρισιν καὶ λειτουργίαν τοῦ Ἱεροῦ Ἰδρύματος Τήνου, καταργηθεῖσα διὰ τοῦ Ν.Δ. 126/1969, ἐπανερχεται ἐν ἰσχύϊ, ἐφ' ὅσον δὲν ἀντίκειται εἰς τὸ γράμμα καὶ τὸ πνεῦμα τῶν διατάξεων τοῦ παρόντος. β) Κατ' ἐξαίρεσιν διατηροῦνται ἐν ἰσχύϊ: 1) Αἱ ἀφορῶσαι εἰς τὸ πάσης φύσεως προσωπικὸν τοῦ Ἱεροῦ Ἰδρύματος ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΤΡΙΑΣ διατάξεις τῶν ὑπ' ἀριθμ. 8/70 (ΦΕΚ, Α, 81), 26/71 (ΦΕΚ, Α, 143), 59/75 (ΦΕΚ, Α, 4), 62/75 (ΦΕΚ, Α, 266) καὶ 64/76 (ΦΕΚ, Α, 10) κανονισμῶν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος...». Περαιτέρω, στὸ ἄρθρο 3 τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 8/1970 Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος (ΦΕΚ, Α, 81), ὅπως ἡ διάταξις αὕτη τροποποιήθηκε μετὰ τὸ ἄρθρο 1 τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 26/1971 Κανονισμοῦ καὶ ἀντικαταστάθηκε ἀπὸ τὸ ἄρθρο 1 τοῦ Κανονισμοῦ 62/1975 (ΦΕΚ, Α, 266), ὀρίζεται ὅτι: «Ἄρθρον 3. Αἱ τακτικαὶ θέσεις τοῦ προσωπικοῦ τοῦ Πανελληνίου Ἱεροῦ Ἰδρύματος Τήνου, αἱ προβλεπόμεναι ὑπὸ τῶν ὑπ' ἀριθμ. 8/1970 καὶ 26/1971 Κανονισμῶν διαρροῦνται καὶ διαβαθμίζονται κατὰ κατη-

γορίας, κλάδους και βαθμούς ως ἀκολουθως: 1. Α. Κατηγορία: Κλάδος Α1 Κληρικῶν. Μία (1) θέσις Πρωθιερέως ἐπὶ βαθμοῖς 6ω-2ω. Μία (1) θέσις Ἱεροκήρυκος ἐπὶ βαθμοῖς 6ω-2ω. Μία (1) θέσις ἱερέως-ἐφημερίου ἐπὶ βαθμοῖς 6ω-3ω... Κλάδος Β1 Κληρικῶν. Μία (1) θέσις ἱερέως-ἐφημερίου ἐπὶ βαθμοῖς 8ω-4ω. Δύο (2) θέσεις Ἱεροδιακόνων ἐπὶ βαθμοῖς 10ω-6ω». Ἐνῶ, στὸ ἀρθρο 4 παρ. 1 τοῦ ἰδίου Κανονισμοῦ (ὑπ' ἀριθμ. 8/1970) ὀρίζεται ὅτι: «Οὐδεὶς διορίζεται εἰς τὰς διὰ τοῦ παρόντος προβλεπομένας θέσεις Α καὶ Β κατηγορίας ἐὰν δὲν ἐπιλεγῆ κατὰ τὴν ὑπὸ τοῦ ΚΕΥ προβλεπομένην διαδικασίαν. Τὸ κληρικὸν προσωπικόν, ἥτοι ὁ Πρωθιερεύς, ὁ Ἱεροκήρυξ, οἱ Ἱερεῖς καὶ οἱ Ἱεροδιάκονοι, διορίζονται καὶ παύονται ὑπὸ τοῦ οἰκείου Μητροπολίτου, προτάσει τῆς Διοικούσης Ἐπιτροπῆς τοῦ Ι.Ι.Ε.», καὶ στὸ ἀρθρο 6 τοῦ ἰδίου Κανονισμοῦ προβλέπεται ὅτι: «Ἄπαντες οἱ εἰς θέσεις προβλεπομένας ὑπὸ τοῦ παρόντος διοριζόμενοι ὑπάλληλοι, πλὴν τοῦ Κληρικῶν Προσωπικοῦ, ὁμνύουν πρὸ τῆς ἀναλήψεως τῶν καθηκόντων τῶν τὸν ὄρκον τοῦ Δημοσίου Ὑπαλλήλου, ἐνώπιον τοῦ Προέδρου τῆς Διοικούσης Ἐπιτροπῆς, συντασσομένης σχετικῆς ἐκθέσεως...». Περαιτέρω, στὸ μὲν ἀρθρο 8 τοῦ ἰδίου Κανονισμοῦ ὀρίζεται ὅτι: «Ὑπάλληλοι, κατέχοντες ὀργανικὰς θέσεις, προάγονται καὶ ἐξελίσσονται κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ Κώδικος περὶ Ἐκκλησιαστικῶν Ὑπαλλήλων», στὸ δὲ ἀρθρο 9 αὐτοῦ ὀρίζεται ὅτι: «Διὰ τοὺς κατέχοντες ὀργανικὰς θέσεις ὑπαλλήλους τοῦ Ἱεροῦ Ἰδρύματος Εὐαγγελιστρίας καὶ ἐπὶ θεμάτων μὴ ρυθμιζομένων ὑπὸ τοῦ παρόντος, ἐφαρμόζονται κατ' ἀναλογίαν αἱ διατάξεις τοῦ Κώδικος περὶ Ἐκκλησιαστικῶν Ὑπαλλήλων». Ἐξάλλου, στὸ ἀρθρο 1 τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 8/1979 Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος (Α, 1/1980) ὀρίζεται ὅτι: «Ἱεροὶ Ναοί. Οἱ Ναοὶ τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος διακρίνονται εἰς: α) Ἐνοριακοὺς, εἰς οὓς ὑπάγονται τὰ Παρεκκλήσια καὶ Ἐξωκλήσια τούτων. β) Προσκυνηματικοὺς ἢ ἐπικουροῦντας κοινωφελεῖς σκοποὺς καὶ Ἰδρύματα τῆς Ἐκκλησίας. γ) Ἰδιοκτήτους καὶ δ) Ναοὺς Κοιμητηρίων». Ἐνῶ, στὸ ἀρθρο 1 παρ. 2 τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 5/1978 Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος (Α, 48) «περὶ Κώδικος Ἐκκλησιαστικῶν Ὑπαλλήλων» ὀρίζεται ὅτι: «2. Εἰς τὰς διατάξεις τοῦ παρόντος ὑπάγονται πάντες οἱ τακτικοί, οἱ ἐπὶ θητεία καὶ οἱ μετακλητοὶ ὑπάλληλοι τῶν ἱερῶν Μητροπόλεων καὶ λοιπῶν ἐκκλησιαστικῶν νομικῶν προσώπων δημοσίου δικαίου περιλαμβανομέ-

νων καὶ τῶν ἀσφαλιστικῶν τοῦ κλήρου ὀργανισμῶν ἀνεξαρτήτως τῆς ιδιότητος αὐτῶν ὡς κληρικῶν, μοναχῶν ἢ λαϊκῶν ὡς καὶ οἱ ὑπὸ τῶν αὐτῶν νομικῶν προσώπων προσλαμβανόμενοι ἐπὶ σχέσει ἰδιωτικοῦ δικαίου κατὰ τὰς διατάξεις τῶν παραγράφων 2 καὶ 3 τοῦ ἀρθρου 103 τοῦ Συντάγματος. Οἱ ὑπάλληλοι τῶν γραφείων τῆς Διαρκοῦς Ἱερᾶς Συνόδου, οἱ ἱεροκήρυκες καὶ οἱ ὑπάλληλοι τῶν ἱερῶν μονῶν ὑπάγονται εἰς τὸν παρόντα κώδικα. Δὲν ὑπάγονται ὁμως οἱ πρεσβύτεροι (προϊστάμενοι ἢ μὴ) ὡς καὶ οἱ διάκονοι τῶν ἱερῶν ναῶν (ἐνοριακῶν ἢ μὴ), οἱ ἱεροψάλται καὶ τὸ τυχὸν ὑπάρχον ἕτερον βοηθητικὸν ἢ ὑπηρετικὸν προσωπικὸν τῶν ναῶν τούτων (χορωδοί, γραφεῖς, νεωκόροι, καθαρίστριαι). Δὲν ὑπάγεται ὡσαύτως τὸ πάσης φύσεως προσωπικὸν τῆς ἐκκλησιαστικῆς παιδείας. 3...».

5. Ἐπειδὴ, στὸν ὡς ἄνω Κανονισμὸ (ὑπ' ἀριθμ. 8/1970) περὶ διοικήσεως, λειτουργίας καὶ διαχειρίσεως τοῦ Πανελληνίου Ἱεροῦ Ἰδρύματος Εὐαγγελιστρίας Τήνου ὀρίζεται μὲν ἡ διαδικασία καὶ τὰ ὄργανα διορισμοῦ καὶ παύσεως τοῦ κληρικῶν προσωπικοῦ τοῦ Ἰδρύματος αὐτοῦ, δὲν ὀρίζεται ὁμως τὸ ὄριο ἡλικίας ἐξόδου τοῦ προσωπικοῦ αὐτοῦ ἀπὸ τὴν ὑπηρεσία. Δεδομένου δὲ ὅτι τὸ προσωπικὸ αὐτὸ δὲν ὑπάγεται στὶς διατάξεις τοῦ Κώδικος Ἐκκλησιαστικῶν Ὑπαλλήλων, ὡς πρὸς τὸ ὄριο ἡλικίας ἐξόδου ἀπὸ τὴν ὑπηρεσία τῶν κληρικῶν τοῦ ὡς ἄνω Ἰδρύματος ἐφαρμόζονται οἱ διατάξεις τοῦ ἀρθρου 37 τοῦ ν. 590/1977 (Α, 146).

6. Ἐπειδὴ, στὸ ἀρθρο 46 τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 2/1969 Κανονισμοῦ «περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημεριῶν» (ΦΕΚ, Β, 193/1970) ὀρίζεται, μεταξὺ ἄλλων, ὅτι: «Ὁ Ἐφημέριος παύεται ἀπὸ τῆς θέσεως αὐτοῦ: α) ... ε) Ἐὰν συμπληρῶση τὸ 75ο ἔτος τῆς ἡλικίας του, ἐκτὸς ἐὰν, κατὰ τὴν κρίσιν τοῦ οἰκείου Μητροπολίτου καὶ ἔγκρισιν τῆς ἐπὶ τῆς Ποιμαντικῆς Διοργανώσεως Μονίμου Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς, δύναται νὰ ἐξακολουθήσῃ ἐφημερεύων...». Ἐξάλλου, στὸ ἀρθρο 37 παρ. 5 τοῦ ν. 590/1977 (Α, 146) ὀρίζεται ὅτι: «Ἐφημέριοι δύναται νὰ ἀποχωροῦν τῆς ὑπηρεσίας τῆ αἰτήσῃ των μετὰ τὴν συμπλήρωσιν τοῦ 70οῦ ἔτους τῆς ἡλικίας των, πρὸ δὲ αὐτοῦ διὰ λόγους ἀνικανότητος πρὸς ἐκτέλεσιν τῶν ἐφημεριακῶν του καθηκόντων ἔνεκα νόσου πνευματικῆς ἢ σωματικῆς, πιστοποιουμένης κατὰ τὰς οἰκείας περὶ δημοσίων ὑπαλλήλων, διατάξεις, τῆς περὶ τούτου γνωμοδοτήσεως προκαλουμένης τῆ αἰτήσῃ των ἢ ὑπὸ τοῦ οἰκείου Ἀρχιερέως». Ἐνῶ, στὸ ἀρθρο 67 τοῦ αὐτοῦ νόμου ὀρίζεται ὅτι:

«Μέχρι τῆς ἐκδόσεως τῶν διὰ τοῦ παρόντος νόμου προβλεπομένων προεδρικῶν διαταγμάτων ἢ ἀποφάσεων τῆς Ἱεραῆς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας ἢ τῆς Διαρκοῦς Ἱεραῆς Συνόδου, ἐξακολουθοῦν ἐφαρμοζόμενα αἱ μέχρι τοῦδε κείμεναι διατάξεις, ἐφ' ὅσον δὲν ἀντίκεινται εἰς τὰς διατάξεις τοῦ παρόντος...» καὶ στὸ ἄρθρο 74 τοῦ ἴδιου νόμου: «Ἀπὸ τῆς ἰσχύος τοῦ παρόντος καταργεῖται ἐξ ὀλοκλήρου... πᾶσα γενικὴ ἢ εἰδικὴ διάταξις, ἔστω καὶ εἰς εἰδικὸν νόμον περιεχομένη, ἀντικειμένη εἰς τὰς διατάξεις τοῦ παρόντος νόμου, ἐπιφυλασσομένων τῶν διατάξεων τῶν ἄρθρων 27 καὶ 67 τοῦ παρόντος». Ἀπὸ τίς διατάξεις αὐτὲς συνάγεται ὅτι μετὰ τὴν θέσιν σὲ ἰσχύ τοῦ ν. 590/1977, μὲ τὸν ὁποῖο ρυθμίζεται εἰδικῶς τὸ θέμα τοῦ ὁρίου ἡλικίας τῶν ἐφημερίων, καταργήθηκε τὸ προβλεπόμενο ἀπὸ τὸ ἄρθρο 46 παρ. ε τοῦ ὡς ἄνω υπ' ἀριθμ. 2/1969 Κανονισμοῦ ὄριο ἡλικίας γιὰ τὴν ὑποχρεωτικὴν ἔξοδο τοῦ ἐφημερίου ἐκ τῆς ἐνεργοῦ ὑπηρεσίας καὶ ἀντὶ αὐτοῦ δόθηκε στὸν συμπληρώσαντα τὸ 70ὸ ἔτος τῆς ἡλικίας τοῦ ἐφημέριου ἢ ἐυχέρεια νὰ ἀποχωρήσει μὲ αἴτησή του ἀπὸ τὴν ἐνεργὸ ὑπηρεσίαν ἐφόσον τὸ ἐπιθυμῇ (βλ. ΣΕ 3575/1983).

7. Ἐπειδὴ, ὅπως ἤδη ἔχει κριθεῖ (βλ. ΣΕ 4548/1995, 507/1983, κ.ἄ.) διὰ τῶν ἐφημερίων τῶν ἱερῶν ναῶν τῆς κατ' Ἀνατολὰς Ὁρθοδόξου τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας ἀσκεῖται ἢ κατὰ τοὺς Ἱερούς Κανόνες καὶ τίς Ἱερὲς Παραδόσεις θεία λατρεία στὴν Ἐκκλησίαν αὐτὴ ὑπὸ τὴν ἐποπτεία καὶ διοίκηση τοῦ ἐπιχωρίου ἀρχιερέα καὶ συνεπῶς τὰ καθήκοντα καὶ οἱ ἀρμοδιότητες τῶν ἐν λόγῳ ἐφημερίων ἔχουν, κατὰ τὸ κύριο αὐτῶν περιεχόμενο, θρησκευτικὸ προεχόντως χαρακτήρα, εἶναι δὲ κυρίως πνευματικοὶ καὶ θρησκευτικοὶ λειτουργοὶ καὶ δὲν δύναται νὰ χαρακτηρισθοῦν διοικητικοὶ ὑπάλληλοι ἐπὶ τῶν ὁποίων καὶ μόνον ἔχουν ἐφαρμογὴ οἱ διατάξεις τοῦ ἄρθρου 103 τοῦ Συντάγματος (πρὸ βλ. ΣΕ 4078/1979). Ἐνῶ, στὸ ἄρθρο 2 τοῦ Ὑπαλληλικοῦ Κώδικα, ὁ ὁποῖος κυρώθηκε μὲ τὸ ἄρθρο πρῶτο τοῦ ν. 2683/1999 ὑπὸ τὸν τίτλο «Κύρωση τοῦ Κώδικα Κατάστασης Δημοσίων Πολιτικῶν Διοικητικῶν Ὑπαλλήλων καὶ Ὑπαλλήλων ΝΠΔΔ καὶ ἄλλες διατάξεις» (Α, 19) ὀρίζεται ὅτι: «1. Στὶς διατάξεις τοῦ παρόντος Κώδικα ὑπάγονται οἱ πολιτικοὶ διοικητικοὶ ὑπάλληλοι τοῦ Κράτους καὶ τῶν νομικῶν προσώπων δημοσίου δικαίου. 2. Ὑπάλληλοι ἢ λειτουργοὶ τοῦ κράτους ἢ νομικῶν προσώπων δημοσίου δικαίου, οἱ ὅποιοι, κατὰ συνταγματικὴ ἢ νομοθετικὴ πρόβλεψη, διέπονται ἀπὸ εἰδικὲς γι' αὐτοὺς διατάξεις, καθὼς καὶ οἱ ὑπάλληλοι τῶν ὁργανισμῶν τοπικῆς αὐτοδιοίκησης, ὑπά-

γονται σὲ ἐκεῖνες τίς διατάξεις τοῦ παρόντος Κώδικα στὶς ὁποῖες παραπέμπουν οἱ εἰδικοὶ νόμοι ποὺ τοὺς διέπουν». Κατὰ τὴν ἐννοία τῆς διατάξεως αὐτῆς ὁ νομοθέτης δὲν θέλησε κατ' ἀρχὴν τὴν ὑπαγωγή στὸν Κώδικα Καταστάσεως Δημοσίων Ὑπαλλήλων καὶ τῶν ἐφημερίων τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος οὔτε ἀπέβλεψε εἰδικότερα στὴν τροποποίηση τῆς εἰδικῆς ἐκκλησιαστικῆς νομοθεσίας περὶ ὁρίου ἡλικίας καὶ ἔξοδου τῶν ἐφημερίων ἐκ τῆς ἐνεργοῦ ὑπηρεσίας, τῶν διατάξεων περὶ διοικητικῶν ὑπαλλήλων μὴ δυναμένων, ἐλλείψει ρητῆς περὶ τούτου μνείας στὸ νόμο, νὰ καταλάβουν κατ' ἀρχὴν καὶ αὐτοὺς (πρὸ βλ. ΣΕ 3185/1996).

8. Ἐπειδὴ, στὴν προκειμένη περίπτωσι ἀπὸ τὰ στοιχεῖα τοῦ φακέλου προκύπτουν τὰ ἐξῆς: Ὁ Ἀντιπρόεδρος τῆς Διοικούσας Ἐπιτροπῆς τοῦ ὡς ἄνω Ἰδρύματος μὲ τὴν ὑπ' ἀριθμ. 1880/17.10.00 πράξη του διαπίστωσε τὴν αὐτοδικαία λύση τῆς «ὑπαλληλικῆς σχέσεως» τοῦ αἰτοῦντος μετὰ τοῦ Ἰδρύματος ἀπὸ 1.10.2000 ἐπειδὴ συμπλήρωσε τριακονταπενταετὴ πραγματικὴ καὶ συντάξιμη δημόσια ὑπηρεσία καὶ ἔχει ὑπερβεῖ τὸ 65ο ἔτος τῆς ἡλικίας του σύμφωνα μὲ τίς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 156 τοῦ ν. 2683/1999. Ἐν συνεχείᾳ, ὁ Μητροπολίτης Σύρου μὲ τὴν ὑπ' ἀριθμ. 699/31.10.2000 πράξη του ἐνέκρινε τὴν ὡς ἄνω πράξη τοῦ Ἀντιπροέδρου τῆς Διοικούσας Ἐπιτροπῆς μὲ τὴν αὐτὴ ἀιτιολογία. Δεδομένου ὅμως ὅτι ὅπως ὁ αἰτῶν ἰσχυρίζεται μὲ τὴν κρινόμενη αἴτηση καὶ προκύπτει ἀπὸ τὰ στοιχεῖα τοῦ φακέλου αὐτὸς δὲν ἔχει ὑποβάλει αἴτηση ἀποχωρήσεως ἀπὸ τὴν ἐνεργὸ ὑπηρεσία, ὡς ἀπαιτεῖ ἢ ἐφαρμοστέα ἐν προκειμένῳ διάταξη τοῦ ἄρθρου 37 παρ. 5 τοῦ ν. 590/1977 οἱ προσβαλλόμενες πράξεις δὲν εἶναι νόμιμες, ὅπως βασίμως προβάλλεται μὲ τὴν κρινόμενη αἴτηση. Γιὰ τὸ λόγῳ αὐτό, πρέπει νὰ γίνῃ δεκτὴ ἢ κρινόμενη αἴτηση καὶ νὰ ἀκυρωθοῦν οἱ προσβαλλόμενες πράξεις. Διὰ ταῦτα δέχεται τὴν αἴτηση.

ΣΧΟΛΙΟ

Τὸ ἐνδιαφέρον ποὺ παρουσιάζει ἡ ἀνωτέρω ἀπόφασις τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας δὲν ἐξαντλεῖται στὴν ἀποσαφήνισις τοῦ ὑπηρεσιακοῦ καθεστώτος τοῦ κληρικῶν προσώπων τοῦ «Ἱεροῦ Ἰδρύματος Εὐαγγελιστρίας Τήνου», ἀλλὰ, γιὰ μία ἀκόμη φορὰ, τίθεται ἐπὶ τῆς ὀρθῆς βάσεώς του τὸ ζήτημα τῆς ἀναγκαστικῆς ἀφυπηρητήσεως τῶν Ἐφημερίων λόγῳ συμπληρώσεως ὁρί-

ου ηλικίας. Ἐπαναλαμβάνοντας ἐν μέρει τὸ σκεπτικὸ παλαιότερης ἀποφάσεως τοῦ ἰδίου Τμήματος (ΣΤΕ 3575/1983) δέχθηκε καὶ πάλι τὸ Ἀνώτατο Διοικητικὸ Δικαστήριον μὲ τὴ σχολιαζόμενη ἀπόφασή του, ὅτι μετὰ τὸν ἰσχύοντα Καταστατικὸ Χάρτη τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος (Ν. 590/1977) πρέπει νὰ θεωρηθοῦν καταργημένες παλαιότερες διατάξεις (συγκεκριμένως τὸ ἄρθρο 46 περὶ π. ε' Κανον. 2/1969) ποὺ προέβλεπαν τὴν ὑποχρεωτικὴ ἔξοδο τῶν Ἐφημερίων ἀπὸ τὴν ἐνεργὸ ὑπηρεσία λόγῳ συμπληρώσεως ὀρισμένου ὁρίου ηλικίας. Ἡ συμπλήρωση τοῦ ὁρίου αὐτοῦ παρέχει ἀπλῶς στὸν ἐνδιαφερόμενο, κατὰ τὴ νομολογία, τὴν εὐχέρεια νὰ ἀποχωρήσει ἀπὸ τὴν ὑπηρεσία, ἐφ' ὅσον δηλώσει τὴν ἐπιθυμία του αὐτὴ πρὸς τὸν οἰκείο Μητροπολίτη μὲ τὴν ὑποβολὴ σχετικῆς αἰτήσεως (πρβλ. καὶ Σπ. Τρωιάνου/Γ. Πουλῆ, Ἐκκλησιαστικὸ Δίκαιο, 2η ἐκδ., Ἀθήνα-Κομοτηνὴ 2003, σ. 412 καὶ 428).

Τὸ θέμα τοῦ νομικοῦ καθεστώτος τῶν κληρικῶν ποὺ διατελοῦσαν σὲ ὑπηρεσιακὴ σχέση πρὸς τὸ «Ἱερὸ Ἰδρυμα Εὐαγγελιστρίας Τήνου» εἶχε περιπλακεῖ στὸ παρελθὸν ἐξ αἰτίας πράξεως τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου (Τμῆμα 1 ἀριθμ. 69/1998), ἡ ὁποία κατὰ τὰ κύρια αὐτῆς σημεῖα ἔχει ὡς ἑξῆς: «Ἐπειδὴ, σύμφωνα μὲ τὸν Κανονισμὸ 8/1970 (ΦΕΚ 81 Α') τῆς Ἱεραῆς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ὅπως τροποποιήθηκε καὶ συμπληρώθηκε μὲ τὸν 62/1975 (ΦΕΚ 266 Α') ὁμοιο Κανονισμὸ, σὲ συνδυασμὸ καὶ μὲ τὶς διατάξεις τοῦ ν. 349/1976 (ΦΕΚ 149 Α'), τὸ Πανελλήνιο Ἱερὸ Ἰδρυμα Εὐαγγελιστρίας Τήνου ἀποτελεῖ “νομικὸν πρόσωπον δημοσίου δικαίου”, τὸ ὁποῖον “διοικεῖται ὑπὸ ἑπταμελοῦς Διοικούσης Ἐπι-

τροπῆς” καὶ τελεῖ “ὑπὸ τὴν ἐποπτεῖαν τοῦ Κράτους”. Περαιτέρω κατὰ τὶς ἴδιες ὡς ἄνω διατάξεις, οἱ κληρικοὶ τοῦ Ἱεροῦ αὐτοῦ Ἰδρύματος λογίζονται τακτικοὶ ὑπάλληλοι τοῦ νομικοῦ προσώπου, διακρινόμενοι σαφῶς ἀπὸ τοὺς ἐφημερίους τῶν ἐνοριακῶν ναῶν, τόσο κατὰ τὴν ἀσκήση τῶν καθηκόντων τους, ὅσο καὶ ὡς πρὸς τὴν ὑπηρεσιακὴ καὶ μισθολογικὴ τους κατάσταση (ἄρθρο 7 Καν. 8/1970). Εἰδικότερα αὐτοὶ τελοῦν ὑπὸ τὴν δικαιοδοσίαν τῆς Διοικούσας Ἐπιτροπῆς τοῦ Ἰδρύματος σὲ ἀντίθεση μὲ τοὺς ἐφημερίους τῶν ἐνοριακῶν ναῶν, οἱ ὁποῖοι ὑπάγονται ἀπ' εὐθείας στὸν οἰκείο Μητροπολίτη, ἐνῶ οἱ ὑπηρεσιακὲς τους μεταβολές (προαγωγές κ.λπ.) ἐνεργοῦνται ὅπως καὶ τῶν λαϊκῶν κατὰ τὰ ὀριζόμενα στὸν Ὑπαλληλικὸ Κώδικα (π.δ. 611/1977). Διακρίσεις μεταξὺ κληρικῶν καὶ λαϊκῶν ὑπαλλήλων τοῦ νομικοῦ αὐτοῦ προσώπου, ὅπου ἀπαιτοῦνται (διορισμός, ὀρκωμοσία κ.λπ.), αὐτὲς ἀναφέρονται ρητὰ στὶς ὀργανικὲς του διατάξεις (βλ. ἄρθρα 4 καὶ 6 Καν. 8/1970)».

Μὲ τὴ σχολιαζόμενη ἀπόφαση γίνεται –ὀρθῶς– δεκτὸ ὅτι καὶ ἐπὶ τῶν Ἐφημερίων (καὶ διακόνων) τοῦ Ἱεροῦ Ἰδρύματος Εὐαγγελιστρίας Τήνου δὲν ἔχουν ἐφαρμογὴ οἱ διατάξεις τοῦ (ἐκάστοτε ἰσχύοντος) Ὑπαλληλικοῦ Κώδικα, ἐπειδὴ κατισχύουν οἱ εἰδικὲς διατάξεις, τῶν ὁποίων τὴν ἐφαρμογὴ ἢ φύση τῆς ιδιότητος τῶν Ἐφημερίων –ὄλως ἀνεξαιρέτως τῶν Ἐφημερίων– ὡς θρησκευτικῶν λειτουργῶν ἐπιβάλλει.

Σπυρίδων Ν. Τρωιάνος

Ὁμότιμος Καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

**ΤΑ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΑ
ΔΙΚΑΙΑ
ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ
ΣΕ ΣΧΕΣΗ ΜΕ
ΤΑ ΔΙΚΑΙΑ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ**

ΜΕΡΟΣ Β'

3. Ἐπὶ τῆς παραγράφου τῶν σελ. 4-5 «Ἐξ ἐτέρου... νὰ ἀλλάξῃ» Ἐν ἀντιπαροβολῇ πρὸς τὴν παράγρ. τῆς σελ. 2 τῆς Ἀποφάσεως τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας ἀπὸ 10 Νοεμβρίου 2003 «Πρὸς τούτους... ὅπερ καὶ ὁμοφώνως ἐνεκρίθη».

α) Ἡ ἀντιπαροβολὴ γενικὰ τῶν δύο παραγράφων περὶ τοῦ μνημοσύνου τοῦ Πατριάρχου στίς Ν. Χῶρες ὡς Ἀρχιεπισκόπου (καὶ Πατριάρχου) δείχνει τὴν σημερινή κριτικὴ διάθεση τῆς Ἐκκλησίας ΚΠόλεως - Μητρὸς Ἐκκλησίας - ἔναντι τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος - θυγατρὸς καὶ Ἀδελφῆς - Ἐκκλησίας. Ἡ τελευταία τὸ γραπτὸ αἴτημα (διαμαρτυρίας αἴτημα) τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας ἱκανοποιεῖ διὰ τῆς ἀποκαταστάσεως τοῦ ὄρθου. Ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος ἀποφαίνεται, ἀποκαθιστῶσα τὴν κανονικὴ τάξη, ὅτι κάμνει τὴν διόρθωση *«εἰς ἔνδειξιν τῆς ἀγαθῆς καὶ φιλαδέλφου διαθέσεως»*. Ἡ ἀποκατάσταση αὐτὴ ἔπρεπε νὰ μὴ προκαλέσει στὴν ΚΠολη *«ἀπορίαν καὶ θλίψιν»* ἀλλ' εὐχαρίστηση. Διότι, ἐὰν στὸν Καταστατικὸ Χάρτη ἀφηρέθη τὸ *«Ἀρχιεπίσκοπος»* καὶ ἔμεινε τὸ *«Οἰκουμενικός»* (καθ' ἡμᾶς –καὶ εἶναι τοῦτο ἀποδεδειγμένο ἀπὸ προσωπικὴ ἔρευνα καὶ ἐμπειρία– συγκινεῖ τὸ ποιμνιον νὰ ἀκούει τοῦ ὀνόματος *«Πατριάρχης»*, διότι ὅλοι οἱ εἰς τὴν Ἑλλάδα μητροπολίτες, μὲ πρῶτο τὸν Ἀρχιεπίσκοπο Ἀθηνῶν, στὴν Θ. Λατρεία μνημονεύονται καὶ αὐτοὶ ὡς Ἀρχιεπίσκοποι, γὰρ νὰ δημιουργεῖται ἔτσι σύγχυση ποιμαντικῆς ἀναφορᾶς), αὐτὸ δὲν ἔγινε ὑπαιτιότητι τῆς παρούσης Ἐκκλησιαστικῆς ἡγεσίας τῆς Ἑλλάδος. Ἡ μνημόνευση, ἐξάλλου, κατὰ τὸν Καταστατικὸ Χάρτη, βρίσκεται σὲ λεκτικὴ συνάφεια μὲ τὸν Θ' ὄρο τῆς Πατριαρχικῆς Πράξεως τοῦ 1928, ποῦ ὁμιλεῖ ἀδιευκρίνιστα γενικῶς ὅτι *«Οἱ ἐν Ἑλλάδι Μητροπολιταὶ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου μνημονεύουσι τοῦ ὀνόματος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου»*. Ἐπομένως, ἐὰν ὑπάρχει σφάλμα, τὸ σφάλλιν εἶναι ἀνθρώπινο. Ἡ ἀποκατάσταση ὁμῶς τοῦ σφάλματος (ἐὰν εἶναι σφάλμα) εἶναι θεῖον καὶ πάντοτε εὐάρεστον γεγονός καὶ ὡς ἐκ τούτου δὲν θὰ ἔπρεπε νὰ προκαλεῖ *«ἀπορίαν καὶ θλίψιν»* ἀλλὰ ἱκανοποίηση, ὡς ἀποδοχὴ τῆς ὄντως *«ἀγαθῆς καὶ φιλαδέλφου διαθέσεως»*. Γιατὶ μπορούσε καὶ νὰ μὴ γίνῃ δεκτὴ ἢ πρόταση τοῦ Ἀρχιεπισκόπου ἀπὸ τὴν Σύνοδο Ἱεραρχίας, ποῦ ἀριθμεῖ 80 Ἱεράρχες. Δὲν εἶναι εὐκόλη ὑπόθεση τὸ νὰ προεδρεύεις ἐνὸς τέτοιου μεγάλου σώματος, ποῦ ἦτο δυνατόν νὰ ἀπορρίψει τὴν πρόταση τοῦ Ἀρχιεπισκόπου, γὰρ νὰ ἔχουμε μιὰ ἄλλη ἐμπλοκὴ περιττὴ καὶ ἀκατανόητη πάλι γὰρ τὸν εὐσεβῆ ἑλληνικὸ λαό, ποῦ ἀγαπᾷ ἀμφοτέρους τοὺς Προκαθημένους (ἔχουν ἰδίαν ἐμπειρία ἀπὸ τίς καθόδους τῶν στὸν λαό, ποῦ τοὺς ἐπευφημεῖ καὶ τοὺς ρένει μὲ ροδοπέταλα καὶ τὰ συναφῆ) καὶ ποῦ εἶναι αὐτὸς ὁ ἄγνός λαός, ποῦ πρέπει νὰ εἶναι τὸ κύριον κριτήριον τῶν ἐνεργειῶν τῶν ἡγετῶν, καὶ δὴ τῶν πνευματικῶν, ὥστε νὰ μὴ προκαλοῦν σκανδαλισμό. Ὁ ὑπογράφων χρειάσθηκε πολλὰς φορές νὰ ἐξηγήσει, προφορικὰ, ραδιοφωνικὰ καὶ τηλεοπτικὰ, τὴν σημασίαν τοῦ μνημοσύνου καὶ τοῦ συμνημοσύνου, διότι ἡ κοινὴ γνώμη κατὰ 95% νόμιζε καὶ νομίζει ὅτι πρόκειται γὰρ κάτι παρόμοιον πρὸς τὸ τεσσαροκονθήμερον μνημόσυνο ὑπὲρ τῶν τεθνεώτων. Ὄταν δὲ τοὺς ἐξηγοῦσα τί σημαίνει τὸ μνημόσυνο στὴν Θεία Λατρεία, ἔκαμναν τὸ σταυρό τους, διαποροῦντες μὲ χαρακτηρισμοὺς ἥκιστα κολακευτικοὺς γὰρ τοὺς ἐκκλησιαστικούς ἡγέτες μας, ὡς ἀσχολουμένους καὶ ἐκδαπανωμένους τοιοῦτοτρόπως, γὰρ νὰ

Τοῦ

κ. Ἀθανασίου Ἀγγελοπούλου
Καθηγητοῦ Α.Π.Θ.

προβληματίζουν ἀρνητικά τὴν πάντοτε ἄδολη καὶ καλοπροαίρετη κοινὴ γνώμη.

β) Ἡ μνεΐα στὸ Πατριαρχικὸ ἔγγραφο τῆς ἀπὸ 10 Νοεμβρίου 1928 Ἐγκυκλίου τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος γιὰ τὸ ἀκριβές, κατὰ τὴν τάξη τῆς Θείας Λατρείας, μνημόσυνο τοῦ Πατριάρχου ὡς Ἀρχιεπισκόπου εἶναι ἰσχυρὴ ἀπόδειξη τῆς ἀνάγκης τηρήσεως ἀκριβῶς τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ τύπου περὶ μνημοσύνου, ἐν προκειμένῳ τοῦ Πατριάρχου ὡς Ἀρχιεπισκόπου ἀλλὰ καὶ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου. Ἡ Ἐγκύκλιος λέγει: «*Πάντες οἱ Ἀρχιερεῖς τῶν Νέων Χωρῶν ἐπικοινωνοῦν πρὸς τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην διὰ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, μνημονεύουσι δὲ τοῦ τε Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου καὶ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου*» («*Ἐν πρώτοις μνήσθητι Κύριε τοῦ Ἀρχιεπισκόπου ἡμῶν... καὶ τῆς Ἱερᾶς ἡμῶν Συνόδου τῶν ὀρθοτομούντων τὸν λόγον τῆς σῆς ἀληθείας*») (σελ. 355, ἔτος Στ', 10 Νοεμβρίου, Ἐκκλησία, ἀριθμ. 44. Πρβλ. καὶ Ἀθ. Ἀγγελοπούλου, Ἡ Ἐκκλησία τῶν Νέων Χωρῶν, Θεσσαλονίκη 1986 - διδακτικὸ ἐγχειρίδιο σελ. 89). Βέβαια, ἡ Πατριαρχικὴ Πράξη τοῦ 1928 ὀμιλεῖ στὸν Θ' ὄρο, ὅπως προείπαμε, ἀλλὰ πρέπει νὰ τὸ ἐπαναλάβουμε ἐδῶ, περὶ μνημοσύνου ἐπιλέξει «*τοῦ ὀνόματος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου*», καὶ κατὰ τοῦτο δὲν ὑφίσταται ἐπὶ τῆς οὐσίας διαφορὰ μεταξὺ Καταστατικοῦ Χάρτου καὶ Πατριαρχικῆς Πράξεως. Ἡ αὐτὴ διατύπωση παρατηρεῖται καὶ στὴν Ἐκκλησιαστικὴ Πράξη τῆς Συνόδου τῶν Ἀθηνῶν, τῆς 20 Νοεμβρίου 1928, στὸν ὄρο Ζ' «*Οἱ ἐν Ἑλλάδι Ἀρχιερεῖς τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου μνημονεύουσι τοῦ τε Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου καὶ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου*». Μόνον ἡ Ἐγκύκλιος ἐξειδικεύει τὸ πρᾶγμα. Ἡ Ἐγκύκλιος καθιερῶνει ὡσαύτως τὸ συμνημόσυνο Πατριάρχου καὶ Ἱερᾶς Συνόδου, παρότι ἡ Πατριαρχικὴ Πράξη οὐδὲν περὶ αὐτοῦ λέγει, ἐνῶ ἡ Συνοδικὴ Πράξη τῶν Ἀθηνῶν τὸ διαλαμβάνει σαφῶς. Ἐν τούτοις, ἡ συμπερίληψη στὴν Ἐγκύκλιο τοῦ συμνημοσύνου δηλώνει, ἄνευ ἐτέρου, τὰ κεκρωμένα προ-συμπεφωνημένα μεταξὺ τῶν δύο Ἐκκλησιῶν, πρὶν τὴν ἔκδοση τοῦ νόμου καὶ τῶν δύο Πράξεων, πὺν προέβλεπαν τὸ συμνημόσυνο, τὰ ὅποια καὶ ἐπιβεβαιώθηκαν τελικά, πρὸς τήρηση τῶν «*συμφωνιῶν κυριῶν*», στίς διασυννοδικές ἀποφάσεις ἀπὸ Νοεμβρίου 1928 μέχρι Αὐγούστου 1929. Ἐὰν δὲν προῦπηρχε τοιαύτη συμφωνία, δὲν θὰ δικαιολογεῖτο ἡ ἐφαρμογὴ τῆς ἀρχῆς τοῦ συμνημοσύνου καὶ δὲν θὰ ἔπρεπε ἡ Ἐγκύκλιος νὰ καθιερῶνει τὸ συμνημόσυνο. Σὲ μιὰ τέτοια περίπτωσι, ἡ Ἐκκλησία ΚΠόλεως θὰ διεξεδίκε ἀνυ-

ποχωρήτως – καὶ θὰ εἶχε δίκιο νὰ τὸ κάμει, μόνο πατριαρχικὸ μνημόσυνο. Καὶ παρὰ ταῦτα –καὶ στὴν βάση αὐτῆς ἐφαρμογῆς μόνον τοῦ πατριαρχικοῦ μνημοσύνου– ἡ Πατριαρχικὴ Πράξη ἀποφεύγει τὸ συμνημόσυνο. Ὅταν δὲ ἡ Ἀθήνα διαμαρτύρεται, θέτουσα τὴν ἀρχὴ τοῦ συμνημοσύνου, ὡς προσυμπεφωνημένου, ἡ ἄποψη-θέσις τῆς Ἐκκλησίας ΚΠόλεως καθορίζεται ἐπιλέξει: «*ὅπως οἱ τῶν ἐπαρχιῶν τοῦ Πατριαρχικοῦ Θρόνου ἀρχιερεῖς μνημονεύουσι καὶ ἐφεξῆς μόνον τοῦ Πατριαρχικοῦ ὀνόματος ὡς τοῦ μνημοσύνου τούτου ἀποτελοῦντος μίαν τῶν πρώτων καὶ σπουδαιότερων ἐκφάνσεων τῆς διατηρουμένης κανονικῆς ἐκκλησιαστικῆς ἐξουσίας τοῦ Πατριαρχικοῦ Θρόνου ἐπὶ τῶν περὶ ὧν πρόκειται ἐπαρχιῶν αὐτοῦ, τοῦ δὲ συμνημοσύνου τῆς Ἱερᾶς Συνόδου δυναμένου ἐκκληφθεῖναι ὡς μειώσεως τῆς ἐξουσίας ταύτης*» (Πατριαρχικὴ ἐπιστολὴ ἀπὸ 9 Φεβρουαρίου 1929). Ἡ ἀνταπάντησι στὸ σημεῖο αὐτὸ τῆς Συνόδου τῶν Ἀθηνῶν εἶναι ἐξί-σου διαφωτιστικὴ καὶ ἀποκαλυπτικὴ τῆς ἀλλαγῆς ἐκ τῶν ὑστέρων πλευσεως τῆς πατριαρχικῆς πλευρᾶς, ἄνευ ὁμως ἀποτελέσματος, γιὰτὶ δὲν μποροῦσε νὰ ἀθετήσῃ τὰ μονογραφηθέντα, δηλ. κεκρωμένα προαποφασισθέντα. Λέγει, λοιπόν, ἡ Ἀθήνα: «*Ζητεῖται ὅπως οἱ τῶν Ἐπαρχιῶν τοῦ Πατριαρχικοῦ Θρόνου Ἀρχιερεῖς μνημονεύουσι καὶ ἐφεξῆς μόνον τοῦ Πατριαρχικοῦ ὀνόματος, ἐν ᾧ τὰ περὶ ὧν ὁ λόγος προκαταρκτικὰ γράμματα ὤριζον ὅτι οἱ Ἀρχιερεῖς ἐμελλον ἵνα μνημονεύωσι τοῦ τε Πατριαρχικοῦ ὀνόματος καὶ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου. Τοῦτο δὲ καὶ κανονικῶς ἐπιβάλλεται... Ὅθεν ἡ κανονικὴ πρᾶξις ἐπιβάλλει τοῦ μνημονεύειν μὲν αὐτοὺς τοῦ Πατριαρχικοῦ ὀνόματος εἰς ἔνδειξιν τῆς πνευματικῆς αὐτῶν ἐξαρτήσεως, μνημονεύειν δὲ καὶ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου εἰς ἔνδειξιν τῆς διοικητικῶν αὐτῶν ἐξαρτήσεως, καθ' ὃν τρόπον τοῦτο πράττουσιν οἱ τῆς Αὐτοκεφάλου Ἐκκλησίας. Ἀτοπον τοὺς μὲν τῆς Ἐκκλησίας ταύτης Ἀρχιερεῖς μνημονεύειν τοὺς τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου ὡς μελῶν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, τούτους δὲ μὴ μνημονεύειν τῶν ἀδελφῶν αὐτῶν*» (ἐπιστολὴ Συνόδου Ἀθηνῶν πρὸς ΚΠολὴ ἀπὸ 28 Μαΐου 1929). Ὡς γνωστόν, καὶ ἐπ' αὐτοῦ - λῖαν σημαντικοῦ θέματος –σημαντικότερου τοῦ σημερινοῦ– ἡ Πατριαρχικὴ Σύνοδος τοῦ Αὐγούστου 1929 ἔκαμε «*πλήρως*» ἀποδεκτὲς τῆς ἐρμηνευτικῆς θέσεως τῶν Ἀθηνῶν. Ἡ περίπτωσι αὐτὴ περὶ τὸ συμνημόσυνο εἶναι στὸ ἴδιο θεματολόγιο-πακέτο, θὰ λέγαμε, ὅπου καὶ τὸ φλέγον σημεῖον ζητήμα τοῦ τελικοῦ καταλόγου ἐκλεξιμῶν πρὸς ἔγκρισι ἢ ἀνακοίνωσι στὸ Φανάρι.

4. Ἐπὶ τῆς παραγράφου τῆς σελ. 6 «Ἡ ὑποτίμησις, ἄλλωστε... ὑπὸ τοῦ εὐσεβοῦς ἑλληνικοῦ λαοῦ».

α) Οὐδεμία ἔχει σχέση τὸ περιεχόμενο τῆς παραγράφου αὐτῆς μὲ τὸ διαιροῦν τίς δύο Ἐκκλησίες, ὡς Τοπικὲς Ἐκκλησίες, μικρό, ὄχι μόνο κανονικῆς ἀλλὰ καὶ διοικητικῆς καθαρὰ ὑφῆς, ζήτημα, ὡς ἀνῆκον, κατὰ τίς ἀποφάσεις τῆς Πατριαρχικῆς Συνόδου τοῦ Αὐγούστου 1929, εἰς «*τάς μικρὰς παραλλαγὰς καὶ συμπληρωματικὰς διευκρινίσεις*». Ποιὸς σοβαρὸς φορέας στὴν Ἑλλάδα ἀμφισβητεῖ τὸν πρωτόβουλο διορθόδοξο ρόλο τῆς Ἐκκλησίας ΚΠόλεως ὡς Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, πλὴν κάποιων γνωστῶν στενοελλαδικῶν καὶ ἀντιπατριαρχικῶν κύκλων τῶν Ἀθηνῶν; Μάλιστα, εἰδικώτερα, ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος ποιός; (ἐρώτημα φοιτητῶν καὶ τοῦ ὑπογράφοντος). Ἐμεῖς λαμβάνουμε ὑπόψιν —καὶ μόνο αὐτὴ— τὴν ἐπίσημη Ἀπόφαση τῆς «*μεγάλης πλειοψηφίας τῆς Ἱεραρχίας*», ποῦ εἶναι ἐπιλέξει: «*ὅπως ἐπιβεβαίωση διὰ μίαν εἰσέτι φορὰν τὸν βαθύτατον καὶ ἀδιάπτωτον σεβασμὸν Αὐτοῦ (τοῦ σώματος τῆς Ἱεραρχίας) πρὸς τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον, τὸ Ὅποῖον ἐπιτελεῖ ἔργον διορθόδοξου καὶ Οἰκουμενικῆς Ἐνότητος*» (σελ. 1). Ἐπιτρέπεται νὰ ἐμπλέκεται, χρησιμοποιοῦμενη ἢ οἰκουμενική, διορθόδοξη καὶ διαχριστιανική καὶ διαθηρησιακὴ ἀποστολὴ τῆς Μητροῦς Ἐκκλησίας μὲ μιὰ δευτερευούσης καὶ λίαν ἐπουσιώδους σημασίας διαφορὰ Της μὲ μιὰ ἄλλη Τοπικὴ Ἐκκλησία; Ἐν προκειμένῳ μὲ τὴν Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος; (ἐρώτημα ὑπογράφοντος). Ἡ ἐπένδυση τῆς τρεχούσης διαφορᾶς μὲ τὸν οἰκουμενικὸ μανδῦα δηλοῖ καὶ ἀδυναμία στὴν ἀναμόγχευση καὶ ἀνάσχυση ἑνὸς λελυμένου —θέλουμε ἢ ὄχι— ζητήματος, καὶ προσβολή, ἄθελα ἢ ἀπὸ ὑπερβάλλοντα ζῆλο, τοῦ μεγάλου αὐτοῦ ἱστορικοῦ, διορθόδοξου καὶ διαχριστιανικοῦ γεγονότος τῆς οἰκουμενικότητος τοῦ Θρόνου ΚΠόλεως. Μὴ συγχέουμε ὑψηλοὺς θεσμοὺς μὲ λεπτομερειακὰς καταστάσεις καὶ τὰ ὄντως πολὺ μεγάλα μὲ τὰ πολὺ ὄντως μικρά.

β) Τὸ τί καὶ ποιὸν ἀποδοκιμάζει ἢ ἐπιδοκιμάζει ὁ εὐσεβὴς ἑλληνικὸς λαός, στὸ ὄνομα τοῦ ὁποίου ὄλοι ὀμιλοῦν, αὐτὸ θὰ ἔπρεπε νὰ τὸ προσέξουν καὶ οἱ δύο Ἐκκλησίες, διότι ἀμφοτέρως ἔχουν τὴν εὐθύνη σκανδαλισμοῦ τοῦ εὐσεβοῦς ἑλληνικοῦ λαοῦ μὲ τίς συμπεριφορὰς καὶ τίς ἀποφάσεις τους καὶ μάλιστα καὶ τῶν δύο προκαθημένων προσωπικά. Τόσον ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος καὶ κυρίως ἡ Ἐκκλησία ΚΠόλεως ἀπώλεσαν ἱκανὸ μέρος τοῦ κύρους των στὸν εὐσεβὴ ἑλληνικὸ λαό. Τὸν διήρεσαν καὶ

τὸν προβληματίσαν καὶ τὸν προσέβαλαν, ὀμιλοῦντες μάλιστα στὸ ὄνομά του (ἄποψη ὄλων τῶν φοιτητῶν καὶ τοῦ ὑπογράφοντος). ἄλλοι τοῦ Βαρθολομαίου, ἄλλοι τοῦ Χριστόδουλου, ἄλλοι Πατριαρχικοί, ἄλλοι Ἑλλαδικοί. Συνειρμικά στὴ μνήμη τοῦ ἑκκλησιαστικοῦ ἱστορικοῦ ἀνακαλεῖται τὸ βουλγαρικὸ σχίσμα, ὅπου οἱ πιστοὶ εἶχαν χωρισθεῖ μεταξὺ Πατριαρχικῶν καὶ Σχισματικῶν.

5. Ἐπὶ τῆς παραγράφου τῆς σελ. 5 «Βαθὴν πόνων... πρόσωπον ἡμῶν».

α) Διαμαρτύρεται προσωπικά ὁ Παναγιώτατος Οἰκουμενικὸς μας Πατριάρχης, διότι σὲ Δελτίο Τύπου (6 Νοεμβρίου 2003) τῆς Ἱερᾶς Συνόδου διοχετεύεται ἢ πληροφορία ὅτι ἀπὸ τῆς ἀναρρήσεώς του στὸν Θρόνον τὸ 1992 ἐπιδιώκει διήθεν νὰ ἀσκήσει «*διοικητικὰς ἀρμοδιότητας εἰς τὰς ἐν Ἑλλάδι ἐκκλησιαστικὰς ἐπαρχίας τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου...*». Ἐὰν ἔτσι ἔχει τὸ πρᾶγμα (δὲν ἔχουμε στὰ χέρια μας τὸ κείμενο, ἀλλὰ πιστεύουμε στὴν πατριαρχικὴ δήλωσι) αὐτὸ δὲν εἶναι συνολικὰ ἀληθές. Ὅφειλον προσωπικά ὁ Πατριάρχης ἀλλὰ καὶ ὅποιοι ἄλλοι τοῦ Πατριαρχικοῦ Κλίματος ἀλλὰ καὶ τοῦ Ἑλλαδικοῦ Κλίματος καὶ ἐκτὸς αὐτῶν καὶ διὰ λόγους ἀληθείας καὶ σεβασμοῦ τῶν κανονικῶν καὶ διοικητικῶν συμπεφωνημένων νὰ ἀγρυπνοῦν περὶ τῆς τηρήσεως τῆς εὐταξίας σ' ὅλα τὰ ἐπίπεδα. Εἶναι γεγονός ὅτι ἔγιναν μεμονωμένες ἀπόπειρες ἀπὸ νεώτερους ἀρχιερεῖς ἀλλοιώσεως τοῦ Πατριαρχικοῦ μνημοσύνου στὶς Ν. Χῶρες. Ὁ ὑπογράφων ἔχει ἀκούσει ραδιοφωνικὰ ἀρχιερεῖα λειτουργοῦντα νὰ μνημονεύει: «*Ἐπὶ τοῦ Πατριάρχου ἡμῶν Βαρθολομαίου, τοῦ πατρὸς καὶ Ἀρχιεπισκόπου ἡμῶν Χριστοδούλου καὶ τῆς Ἱερᾶς ἡμῶν Συνόδου κλπ.*», ὅπερ ἀντικανονικόν, κατὰ τὰ ἰσχύοντα. Κάποιες ἄλλες πατριαρχικὲς αἰτιάσεις, δικαιολογημένες, στὸ κεντρικὸ θέμα τοῦ μνημοσύνου καταλήγουν (βλ. Πατριαρχικὴ ἐπιστολὴ πρὸς τοὺς μητροπολίτες τῶν Νέων Χωρῶν ἀπὸ 23 Ὀκτωβρίου 2003). Δυστυχῶς, αὐτὰ τὰ μεμονωμένα περιστατικά —ἐὰν δὲν ἦσαν μεθοδευμένα— (διότι ἀποφάσεις συλλογικῶν ὁργάνων δὲν ὑπάρχουν, ἀλλὰ ὄσες ὑπάρχουν, καὶ οἱ τελευταῖες, δηλοῦν περὶ τοῦ ἀντιθέτου, τ.ἐ. περὶ τοῦ ὀρθοῦ) — ἔγιναν ἀφορμὴ τῆς σκληρύνσεως τῆς στάσεως τοῦ Πατριαρχείου καὶ τοῦ Πατριάρχου, φαίνεται, προσωπικά. Αὐτὸ, ὁμως, προεῖπαμε, διορθώθηκε. Ὅμως τὸ προβλεθὲν, πρωτοβουλία τῆς ΚΠόλεως ζήτημα, ὅπως προεῖπαμε, τῆς ἐγκρίσεως τοῦ καταλόγου δὲν ἦτο τὸ καταλληλότερον εἰς ἀντιπερισπασμό, διότι γι' αὐτὸ

ὕπηρχε δεδικασμένο. Τὸ ζήτημα αὐτὸ ἦταν λελυμένο. Δὲν ἦτο τὸ προβληθὲν κατὰ τὸ ἀδιαμφισβήτητο, γιὰ τὸ ὁποῖο θὰ δικαιολογεῖτο ἡ τοιαύτη πατριαρχικὴ ἀντίδραση. Χρησιμοποιήθηκε ὡς αἰτία γιὰ «ἐπανάκτηση» πατριαρχικῶν δικαίων, ἐκεῖ ὅπου καταστρατηγοῦντο (μνημόσυνο), ἀλλὰ καὶ ἐκεῖ ὅπου δὲν δικαιολογεῖτο νὰ ὑπάρχουν. Καὶ ἂν πρέπει νὰ ὑπάρχουν, δὲν εἶναι ἡ στρατηγικὴ αὐτὴ ἡ καταλληλότερη γιὰ τὴν ἀπόκτησίν τους. Ἡ πατριαρχικὴ ἄποψη ὅτι «τὸ ἀνακύψαν πρόβλημα δὲν εἶναι τόσο νομικό, ὅσο ἐκκλησιαστικό» (αὐτόθι, σελ. 6) εἶναι πολὺ συζητήσιμη. Ἡ πεποίθησή μας, ἀπὸ τὰ γεγονότα καὶ τὰ κείμενα καὶ τὴν νομοκανονικὴ κατάσταση τῆς Ἑλλάδος, εἶναι ὅτι τὸ ἀνακύψαν ζήτημα εἶναι «τόσο νομικό ὅσο καὶ ἐκκλησιαστικό». Πάντως, δὲν εἶναι καθαρὰ ἐκκλησιαστικό, Θείας Λατρείας, ὅπως ἡ σημαντικὴ περίπτωση τοῦ μνημοσύνου, ποὺ ρυθμίζεται πέραν τοῦ νόμου. Ἔχει τὸ ζήτημα καὶ νομικὲς ἀνυπερέβλητες προεκτάσεις, ἰδίᾳ κατὰ τὴν δυνατότητα διαγραφῆς ὑποψηφίων ἀπὸ τὸν ὀριστικὸ ἐγκριμένον, καὶ γι' αὐτὸ ἄμεσα ἐκτελεστό, κατάλογο ἐκλεξιμῶν, διότι ἡ ὑπόδειξη σαφῶς καὶ δὲν δημιουργεῖ πρόβλημα. Αὐτὸς ἦταν καὶ μόνον ὁ λόγος, ποὺ ὁ ὑπογράφων τὸ παρὸν στὴν ἔρευνά του, «*Τὰ Πατριαρχικά δίκαια στὴν Ἑλλάδα καὶ ἐν σχέσει πρὸς τὰ δίκαια τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, στὴν βάση τῶν συμφωνιῶν 1928.1929*» (σελ. 7) ἔκαμε τὴν ἐκτίμησιν ὅτι «*ἡ ἐνδεχομένη νέα ἐγκρισθὲν, μέγας πειρασμὸς κατὰ τὴν ταπεινή μας ἄποψη, ἐνὸς ἐγκριμένου, δηλ. ὀριστικοῦ καὶ ἐκτελεστοῦ ἤδη, κατὰ τοὺς νόμους τοῦ κράτους, καταλόγου, εἶναι ἀκριβῶς αὐτὸ ποὺ θὰ ἔπρεπε ἡ Μήτηρ Ἐκκλησία νὰ ἀποφύγει, ἀκόμη καὶ νὰ τῆς ἐδίδοτο τὸ ἑλλαδικὸ νομικὸ δίκαιωμα. Γιατί; Διότι σαφῶς παρεμβαίνει καὶ στὰ διοικητικὰ interna μιᾶς ἄλλης Ἐκκλησίας... μιὰ νέα ἐγκρισθὲν δὲν ἔχει νόημα καὶ δὲν συνιστᾷ κατ' οὐσίαν πατριαρχικὸ δίκαιωμα, ἀλλὰ μᾶλλον πατριαρχικὴ ἀνάμιξις στὰ διοικητικὰ μιᾶς ἄλλης Τοπικῆς Ἐκκλησίας. Πολὺ περισσότερο, ποὺ θὰ ἀλλοίωνε ἐνδεχομένως ἓνα νόμιμον κατάλογο ἐπὶ προσβολῇ ὅπωςδὴποτε τοῦ κυριάρχου διοικητικοῦ ὄργανου, καὶ δὴ τοῦ ἀνωτάτου, τῆς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας τῶν Ἀθηνῶν, τῆς νομοθετούσης Πολιτείας, ἀλλὰ καὶ τῶν διαγραφομένων ὑποψηφίων ποὺ θὰ κατέφευγαν στὸ Σ.τ.Ε., ἢ καὶ ὁποίων ἄλλων ἐνδιαφερομένων πιστῶν, καὶ θὰ ἐδικαιώνοντο ὅπωςδὴποτε, ἀφοῦ ὑπάρχει τελεσίδικη νομολογία εἰδικῶς περὶ αὐτοῦ, τῆς ἐγκρίσεως ἢ ἀνακοινώσεως τοῦ τελικοῦ καταλόγου ἐκλεξιμῶν στὸ Πατριαρχεῖο. Ἡ οἰαδήποτε διαγραφὴ σὲ ὁποιοδήποτε*

ποτε ἐπίπεδο, πολιτικό, ἐκκλησιαστικό, διοικητικό συνιστᾷ κατ' οὐσίαν διοικητικὴ πράξις».

Μὲ ἄλλα λόγια ἤθελα νὰ ἐπιμείνω στὴν θέση ὅτι τὸ Πατριαρχεῖο ὡς πνευματικὴ ἀρχὴ καὶ ρίζα καὶ ἀναφορὰ μας δὲν ἔχει νόημα νὰ καθίσταται ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸ μέρος τῶν διοικητικῶν διαδικασιῶν καὶ προβλημάτων τῆς Ἑλλάδος καὶ εὐάλωτο ὡς ἐκ τούτου ἀναποφεύκτως, σὲ πάσης φύσεως κριτικὲς καὶ πιέσεις, νὰ κάμνει τοὺς φίλους ἐχθροὺς, τοὺς ἐχθροὺς φίλους, καὶ τανάπαλιν. Διότι ἡ ἐξάσκηση διοικητικῆς ἐνέργειας –καὶ μάλιστα ἀρνητικοῦ χαρακτήρος διὰ τῆς ἀλλοιώσεως ἐγκριμένου καταλόγου– θὰ συνεπάγεται καὶ τὴν ἀνάλογη κριτικὴ με συνεπακόλουθο τὴν φθορὰ. Τὰ ὑφίσταται, οὕτως ἢ ἄλλως, ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος, λόγῳ τοῦ πλαισίου τῶν σχέσεων Ἐκκλησίας καὶ Πολιτείας. Γιατί; –δὲν τὸ καταλαβαίνω– νὰ ἐμπλέκεται καὶ τὸ Πατριαρχεῖο; Τὸ κανονικὸ μέρος μιᾶς ὑποψηφιότητος γιὰ ἀρχιερατεία προβλέπεται ἀπὸ τοὺς κανόνες, ποὺ ἔχει τὴν ὑποχρέωσιν ἡ Ἐκκλησία νὰ τοὺς τηρεῖ, καὶ τὸ κάμνει κατὰ τοὺς κανόνες καὶ κατὰ τὴν νομικὴ συνδρομὴ. Πιστεύουμε μετὰ λόγου γνώσεως καὶ νίκης ἀγάπης πρὸς τὴν Μητέρα Ἐκκλησία –καὶ οὐδεὶς ἢμπορεῖ νὰ τὸ ἀμφισβητήσει αὐτὸ, γιατί ἔχουμε πολλαπλὲς ἄδολες ἀποδείξεις γι' αὐτό– ὅτι ἡ ΚΠολη καὶ ὡς Τοπικὴ Ἐκκλησία καὶ ὡς Οἰκουμενικὸς Θρόνος, ποὺ εἶναι ἡ κορυφὴ του, ἄνευ τεχνητῶν συνόρων, πνευματικοῦ Κράτους μας, στὸ Τρίγωνο ΚΠολη - Ἀθήνα - Θεσσαλονίκη καὶ εὐρύτερα, πρέπει νὰ κρατηθεῖ ὑπεράνω καὶ ἐκτὸς τῆς ἑλλαδικῆς ἐκκλησιαστικῆς –πολὺ δὲ περισσότερο καὶ τῆς πολιτικῆς - διοικητικῆς πραγματικότητος. Θὰ ἦταν πολὺ λυπηρὴ καὶ κακορίζικη κατάσταση νὰ βλέπουμε τὴν Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος (ἔμμεσα καὶ τὸ Πατριαρχεῖο) νὰ σύρεται, ὑπατιότητι τῆς ἰδίας τῆς Ἐκκλησίας, στὰ κοσμικὰ δικαστήρια γιὰ νὰ ἀποδείξει ὅτι οἱ ὁποιοσδήποτε ἀλλοιώσεις τοῦ καταλόγου ποὺ ἐπιφέρονται ἢ δυνατόν νὰ ἐπενεχθοῦν στὴν ΚΠολη, γίνονται καλὰ ἢ ὄχι. Τὸ ζήτημα θὰ κατανοῦσε show καὶ σίριαλ, μετὰ μάλιστα τὶς ἀνεπίτρεπτες τώρα διαστάσεις ποὺ ἔχει πάρει τὸ ὅλο ζήτημα.

6. Ἐπὶ τῆς παραγράφου τῆς σελ. 7: «Τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον... θὰ ἔχουν σοβαρὰς συνέπειας».

α) Ἡ Μήτηρ Ἐκκλησία, σὲ περίπτωσιν συγκλήσεως τοῦ ἀνωτάτου ὄργανου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, δηλ. τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, γιὰ τὴν ἐκλογὴν μητροπολίτου Θεσσαλονί-

κης, χωρίς τὴν ἐγκριση ἀπὸ μέρους Τῆς τοῦ τελικοῦ καταλόγου, εὐθέως τονίζει (μᾶλλον ἀπειλεῖ) ἐπιλέξει ὅτι «δὲν θὰ ἀναγνωρίσει τὸ ἀποτέλεσμα τῶν οὕτω γενομένων, ἅτινα ἀσφαλῶς θὰ ἔχουν σοβαρὰς συνέπειας» ἢ «διακυβεύεται τὸ ὑπέρτερον τοῦ νομικοῦ ἱεροκανονικὸν κῆρος τῆς Ἀρχιερατικῆς ἐκλογῆς, τῆς ὁποίας ἢ διὰ λόγους κανονικοῦς μὴ ἀναγνώρισις θὰ ἔχη σπουδαιότερας τῶν νομικῶν πνευματικὰς συνέπειας» (σελ. 6, παρ. 3). Καὶ στὴν ἐπόμενη τελευταία παράγραφο (Ἄλλὰ δι' ἐλπίδος... καὶ τῆς Θείας καταλλαγῆς), μετὰ τὴν μνεία «ὁ ἀδιάρρηκτος λειτουργικὸς ἡμῶν δεσμός», ἢ Μήτηρ Ἐκκλησία ὑποδηλώνει δυνατὸν ὁ λειτουργικὸς δεσμός αὐτὸς νὰ διαρραγεῖ. Στὴν πρώτη περίπτωση θὰ ἔχει ἐπιπτώσεις προσωπικῆς ὁ ἐκλεγθὸς καὶ ἀποδεχθὸς τὸ ἀποτέλεσμα ὑποψήφιος, κατὰ τοὺς κανόνες (μὴ ἀναγνώριση μέχρι ἐκπτώσεως καὶ καθαιρέσεως), στὴν δευτέρῃ περίπτωση ὁ Ἀρχιεπίσκοπος, ὡς ἄμεσος ὑπόλογος ἀπέναντι τοῦ Πατριαρχείου, διότι ὡς Πρόεδρος τῆς Συνόδου εἶναι ὁ ἄμεσος ἀντιπρόσωπος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἔναντι τοῦ Πατριαρχείου, θὰ διαγραφῆ ἀπὸ τὰ δίπτυχα τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας, μετὰ ἀνακοίνωση τῶν ἀποφάσεων, ἀσφαλῶς, πρὸς ὅλες τὶς κατὰ τόπους Ἐκκλησίας, κατὰ τοὺς κανόνες, ὡσαύτως. Αὐτὰ ἀπειλοῦνται εὐθέως ὅτι μποροῦν νὰ συμβοῦν.

β) Στὴν Ἑλλάδα τίποτε ἀπὸ τὰ παραπάνω, ὄντως ἀκράτῃ κανονικὰ μέτρα, δὲν θὰ ἰσχύσει, διότι δὲν θὰ δοθεῖ ἢ νομικὴ συνδρομὴ, ποῦ εἶναι ἀπαραίτητη γιὰ τὴν ἐφαρμογὴ τῶν κανονικῶν ποινῶν, διότι οἱ ἐκλογὲς θὰ γίνον κατὰ τὰ νόμιμα. Ἡ κατάστασις αὕτη θὰ ἔχει ὡς συνέπεια τὴν διακοπὴ τῶν σχέσεων μεταξὺ δύο Ἐκκλησιῶν, μετὰ πρωτόβουλο μονομερῆ ἐνέργεια τῆς ΚΠόλεως, ἢ ὁποία καὶ πρώτη ἔθεσε τὸ θέμα τῆς ἐγκρίσεως τοῦ καταλόγου, τὸν Ἰούλιο τοῦ 2003. Οἱ συνέπειες θὰ εἶναι δυσάρεστες καὶ ἀπρόβλεπτες καὶ γιὰ τὶς δύο Ἐκκλησίας. Θὰ ἐπέλθει πνευματικὸ σχίσμα μέχρι τῶν κατ' οἶκον Ἐκκλησιῶν, κυρίως στὴν Ἑλλάδα καὶ δευτερευόντως στὸ ἐξωτερικόν. Στὴν ΚΠολὴ ὁ παράγων αὐτὸς τοῦ ποιμνίου δὲν ἐπηρεάζει τὰ πράγματα, διότι τὸ ἐκεῖ ποιμνιον εἶναι ἐλάχιστο.

Γ. Παρατηρήσεις - Ἐκτιμῆσεις ἐπὶ τοῦ κειμένου τῆς «Συνοδικῆς Πράξεως περὶ ἀποδοχῆς τῶν μητροπόλεων τῶν Νέων Χωρῶν» τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἀπὸ 20 Νοεμβρίου 1928.

Ἡ ἀνεύρεσις τῆς Πράξεως αὐτῆς πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν, μετὰ δική μας πρωτοβουλία, στὰ «*Πρακτικὰ τῆς Διαρκοῦς Ἱερᾶς Συνόδου*, Περίοδος ΟΕ' - Συνεδρία Π'». Ἐν Ἀθῆναις 20 Νοεμβρίου 1928 (Τρίτη 9-12 μ.)» (σελ. 1-3), ποῦ ἐπισυνάπτεται καὶ στὴν παρούσα ἔρευνα, θέτει ἐπὶ νέας βάσεως τὸ ὅλο ζήτημα τῆς ἐγκρίσεως τοῦ καταλόγου (κατὰ τὴν Πατριαρχικὴ Πράξη) ἢ τῆς ὑποδείξεως μόνον (κατὰ τὴν ὑπὸ μελέτη Συνοδικὴ Πράξη) ὑποψηφίων ἀπὸ τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχη πρὸς τὸν Ἀρχιεπίσκοπον Ἀθηνῶν.

α) Τὰ ἐρωτήματα ποῦ τίθενται ἐν προκειμένῳ εἶναι τὰ ἑξῆς: πρῶτον, εἶναι δυνατὸν νὰ ὑπάρξει ἀμφισβήτησις περὶ τῆς κανονικότητος τοῦ κειμένου αὐτοῦ; Ἐντάσσεται ἢ ὄχι στὶς «*ἱεροκανονικὰ καὶ συνοδικὰ διατάξεις*» ἢ «*κανονιστικὰς ρυθμίσεις*» ἢ «*ἐκκλησιαστικὰς ρυθμίσεις*;» ἢ «*συνοδικὰς πράξεις*;» ἢ ἔχει τὸ δικαίωμα ἢ Τοπικὴ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος νὰ ἐκδίδει τέτοιες ἐκκλησιαστικὰς πράξεις; Ὁ Πατριαρχικὸς καὶ Συνοδικὸς Τόμος τοῦ 1850 εἶναι σαφῆς, εἰδικώτερα στὸ ἀνακῆψαν ζήτημα τῶν ἐκλογῶν. Λέγει: «...*Τὰ δὲ πρὸς τὴν ἐσωτερικὴν ἐκκλησιαστικὴν διοίκησιν ἀφορῶντα, οἷα φέρ' εἰπεῖν τὰ περὶ ἐκλογῆς καὶ χειροτονίας Ἀρχιερέων κλπ. ταῦτα πάντα καὶ τὰ τοιαῦτα κανονισθῆσονται παρὰ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου διὰ συνοδικῆς Πράξεως, μὴ ἀντιβαίνουσας τὸ παρὰ τῶν τοῖς ἱεροῖς κανόσι τῶν ἁγίων καὶ ἱερῶν Συνόδων καὶ τοῖς πατροπαραδότοις ἐθίμοις καὶ τοῖς διατυπώσεσι τῆς Ὁρθοδόξου Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας*». Βάσει αὐτῆς τῆς ἐξουσιοδοτήσεως ἐξεδόθη ἢ «*Συνοδικὴ Πράξις*» τοῦ Νοεμβρίου 1928. Ἐπομένως, εἶναι κατὰ πάντα ἰσόκυρος πρὸς τὴν ὁμοίαν Πατριαρχικὴ Πράξη τοῦ Σεπτεμβρίου 1928. Ἔνα κανονικὸ κείμενο μόνον δι' ἄλλου ὁμοίου κανονικοῦ κειμένου γίνεται ἀποδεκτὸ καὶ ἐγκρίνεται. Ἡ συνδρομὴ τοῦ νόμου εἶναι «*ὑποδεεστέρα*». Χρειαζεται, ὁμως, κατὰ τὰ πολλάκις προλεχθέντα. Αὐτὸ ἔγινε στὴν προκειμένη περίπτωσι.

β) Ἐπιπλέον εὐλόγα ἐρωτήματα: Ποία ἢ γνώμη τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας περὶ τῆς Συνοδικῆς Πράξεως τοῦ Νοεμβρίου 1928; Τὴν χαρακτηρίζει ἐπιλέξει «*ἀντίστοιχον ὁμοίαν ἐπίσημον Πρᾶξιν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου*» πρὸς τὴν Πατριαρχικὴ καὶ Συνοδικὴ Πράξη τοῦ Σεπτεμβρίου 1928, στὸ ἀπὸ 9 Φεβρουαρίου πατριαρχικὸ γράμμα. Νὰ ἢ σχετικὴ παράγραφος: «*Ἄσμενοι κομισάμενοι ἀνέγνωμεν ἐν συνεδρίῳ τῆς περὶ ἡμᾶς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου τὴν ἀπὸ Κ' τοῦ μηνὸς Νοεμβρίου παρελθόντος ἔτους, ἀρ. 3949, ἐπιστολὴν τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος, δι' ἧς ὡς*

Πρόεδρος τῆς κοινῆς ἤδη ἐπ’ αἰσίας Ἱερᾶς Συνόδου, συγκεκροτημένης καὶ ἐκ Μητροπολιτῶν τοῦ Πατριαρχικοῦ Θρόνου, ἀγγέλλει ἡμῖν τὴν λήψιν καὶ τὴν ἐν συνόλῳ ἀποδοχὴν τῆς σταλείσης ἡμετέρας κυρωτικῆς τῆς εὐλογημένης διευθετήσεως Πατριαρχικῆς καὶ Συνοδικῆς Πράξεως, διαβιβάζουσα ἅμα καὶ τὴν ἀντίστοιχον ὁμοίαν ἐπίσημον Πρᾶξιν τῆς περὶ Αὐτὴν Ἱερᾶς Συνόδου». Ὁ ὅρος «Συνοδικὴ Πρᾶξις» ἢ ἁπλᾶ «Πρᾶξις» ἅπαντὰ καὶ εἰς ἄλλα σημεῖα τοῦ ἰδίου πατριαρχικοῦ γράμματος. Ἄλλο συναφὲς ἐρώτημα: Πόθεν προκλήθηκε ἡ πατριαρχικὴ ἀλληλογραφία, τὴν ὁποία ἡ Μήτηρ Ἐκκλησία δὲν γνωρίζει; Ποιὰ ἡ γενεσιουργὸς αἰτία τῆς «ἀγνώστου» ἀλληλογραφίας αὐτῆς; Ἀσφαλῶς ἡ ἀποστολὴ στὴν ΚΠολὴ τῆς Συνοδικῆς Πράξεως τοῦ Νοεμβρίου 1928, πού περιέχει κάποιους ὅρους, καὶ ἐπὶ τῶν ὁποίων ἔπρεπε περαιτέρω διασυνοδικὴ διαπραγμάτευση, πού ἀσμενῶς ἀπεδέχθη ἡ πατριαρχικὴ πλευρὰ καὶ ἡ ἴδια ἔδωσε εὐτυχὲς τέλος εἰς αὐτὴν τὸν Αὐγούστου τοῦ 1929. Ἐὰν ἡ Μήτηρ Ἐκκλησία σήμερα οὐδεμίαν γνωρίζει ἀλληλογραφία, ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος ὅμως κατέχει τὴν αἰτία τῆς ἀλληλογραφίας αὐτῆς πού εἶναι τὸ αἰτιατό, τὴν ἰσόκυρη καὶ ἰσοδύναμη πρὸς τὴν Πατριαρχικὴ Συνοδικὴ Πράξις τῆς Συνόδου τῶν Ἀθηνῶν, ἡ ὁποία γι’ αὐτὴν εἶναι τόσο «*ἱερὸν κείμενον*» ὅσο καὶ ἡ Πατριαρχικὴ Πράξις καὶ ὑποχρεοῦται νὰ τὰ ἐφαρμόζει κανονικῶς πρωτίστως καὶ νομικῶς δευτερευόντως καὶ τὰ δύο μὲ τὴν σχετικὴ ἐρμηνευτικὴ ἀλληλογραφία περὶ αὐτῶν, εἰς τὸ ἐξῆς ὅμως «*μετὰ πάσης ἀκριβείας*».

Κατόπιν τῶν ἀνωτέρω, φρονοῦμε ταπεινά, ὅτι ἡ Μήτηρ Ἐκκλησία θὰ ὑποστηρίξει στὸ ἐξῆς μὲ τὴν ἴδια ζέση ὄχι μόνον τὸ δικό της κανονικὸ κείμενο, τὴν Πράξιν τῆς τοῦ 1928, ἔναντι τοῦ νόμου, ἀλλὰ καὶ τὸ κανονικὸ κείμενο, τὴν «*Συνοδικὴ Πράξις*» τοῦ 1928 τῆς Θυγατρὸς καὶ Ἀδελφῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Εἶναι ὑποχρεωμένη πρὸς τοῦτο ἀπὸ τὴν πρωτόβουλη οἰκουμενικὴ συντονιστικὴ εὐθύνη ἔναντι τοῦ Κόσμου τῆς Ὁρθοδοξίας πρὸς περιφρούρηση καὶ διατήρηση τῶν θείων καὶ ἱερῶν Κανόνων καὶ τῶν κανονικῶν Διατάξεων καὶ τὴν εἰδικὴ εὐθύνη ἔναντι τῆς Τοπικῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, λόγῳ τοῦ Πατριαρχικοῦ καὶ Συνοδικοῦ Τόμου τοῦ 1850.

7. Τελικὴ Πρόταση.

Κατόπιν ὄλων τῶν ἀνωτέρω, ἐπιβάλλεται ὁ περαιτέρω εἰς βάθος διάλογος μεταξὺ τῶν δύο Ἐκκλησιῶν. Οἱ μεμονωμένες ἐνέργειες καὶ ἀντενέργειες ἡμποροῦν νὰ ἐξάπτουν τὴν ὑστεροφημία προσωρινὰ προσώπων, βλάπτουν ὅμως καὶ τραυματίζουν τὸν εὐσεβῆ λαό, ἐνῶ ἀποδυναμώνουν τὸ κῦρος καὶ τῶν δύο Ἐκκλησιῶν μὲ ἐπικεφαλῆς τοὺς Προκαθημένους τους. Ἡ Μήτηρ Ἐκκλησία ἔχει ἓνα εὐρὺ οἰκουμενικὸ πεδίο μπροστά της, ἡ δὲ Ἀδελφὴ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος ἔχει ἓνα εὐρὺ, ὡσαύτως, καὶ δυναμικὸ, ὑποστηρικτικὸ ρόλο ἔναντι πολλῶν χειμαζομένων Ἐκκλησιῶν, μὲ πρώτη τὴν Μητέρα Ἐκκλησία τῆς ΚΠόλεως, τὴν ρίζα τοῦ Γένους μας. Ἐὰν καὶ ὁ περαιτέρω διάλογος μεταξὺ τῶν προσκόψει εἰς λίθον, ἐὰν καὶ τὸ νέο, καταλυτικὸ στοιχεῖο, ἡ Συνοδικὴ Πράξις τοῦ Νοεμβρίου 1928, δὲν θὰ εἶναι ἱκανὸ νὰ πείσῃ τὴν Μητέρα Ἐκκλησία, τότε καὶ πάλι πρέπει νὰ ἀποφευχθοῦν οἱ ἀκραῖες ἐνέργειες, ἀλλὰ ἀμοιβαίως νὰ ἀποδεχθοῦν οἱ δύο διαφωνοῦσες Ἐκκλησίαι τὴν διαμεσολάβηση κατὰ κάποιον τρόπο κανονικὸ καὶ τῶν Πρεσβυγενῶν Πατριαρχείων τῆς Ἀνατολῆς, τὰ δὲ ἀποφασισθησόμενα διὰ Μείζονος Συνόδου νὰ γίνον ἀπὸ κοινου ἀποδεκτά.

Ἀφοσιωμένον τέκνον τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας
ΚΠόλεως καὶ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καὶ
πνευματικὸς υἱὸς τῶν Προκαθημένων Αὐτῶν
προσωπικῶς, καὶ ἐκ μέρους τῶν συνεργατῶν μου
ὁμοίως

Ἀθανάσιος Ἀν. Ἀγγελόπουλος
Ἄρχων Ἀκτουάριος
τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας ΚΠόλεως
Καθηγητὴς τοῦ Ἀριστοτελείου Πανεπιστημίου
Θεσσαλονίκης

Θεσσαλονίκη, 13 Ἰανουαρίου 2004

Μιά μαρτυρία γιὰ τὴν Χριστιανικὴ Ἐυρώπη

Ἡ συζήτηση περὶ τῆς «Συνταγματικῆς Συνθήκης», τοῦ γνωστοῦ καὶ ὡς Συντάγματος, τῆς Ἐυρωπαϊκῆς Ἐνώσεως παραμένει ἀνοικτὴ καὶ ὅπως διαβάζουμε στὸν Τύπο ἢ σύγκλιση τῶν γνωμῶν μεταξὺ τῶν κρατῶν-μελῶν σὲ καίρια θέματα εἶναι πολὺ δύσκολη. Μεταξὺ τῶν σημείων ποὺ προκαλοῦν διαφωνίες καὶ ἀντιγνωμίες εἶναι καὶ ἡ πρόταση πολλῶν πολιτικῶν καὶ ἐκκλησιαστικῶν ἡγετῶν περὶ τῆς ρητῆς ἀναφορᾶς τῆς Χριστιανικῆς κληρονομιάς στὸ Προοίμιο τοῦ Συντάγματος. Γι' αὐτὸ θεωροῦμε λίαν ἐπίκαιρη καὶ διαφωτιστικὴ τὴν συμβολὴ τοῦ Πρωτάνεως τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν κ. Γεωργίου Μπαμπινιώτη, ὁ ὁποῖος ἔγραψε σχετικὰ στὸ ΒΗΜΑ τῆς 1/2/2004: «Ἐκπλήσσουν πραγματικὰ οἱ ὁμοιότητες (χωρὶς νὰ λείπουν βεβαίως καὶ οἱ ἔντονες διαφορὲς) στὰ κίνητρα, στοὺς σκοποὺς καὶ στὶς μορφές συμφωνίας ποὺ παρατηροῦνται ἀνάμεσα στὶς συμπολιτειακὲς ἐνώσεις τῆς ἑλληνικῆς καὶ ρωμαϊκῆς ἀρχαιότητος ἀφενὸς καὶ στὴ σύμπληξη τῆς Ἐυρωπαϊκῆς Ἐνώσεως ἀφετέρου. Εἶναι ἐπίσης ἐκπληκτικὸ πόσο συννεκτικὰ λειτούργησε μία θρησκεία, ὁ Χριστιανισμὸς, μὲ τὶς δικές του ἀξίες, στὴ συνένωση τῶν νέων λαῶν, ποὺ συνδιαμόρφωσαν στοὺς μεσαιωνικοὺς χρόνους τὴν τύχης τῆς Ἐυρώπης, ἀλλὰ καὶ πόσες συγκρούσεις καὶ θρησκευτικοὺς πολέμους, προκάλεσε ὁ θρησκευτικὸς φανατισμὸς. **Κι ὡστόσο, ἡ χριστιανικὴ διδασκαλία ἀπὸ κοινοῦ μὲ τὸν ὀρθὸ λόγον καὶ τοὺς παραδοσιακοὺς θεσμοὺς τῆς ἑλληνορωμαϊκῆς ἀρχαιότητος ἔφεραν κοντὰ τοὺς λαοὺς τῆς Ἐυρώπης μέσα ἀπὸ τὴν βαθμιαία συνειδητοποίηση κοινῶν ἀρχῶν καὶ ἀξιῶν.** Σημαντικὲς διαπιστώσεις, συμπληρώνουμε ἐμεῖς, βγαλμένες μέσα ἀπὸ τὴν ἱστορικὴ γνώση καὶ τὴν πολὺπλευρὴ μελέτη ἑνὸς σοφοῦ ἀνθρώπου, τὶς ὁποῖες εὐχόμεσθε νὰ ἀκούσουν οἱ διαμορφωτὲς τοῦ Ἐυρωπαϊκοῦ Συντάγματος.

Κ.Χ.

Ἐκκλησία καὶ Δημογραφικὸ

Ὑπὸ τὸν τίτλον «Κείμενα γιὰ τὴν Ὀρθόδοξη Ἐκκλησία μας καὶ γιὰ τὴν ἔνδοξη πατρίδα μας» ἐκκυκλοφορήθη προσφάτως ἓνα πολὺ ἐνδιαφέρον βιβλίον τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Ἀλεξανδρουπόλεως κ. Ἀνθίμου. Τὸ βιβλίον αὐτὸ περιλαμβάνει ὁμιλίαι, ἄρθρα καὶ ἄλλα κείμενα, μὲ τὰ ὁποῖα κατὰ καιροὺς ὁ Σεβασμιώτατος ἐξέφρασε τὶς ἀπόψεις, τὶς ἀνησυχίες καὶ τὶς προτάσεις του γιὰ κρίσιμα θέματα τῆς Ὀρθοδοξίας καὶ τοῦ Ἑλληνισμοῦ. Τὰ κείμενα τοῦ βιβλίου ἐντυπωσιάζουν γιὰ τὴν σαφήνεια καὶ γλαφυρότητα τῆς ἐκφράσεως, γιὰ τὴν πολὺπλευρὴ γνώση καὶ ἐξέταση τῶν θεμάτων καὶ γιὰ τὴν μεγάλη εὐαισθησία τοῦ Σεβασμιωτάτου ὡς πρὸς τὴν διαφύλαξιν τῶν πνευματικῶν μας θησαυρῶν καὶ τῆς ἐδαφικῆς μας ἀκεραιότητος. Παραθέτουμε ἓνα χαρακτηριστικὸ ἀπόσπασμα ἀπὸ τὸ κείμενον τοῦ Σεβ. κ. Ἀνθίμου γιὰ τὸ Δημογραφικὸ πρόβλημα: «Ἡ Ἐκκλησία θὰ συνεχίζη νὰ τονίζη τὶς πνευματικὲς διαστάσεις τοῦ Δημογραφικοῦ προβλήματος, πίσω ἀπὸ τὶς ὁποῖες κρύβονται οἱ πραγματικοὶ λόγοι τῆς ὀλιγοτεχνίας. Ἡ φωνή της θὰ εἶναι ἡ ἴδια ἢ φωνὴ καὶ ἡ πρόσκληση τοῦ ἀγίου Θεοῦ: «αὐξάνεσθε καὶ πληθύνεσθε» στὴν Παλαιὰ Διαθήκη καὶ «ἄφετε τὰ παιδιά ἐλθεῖν πρὸς με καὶ μὴ

Μιά μαρτυρία γιὰ
τὴν Χριστιανικὴ Ἐυρώπη

Ἐκκλησία καὶ Δημογραφικὸ

Ἱστορικὴ Ἐπίσκεψη

Ἐπιφυλάξεις γιὰ ἐπιστημονικὸ
ἐπίτευγμαὉ Νόμος γιὰ τὰ Θρησκευτικὰ
ΣύμβολαἩ μαύρη σελίδα τῶν Σουηδῶν
Πεντηκοστιανῶν

καλύετε αὐτὰ» στὴν Καινὴ Διαθήκη. Μὴ φονεύετε τὰ παιδιὰ μου. Μὴν τὰ ἀφανίζετε στοὺς ἰατρικοὺς κλιβάνους καὶ στοὺς ὑπονόμους τῶν πόλεων. Εἶναι ἔγκλημα καὶ ἔχετε εὐθύνη ἔναντι τοῦ Θεοῦ. Ὁ συνολικὸς γηγενῆς μαθητικὸς πληθυσμὸς μειώθηκε τὴν περίοδο 1985-97 κατὰ 17,4%. Καὶ ἡ Ἑλλάδα μας, ἡ πατρίδα μας, πληγωμένη καὶ θλιμμένη μᾶς φωνάζει: «Δώστε μου πίσω τὰ παιδιά μου. Δώστε μου ζωὴ. Δώστε μου νέο αἷμα. Δώστε μου τὴν χαρὰ τῆς ὑπάρξεώς μου γιὰ τὸ παρὸν καὶ τὸ μέλλον μου». Κοιτάξτε με, λέει ἡ Πατρίδα, καὶ ἀκοῦστε με. Αὐτοὶ ποὺ μοῦ ἐχάρισαν τὴν ἐλευθερία, ἦσαν Ἕλληνες ποὺ γέμιζαν τὰ σπίτια τους μὲ Ἑλληνοπούλα. Οἱ Κολοκοτρωναῖοι ἦσαν 12 ἀδελφία, οἱ Πετρομπέδες 10 ἀδελφία, οἱ Ὑψηλάντηδες 10 ἀδελφία, ὁ Ἰωάννης Καποδίστριας 8 ἀδελφία, ἡ οἰκογένεια τοῦ Γρηγορίου Παπαφλέσσα εἶχε 28 ἀδελφία, ὁ Ἐμμανουὴλ Παπᾶς εἶχε 12 παιδιά, ὁ Κανάρης 7 παιδιά, ὁ πρωθυπουργὸς Στ. Δραγούμης εἶχε 12 παιδιά καὶ ἡ οἰκογένεια τῆς ἀδελφῆς τοῦ Παύλου Μελά εἶχε 10 παιδιά. Ὁ Ἐλευθέριος Βενιζέλος ἦταν τὸ 9ο παιδί τῆς οἰκογενείας του, ὁ Κωνσταντῖνος Δαβάρης τὸ πρῶτο ἀπὸ τὰ 12 ἀδελφία του, ἐνῶ ἡ ἠρωίδα τῆς Ἑθνικῆς Ἀντιστάσεως Λέλα Καραγιάννη εἶχε 7 παιδιά. Γεμίστε τὰ σπίτια σας μὲ παιδιά κραυγάζει ἡ Ἑλλάδα μας».

K.X.

Ἱστορικὴ Ἐπίσκεψη

Ἱστορικὴ ἐπίσκεψη στὸν Πρόεδρο τῆς Γερμανικῆς Δημοκρατίας κ. Γιοχάνες Ράου, στὸ Προεδρικὸ Μέγαρο *Belvue*, πραγματοποιοῦσε στὶς 14 Ἰανουαρίου ἐ.ἔ. ἀντιπροσωπεῖα τῆς μαρτυρικῆς πόλεως τῶν Καλαβρῦτων. Ἐπικεφαλῆς τῆς ἀντιπροσωπεῖας ἦταν ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Καλαβρῦτων καὶ Αἰγιαλείας κ. Ἄμβροσιος, ὁ ὁποῖος συνοδευόταν ἀπὸ τὸν Δήμαρχο τῆς πόλεως κ. Ἰωάννη Ἀνδριόπουλο, ὁ ὁποῖος ἐπέζησε τοῦ ὀλοκαυτώματος τῆς 13ης Δεκεμβρίου 1943. Ὁ Σεβασμιώτατος προσέφερε στὸν Πρόεδρο τῆς Γερμανικῆς Δημοκρατίας φωτογραφικὸ λεύκωμα τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως μὲ τίτλο «Μνήμη καὶ Λήθη», τὸ ὁποῖο ἀναφέρεται στὴν ἱστορικὴ ἐπίσκεψη τοῦ κ. Ράου τὸ 2000 στὰ Καλάβρυτα. Τότε, ὁ Γερμανὸς Πρόεδρος εἶχε ἐκφράσει «τὴν ντροπὴ καὶ τὴν ὀδύνη του» γιὰ τὴ σφαγὴ τῶν κατοίκων τῆς πόλεως ἀπὸ τοὺς Ναζί, ἐνῶ καὶ κατὰ τὴ νέα συνάντησή του μὲ τὴν ἑλληνικὴ ἀντιπρο-

σωπεῖα σὲ σύντομη δήλωσή του ἐξέφρασε τὸν ἀποτροπιασμό του γιὰ τὴν ἐκτέλεση 1200 ἀρρένων κατοίκων καὶ τὴν πυρπόληση τῆς πόλεως. Θὰ ἦταν εὐχῆς ἔργο στὸ μέλλον τὸ Γερμανικὸ Κράτος νὰ προχωρήσει καὶ στὴν ὑλικὴ ἀποκατάσταση ὄχι μόνο τῆς συγκεκριμένης μαρτυρικῆς πόλεως, ἀλλὰ καὶ πολλῶν ἄλλων ποὺ ὑπέστησαν πληθὸς δεινῶν ἀπὸ τὴν εἰσβολὴ τῶν Ναζι στὴ χώρα μας.

Xρ.Κ.

Ἐπιφυλάξεις γιὰ ἐπιστημονικὸ ἐπίτευγμα

Στὶς 11 Φεβρουαρίου ἐ.ἔ. ἀνακοινώθηκε ἡ γιὰ πρώτη φορὰ ἀπόσπαση βλαστοκυττάρων ἀπὸ ἔμβρυο κλῶνο, ἀπὸ τὴν ἐπιστημονικὴ ἐρευνητικὴ ὁμάδα τοῦ Ἑθνικοῦ Πανεπιστημίου τῆς Σεοῦλ μὲ ἐπικεφαλῆς τὸν καθηγητὴ κ. Γοῦ Σοὺκ Χοὺάν. Ὁ καθηγητὴς καὶ οἱ συνεργάτες του ἀπομόνωσαν τὸ γενετικὸ ὑλικὸ ἀπὸ σωματικὰ κύτταρα τριάντα γυναικῶν καὶ τὸ εἰσήγαγαν σὲ ἀπύρηννα ὠάρια ποὺ εἶχαν ληφθεῖ ἀπὸ τίς ἴδιες, μὲ σκοπὸ τὴ δημιουργία ὀργάνων καὶ ἰσθῶν. Ὡστόσο, θὰ πρέπει νὰ ἐπισημανθεῖ ὅτι ἀπὸ τὰ 242 ὠάρια ποὺ σύμφωνα μὲ τὴ δήλωσή τους χρησιμοποίησαν οἱ ἐπιστήμονες, προέκυψαν μόνο τριάντα ἔμβρυα, ἀκριβῆ γενετικὰ ἀντίγραφα τῶν δωρητιῶν καὶ μόνο ἓνα ἀπὸ αὐτὰ ἔδωσε τελικὰ βλαστικὰ κύτταρα. Ὑπενθυμίζουμε ὅτι ἡ Εἰδικὴ Συνοδικὴ Ἐπιτροπὴ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου εἶχε ἐπισημάνει σὲ ἀνακοινωθέν της τὴν 25ην Νοεμβρίου 2003: «Τὸ ἔμβρυο εἶτε ὡς γονιμοποιημένο ὠάριο εἶτε ὡς ζυγώτης εἶτε ὡς βλαστοκύστη εἶναι τέλειος ἄνθρωπος κατὰ τὴν ταυτότητα καὶ διαρκῶς τελειούμενος κατὰ τὴν φαινοτυπικὴ ἔκφραση καὶ ὀργάνωση. Ὑπὸ τὴν ἔννοια αὕτη κάθε τεχνικὴ, ὅσα κι ἂν ὑπόσχεται γιὰ τὴν πρόοδο τῆς υγείας καὶ τῆς ἰατρικῆς, ἐφόσον συνεπάγεται καταστροφὴ ἔμβρυων, μᾶς βρῖσκει ἀντίθετος καὶ τὴν θεωροῦμε ἠθικῶς μὴ ἀποδεκτὴ». Τίθεται λοιπὸν τὸ ἠθικὸ ἐρώτημα: Μὲ πόση ἄνεση μπορεῖ ἡ ἐπιστημονικὴ κοινότητα νὰ πετάξει στὸν κάλαθο τῶν ἀχρήστων ὠάρια καὶ ἔμβρυα ποὺ δὲν κατορθώνουν νὰ ἐξελιχθοῦν σύμφωνα μὲ τὰ ἐρευνητικὰ τους προγράμματα;

Xρ.Κ.

Ὁ Νόμος γιὰ τὰ Θρησκευτικὰ Σύμβολα

Ψηφίσθηκε τελικῶς ἀπὸ τὴν Γαλλικὴ Βουλὴ καὶ μά-

λιστα με μεγάλη πλειοψηφία ὁ νόμος ποὺ ἀπαγορεύει τὰ ἐμφανῆ θρησκευτικὰ σύμβολα στοὺς μαθητὲς τῶν δημοσίων σχολείων τῆς Γαλλίας. Ὅρισμένοι πιστεύουν ὅτι στόχος εἶναι μόνον ἡ παραδοσιακὴ μαντήλα τῶν μουσουλμανίδων μαθητριῶν, ὅμως ἡ ἀπαγόρευση ἀναφέρεται καὶ στοὺς «μεγάλους» χριστιανικοὺς σταυροὺς καθὼς καὶ στὸ ἐβραϊκὸ σκουφάκι, τὴν κίππα. Ἡ ρύθμιση αὐτὴ προκαλεῖ πολλὰ ἐρωτήματα καὶ πολλὲς ἀντιρρήσεις. Ἀρχικῶς μᾶς ἀνησυχεῖ τὸ ἐρώτημα μήπως φθάσει καὶ στὴν χώρα μας ἓνα τέτοιο πρόβλημα, δεδομένης τῆς τάσεως ὀρισμένων διανοουμένων καὶ νομοθετῶν νὰ ἀντιγράφουν ὁ,τιδήποτε συμβαίνει στὴν Ἑσπερία. Δεύτερον, ἐρωτᾶται ἡ Γαλλικὴ Βουλὴ τὸ ἂν εἶναι μεγάλος ἢ μικρὸς ὁ σταυρός, τὸν ὁποῖο φέρει ἓνας μαθητὴς, ποιὸς καὶ πῶς θὰ τὸ κρίνει; Θὰ ἔχουν οἱ δάσκαλοι τῶν δημοσίων σχολείων «μεζούρα» γιὰ νὰ ἐγκρίνουν ἢ νὰ ἀπορρίπτουν τοὺς σταυροὺς ποὺ κρέμονται ἀπὸ τὶς ἀλυσίδες τῶν μαθητῶν; Ἐξάνίσταται ἡ λογικὴ μας ὅταν τέτοιες ρυθμίσεις ψηφίζονται στὴν χώρα, ἢ ὅποια ὑπερηφανεύεται ὅτι εἶναι ἡ πατρίδα τοῦ συνθήματος «ἐλευθερία, ἰσότητα, ἀδελφότητα». Ποιὰ ἐλευθερία ὑπάρχει ὅταν ἀπαγορεύεις στὸν γάλλο πολίτη νὰ ἐκφράσει τὴν θρησκευτικὴ του ταυτότητα καὶ τὴν πολιτιστικὴ του ἰδιαιτερότητα; Ἡ Εὐρωπαϊκὴ Ἐνωση ἔχει ὡς σύνθημα τὴν φράση «ἐνότητα μέσα ἀπὸ τὴν διαφορετικότητα». Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Χριστόδουλος ἐξέφρασε τὴν ἀντίθεσή του φοβούμενος ὅτι κάποια στιγμή «θα μᾶς ἀπαγορεύσουν νὰ φορᾶμε ἐπάνω μας τὸν σταυρό!» Ἀλλὰ καὶ εὐρωπαῖοι διανοητὲς ἀπὸ διαφορετικὲς ἰδεολογίες κινούμενοι ἀντιτίθενται στὸν γαλλικὸ νόμο. Λέγουν χαρακτηριστικὰ ὅτι μετὰ τὴν ἀπαγόρευση αὐτὴ ἡ γαλλικὴ κοινωνία δὲν θὰ ἐπιτύχει νὰ ἐντάξει ὁμαλὰ τὶς νεαρὲς μουσουλμάνες, ἀλλὰ θὰ τὶς ἀναγκάσει νὰ στραφοῦν σὲ ἰδιωτικὰ ἰσλαμικὰ σχολεῖα ἢ νὰ μείνουν στὸ σπῆτι τους. Μὲ τέτοια μέτρα οἱ θρησκευτικὲς μειοψηφίες ὄχι μόνον δὲν βοηθοῦνται, ἀλλὰ ἀντιθέτως στρέφονται πρὸς τὸν φανατισμὸ καὶ τὴν ἀπομόνωση.

K.X.

Ἡ μαύρη σελίδα τῶν Σουηδῶν Πεντηκοστιανῶν

Ἐπανελημμένως ἡ Ἐκκλησία μας ἔχει ἐκφράσει τὴν ἀνησυχία της γιὰ τὴν δράση διαφόρων αἱρέσεων καὶ παρθρησκειῶν, ὄχι μόνον διότι ἀπομακρύνουν τὰ θύματα τους ἀπὸ τὴν μοναδικὴ ὁδὸ τῆς σωτηρίας, ἀλλὰ καὶ ἐπειδὴ ὁδηγοῦν τὰ μέλη τους σὲ ἀντικοινωνικὲς συμπεριφορὲς καὶ σὲ ποινικῶς κολάσιμες ἐνέργειες. Μία τέτοια περίπτωση εἶναι δράση τῆς «Ἐλευθέρης Πεντηκοστιανῆς Ἐκκλησίας» στὴν κοινότητα Κούμπι τῆς Σουηδίας. Ἐκεῖ συνελήφθη μία νεαρὴ γυναῖκα, ἢ ὅποια ὁμολόγησε ὅτι δολοφόνησε μία ἄλλη γυναῖκα καὶ τραυμάτισε σοβαρὰ μὲ πυροβόλο ὄπλο ἓναν ἄνδρα. Ὅλα αὐτὰ ἐγίναν μὲ ἠθικὸ αὐτοῦργὸ καὶ καθοδηγητὴ τὸν πάστορα (Πεντηκοστιανὸ ἱερέα) τῆς κοινότητος. Οἱ συνταρακτικὲς ἀποκαλύψεις ποὺ δημοσιεύθηκαν στὸν σουηδικὸ Τύπο δείχνουν ὅτι ἡ δῆθεν ἐλεύθερη αὐτὴ κοινότητα ζοῦσε ὑπὸ τὸν καταναγκασμὸ καὶ τὶς συνεχεῖς ἀπειλὲς τοῦ πάστορος. Πρόκειται γιὰ μία ἐπιβεβαίωση τῶν ἀνησυχιῶν τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, ἢ ὅποια ἐπισημαίνει τοὺς κινδύνους ἀπὸ τὴν πλύση ἐγκεφάλου καὶ τὴν ἀποχαύνωση τῶν μελῶν ποὺ ἐφαρμόζουν οἱ πάσης φύσεως αἱρετικὲς δοξασίες. Ἐνημερωτικὰ σημειώνουμε ὅτι οἱ λεγόμενες «ἐλεύθερες ἐκκλησίες» τῶν Πεντηκοστιανῶν τῆς Σουηδίας γεννήθηκαν στὰ μέσα τοῦ 19ου αἰῶνα ἀπὸ Ἀμερικανοὺς καὶ Βρετανοὺς πάστορες, ὡς μία μορφὴ ἀντιδράσεως στὴν ἐπίσημη σουηδικὴ λουθηρανικὴ Ἐκκλησία. Σήμερα ἀριθμοῦν 215.000 πιστοὺς καὶ ἔχουν ἰσχυρὲς προσβάσεις στὴν πολιτικὴ ζωὴ τῆς χώρας. Οἱ Πεντηκοστιανοὶ ἀγωνίσθηκαν γιὰ τὸν χωρισμὸ τοῦ σουηδικοῦ κράτους ἀπὸ τὴν ἐπίσημη λουθηρανικὴ ἐκκλησία, πράγμα τὸ ὁποῖο ἐπέτυχαν πρὸ τεσσάρων ἐτῶν.

K.X.

Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Οί έκδηλώσεις τῆς Ἱερᾶς Συνόδου γιά τὴν ἑορτὴ τοῦ Μεγάλου Φωτίου

Ἱερὰ Σύνοδος τῆς
Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος

Ἱερὰ Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀθηνῶν

Ἱεραὶ Μητροπόλεις

Ἀττικῆς

Χαλκίδος

Ἰδρας, Σπετσῶν, Αἰγίνης

Ἑρμιονίδος & Τροιζηνίας

Σύρου

Μὲ μεγαλοπρέπεια καὶ ἐκκλησιαστικὴ λαμπρότητα τελέσθηκαν καὶ ἐφέτος οἱ ἑορτὲς στὴ μνήμη τοῦ ἐν Ἁγίοις Πατρὸς ἡμῶν Φωτίου, Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως, τοῦ Μεγάλου καὶ τοῦ Προστάτου τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Τὴν Πέμπτη 5 Φεβρουαρίου, τελέσθηκε Πανηγυρικὸς Ἑσπερινὸς στὸν Καθεδρικὸ Ναὸ Ἀθηνῶν, στὸν ὁποῖο χοροστάτησε ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστόδουλος μὲ τὴ συμμετοχὴ τῶν Σεβασμιωτάτων Μητροπολιτῶν - Μελῶν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου. Τὸν πανηγυρικὸ τῆς ἡμέρας ἐξεφώνησε ὁ Πανοσιολογιώτατος Ἀρχιμανδρίτης κ. Καλλίνικος Δεμενόπουλος, Γραμματεὺς παρὰ τῷ Ἀρχιγραμματεῖ. Κατὰ τὴ διάρκεια τοῦ Ἑσπερινοῦ τιμήθηκαν γιὰ τὴν μακρὰ καὶ καλλίκαρπο προσφορὰ τους στὴν Ἐκκλησία μὲ τὴν ἀπονομὴ τοῦ παρασήμου Τῆς (Χρυσοῦ Σταυροῦ τοῦ Ἀποστόλου Παύλου), οἱ Πανοσιολογιώτατοι Ἀρχιμανδρίτες: κ. Ἰγνάτιος Καπνίσσης (Ἀρχιερατικὸς Ἐπίτροπος Ἰστιάας), κ. Θεόφιλος Διονυσίου (Πρωτοσύγκελλος Ἱερᾶς Μητροπόλεως Καρυστίας), κ. Νίκων Χαρέας (τ. Ἱεροκῆρυξ Ἱερᾶς Μητροπόλεως Χίου), κ. Συμεὼν Κραγιόπουλος (τ. Ἱεροκῆρυξ Ἱερᾶς Μητροπόλεως Θεσσαλονίκης), οἱ Πρωτοπρεσβύτεροι: κ. Γεώργιος Παπασπύρου (Προϊστάμενος τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Παντανάσσης Πατρῶν), κ. Μαρίνος Γεωργακόπουλος (Συνταξιούχος Ἱερεὺς τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Εὐαγγελιστρίας Πειραιῶς), οἱ Καθηγητὲς: κ. Στυλιανὸς Παπαδόπουλος, (Θεολογικῆς Σχολῆς Ἀθηνῶν), κ. Ἠλίας Μουτσούλας (Θεολογικῆς Σχολῆς Ἀθηνῶν), κ. Γεώργιος Μαντζαρίδης (Ὁμότιμος Θεολογικῆς Σχολῆς Θεσσαλονίκης), κ. Νικόλαος Ματσούκας (Ὁμότιμος Θεολογικῆς Σχολῆς Θεσσαλονίκης), κ. Γεώργιος Ἀγγελινάρας (Φιλολόγος - Ἱεροψάλτης Σάμου).

Τὴν Παρασκευὴ, 6 Φεβρουαρίου, στὸ Καθολικὸ τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Πεντέλης, μετὰ τὸν Ὅρθρο καὶ τὴ Συνοδικὴ Θεία Λειτουργία, στὴν ὁποία προεξήρχε ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστόδουλος, πραγματοποιήθηκε στὸ Διορθόδοξο Κέντρο ποῦ εὑρίσκεται στὸ χῶρο τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Πεντέλης, ἡ καθιερωμένη κατὰ τὴν ἡμέρα αὐτὴ ἐπίσκεψη τῶν Μελῶν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου μὲ τοὺς Καθηγητὲς καὶ τοὺς λοιποὺς διδάσκοντες στὶς Θεολογικὲς Σχολὲς τῶν Πανεπιστημίων Ἀθηνῶν καὶ Θεσσαλονίκης. Τῆς Συσκέψεως προϊστάτο ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστόδουλος. Θέμα τῆς ἐφετινῆς συσκέψεως ἦταν: «*Ἡ Ἐκκλησία τῆς Θεσσαλονίκης μεταξὺ Ρώμης καὶ Κωνσταντινουπόλεως στὸ παρελθόν, καὶ μεταξὺ Κωνσταντινουπόλεως καὶ Ἀθηνῶν στὸ παρόν. Στὸ πνεῦμα τοῦ Ἁγίου Φωτίου*». Εἰσηγητὴς ἦταν ὁ Ἐλλογιμώτατος Καθηγητὴς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης κ. Ἀθανάσιος Ἀγγελόπουλος.

Κατὰ τὴν ἔναρξη τῶν ἐργασιῶν τῆς ἡμερίδος ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κάνοντας λόγο γιὰ τὸν ρόλο τῆς ὀρθοδοξίας στὴν Ἐνωμένη Εὐρώπη τόνισε ὅτι: «*Εἶναι ἐπίκαιρη ἡ ἀνάγκη ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία νὰ διαδραματίσει τὸν ρόλο τῆς στὴν Εὐρωπαϊκὴ Ἐνωση καὶ στὰ Βαλκάνια*».

Παράλληλα, ὁ κ. Χριστόδουλος δὲν παρέλειψε νὰ ἀναφερθεῖ στὴν ἀνάγκη στενότερης σύσφιγξης τῶν σχέσεων τῶν Θεολογικῶν Σχολῶν, ἐπισημαίνοντας ὅτι «εἶναι ἐπιτακτικὴ ἡ ἀνάγκη τῆς ἐνώσεως ὄλων τῶν πνευματικῶν δυνάμεων ποὺ δροῦν στὴν Ἐκκλησία». Καὶ κατέληξε: «ἄς εὐχηθοῦμε αὐτὸ τὸ ὄραμα νὰ γίνῃ πραγματικότητα καὶ στὸν δυνατώτερο σύντομο χρόνο γιὰ ν' ἀπολαύσουμε τ' ἀποτελέσματα αὐτῆς τῆς συνάντησης».

Παρεμβάσεις ἔκαναν ὁ Ἐπίτιμος Ἀντιπρόεδρος τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας Ἀ. Μαρῖνος καὶ οἱ Ἑλλογιμώτατοι Καθηγητὲς κ. Ἰ. Κογκούλης, Κ. Σκουτέρης, Χρ. Οἰκονόμου, Εὐ. Θεοδώρου καὶ Β. Φειδᾶς.

Κατακλείοντας τὴν συνεδρία ὁ Μακαριώτατος παρατήρησε «Ἀνεξάρτητα ἀπὸ ὅλες αὐτὲς τὶς συζητήσεις σημασία ἔχει ὅτι τὸ Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο ἠνέχθη ἐπὶ χρόνια νὰ ἰσχύσουν οἱ τροποποιήσεις, οἱ ὁποῖες ἐπῆλθαν διὰ τῆς ἀλληλογραφίας καὶ ὅταν συντάσσονταν οἱ δύο Καταστατικοὶ Χάρτες α) ἐπὶ Ἀρχιεπισκόπου Ἱερωνύμου καὶ β) ἐπὶ Ἀρχιεπισκόπου Σεραφεῖμ τὸ Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο δὲν ἔθεσε θέμα ἀποστολῆς τοῦ καταλόγου πρὸς ἔγκριση. Ὅπως ὁμως εἶναι ἀντιληπτὸ τὸ πρόβλημα δὲν εἶναι παρονοχίς ἀλλὰ σοβαρότατο καὶ γι' αὐτὸ μὲ συναίσθηση εὐθύνης καὶ αὐτεπίγνωσης ἐπιθυμοῦμε νὰ τὸ ἀντιμετωπίσουμε μὲ σύνεση γιὰ τὸ συμφέρον τόσο τῶν δύο Ἐκκλησιῶν ὅσο καὶ ὄλων τῶν Ὁρθοδόξων τῆς Οἰκουμένης. Συμμερίζομαι καὶ ἐγὼ τὴν ἀποψη ὅτι τὸ θέμα τοῦ Καταλόγου εἶναι δευτερεύον καὶ τριτεῦον ἐξαρτώμενο ἀπὸ τὴν ἀμοιβαία ἐκατέρωθεν καχυποψία», ὑπογράμμισε ὁ Μακαριώτατος καὶ πρόσθεσε ὅτι «ὄλο αὐτὸ τὸ διάστημα ἕξι ἢ ἑπτὰ φορὲς ἀπεστάλησαν ἄνθρωποι στὸ Φανάρι, ὅλοι ὁμως ἀπέτυχαν, διότι ἀντιμετωπίσθηκαν ἀρνητικά» καὶ πρόσθεσε «στὴν Ἑλλάδα ὁμως εἴμαστε ὑποχρεωμένοι νὰ τηροῦμε καὶ τοὺς νόμους τοῦ Κράτους. Δὲν ἐπιθυμοῦμε, τὸ ἐπαναλαμβάνω, νὰ ἀλλάξει τίποτε. Ὅ,τι ἴσχυε ἐπὶ 75 χρόνια νὰ ἐξακολουθήσει νὰ ἰσχύει. Καὶ δὲν διστάζω νὰ πῶ ὅτι ἐφόσον ἡ περίοδος τοῦ μακαριστοῦ Σεραφεῖμ ἔθεωρεῖτο ὡς ἡ “περίοδος μέλιτος” τῶν σχέσεων τῶν δύο Ἐκκλησιῶν δέχομαι νὰ ἐπανεέλθουμε σὲ αὐτὴ τὴν ἐποχὴ, ἀφοῦ ὅλοι συμφωνοῦν ὅτι τότε ὅλα ἦσαν ρόδινα. Ἐπίσης, εὐαρέστως δέχομαι τὴν πρόταση τῶν δύο Κοσμητόρων τῶν Θεολογικῶν Σχολῶν νὰ θέσουν τὶς καλὲς τοὺς ὑπηρεσίες γιὰ τὴν ἐπίλυση τοῦ θέματος».

(6.2.2004)

(Ἐκ τοῦ Γραφείου Τύπου)

Οἱ ἐργασίες τῆς Διαρκoῦς Ἱεράς Συνόδου μηνὸς Φεβρουαρίου

Συνῆλθε ἀπὸ 4 ἕως 5 Φεβρουαρίου ἐ.ἔ., ἡ Διαρκὴς Ἱερά Σύνοδος τῆς 147ης Συνδικτικῆς Περιόδου ὑπὸ τὴν Προεδρία τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστοδοῦλου.

Κατὰ τὴν διάρκεια τῶν Συνεδριῶν:

Α. Ὁ Μακαριώτατος ἐνημέρωσε τὴν Δ.Ι.Σ.:

– Γιὰ τὴν ἀπόφαση τῆς Κυβερνήσεως τοῦ Ἰσραὴλ νὰ ἀναγνωρίσει τὴν ἐκλογή τοῦ Μακαριωτάτου Πατριάρχου Ἱεροσολύμων κ. Εἰρηναίου ἀλλὰ καὶ γιὰ τὶς ἐνστάσεις, οἱ ὁποῖες ὑπεβλήθησαν καὶ ἐξ αἰτίας τῶν ὁποίων διατηρεῖται τὸ θέμα σὲ ἐκκρεμότητα.

– Γιὰ τὴν ἐπίσκεψη τὴν ὁποία δέχθηκε στίς 16.1.2004 ἀπὸ τὸ νέο Πρέσβη τῆς Ρωσίας στὴν Ἑλλάδα κ. Ἀντρέι Βντόβιν, ὁ ὁποῖος τοῦ μετέφερε καὶ τὶς εὐχὲς τοῦ Μακαριωτάτου Πατριάρχου Μόσχας κ. Ἀλεξίου.

– Γιὰ τὴν ἐπίσκεψη στὸ Φανάρι τῶν Σεβασμιωτῶν Μητροπολιτῶν Ἀλεξανδρουπόλεως κ. Ἀνθίμου καὶ Βεροίας καὶ Ναούσης κ. Παντελεήμονος, τοὺς ὁποῖους συνόδευσαν ὁ κ. Στ. Δημόπουλος, Ὁφθαλμίατρος καὶ ἡ κ. Βαλάκου Καθηγήτρια τοῦ Δημοσίου Δικαίου τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, σε μιὰ προσπάθεια εἰρηνικῆς ἐπίλυσης τοῦ θέματος, τὸ ὁποῖον ἀπασχολεῖ τὶς δύο Ἐκκλησίες. Σχετικὰ μὲ αὐτὸ ἐνημέρωσαν διὰ ζώσης τὸν Σεπτὸν Σῶμα τῆς Δ.Ι.Σ. τόσο ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Ἀλεξανδρουπόλεως κ. Ἀνθιμος, ὁ ὁποῖος κλήθηκε γιὰ αὐτὸ τὸ λόγο, ὅσο καὶ ὁ Σεβασμιώτατος Συνοδικὸς Μητροπολίτης Βεροίας καὶ Ναούσης κ. Παντελεήμων.

– Γιὰ τὴν προσωρινὴ ἀποφυλάκιση τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Βελεσσῶν κ. Ἰωάννου. Γιὰ τὸ θέμα αὐτὸ ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος ἔκανε ἔντονα διαβήματα ὑποστήριξης του στοὺς ἀρμοδίους φορεῖς τῶν Σκοπίων καὶ σὲ διαφόρους Διεθνεῖς Ἐκκλησιαστικοὺς καὶ Πολιτικοὺς Ὄργανισμοὺς.

– Γιὰ τὴν ψήφιση Νόμου, σύμφωνα μὲ τὸν ὁποῖο θὰ λειτουργοῦν καὶ τὴν Κυριακὴ τὰ καταστήματα στὴν περιοχὴ τοῦ Σταδίου Καραϊσκάκη. Γιὰ τὸ θέμα αὐτὸ ἡ Δ.Ι.Σ. ἀποφάσισε νὰ προβεῖ σὲ διαβήματα, ὥστε νὰ ὑπερασπισθεῖ τὴν ἀργία τῆς Κυριακῆς, ἡ ὁποία ἔχει θρησκευτικὸ καὶ κοινωνικὸ χαρακτῆρα.

– Γιὰ τὴν ἐπιθυμία τοῦ Πατριάρχου Γεωργίας κ. Ἡλίας νὰ ἐπισκεφθεῖ ἐπισήμως τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος ἀπὸ

13-20 Μαΐου 2004. Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος συμφώνησε μὲ τὸν προτεινόμενο χρόνο ἐπίσκεψης.

Β. Ἡ Δ.Ι.Σ. ἀποφάσισε:

– Νὰ ἀποσταλεῖ διαμαρτυρία στοὺς ἀρμοδίους φορεῖς (Πρόεδρο καὶ Πρωθυπουργὸ τῶν Σκοπίων καὶ Ὑπουργὸ Ἐξωτερικῶν τῆς Χώρας μας) γιὰ τὴν ἀπαγόρευση εἰσόδου καὶ διελεύσεως Ἑλλήνων Ὀρθοδόξων Κληρικῶν στὴν Χώρα τῶν Σκοπίων.

– Νὰ παραπεμφθεῖ γιὰ μελέτη στὸ Κέντρο Συμπαραστάσεως Παλιννοστούτων Μεταναστῶν - Οἰκουμενικὸ Πρόγραμμα Προσφύγων καὶ στὸ Κέντρο Στήριξης Οἰκογενείας (ΚΕ.Σ.Ο.) τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν τὸ θέμα τῆς συνεργασίας μὲ τὸν Διεθνή Ὄργανισμὸ γιὰ τὴν Μετανάστευση (Δ.Ο.Μ.), ὁ ὁποῖος ἀγωνίζεται κατὰ τῆς διακίνησης καὶ ἐμπορίας προσώπων προερχομένων κυρίως ἀπὸ τὶς Χῶρες τῆς Ἀνατολικῆς Εὐρώπης.

– Νὰ δημιουργηθεῖ «Ἀγιολογικὸ Σῶμα – Corpus» μὲ τὶς Ἀκολουθίες ποὺ κυκλοφοροῦνται ἀπὸ ὅλες τὶς Ὀρθόδοξες Ἐκκλησίες.

– Νὰ ἀποσταλεῖ εὐχαριστήριο ἔγγραφο πρὸς τὸν κ. Μιχαήλ Σάλλα, Πρόεδρο τοῦ Ὁμίλου Τραπεζῆς Πειραιῶς γιὰ τὴν σταθερὴ στήριξη τοῦ Προγράμματος τοῦ 3ου τέκνου καὶ γιὰ τὴν ἐπιχορήγηση καὶ γιὰ τὸ τρέχον ἔτος τοῦ Προγράμματος τῆς Ἐκκλησίας μὲ τὸ ποσὸν τῶν 750.000 Εὐρώ.

– Νὰ ἀνατεθεῖ στὴ Συνοδικὴ Ἐπιτροπὴ Χριστιανικῆς Ἀγωγῆς τῆς Νεότητος ἡ διοργάνωση Διημερίδος γιὰ τὸ θέμα τῆς διδασκαλίας τοῦ μαθήματος τῶν Ὁρθοδοξικῶν.

– Νὰ ἀνατεθεῖ στὴν Εἰδικὴ Συνοδικὴ Ἐπιτροπὴ Πολιτιστικῆς Ταυτότητας ἡ διοργάνωση Ἡμερίδος γιὰ τὴν Ἑλληνικὴ Γλῶσσα.

– Νὰ ἐκπροσωπηθεῖ ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος στὴν Διάσκεψη ποὺ θὰ πραγματοποιηθεῖ στὴ Ρώμη ἀπὸ 11 ἕως 13.11.2004, μὲ τὴν εὐκαιρία τῆς συμπλήρωσης 40 ἐτῶν ἀπὸ τὴ Διακήρυξη τοῦ Unitatis redintegratio τῆς Β' Βατικανῆς Συνόδου, ἀπὸ τὸν Θεοφιλέστατο Ἐπίσκοπο Ἀχαΐας κ. Ἀθανάσιο.

– Νὰ ἐκπροσωπηθεῖ ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος στὸ Διαχριστιανικὸ Συνέδριον τῆς COMECE, τὸ ὁποῖο θὰ πραγματοποιηθεῖ στὸ Saint Jacques de Compostelle τῆς Ἰσπανίας, ἀπὸ 17ῆ ἕως καὶ 24ῆ Ἀπριλίου ἐ.ἔ., μὲ γενικὸ θέμα προβληματισμοῦ: «Ἡ Χριστιανικὴ Ἐκκλησία παροῦσα εἰς τὴν Ἐνωμένην Εὐρώπην», ἀπὸ τὸν Θεοφιλέστατο Ἐπίσκοπο Ἀχαΐας κ. Ἀθανάσιο καὶ τὸν Πανοσιολογίωτο Ἀρχιμανδρίτη κ. Σπυρίδωνα Κατραμάδο, Συ-

νεργάτη τῆς Εἰδικῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς Παρακολουθήσεως Εὐρωπαϊκῶν Θεμάτων.

– Νὰ ἀποσταλεῖ Ἐγκύκλιος πρὸς τοὺς Μοναχοὺς καὶ τὶς Μοναχῆς τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἐν ὄψει τῆς Ἀγίας καὶ Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς.

– Νὰ ἀποσταλεῖ Ἐγκύκλιο Σημείωμα στὶς Ἱερὰς Μητροπόλεις τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος γιὰ τὴν ἐξεύρεση νέων καὶ ἱκανῶν στελεχῶν τῆς Ἐκκλησίας γιὰ τὴν ἐκπρόσωπηση τῆς στὰ διάφορα κατὰ καιροὺς διοργανούμενα Θεολογικὰ Συνέδρια στὴν Ἑλλάδα καὶ τὸ Ἐξωτερικόν.

– Νὰ μελετηθεῖ ἡ μηχανοργάνωση τοῦ Ἀρχείου τῆς Ἱερᾶς Συνόδου.

– Νὰ συσταθεῖ μεταφραστικὸ τμήμα στὸ Γραφεῖο Τύπου τῆς Ἱερᾶς Συνόδου.

– Νὰ ἀνατεθεῖ στὴν Ἀποστολικὴ Διακονία ἡ ἐκδοση εὐσύνοπτου βοηθήματος κατήχησης γιὰ ἐνήλικες.

– Νὰ ἀπονεμηθεῖ τὸ Παράσημο τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος (Χρυσοῦς Σταυρὸς τοῦ Ἀποστόλου Παύλου) στὸν κ. Ἑλλογιμῶτατο κ. Κωνσταντῖνο Γανωτῆ, γιὰ τὴν προσφορά του στὴν Ἐκκλησία, γιὰ τὴν ἀρετὴ καὶ τὸ ἀθόρυβο ἔργο του σὲ θέματα παιδείας καὶ γλώσσας.

– Νὰ τεθεῖ ὑπὸ τὴν αἰγίδα τῆς Ἱερᾶς Συνόδου ἡ παρουσίαση τοῦ Θεατρικοῦ ἔργου τοῦ κ. Τ. Χρυσούλη «Ὁ Αἰβαλιώτης Φώτης Κόντογλου».

Γ. Ἡ Δ.Ι.Σ. ἐνέκρινε:

– Τὶς προτάσεις τῆς Εἰδικῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς Γάμου, Οἰκογένειας, Προστασίας Παιδιοῦ καὶ Δημογραφικοῦ Προβλήματος:

α. Γιὰ τὴν σύγκληση τῆς Β' Διεπιστημονικῆς Διασκέψεως μὲ θέμα: «Γάμος καὶ Οἰκογένεια: Διαπιστώσεις καὶ προοπτικὲς» (Ἀθήνα, Φθινόπωρο 2004).

β. Γιὰ τὴν διεξαγωγὴ Ἐπιμορφωτικοῦ Σεμιναρίου τριμηνῆς διάρκειας γιὰ Κληρικοὺς καὶ Λαϊκοὺς γιὰ θέματα Γάμου καὶ Οἰκογένειας.

γ. Γιὰ τὴν ἵδρυση Γραφείου Γάμου καὶ Οἰκογένειας στὶς Ἱερὰς Μητροπόλεις, μὲ τὶς ἐξῆς δραστηριότητες:

- Ὁμιλίες γιὰ μελλονύμφους καὶ ἔγγαμους.
- «Γραμμὴ πρώτων βοηθειῶν» γιὰ τὴν ἀντιμετώπιση κρίσεων στὴν οἰκογένεια.

- Δημιουργία δανειστικῆς βιβλιοθήκης μὲ ἀντικείμενο τὸ Γάμο καὶ τὴν Οἰκογένεια.

- Καταγραφή τῶν ἰδιαίτερων προβλημάτων κάθε περιοχῆς ποὺ ἀφοροῦν στὴν Οἰκογένεια ἀπὸ τὶς Ἱερὰς Μητροπόλεις καὶ τὴν ἐνημέρωση τῆς Εἰδικῆς Συνοδικῆς

Ἐπιτροπῆς Γάμου, Οἰκογενείας, Προστασίας Παιδιοῦ καὶ Δημογραφικοῦ Προβλήματος.

— Τὸ Πρόγραμμα τοῦ ΣΤ΄ Πανελληνίου Λειτουργικοῦ Συμποσίου, τὸ ὁποῖο θὰ συνέλθει στὴν Τήνο ἀπὸ 20 ἕως 23 Σεπτεμβρίου 2004 καὶ θὰ ἔχει ὡς θέμα: «Χριστιανικὴ Λατρεία καὶ Εἰδωλολατρία “Ἐλάτρευσαν τῇ κτίσει παρὰ τὸν κτίσαντα, ὅς ἐστιν εὐλογητὸς εἰς τοὺς αἰῶνας” (Ρωμ. α΄ 25)».

— Τὴν ἐργασία τῆς Εἰδικῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τῆς Βιοηθικῆς μὲ θέμα: «Ἠθικὴ θεώρηση τῆς ὑποβοηθουμένης ἀναπαραγωγῆς». Ἡ ἐργασία αὐτὴ θὰ ἀποσταλεῖ σὲ ὅλες τὶς Ἱερῆς Μητροπόλεις.

— Τὸ νέο Κατάλογο τῶν δικαιούχων γιὰ τὸ ἐπίδομα τοῦ τρίτου τέκνου γιὰ τὸ δῖμνηνο Ἰανουαρίου-Φεβρουαρίου 2004. Οἱ οἰκογένειες ποὺ λαμβάνουν τὸ ἐπίδομα ἀνέρχονται σὲ 770 καὶ γιὰ τὸ δῖμνηνο αὐτὸ θὰ λάβουν τὸ ποσὸν τῶν 180.180 ΕΥΡΩ.

Δ. Ἡ Δ.Ι.Σ. ἐνημερώθηκε:

— Ἀπὸ τὴν Ἔκθεση τῶν Πανοσιολογιωτάτων Ἀρχιμανδριτῶν κ. Προκοπίου Πετριδῆ καὶ κ. Ἱερωνύμου Κάρμα γιὰ τὴν συμμετοχὴ τους ὡς Ἐκπροσώπων τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος στὴν Ἡμερίδα τῆς Διπλωματικῆς Ἀκαδημίας τοῦ ὑπουργείου Ἐξωτερικῶν μὲ θέμα: «Ἐκατὸν ἑβδομήκοντα πέντε χρόνια Ἑλληνορωσικῶν σχέσεων», ποὺ πραγματοποιήθηκε τὴν 18 Δεκεμβρίου 2003.

— Ἀπὸ τὴν Ἔκθεση τῶν Πανοσιολογιωτάτων Ἀρχιμανδριτῶν κ. Σπυρίδωνος Κατραμάδου καὶ Γαβριήλ Παπανικολάου γιὰ τὴν συμμετοχὴ τους ἐκ μέρους τῆς Ἐκκλησίας μας στὸ Ἐπιμορφωτικὸ Σεμινάριο τῆς Διπλωματικῆς Ἀκαδημίας τοῦ ὑπουργείου Ἐξωτερικῶν μὲ θέμα «Γαλλικὴ Ὁρολογία καὶ Μεθοδολογία τῆς ἀναπτυξιακῆς βοήθειας», ποὺ πραγματοποιήθηκε κατὰ τὸ χρονικὸ διάστημα 7 ἕως 9 Ἰανουαρίου 2004.

Ε. Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος ἀσχολήθηκε ἐπίσης καὶ ἔλαβε ἀποφάσεις σχετικὰ μὲ τρέχοντα ὑπηρεσιακὰ ζητήματα.

(6.2.2004) (Ἐκ τοῦ Γραφείου Τύπου)

Ἐπίσημο γεῦμα τοῦ Μακαριωτάτου πρὸς τιμὴν τῆς Ἑλληνίδος Ἐπιτρόπου καὶ τῶν Εὐρωβουλευτῶν

Ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης

Ἑλλάδος κ. Χριστόδουλος παρέθεσε τὸ παρελθὸν Σάββατο, 7 Φεβρουαρίου 2004, ἐπίσημο γεῦμα πρὸς τιμὴν τῆς Ἑλληνίδος Ἐπιτρόπου κ. Ἴαννας Διαμαντοπούλου καὶ τῶν Ἑλλήνων Εὐρωβουλευτῶν, ἀπὸ τοὺς ὁποίους παρέστησαν οἱ κ.κ. Χρῆστος Ζαχαράκης, Ἴαννα Καραμάνου, Ρόδη Κράτσα, Γεώργιος Κατηφόρης, Ἰωάννης Μαρῖνος, Μ. Μαλλιῶρη-Παρβέρη, Κωνσταντῖνος Χατζηδάκης, Ἐμμανουήλ Μπακόπουλος, Δημήτριος Τσάτσος καὶ Ἰωάννης Σουλαδάκης, καθὼς καὶ ἡ Βουλευτὴς κ. Μαριέτα Γιαννάκου.

Στὸ γεῦμα, τὸ ὁποῖο πραγματοποιήθηκε στὸ ἐστιατόριο «Grand - Balcon» τοῦ ξενοδοχείου «Saint George Lycabettus», ἐκτὸς τῶν τιμωμένων προσώπων, συμμετεῖχαν: ὁ Ἀναπληρωτὴς Ὑπουργὸς Ἐξωτερικῶν κ. Τάσος Γιαννίσης, ὁ Γενικὸς Γραμματεὺς Ὁρθοσκευμάτων τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας καὶ Ὁρθοσκευμάτων κ. Ἰωάννης Κοινιδάρης, ὁ Διευθυντὴς Ὁρθοσκευτικῶν καὶ Ἐκκλησιαστικῶν Ὑποθέσεων τοῦ Ὑπουργείου Ἐξωτερικῶν κ. Παναγιώτης Καρακάσης, ὁ Διευθυντὴς τῆς Ἀντιπροσωπείας τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἐπιτροπῆς στὴν Ἑλλάδα κ. Γεώργιος Κασσιμάτης, ἡ κ. Μαρία Ἀποστόλου, Διευθύντρια τοῦ Γραφείου τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ὁμάδας «Ὁρθοδοξία» τοῦ Ἑλληνικοῦ Κοινοβουλίου, ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Ἀττικῆς κ. Παντελεήμων, Πρόεδρος τῆς Εἰδικῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς Παρακολουθήσεως τῶν Εὐρωπαϊκῶν Θεμάτων τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Καισαριανῆς, Βύρωνος καὶ Ὑμηττοῦ κ. Δαυιήλ, ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Σύρου, Τήνου, Ἄνδρου, Κέας καὶ Μήλου κ. Δωρόθεος, οἱ Θεοφιλέστατοι Ἐπίσκοποι Ἀχαΐας κ. Ἀθανάσιος, Διευθυντὴς τοῦ Γραφείου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος σὺν Βρυξέλλες καὶ Θερμοπυλῶν κ. Ἰωάννης, μέλος τῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς Διορθοδόξων καὶ Διαχριστιανικῶν Σχέσεων καὶ Καθηγούμενος τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Πεντέλης, ὁ Πανοσιολογίωτος Ἀρχιμανδρίτης κ. Χρυσόστομος Σκλήφας, Ἀρχιγραμματεὺς τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, ὁ Γραμματεὺς τῆς Εἰδικῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς Εὐρωπαϊκῶν Θεμάτων Πανοσιολογιώτατος Ἀρχιμανδρίτης κ. Ἱερώνυμος Κάρμας καὶ Ὁ Εἰδικὸς Συνεργάτης τοῦ Γραφείου Πανοσιολογιώτατος Ἀρχιμανδρίτης κ. Σπυρίδων Κατραμάδος, ὁ Ἑλλογιώτατος Καθηγητὴς τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ Δικαίου τοῦ Πανεπιστημίου Πειραιῶς κ. Παναγιώτης Κανελλόπουλος.

Κατὰ τὴ διάρκεια τοῦ γεύματος ὁ Μακαριώτατος ἐκφώνησε σχετικὴ ὁμιλία. Ἐξέφρασε τὴν ἀποψη ὅτι Ἐκκλησία παρακολουθεῖ μὲ ἐνδιαφέρον τὶς ἐξελίξεις

στήν Εὐρωπαϊκή Ἐνωση. Θεωρεῖ ὑποχρέωσή της νὰ μὴ παρεμβαίνει πολιτικά, ἀλλὰ καθήκον της νὰ παρεμβαίνει πολιτιστικά, ὥστε νὰ εἶναι σῶτεια τῆς ἰδιοπροσωπείας τοῦ Ἑλληνα καὶ ἔτσι νὰ παροτρύνει ὅλες τὶς Χριστιανικὲς Ἐκκλησίες σὲ υπεράσπιση τῆς ἰδιοπροσωπείας κάθε λαοῦ τῆς Εὐρώπης. Ἐπίσης, μετέφερε πρὸς τοὺς συνδαιτυμόνες του τὴν ἀγωνία τοῦ ἰδίου ἀλλὰ καὶ τῆς Ἐκκλησίας μας γιὰ τὶς ἐξελίξεις στὴ Θράκη καὶ τὴν Κύπρο.

Σὲ σύντομη ἀντιφώνησή τους ἡ Ἐπίτροπος τῆς χώρας μας στὴν Εὐρωπαϊκὴ Ἐπιτροπὴ κ. Ἄννα Διαμαντοπούλου καὶ ὁ Ἀναπληρωτὴς ὑπουργὸς Ἐξωτερικῶν κ. Τάσος Γιαννίσης ἐξέφρασαν τὶς ἀπόψεις τους σχετικῶς πρὸς τὰ λεχθέντα ἀπὸ τὸν Μακαριώτατο Ἀρχιεπίσκοπο.

Χαιρετισμὸ ἀπηύθυνε καὶ ὁ Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Ἀχαΐας κ. Ἀθανάσιος, ὁ ὁποῖος ἐξέφρασε τὶς εὐχαριστίες του πρὸς ὅλους ὅσοι βοηθοῦν καὶ στηρίζουν τὸ ἔργο τοῦ Γραφείου τῆς Ἐκκλησίας μας στὶς Βρυξέλλες καὶ ὅλως ἰδιαίτερος πρὸς τοὺς κ. Εὐρωβουλευτές.

(9.2.2004)

(Ἐκ τοῦ Γραφείου Τύπου)

ΙΕΡΑ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗ ΑΘΗΝΩΝ

Ὁμιλία τοῦ Μακαριωτάτου γιὰ τὴν Κύπρο καὶ γιὰ τὴν ἀξία τῆς συγχωρήσεως

Νὰ προσευχηθοῦν μὲ ὅλη τὴ δύναμη τῆς ψυχῆς τους κάλεσε ὅλους τοὺς Ἕλληνες ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστόδουλος, κατὰ τὴ διάρκεια τοῦ σημερινοῦ κηρύγματός του ἀπὸ τὸν Ἱ. Ναὸ Ἀγίου Ἀνδρέου Ἄνω Πατησίων, καθὼς, ὅπως εἶπε, «αὐτὲς τὶς ἡμέρες κρίνεται τὸ μέλλον τῆς Κύπρου».

Ὁ Προκαθήμενος τῆς Ἑλλαδικῆς Ἐκκλησίας, ἀφοῦ ἀναφέρθηκε στὰ προσωπικά, οἰκογενειακά καὶ κοινωνικά προβλήματα ποὺ ἀντιμετωπίζουν οἱ ἄνθρωποι στὴ σύγχρονη ἐποχὴ καὶ ἰδιαίτερα στὸ μεγάλο πρόβλημα τῆς ἀνεργίας ποὺ πλήττει κυρίως τοὺς νέους, ἐπισήμανε τὸ κρίσιμο ἐθνικὸ ζήτημα τῆς Κύπρου. «Αὐτὲς τὶς ἡμέρες κρίνεται ἡ τύχη τῆς Μεγαλονήσου», εἶπε χαρακτηριστικά, «καθὼς τὸ προτεινόμενο γιὰ τὴν ἐπίλυση τοῦ Κυπριακοῦ σχέδιο Ἄναν εἶναι ἀντεθνικὸ, διότι οὐσιαστικὰ ἀφελληνίζει τὴν Κύπρο». Καὶ συνέχισε: «Οἱ Κύπριοι, δηλαδή, καλοῦνται νὰ ξεχάσουν τοὺς ἀγῶνες ποὺ ἔδωσαν μαζί μὲ τοὺς ὑπόλοιπους Ἕλληνες ὑπὲρ τῆς ἐλευθε-

ρίας». Ἀναφερόμενος στὸ σχέδιο Ἄναν, ἀλλὰ καὶ στὶς ἰσχυρότατες πιέσεις ποῦ, ὅπως σημείωσε, ἀσκοῦνται στοὺς πολιτικούς ἡγέτες γιὰ τὴν ἐκ μέρους τους ἀποδοχὴ μίας λύσης, τὴν ὁποία κατὰ βάθος δὲν ἐπιθυμοῦν, ἀλλὰ τοὺς ἐπιβάλλεται, εὐχήθηκε νὰ τοὺς φωτίζει ὁ Θεός. «Διότι», ὑπογράμμισε ὁ Μακαριώτατος, «αὐτὴ ἡ λύση μπορεῖ νὰ εἶναι ἓνα κακὸ προηγούμενο γιὰ τὶς ἑλληνοτουρκικὲς σχέσεις καὶ νὰ ἔχει ἀρνητικὸ ἀντίκτυπο στὸ μέλλον τῆς Θράκης καὶ τοῦ Αἰγαίου». Στὸ σημεῖο αὐτὸ ὁ Προκαθήμενος τῆς Ἑλλαδικῆς Ἐκκλησίας, κάλεσε ὅλους τοὺς Ἕλληνες νὰ προσευχηθοῦν μὲ ὅλη τὴ δύναμη τῆς ψυχῆς τους γιὰ νὰ μὴν πραγματοποιηθεῖ ὁ ἀφελληνισμὸς τῆς Κύπρου. Εὐχήθηκε δὲ «νὰ κάνει ὁ Θεὸς τὸ θαῦμα Του καὶ νὰ μὴν πᾶνε χαμένες οἱ θυσιῆς τῶν νέων Κυπρίων ποὺ ἦταν παιδιὰ τῆς Ἐκκλησίας καὶ οἱ ὁποῖοι, κατὰ τὴ διάρκεια τῆς δεκαετίας τοῦ 1950, θυσιάστηκαν γιὰ τὴν ἐλευθερία τῆς Μεγαλονήσου».

Ἐξάλλου, μὲ ἀφορμὴ τὸ Εὐαγγέλιο τῆς ἡμέρας ἀλλὰ καὶ τὴν εἴσοδο στὴ Μεγάλῃ Σαρακοστή, ὁ Μακαριώτατος σημείωσε ὅτι πρέπει νὰ συγχωροῦμε ὅσους μᾶς ἔκαναν κακὸ, ἐφόσον ζητοῦμε κι ἐμεῖς ἀπὸ τὸν Θεὸ νὰ συγχωρέσει τὶς δικές μας ἀμαρτίες. Στηλίτευσε δὲ τὴν ὑποκρισία καὶ μάλιστα τὴ θρησκευτικὴ, καλώντας τοὺς πιστοὺς νὰ τὴν ἀποφεύγουν. Καταλήγοντας, ὁ Μακαριώτατος τόνισε ὅτι ἡ ὑποδούλωση στὰ ὑλικά ἀγαθὰ αἰχμαλωτίζει τὴν καρδιὰ τοῦ ἀνθρώπου καὶ κάλεσε ὅλους νὰ μὴ θησαυρίζουν μὲ ἐπίγειους θησαυροὺς, ἀλλὰ νὰ ἀγωνίζονται γιὰ νὰ ἀποκτήσουν οὐράνιους.

(22.2.2004)

(Ἐκ τοῦ Γραφείου Τύπου)

ΙΕΡΑΙ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΙΣ

Ἱερά Μητρόπολις Ἀττικῆς

Τιμητικὴ ἐκδήλωση γιὰ πολύτεκνες οἰκογένειες

Ἡ Ἱερά Μητρόπολις Ἀττικῆς, μὲ πρωτοβουλία τοῦ Σεβασμιωτάτου Ποιμενάρχου της κ. Παντελεήμονος, ὠργάνωσε στὸ Πνευματικὸ Κέντρο τοῦ Ἱ. Ναοῦ Ἀγίου Γεωργίου Καματεροῦ ἑορταστικὴ ἐκδήλωση γιὰ νὰ τιμῆση πολύτεκνες οἰκογένειές της, ὅπως ἔπραξε καὶ ἄλλες φορές στὸ παρελθόν. Στὴ διάρκεια τῆς ἐκδηλώσεως ὁ Σεβασμιώτατος ἐπέδωσε σὲ πενήντα παιδιὰ πολυτέκνων καὶ φτωχῶν οἰκογενειῶν τραπεζικὰ βιβλιάρια μὲ

κατάθεση 500 ευρώ για τὸ κάθε ἓνα, ποὺ κατεβλήθησαν ἀπὸ προσωπικὴ εἰσφορά τοῦ Σεβασμιωτάτου καὶ ἀπὸ εἰσφορὲς ὠρισμένων Ἱερῶν Ναῶν.

Εἰσαγωγικὴ ὁμιλία στὴν ἐκδήλωση ἔκαμε ὁ Προϊστάμενος τοῦ Ἱ. Ναοῦ Ἁγίου Γεωργίου Καματεροῦ καὶ Διευθυντῆς τοῦ Πνευματικοῦ Κέντρου Πρωτοπρ. π. Δημήτριος Καλύβας, ποὺ ἀναφέρθηκε μεταξὺ ἄλλων καὶ στὸ πολυσχιδῆς κοινωνικὸ καὶ πνευματικὸ ἔργο τοῦ Σεβασμιωτάτου καὶ ἐπέδωσε σ' αὐτὸν συμβολικὸ δῶρο γιὰ τὴν συμπλήρωση δεκαετοῦς ποιμαντορίας στὴν Ἱερὰ Μητρόπολη Ἀττικῆς. Ἀκολούθησε ἡ εὐλογία τῆς πατροπαράδοτης Βασιλόπιττας καὶ ἐπίκαιρη ὁμιλία ἀπὸ τὸν Σεβασμιώτατο, ὁ ὁποῖος ἀναφέρθηκε στὸ δημογραφικὸ πρόβλημα τῆς Πατρίδας μας καὶ ὑπογράμμισε τὴν συμβολὴ τῶν πολυτέκνων οικογενειῶν στὴν ἀποτελεσματικὴ ἀντιμετώπισή του καὶ στὴν ἔμπρακτη καὶ ἀποδοτικὴ συμπαράσταση τῆς Ἐκκλησίας στοὺς πολυτέκνους, ἰδιαιτέρως στὴν ἐθνικὰ εὐαίσθητη περιοχὴ τῆς Θράκης. Στὴν συνέχεια, ἡ χορωδία τῆς Σχολῆς Ἐκκλησιαστικῆς Μουσικῆς τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Ἀττικῆς κ. Δημ. Καλομοίρη, τραγούδησε παραδοσιακὰ τραγούδια μὲ τὴν συνοδεία μουσικῶν ὀργάνων, καὶ τὸ χορευτικὸ συγκρότημα τοῦ Πολιτιστικοῦ Κέντρου τοῦ Δήμου Καματεροῦ μὲ ἐθνικὲς ἔνδυμασίες παρουσίασε χοροὺς διαφόρων περιοχῶν τῆς Πατρίδας μας.

Ἡ ἑορταστικὴ ἐκδήλωση ἔκλεισε μὲ πλοῦσια δεξίωση ἀπὸ τὸ Ἐκκλησιαστικὸ Συμβούλιο καὶ τὶς Κυρίες τῆς Ἐνοριακῆς Δράσεως τοῦ Ἱ. Ναοῦ Ἁγίου Γεωργίου Καματεροῦ.

(19.1.2004) (Ἐκ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως)

Ἱερὰ Μητρόπολις Χαλκίδος

Τιμητικὴ ἐκδήλωση γιὰ τὸν Σεβ. Μητροπολίτη πρ. Κυθήρων κ. Ἰάκωβον

Τὴν Κυριακὴ 18 Ἰανουαρίου 2004, ὁ Δήμος Ληλαντίων, μὲ τὴν εὐλογία καὶ τὴ βοήθεια τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου κ. Χρυσόστομου διοργάνωσε εἰδικὴ Ἐκδήλωση στὸ Δημαρχεῖο Βασιλικοῦ, πρὸς τιμὴν τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου πρώην Κυθήρων κ. Ἰακώβου (Κορόζη), ἐκλεκτοῦ γόνου τοῦ Βασιλικοῦ.

Στὴν Ἐκδήλωση συμμετεῖχε ἡ Χορωδία τοῦ Δήμου Ληλαντίων μὲ διευθυντὴ τὸν Καθηγητὴ Μουσικῆς

κ. Παῦλο Κουρμπέτη, ἡ ὁποία ἀπέδωσε ἐπίκαιρους ὕμνους καὶ τραγούδια. Περί τοῦ τιμωμένου Ἱεράρχου μίλησαν ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Χαλκίδος κ. Χρυσόστομος, ὁ ὁποῖος ἀναφέρθηκε σὲ σημαντικὲς πτυχὲς τοῦ βίου τοῦ Σεβασμιωτάτου πρ. Κυθήρων, οἱ ὁποῖες καταδεικνύουν τὴν πολυετῆ προσφορά του στὸ χῶρο τῆς Ἐκκλησίας, ὁ Δήμαρχος Ληλαντίων κ. Χρῆστος Καρυστινός – ἐμπνευστῆς τῆς ἐκδηλώσεως, ὁ Βουλευτῆς κ. Ἐλευθέριος Παπαγεωργόπουλος, ὁ Ἀντινομάρχης κ. Ἀντώνιος Κοράζης, ὁ τέως Δήμαρχος κ. Ἡρακλῆς Τριανταφύλλου καὶ ὁ Δημ. Σύμβουλος κ. Εὐάγγελος Κούκουζας.

Ὁ τιμώμενος ἱεράρχης, συγκινημένος ἀντιφώνησε καὶ εὐχαρίστησε ὅλους γιὰ τὰ καλὰ τους λόγια, ἰδιαίτερος τὸν Δήμαρχο κ. Καρυστινὸ, στὸν ὁποῖο προσέφερε καὶ μία εἰκόνα τῆς Θεοτόκου καὶ τὸν Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη Χαλκίδος κ. Χρυσόστομο, στὸν ὁποῖο προσέφερε μία Ἀρχιερατικὴ Μίτρα.

(Ἐκ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως)

Ἱερὰ Μητρόπολις Χαλκίδος

Κέντρο Πρόληψης Ναρκωτικῶν

Ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Χαλκίδος κ.κ. Χρυσόστομος ἐπεσκέφθη στὶς 4 Φεβρουαρίου, τὸ Κέντρο Πρόληψης Ναρκωτικῶν Ν. Εὐβοίας, συνοδευόμενος ἀπὸ τὸν Πρόεδρο τοῦ Κέντρου τὸν Παν. Ἀρχίμ. π. Διονύσιο Μάνταλο.

Ἡ Ἱερὰ Μητρόπολη Χαλκίδος, ὅπως καὶ 18 ἄλλοι Φορεῖς τῆς Εὐβοίας, εἶναι ἰδρυτικὸ Μέλος τοῦ Κέντρου, καὶ ἀπὸ τὴν ἡμέρα τῆς ἱδρυσῆς του, τὸ 1997, τὸ στηρίζει τόσο Οἰκονομικὰ ὅσο καὶ Διοικητικὰ.

(Ἐκ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως)

Ἱερὰ Μητρόπολις Ὑδρας, Σπετσῶν, Αἰγίνης, Ἐρμιονίδος καὶ Τροιζηνίας

ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΥΠΟΥ

1. Ὁ Σεβ. Ποιμενάρχης μας κ. Ἐφραίμ ὡς Γενικὸς Ἐπόπτης τοῦ Νοσοκομείου Αἰγίνης «Ὁ Ἅγιος Διονύσιος» ἐτέλεσε τὴν 7ῃ Ἰανουαρίου 2004 τὸν ἀγιασμὸ τῶν ἐγκαί-

νίων τῶν νέων κτιρίων ἐξωτερικῶν ἰατρειῶν, καθὼς καὶ τὴν ἔναρξη τῆς νέας περιόδου λειτουργίας τοῦ Νοσοκομείου μετὰ τὴν πρόσφατη νομιμοποίηση λειτουργίας του ἀπὸ τὸ κράτος. Μετὰ τὴν τέλεση τοῦ ἁγιασμοῦ καὶ τὴν κοπή τῆς Βασιλόπιττας τοῦ ἰδρύματος ὁ Σεβασμιώτατος μεταξὺ ἄλλων τόνισε: «*Ἡ τοπικὴ Ἐκκλησία αἰσθάνεται τὴν εὐθύνη καὶ τὴν ὑποχρέωση τῆς ἔναντι τοῦ πιστοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ καὶ θὰ εἶναι πρωτοπόρος σὲ ἔργα κοινωνικῆς προσφορᾶς καὶ ἀγάπης...*»

Ἄς σημειωθεῖ ὅτι τὴν 25ην Νοεμβρίου 2003 συζητήθηκε ἀπὸ τὴν Βουλὴ τῶν Ἑλλήνων πρόταση Βουλευτῶν καὶ συμπεριελήφθη στὸν ὑπὸ ψήφιση Νόμον «*περὶ τροποποιήσεως καὶ συμπληρώσεως τῆς Νομοθεσίας γιὰ τὸ ΕΣΥ (Ν.2071/1992) σχετικὸν ἄρθρον γιὰ τὴν ὑπαγωγή καὶ τοῦ Νοσοκομείου στὶς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 52 τοῦ ἀνωτέρω Νόμου*». Ἔτσι, μιὰ ἐκκρεμότητα ἐτῶν ἔλαβε αἴσιο τέλος, ὕστερα ἀπὸ τὶς ἀκαταπόνητες προσπάθειες τοῦ Σεβ. Ποιμενάρχου μας καὶ τινῶν Βουλευτῶν τῆς περιφέρειας.

(Ἐκ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως)

Ἱερὰ Μητρόπολις Σύρου

ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΥΠΟΥ

Τὴν Κυριακὴ 25η Ἰανουαρίου, Ὁ Σεβασμιώτατος ἐτέλεσε ἐν πληθούσῃ Ἐκκλησίᾳ, Ἀρχιερατικὴ Θεία Λειτουργία στὸν Ἱερὸ Ναὸ τοῦ Ἁγίου Νικολάου Πύργου Τήνου.

Τὸ ἀπόγευμα τῆς ἰδίας ἡμέρας, ἡ Ἱερὰ Μητρόπολις πραγματοποιοῦσε στὸ Πνευματικὸ Κέντρο τοῦ Δήμου Ἑρμουπόλεως μεγάλη ἐορταστικὴ ἐκδήλωση πρὸς τιμὴν τῶν Ἐκπαιδευτικῶν τῶν Γραμμάτων καὶ τῆς Παιδείας. Προσφωνῶν τοὺς προσκεκλημένους Ἐκπαιδευτικοὺς ὄλων τῶν βαθμίδων, ὁ Σεβασμιώτατος, μεταξὺ ἄλλων ἀνέφερε: «*Συμπληρώνονται ἐφέτος ἐννιακόσια πενήντα ἔτη ἀκριβῶς, ἀφ' ὅτου, τὴν 30η Ἰανουαρίου τοῦ ἔτους*

*1054, ὁ Μητροπολίτης Εὐχαϊτῶν Ἰωάννης ὁ Μαυρόπουλος συνένωσε ὑπὸ μία ἐορτῇ, τὴν τιμὴ τὴν ὀφειλόμενη στοὺς Τρεῖς Ἱεράρχες. Ἐννεακόσια πενήντα ἔτη διέρρευσαν ἀπὸ τότε. Καὶ φυσικὰ ὁ σημερινὸς ἐορτασμὸς μίας τόσον ἱερῆς ἐπετείου, προσλαμβάνει ἰδιάζουσα σημασία καὶ αἴγλη. Ὁ Μητροπολίτης Ἰωάννης, διὰ τῆς πράξεως ἐκείνης δὲν ἔθεσε ἀπλῶς τέλος σὲ μία ἄγωνα, ἐντὸς τῆς Ἐκκλησίας συζήτησης, περὶ τοῦ ποῖος εἶναι μείζων μεταξὺ τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν, ἀλλὰ ὑπεγράμμισε καὶ ἐσφράγισε ταυτοχρόνως, καὶ μάλιστα κατὰ τρόπον πανηγυρικό, τὴν βαθύτατη πεποίθησι τῆς Ἐκκλησίας, ἀναφορικὰ μὲ τὴν θέσι, τὴν ὁποία κατέχουν ἐντὸς Τῆς τὰ γράμματα, ὁ καρτισμὸς, ἡ παιδεία. Ἡ εὐθύνη τῆς διαπαιδαγωγήσεως τοῦ ἀνθρώπου εὐρίσκεται μέσα στὸ πλαίσιο τῆς ποιμαντικῆς ἀποστολῆς τῆς Ἐκκλησίας. Ὁ δισυπόστατος ἄνθρωπος, ὡς πνεῦμα καὶ σῶμα, ὡς σκεπτόμενος νοῦς καὶ αἰσθανόμενη πιστεύουσα ψυχὴ, ἀποτελεῖ ὄχι μόνον τὸ ἄμεσο δῶρο τοῦ Θεοῦ, πρὸς τὸ ὁποῖο ἡ Ἐκκλησία μεταδίδει τὴν θεία Χάρη, ἀλλὰ ταυτόχρονα τὴν εἰκόνα Του, τὴν ὁποία πρέπει νὰ προστατεύσῃ καὶ ὀλοκληρώσῃ, ἀποβλέπωντας στὸν καταρτισμὸ τοῦ νοῦ, στὸν φωτισμὸ τῆς σκέψεως, στὴν καθοδήγησι τῆς βουλήσεως, μὲ μία λέξι, στὴν μεταστροφὴ τοῦ βουλευτικοῦ καὶ τοῦ νοητικοῦ στοιχείου τοῦ ἀνθρώπου πρὸς τὴν ἀέναη πηγὴ τῆς σοφίας καὶ τῆς γνώσεως, ποῦ εἶναι ὁ Θεός». Ἐν συνεχείᾳ, ὁμίλησε ὁ κ. Κυριάκος Βλασσόπουλος, Ψυχολόγος, Ἐκπαιδευτικὸς, συνεργάτης τοῦ Κέντρου Μέρμνας Οἰκογένειας τῆς Ἱ. Μητροπόλεως, μὲ θέμα: «*Κι' ὁμορφα παλιώνουμε... Ὁ δάσκαλος ποῦ ἐξελίσσεται*», μετὰ τὸ πέρας τῆς ὁποίας ὁ Σεβασμιώτατος ἐτίμησε διὰ τοῦ Μεταλλίου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως, τοὺς παλαιότερους κατὰ τὴν ἡλικία καὶ τὰ ἔτη ὑπηρεσίας Ἐκπαιδευτικοὺς κ.κ. Πετρίδη Εὐστάθιο καὶ Βυζὴ Ἰωάννη. Ἡ ἐκδήλωση ἐκλείσε μὲ ὕμνους, τοὺς ὁποίους ἀπέδωσε ἡ Χορωδία τῆς Μητροπόλεως καὶ παράθεσι δεξιώσεως στὸν αἴθριο χῶρο τοῦ Πνευματικοῦ Κέντρου, ἀποσιπῶντας τὰ ἐνθουσιώδη σχόλια τῶν προσκεκλημένων.*

(Ἐκ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως)

**Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ**

Ἀθήνησι τῇ 21ῃ Ἰανουαρίου 2004

**Ἀντίγραφο τοῦ Κανονισμοῦ
τῆς Ἱερᾶς Συνόδου ὑπὸ τὸν
τίτλον: «ΠΕΡΙ ΔΙΑΦΥΛΑΞΕΩΣ
ΤΩΝ ΚΙΝΗΤΩΝ ΠΡΑΓΜΑΤΩΝ
ΤΟΥ ΕΚΔΗΜΗΣΑΝΤΟΣ ΜΗ-
ΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΤΩΝ ΕΥΡΙΣΚΟ-
ΜΕΝΩΝ ΕΙΣ ΤΑ ΓΡΑΦΕΙΑ ΤΗΣ
ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ Ἡ
ΤΗΝ ΙΔΙΩΤΙΚΗΝ ΚΑΤΟΙΚΙΑΝ
ΤΟΥ, ΩΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΚΙΝΗΤΩΝ
ΕΝ ΓΕΝΕΙ ΠΡΑΓΜΑΤΩΝ ΤΗΣ
ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ»**

**Σύστασις Ἐκκλησιαστικοῦ
Ἰδρύματος ὑπὸ τὴν ἐπωνυ-
μίαν: «ΚΕΝΤΡΟ ΑΠΟΘΕΡΑΠΕΙ-
ΑΣ ΚΑΙ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ
ΚΛΕΙΣΤΗΣ ΝΟΣΗΛΕΙΑΣ ΕΥΗΣ
ΛΟΥΛΗ - Η ΑΓΙΑ ΥΠΟΜΟΝΗ
ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ
ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΟΣ ΚΑΙ ΑΛΜΥ-
ΡΟΥ»**

- Ἡ Διαρκὴς Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἔχουσα ὑπ' ὄψει:
1. Τὰς διατάξεις τῆς παραγράφου 2 τοῦ ἄρθρου 29, τοῦ Νόμου 590/1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος».
 2. Τὴν ἀνάγκην διασφαλίσεως τῆς ὁμαλῆς λειτουργίας τῆς χηρευσάσης Μητροπόλεως μέχρις ἐνθρονίσεως τοῦ νέου Ἀρχιερέως.
 3. Τὴν ἀπὸ 13.1.2004 Ἀπόφασιν Αὐτῆς.

ΨΗΦΙΖΕΙ

Τὸν ὑπ' ἀριθμ. 159/2004 Κανονισμὸν ἔχοντα οὕτω:

**«Περὶ διαφυλάξεως τῶν κινητῶν πραγμάτων τοῦ ἐκδημήσαντος
Μητροπολίτου, τῶν εὐρισκομένων εἰς τὰ γραφεῖα τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως
ἢ τὴν ἰδιωτικὴν κατοικίαν του, ὡς καὶ τῶν κινητῶν ἐν γένει πραγμάτων
τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως»**

Ἄρθρον 1

1. Ἐντὸς ἑξαμήνου ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τοῦ παρόντος, διὰ τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως καὶ τοῦ Περιοδικοῦ ΕΚΚΛΗΣΙΑ, ἕκαστος τῶν ἐν ἐνεργείᾳ Μητροπολιτῶν ὀφείλει νὰ μεριμνήσῃ διὰ τὴν σύνταξιν καταστάσεως ὄλων τῶν κινητῶν πραγμάτων, τὰ ὅποια εὐρίσκονται εἰς τὰ γραφεῖα τῆς Μητροπόλεως του καὶ τῶν κινητῶν πραγμάτων, τὰ ὅποια εὐρίσκονται μὲν εἰς τὴν οἰκίαν του, πλὴν ὅμως ἀνήκουν εἰς τὴν Ἱερὰν Μητρόπολιν, εἴτε διότι προσεφέρθησαν εἰς αὐτὴν ὑπὸ τρίτων, εἴτε προωρίσθησαν πρὸς τοῦτο ὑπὸ τοῦ ἰδίου τοῦ ἐπιχωρίου Ἀρχιερέως. Ἡ κατάστασις αὐτὴ συντάσσεται ὑπὸ Τριμελοῦς Ἐπιτροπῆς, Πρόεδρος τῆς ὁποίας εἶναι ὁ Μητροπολίτης, Μέλη δὲ αὐτῆς ὁ Πρωτοσύγκελλος ἢ ὁ Γενικὸς Ἀρχιερατικὸς Ἐπίτροπος καὶ ἐν ἑκ τῶν μελῶν τοῦ Μητροπολιτικοῦ Συμβουλίου, ὀριζόμενον ὑπὸ τοῦ Μητροπολίτου.

2. Ἡ κατὰ τὴν προηγουμένην παράγραφον συνταχθησομένη κατάστασις πρέπει νὰ ἐνημερώνεται κατὰ μῆνα Δεκέμβριον ἐκάστου ἔτους, μὲ τὴν ἀναγραφὴν εἰς αὐτὴν κινητῶν πραγμάτων, τὰ ὅποια ἀπεκτήθησαν ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ διαρρεῦσαντος ἔτους, καὶ τὴν ἐκ ταύτης διαγραφὴν πραγμάτων, τὰ ὅποια δὲν ἀνήκουν πλέον, ἐξ οἰοῦδήποτε λόγου, εἰς αὐτὴν.

3. Ἡ κατὰ τὴν παράγραφον 1 κατάστασις, ὡς καὶ αἱ κατὰ τὴν παράγραφον 2 πράξεις ἐνημερώσεως αὐτῆς συντάσσονται εἰς δύο πρωτότυπα, ἐκ τῶν ὁποίων τὸ ἓνα καταχωρίζεται εἰς τὸ πρωτόκολλον τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως καὶ φυλάσσεται παρ' αὐτῆς, τὸ ἕτερον δὲ ἀποστέλλεται εἰς τὴν Ἀρχιγραμματεῖαν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, καταχωρίζεται εἰς τὸ πρωτόκολλον αὐτῆς καὶ φυλάσσεται παρ' αὐτῆς.

ἄρθρον 2

Ὁ Πρωτοσύγκελλος ἢ ὁ Γενικός Ἀρχιερατικός Ἐπίτροπος τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως, εὐθύς ὡς πληροφορηθῆ τὴν εἰς Κύριον ἐκδημίαν τοῦ Μητροπολίτου ὀφείλει νὰ προβῆ ἀμελλητί εἰς τὰς ἀναγκαίας ἐνεργείας διὰ τὴν κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ Κώδικος Πολιτικῆς Δικονομίας (ἄρθ. 826 - ἐπομ.) σφράγισιν τῶν χώρων τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως, εἰς τοὺς ὁποίους εὐρίσκονται κινητὰ πράγματα πάσης φύσεως καὶ χρήματα ἀνήκοντα εἰς τὸν ἐκδημήσαντα, τὰ ὁποῖα, ἐν ἀνάγκῃ, συγκεντρώνονται εἰς ἓνα χῶρον, τῇ ἐπιμελείᾳ τοῦ Πρωτοσυγκέλλου ἢ τοῦ Γενικοῦ Ἀρχιερατικοῦ Ἐπιτρόπου, ὁ ὁποῖος ὑπογράφει καὶ τὴν κατὰ τὸ ἄρθρον 830 τοῦ Κώδικος Πολιτικῆς Δικονομίας ἔκθεσιν. Σφράγισις ἐνεργεῖται καὶ εἰς τὴν ἐκτὸς τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως εὐρισκομένην, τυχόν, κατοικίαν τοῦ ἐκδημήσαντος, κυρίαν ἢ καὶ δευτερεύουσαν, ἐφ' ὅσον αὕτη ἀνήκει κατὰ κυριότητα εἰς τὸ Νομικὸν Πρόσωπον τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως κατὰ τὰς αὐτὰς ὡς ἄνω διατάξεις, αἱ ὁποῖαι τυγχάνουν ἐν προκειμένῳ ἐφαρμογῆς.

ἄρθρον 3

1. Εὐθύς ὡς ἀναλάβῃ τὴ διοίκησιν τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως ὁ κατὰ τὸ ἄρθρον 23 τοῦ Ν. 590/77 διοριζόμενος Τοποτηρητῆς ὀφείλει νὰ προβῆ εἰς ἀποσφράγισιν τῶν σφραγισθέντων χώρων, κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 831 τοῦ Κώδικος Πολιτικῆς Δικονομίας, προκειμένου νὰ διενεργηθῆ ἀπογραφή, κατὰ τὸ ἄρθρον 832 τοῦ αὐτοῦ Κώδικος, πάντων τῶν πάσης φύσεως κινητῶν, τὰ ὁποῖα ἤθελον εὑρεθῆ εἰς τοὺς σφραγισθέντας χώρους. Τὸ πρωτότυπον τῆς πράξεως ἀποσφράγισης καὶ ἀπογραφῆς παραμένει εἰς τὸ ἀρχεῖον τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως, κεκυρωμένον δὲ ἀντίγραφον τούτου ἀποστέλλεται, τῇ ἐπιμελείᾳ τοῦ Εἰρηνοδίκου, εἰς τὴν Ἀρχιγραμματείαν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου καταχωρούμενον εἰς τὸ πρωτόκολλον εἰσερχομένων.

Ὅλα τὰ κινητὰ πράγματα, τὰ ὁποῖα ἀναγράφονται εἰς τὴν ἔκθεσιν ἀπογραφῆς τελοῦν ὑπὸ τὴν ὑπεύθυνον παραφυλακὴν τοῦ Τοποτηρητοῦ, διὰ πράξεως τοῦ Εἰρηνοδίκου, κατὰ τὸ ἄρθρον 833 τοῦ αὐτοῦ Κώδικος, καὶ παραδίδονται εἰς τὸν νέον Μητροπολίτην, ἅμα τῇ ἐνθρονίσει του, ὁ ὁποῖος ὀφείλει νὰ προβῆ εἰς τὰς δεούσας

ἐνεργείας διὰ τὴν περιέλευσιν τῶν κινητῶν τούτων πραγμάτων εἰς τοὺς κατὰ τὰς κειμένας διατάξεις δικαιούχους αὐτῶν, τηρουμένων πάντως τῶν νομίμων διαδικασιῶν.

2. Εὐθύς ὡς ἀναλάβῃ τὰ καθήκοντά του, ὁ Τοποτηρητῆς ὀφείλει νὰ ἐρευνήσῃ ἐὰν τὰ κατὰ τὸ ἄρθρον 1 τοῦ παρόντος ἀντικείμενα, ὡς ταῦτα ἀναγράφονται εἰς τὰς κατὰ τὸ αὐτὸ ἄρθρον καταστάσεις, εὐρίσκονται ἢ ὄχι εἰς τὴν κατοχὴν τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως καὶ νὰ συντάξῃ περὶ τούτου σχετικὴν βεβαίωσιν εἰς διπλοῦν ἢ κατὰ τὸ ἄρθρον 1 Ἐπιτροπή, ἐφαρμοζομένου κατὰ τὰ λοιπὰ τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ παρόντος ὡς πρὸς τὴν διαφύλαξιν τῆς βεβαίωσεως.

ἄρθρον 4

Αἱ διατάξεις τῶν προηγουμένων ἄρθρων ἔχουν ἐφαρμογὴν καὶ ἐν περιπτώσει ἐκδημίας τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν.

ἄρθρον 5

Αἱ περὶ κληρονομίας τῶν Ἀρχιερέων κείμεναι διατάξεις δὲν θίγονται διὰ τοῦ παρόντος.

ἄρθρον 6

Ἡ ἰσχὺς τοῦ Κανονισμοῦ τούτου ἄρχεται ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως αὐτοῦ εἰς τὴν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως καὶ τὸ Περιοδικὸν ΕΚΚΛΗΣΙΑ.

ἄρθρον 7

Ἐκ τῶν διατάξεων τοῦ παρόντος Κανονισμοῦ προκαλεῖται δαπάνη εἰς τὰ Νομικὰ Πρόσωπα τῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, τὸ ὕψος τῆς ὁποίας δὲν δύναται νὰ προσδιορισθῇ.

Ἀθῆναι τῇ 13ῃ Ἰανουαρίου 2003

† Ὁ Ἀθηνῶν ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΣ, Πρόεδρος

Ὁ Ἀρχιγραμματεὺς

† Ἀρχιμ. Χρυσόστομος Σκλήφας

Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἀθήνησι τῇ 15ῃ Ἰανουαρίου 2004

ΑΠΟΦΑΣΙΣ

Ἡ Διαρκὴς Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἔχουσα ὑπ' ὄψει:

1. Τὰς διατάξεις τῶν ἄρθρων 1 παράγρ. 4, 29 παράγρ. 2, 59 παράγρ. 2 καὶ 67 τοῦ Νόμου 590/1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος»,

2. Τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 20 τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 1/1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου (Φ.Ε.Κ. 158/τ. Α'/11.9.1970).

3. Τὰς ὑποχρεώσεις τῆς Ποιμανούσης Ἐκκλησίας τὰς ἀπορροούσας ἐκ τῶν Εὐαγγελικῶν Ἐπιταγῶν, τῶν Ἱερῶν Κανόνων καὶ τῶν Νόμων τοῦ Κράτους πρὸς τὸ Χριστεπώνυμον τῆς Ἐκκλησίας πλήρωμα.

4. Τὰς ὑφισταμένας Κοινωνικὰς καὶ πνευματικὰς ἀνάγκας τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Δημητριάδος καὶ Ἄλμυροῦ.

5. Τὴν ὑπ' ἀριθμ. 1393/29.11.2002 Πρότασιν τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Δημητριάδος καὶ Ἄλμυροῦ κ. Ἰγνατίου.

6. Τὴν ἀπὸ 17.3.2003 γνωμάτευσιν τοῦ Νομικοῦ Γραφείου τῆς Νομικῆς Ὑπηρεσίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

7. Τὴν ἀπὸ 15.1.2004 Ἀπόφασιν Αὐτῆς.

ΑΠΟΦΑΣΙΖΕΙ

Συνιστᾷ εἰς τὴν Ἱεράν Μητρόπολιν Δημητριάδος καὶ Ἄλμυροῦ Ἐκκλησιαστικὸν Ἰδρυμα ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν: «ΚΕΝΤΡΟ ΑΠΟΘΕΡΑΠΕΙΑΣ ΚΑΙ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΚΛΕΙΣΤΗΣ ΝΟΣΗΛΕΙΑΣ ΕΥΗΣ ΛΟΥΛΗ - Η ΑΓΙΑ ΥΠΟΜΟΝΗ - ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΟΣ ΚΑΙ ΑΛΜΥΡΟΥ», τὸ ὁποῖον θὰ λειτουργεῖ ὡς ἐξηρημένη Ὑπηρεσία τοῦ Νομικοῦ Προσώπου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως μὴ κερδοσκοπικοῦ χαρακτήρος, ὑπὸ τὸν ἔλεγχον καὶ ἐποπτεῖαν αὐτῆς, καὶ θὰ ἐδρεύει εἰς τὴν Περιοχὴν Πλατάνου Ἄλμυροῦ Μαγνησίας. Ἡ ὀργάνωσις, διοίκησις, διαχείρισις καὶ λειτουργία τοῦ Ἰδρύματος τούτου θὰ διέπεται ἀπὸ τὰς διατάξεις τοῦ ἐπομένου Κανονισμοῦ:

Κανονισμὸς Λειτουργίας Ἐκκλησιαστικοῦ Ἰδρύματος ὑπὸ τὴν ἐπωνυμία «ΚΕΝΤΡΟ ΑΠΟΘΕΡΑΠΕΙΑΣ ΚΑΙ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΚΛΕΙΣΤΗΣ ΝΟΣΗΛΕΙΑΣ ΕΥΗΣ ΛΟΥΛΗ - Η ΑΓΙΑ ΥΠΟΜΟΝΗ» τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Δημητριάδος καὶ Ἄλμυροῦ

Ἄρθρον 1

Σύστασις - Ἐπωνυμία - Ἔδρα - Σφραγίδα

1. Στὴν περιφέρεια τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Δημητριάδος καὶ Ἄλμυροῦ καὶ ὑπὸ τὴν πνευματικὴ καὶ διοικητικὴ ἐπίβλεψη καὶ ἐποπτεία αὐτῆς συνιστᾶται Ἐκκλησιαστικὸν Ἰδρυμα, μὲ τὴν ἐπωνυμία «ΚΕΝΤΡΟ ΑΠΟΘΕΡΑΠΕΙΑΣ ΚΑΙ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΚΛΕΙΣΤΗΣ ΝΟΣΗΛΕΙΑΣ ΕΥΗΣ ΛΟΥΛΗ - Η ΑΓΙΑ ΥΠΟΜΟΝΗ», τὸ ὁποῖο θὰ λειτουργεῖ ὡς ὑπηρεσία τοῦ Νομικοῦ Προσώπου τῆς οἰκείας Ἱερᾶς Μητροπόλεως, ἐξαρτημένη ἀπὸ αὐτό, αὐτοτελοῦς διαχείρισις καὶ μὴ κερδοσκοπικοῦ χαρακτήρα καὶ θὰ διέπεται ἀπὸ τὶς διατάξεις τοῦ παρόντος Κανονισμοῦ. Ἔδρα τοῦ Ἰδρύματος τούτου εἶναι ἡ πόλις τοῦ Ἄλμυροῦ τοῦ Νομοῦ Μαγνησίας. Τὸ Ἰδρυμα θὰ στεγάζεται σὲ κτίριο, τὸ ὁποῖο ἀνεγείρεται σὲ ἀγροτεμάχιο ἰδιοκτησίας τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως στὸν Πλάτανο Ἄλμυροῦ.

2. Τὸ Ἰδρυμα ἔχει ἰδίᾳ σφραγίδα μὲ δύο ἐπάλληλους κύκλους, ἡ ὁποία φέρει στὸ κέντρο εἰκόνα τῆς Ἁγίας Ὑπομονῆς. Στὸν μὲν ἐξωτερικὸ κύκλο ἀναγράφονται οἱ λέξεις «ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΟΣ ΚΑΙ ΑΛΜΥΡΟΥ», στὸν δὲ ἐσωτερικὸ ἢ ἐπωνυμία τοῦ Ἰδρύματος «ΚΕΝΤΡΟ ΑΠΟΘΕΡΑΠΕΙΑΣ ΚΑΙ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΚΛΕΙΣΤΗΣ ΝΟΣΗΛΕΙΑΣ ΕΥΗΣ ΛΟΥΛΗ - Η ΑΓΙΑ ΥΠΟΜΟΝΗ».

Ἄρθρον 2

Σκοποὶ

Σκοποὶ τοῦ Ἰδρύματος εἶναι:

α) ἡ ἐν γένει συμβολὴ στὴν πληρέστερη καὶ ἀρτιότερη πνευματικὴ ποιμαντικὴ, ἱεραποστολικὴ, κοινωνικὴ καὶ φιλανθρωπικὴ διακονία τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Δημητριάδος καὶ Ἄλμυροῦ στὸ πλαίσιο τῆς Ὁρθόδοξης Πίστης, Παράδοσης καὶ Διδασκαλίας,

β) ἡ παροχὴ ὑπηρεσιῶν ὑγείας καὶ νοσηλείας σὲ ἀσθενεῖς, ἐσωτερικοὺς ἢ ἐξωτερικοὺς, ἐνήλικους, ἄνδρες ἢ γυναῖκες, ἀπὸ ὅλες τὶς περιοχὰς τῆς χώρας καὶ κατὰ προτίμησιν ἀπὸ τὸ Νομὸ Μαγνησίας, ποὺ ἔχουν ἀνάγκη

ἀποθεραπείας καὶ φυσικῆς ἀποκατάστασης καὶ πάσχουν ἀπὸ παθήσεις τοῦ μύϊκου, νευρικοῦ, κυκλοφορικοῦ, ἐρεϊστικοῦ καὶ ἀναπνευστικοῦ συστήματος, καὶ ἐν γένει ἀπὸ χρόνιες παθήσεις, καθὼς καὶ ἀπὸ νοητικὴ ὑστέρηση, χρησιμοποιώντας τὰ σύγχρονα μέσα καὶ τὶς μεθόδους τῆς ἰατρικῆς ἀποκατάστασης.

γ) ἡ λειτουργία ξενῶνων ἀποκατάστασης γιὰ τοὺς ἀσθενεῖς ποὺ χρειάζονται ἐπανελεγχό ἢ εἰδικὴ ἐκπαίδευση γιὰ τὴν ἀποκατάστασή τους,

δ) ἡ ἐπαγγελματικὴ κατάρτιση καὶ ἀποκατάσταση, ἡ κοινωνικὴ ἀποκατάσταση, ἡ ἐνημέρωση καὶ ψυχαγωγία τῶν ἀσθενῶν, ἐσωτερικῶν ἢ ἐξωτερικῶν, καὶ ἰδίως τῶν Ἀτόμων μὲ Εἰδικὲς Ἀνάγκες,

ε) ἡ ἀνάπτυξη ἐξωτερικοῦ προγράμματος ἀποθεραπείας καὶ ἀποκατάστασης (φυσικῆς, ἐπαγγελματικῆς, κοινωνικῆς) χρονίως πασχόντων καὶ Ἀτόμων μὲ Εἰδικὲς Ἀνάγκες, ποὺ κατοικοῦν στὸ Νομὸ Μαγνησίας,

στ) ἡ ὑλοποίηση σχετικῶν προγραμμάτων, συγχρηματοδοτούμενων ἢ χρηματοδοτούμενων ἀπὸ τὴν Εὐρωπαϊκὴ Ἐνωση ἢ τὴν Ἑλληνικὴ Πολιτεία,

ζ) ἡ διενέργεια ἐρευνῶν σχετικῶν μὲ τὴν ἐπαγγελματικὴ καὶ κοινωνικὴ ἀποκατάσταση, ἰδίως τῶν Ἀτόμων μὲ Εἰδικὲς Ἀνάγκες.

Ἄρθρον 3

Παρεχόμενες ὑπηρεσίες

Τὸ Ἴδρυμα παρέχει, μεταξὺ ἄλλων, στοὺς ἀσθενεῖς ποὺ δέχονται τὶς ὑπηρεσίες του φυσικοθεραπεία (κινησιοθεραπεία, ἠλεκτροθεραπεία καὶ ὑδροθεραπεία), ἐργοθεραπεία, λογοθεραπεία, ἀποκατάσταση (φυσικὴ, ἐπαγγελματικὴ, κοινωνικὴ), ἰατροφαρμακευτικὴ περίθαλψη, καθὼς καὶ ψυχολογικὴ καὶ κοινωνικὴ τόνωση καὶ ὑποστήριξη μὲ τὴν ἐφαρμογὴ διαφόρων εἰδικῶν ψυχολογικῶν, ἐκπαιδευτικῶν κ.λπ. προγραμμάτων, ἐνῶ μεριμνᾷ γιὰ τὴν εἰσαγωγὴ ὅσων ἔχουν ἀνάγκη σὲ ἐξειδικευμένο καὶ ἐνδεδειγμένο νοσηλευτήριον. Ἰδίως στοὺς ἐσωτερικοὺς ἀσθενεῖς τὸ Ἴδρυμα παρέχει ἐπιπρόσθετα ὑγιεινὴ διαμονὴ καὶ διατροφή καὶ κατάλληλο ἱματισμό.

Ἄρθρον 4

Προϋποθέσεις Εἰσαγωγῆς

1. Στὸ Ἴδρυμα εἰσάγονται ἐνήλικα ἄτομα, ἀνεξαρτή-

τως φύλου, ἀπὸ ὅλες τὶς περιοχὲς τῆς χώρας καὶ κατὰ προτίμηση ἀπὸ τὸ Νομὸ Μαγνησίας, ποὺ πάσχουν ἀπὸ τὶς ἀναφερόμενες στὸ ἄρθρον 2 τοῦ παρόντος Κανονισμοῦ παθήσεις, ἀφοῦ προσκομισθοῦν σχετικὴ αἴτηση, ἀποδεικτικὸ στοιχείων ταυτότητας καὶ πιστοποιητικὸ ἰατροῦ δημοσίου νοσηλευτηρίου γιὰ τὰ αἴτια τῆς πάθησης, στὸ ὁποῖο θὰ ἀναγράφεται ὅτι τὸ πρὸς εἰσαγωγὴ ἄτομο δὲν πάσχει ἀπὸ νοητικὴ ὑστέρηση, ποὺ φθάνει μέχρι σημείου διεγέρσεως, παρεμποδίζοντας ἢ δυσχεραίνοντας τὴν ὁμαλὴ συμβίωσή του μὲ τοὺς λοιποὺς ἀσθενεῖς, ἢ ἀπὸ μολυσματικὴ νόσο, βαρὺ ἀφροδίσιο νόσημα, φυματίωση καὶ ἐν γένει νόσημα ποὺ νὰ ἀπαιτεῖ εἰδικὴ νοσηλεία, ἢ ἀπὸ καρκίνου.

2. Οἱ περιθαλπόμενοι, καὶ νοσηλευόμενοι συμμετέχουν στὶς δαπάνες περίθαλψης καὶ νοσηλείας τους στὸ Ἴδρυμα ἀνάλογα μὲ τὶς οικονομικὲς τους δυνατότητες. Τὸ ὕψος τῆς συμμετοχῆς τους καθορίζεται μὲ ἀποφάσεις τοῦ Δ.Σ. τοῦ Ἰδρύματος, βάσει τιμολογίου, μὲ κλίμακα ἀνάλογη μὲ τὸ ὕψος τοῦ εἰσοδήματος τοῦ καθενός. Τὸ Δ.Σ. μπορεῖ μὲ ἀπόφασή του νὰ ἀπαλλάσσει ἀποδεδειγμένα ἄπορους ἢ ἀνασφάλιστους περιθαλπόμενους καὶ νοσηλευόμενους ἀπὸ τὴν ὑποχρέωση συμμετοχῆς τους στὶς ὡς ἄνω δαπάνες.

Ἄρθρον 5

Ὁργάνωση - Διοίκηση - Διοικητικὸ Συμβούλιο

1. Τὸ Ἴδρυμα τελεῖ ὑπὸ τὴν πνευματικὴ καὶ διοικητικὴ ἐπίβλεψη καὶ ἐποπτεία τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Δημητριάδος καὶ Ἄλμυροῦ καὶ διοικεῖται ἀπὸ πενταμελὲς Διοικητικὸ Συμβούλιο ποὺ ἀπαρτίζεται ἀπὸ:

α) τὸν ἐκάστοτε Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη Δημητριάδος καὶ Ἄλμυροῦ, ὡς Πρόεδρος,

β) τὸν ἐκάστοτε Γενικὸ Ἀρχιερατικὸ Ἐπίτροπο τῆς οἰκείας Ἱερᾶς Μητροπόλεως, ὡς Ἀντιπρόεδρος, ὁ ὁποῖος, σὲ περίπτωσι ἀπουσίας ἢ κωλύματος τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου, θὰ ἀναπληρώνει αὐτὸν καὶ θὰ προεδρεύει τοῦ Δ.Σ.,

γ) τὸν ἐκάστοτε Δήμαρχο τῆς πόλης τοῦ Ἄλμυροῦ,

δ) ἓνα μέλος τῆς οἰκογένειας τῆς ἀείμνηστης Εὐῆς Λούλη, τὸ ὁποῖο ὀρίζεται μαζὶ μὲ τὸ ἀναπληρωματικὸ του, ἀπὸ τὸν Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη, ὕστερα ἀπὸ ἐγγραφή πρόταση τῆς ὡς ἄνω οἰκογένειας,

ε) ἓνας/μία λαϊκός, κάτοικος τῆς περιφέρειας τῆς οἰκείας Ἱερᾶς Μητροπόλεως, ποὺ διακρίνεται γιὰ τὴν

εὐσέβεια, τὸ ἦθος, τὴν πνευματικὴ κατάρτιση καὶ ὠριμότητά του/της καὶ τὸ ἐνδιαφέρον του/της γιὰ τὴ ζωὴ καὶ τὸ ἔργο τῆς τοπικῆς Ἐκκλησίας καὶ ὀρίζεται, μαζὶ μὲ τὸν/τὴν ἀναπληρωματικὸ του/της, ἀπὸ τὸν Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη, ὕστερα ἀπὸ ἐγγραφή πρόταση τοῦ Μητροπολιτικοῦ Συμβουλίου.

2. Ἡ θητεία τῶν μελῶν τοῦ Δ.Σ., τακτικῶν καὶ ἀναπληρωματικῶν, ὀρίζεται τριετῆς, οἱ δὲ διορισθέντες δύνανται νὰ ἐπαναδιορισθοῦν. Τὸ ἀξίωμα τῶν μελῶν τοῦ Δ.Σ. εἶναι τιμητικὸ καὶ ἄμισθο.

3. Μέλη τοῦ Δ.Σ., ποὺ δὲν ἀνταποκρίνονται στὰ καθήκοντά τους ἢ κωλύονται στὴν ἄσκηση αὐτῶν ἢ δὲ συμβάλλουν στὴν εὐρυθμὴ, ὁμαλὴ καὶ ἀποτελεσματικὴ λειτουργία τοῦ Ἰδρύματος ἢ προβαίνουν σὲ ἐνέργειες ποὺ ἔρχονται σὲ ἀντίθεση μὲ τοὺς σκοποὺς τοῦ Ἰδρύματος ἢ παραιτοῦνται πρὶν ἀπὸ τὴ λήξη τῆς θητείας τους, παύονται καὶ ἀντικαθίστανται ἀπὸ τὸν Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη.

4. Τὸ Δ.Σ. τοῦ Ἰδρύματος συγκροτεῖται σὲ σῶμα κατὰ τὴν πρώτη συνεδρίασή του καὶ ἐκλέγει τὸν Γραμματέα καὶ τὸν ταμία.

5. Τὸ Δ.Σ. συνέρχεται τακτικὰ κάθε μῆνα καὶ ἐκτάκτως ὅταν παρίσταται ἀνάγκη, ὕστερα ἀπὸ πρόσκληση τοῦ προέδρου ἢ, σὲ περίπτωσι ἀπουσίας ἢ κωλύματος αὐτοῦ, τοῦ Ἀντιπροέδρου, ἢ ὕστερα ἀπὸ ἐγγραφή αἴτηση πρὸς τὸν Πρόεδρο τριῶν τουλάχιστον μελῶν τοῦ Δ.Σ., στὴν ὁποία θὰ πρέπει νὰ ἀναφέρουν τὰ προτεινόμενα πρὸς συζήτηση θέματα.

6. Τὸ Δ.Σ. εὐρίσκεται σὲ ἀπαρτία καὶ ἀποφασίζει νόμιμα, ὅταν παρίσταται ὅπωςδήποτε ὁ Πρόεδρος ἢ, σὲ περίπτωσι ἀπουσίας ἢ κωλύματος αὐτοῦ, ὁ Ἀντιπρόεδρος καὶ δύο (2) τουλάχιστον ἀπὸ τὰ μέλη του, οἱ δὲ ἀποφάσεις αὐτοῦ λαμβάνονται κατὰ πλειοψηφία τῶν παρόντων μελῶν. Σὲ περίπτωσι ἰσοψηφίας ὑπερισχύει ἡ ψῆφος τοῦ Προέδρου.

Ἄρθρον 6

Ἄρμοδιότητες τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου

Τὸ Διοικητικὸ Συμβούλιο τοῦ Ἰδρύματος ἔχει τὶς ἀκόλουθες ἀρμοδιότητες:

α) ἀποφασίζει γιὰ κάθε θέμα ποὺ ἀφορᾷ στὴν ὀργάνωση, διοίκηση καὶ λειτουργία τοῦ Ἰδρύματος, στὴ διαχείριση καὶ ἀξιοποίηση ἐν γένει τῶν κάθε φύσης περιουσιακῶν στοιχείων, ποὺ ἔχουν διατεθεῖ σὲ χρῆσι τοῦ Ἰδρύματος, καὶ στὴ διάθεση τῶν πόρων τοῦ Ἰδρύματος,

καθὼς καὶ γιὰ κάθε ἐνέργεια ποὺ σχετίζεται μὲ τὴν ἐκπλήρωση τῶν σκοπῶν αὐτοῦ,

β) ἐπεξεργάζεται, συντάσσει καὶ ὑποβάλλει πρὸς ἔγκριση στὸ Μητροπολιτικὸ Συμβούλιο τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Δημητριάδος καὶ Ἄλμυροῦ, τὸν Ἑσωτερικὸ Κανονισμὸ λειτουργίας τοῦ Ἰδρύματος, σύμφωνα μὲ τὴν διάταξη τοῦ ἄρθρου 14 τοῦ παρόντος Κανονισμοῦ,

γ) συνεργάζεται γιὰ ὅλα τὰ σχετικὰ ζητήματα μὲ τὸ οἰκεῖο Μητροπολιτικὸ Συμβούλιο, μὲ τὰ Ἐκκλησιαστικὰ Συμβούλια τῶν Ἱερῶν Ναῶν καὶ τὰ Διοικητικὰ Συμβούλια τῶν φιλανθρωπικῶν, κοινωφελῶν καὶ λοιπῶν Ἐκκλησιαστικῶν Ἰδρυμάτων τῆς περιφέρειας τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως, μὲ διάφορους πολιτιστικούς, ἐπιστημονικούς καὶ φιλανθρωπικούς συλλόγους, καθὼς καὶ μὲ τὴν Νομαρχιακὴ καὶ Τοπικὴ Αὐτοδιοίκηση, τοὺς τοπικούς φορεῖς καὶ ἐν γένει τὶς ἀρμόδιες κρατικὲς ὑπηρεσίες γιὰ τὴν προαγωγή καὶ ἐπίτευξη τῶν σκοπῶν τοῦ Ἰδρύματος,

δ) μεριμνᾷ γιὰ τὴν ἐξεύρεση οἰκονομικῶν πόρων καὶ τὴν ἐπαύξησι αὐτῶν καὶ γιὰ τὴν εὐρυθμὴ, ὁμαλὴ, ἀπόσκοπη καὶ ἀποτελεσματικὴ λειτουργία τοῦ Ἰδρύματος,

ε) προτείνει στὸ οἰκεῖο Μητροπολιτικὸ Συμβούλιο, τὸ ὁποῖο καὶ ἀποφασίζει σχετικά, τὴν πρόσληψη ἀπὸ τὸ Νομικὸ Πρόσωπο τῆς οἰκείας Ἱερᾶς Μητροπόλεως τοῦ ἀναγκαίου γιὰ τὴ λειτουργία τοῦ Ἰδρύματος προσωπικοῦ (ιατρικοῦ, νοσηλευτικοῦ, εἰδικοῦ ἢ παραϊατρικοῦ, διοικητικοῦ καὶ βοηθητικοῦ), σύμφωνα μὲ τὶς διατάξεις τῆς κείμενης νομοθεσίας, καὶ ἐποπτεύει αὐτό,

στ) ἀποφασίζει ἐπὶ τῶν αἰτήσεων εἰσαγωγῆς στὸ Ἰδρυμα καὶ γιὰ τὰ σχετικὰ μὲ τὴ συμμετοχὴ τῶν περιθαλπομένων καὶ τῶν νοσηλευομένων, καὶ τὸ ὕψος αὐτῆς, στὶς δαπάνες περιθαλψῆς καὶ νοσηλείας,

ζ) καταρτίζει τὸν ἐτήσιον Προϋπολογισμὸ καὶ Ἀπολογισμὸ τοῦ Ἰδρύματος, τοὺς ὁποίους καὶ ὑποβάλλει γιὰ ἔγκριση στὸ οἰκεῖο Μητροπολιτικὸ Συμβούλιο,

η) ἀποφασίζει γιὰ τὴν ἀνακήρυξη Δωρητῶν, Εὐεργετῶν καὶ Μεγάλων Εὐεργετῶν τοῦ Ἰδρύματος,

θ) εἰσηγεῖται στὸ οἰκεῖο Μητροπολιτικὸ Συμβούλιο, τὸ ὁποῖο καὶ ἀποφασίζει σχετικά, τὴν ἀποδοχὴ ἢ τὴν ἀποποίηση δωρεῶν, κληρονομιῶν καὶ κληροδοσιῶν κινήτων καὶ ἀκινήτων φυσικῶν καὶ νομικῶν προσώπων, καταλειπόμενων ὑπὲρ αὐτοῦ, καὶ τὰ σχετικὰ μὲ τὴν ἄσκηση ἀγωγῶν, τὴν παραίτηση ἀπὸ δικόγραφα ἀγωγῶν, ἀπὸ διαδικαστικὰς πράξεις καὶ ἀπὸ ὀλόκληρη τὴν δίκη, τὴν παραίτηση ἀπὸ ἐνδικο μέσα, τὸν συμβιβασμὸ ἢ τὴν ἐξωδικαστικὴν ἐπίλυσι διαφορῶν,

ι) μπορεί με απόφασή του να αναθέτει την εκπροσώπηση του Ἰδρύματος για την ἐκτέλεση συγκεκριμένων πράξεων σὲ ἄλλο μέλος τοῦ Δ.Σ. (πλὴν τοῦ Προέδρου ἢ τοῦ Ἀντιπροέδρου) ἢ σὲ τρίτο πρόσωπο,

ια) ἀποφασίζει γιὰ κάθε ἄλλο θέμα, τὸ ὁποῖο ἀνακύπτει κατὰ τὴν ἐφαρμογὴ τῶν διατάξεων τοῦ παρόντος Κανονισμοῦ καὶ δὲν προβλέπεται ρητὰ σὲ αὐτόν, μετὰ τὴν ἐπιφύλαξη τῆς ἐγκρίσεως τῶν Πράξεων του ἀπὸ τὸ οἰκεῖο Μητροπολιτικὸ Συμβούλιο.

Ἄρθρον 7

Ἀρμοδιότητες τοῦ Προέδρου, τοῦ Ἀντιπροέδρου,
τοῦ Γραμματέα καὶ τοῦ Ταμῆ τοῦ Διοικητικοῦ
Συμβουλίου

1. Ὁ Πρόεδρος τοῦ Δ.Σ.

α) ἔχει τὴν εὐθύνη ὅλων τῶν δραστηριοτήτων τοῦ Ἰδρύματος καὶ συντονίζει τὰ μέλη τοῦ Δ.Σ. γιὰ τὴν ὑλοποίηση τῶν σκοπῶν τοῦ Ἰδρύματος,

β) ἐκπροσωπεῖ τὸ Ἰδρυμα ἐνώπιον κάθε Διοικητικῆς, Δικαστικῆς καὶ Ἐκκλησιαστικῆς Ἀρχῆς καὶ ὁποιασδήποτε ἄλλης Ἀρχῆς καὶ σὲ ὅλες τὶς σχέσεις μετὰ ἄλλα Ἰδρύματα, Ὄργανισμούς, νομικὰ καὶ φυσικὰ πρόσωπα,

γ) λαμβάνει γνώση ὅλων τῶν εἰσερχομένων καὶ ἐξερχομένων ἐγγράφων τοῦ Ἰδρύματος, συνυπογράφει μετὰ τὸν Γραμματέα ὅλη τὴν ἀλληλογραφία αὐτοῦ καὶ συνυπογράφει μετὰ τὸν Ταμῆ τὰ οικονομικῆς φύσεως ἐγγραφα,

δ) συγκαλεῖ τὸ Δ.Σ. σὲ τακτικὰς ἢ ἐκτακτικὰς συνεδριάσεις, διευθύνει τὶς σὲ αὐτὰς συζητήσεις καὶ συνυπογράφει μετὰ τὸν Γραμματέα τὰ πρακτικὰ τῶν συνεδριάσεων,

ε) ἐν γένει μεριμνᾷ γιὰ τὴν ἐφαρμογὴ τῶν διατάξεων τοῦ παρόντος Κανονισμοῦ.

2. Ὁ Ἀντιπρόεδρος τοῦ Δ.Σ. ἀναπληρώνει τὸν Πρόεδρο, σὲ περίπτωση ἀπουσίας ἢ κωλύματος, σὲ ὅλες τὶς ὡς ἄνω ἀρμοδιότητες αὐτοῦ καὶ ἐνεργεῖ κατόπιν ἐντολῆς του.

3. Ὁ Γραμματέας τοῦ Δ.Σ. τηρεῖ τὸ Βιβλίον Πρωτοκόλλου εἰσερχομένων καὶ ἐξερχομένων ἐγγράφων τοῦ Ἰδρύματος καὶ συντάσσει ὅλα τὰ ἐγγραφα καὶ ὅλη τὴν ἀλληλογραφία τοῦ Ἰδρύματος γιὰ τὴν ὁποία ἐνημερώνει τὸν Πρόεδρο καὶ τὴν ὁποία συνυπογράφει μετὰ αὐτόν. Ἐπίσης τηρεῖ λοιπὰ Γενικὰ Βιβλία, ἀπαραίτητα γιὰ τὴ λειτουργία τοῦ Ἰδρύματος, τῶν ὁποίων τὴν τήρησιν ἤθελε ἀποφασίσει τὸ Δ.Σ. αὐτοῦ, καὶ τὸ Βιβλίον Πρακτικῶν τῶν

Συνεδριάσεων τοῦ Δ.Σ. τοῦ Ἰδρύματος, συνυπογράφει μετὰ τὸν Πρόεδρο τὰ ἐν λόγῳ πρακτικὰ τὰ ὁποία συντάσσει καὶ φυλάσσει τὰ ἐγγραφα, τὴν ἀλληλογραφία, τὰ Βιβλία καὶ τὴ σφραγίδα τοῦ Ἰδρύματος.

4. Ὁ Ταμῆς ἐνεργεῖ γιὰ λογαριασμὸ τοῦ Δ.Σ., ἐναντι τοῦ ὁποίου εἶναι ὑπόλογος, τὶς διαχειριστικὰς πράξεις ἀναφορικὰ μετὰ τὰ κάθε φύσεως περιουσιακὰ στοιχεῖα, ποὺ ἔχουν διατεθεῖ σὲ χρῆσιν τοῦ Ἰδρύματος. Τηρεῖ τὸ Βιβλίον Ταμείου, καθὼς καὶ τὰ Διπλότυπα Γραμμάτια Εἰσπράξεως καὶ Ἐντάλματα Πληρωμῆς τοῦ Ἰδρύματος, εἰσπράττει κάθε ἔσοδο τοῦ Ἰδρύματος μετὰ διπλότυπα Γραμμάτια Εἰσπράξεως, θεωρημένα ἀπὸ τὴν οἰκεία Ἱερὰ Μητρόπολη μετὰ τὴν ἐνδειξὴν «*Διὰ τὸ Κέντρο Ἀποθεραπείας καὶ Ἀποκατάστασης Κλειστῆς Νοσηλείας Εὐῆς Λούλη - Ἡ Ἁγία Ὑπομονή*», τὰ ὁποία συνυπογράφει μετὰ τὸν Πρόεδρο, διενεργεῖ τὶς πληρωμὰς γιὰ κάθε δαπάνη ποὺ προβλέπεται στὸν ἐγκεκριμένο Προϋπολογισμό, βάσει διπλοτύπων Ἐνταλμάτων Πληρωμῆς, θεωρημένων ἀπὸ τὴν οἰκεία Ἱερὰ Μητρόπολη, τὰ ὁποία ἐπίσης συνυπογράφει, ὅπως ἄλλωστε καὶ ὅλα τὰ οικονομικῆς φύσεως ἐγγραφα, μετὰ τὸν Πρόεδρο, εὐθύνεται γιὰ τὴν φύλαξιν τῶν χρημάτων τοῦ Ἰδρύματος, τὰ ὁποία κατατίθενται σὲ ἰδιαιτέρο λογαριασμὸ μὴ ἀπὸ τὶς Τράπεζες ποὺ λειτουργοῦν στὴν πόλιν τοῦ Ἀλμυροῦ στὸ ὄνομα τοῦ Νομικοῦ Προσώπου τῆς οἰκείας Ἱερᾶς Μητροπόλεως μετὰ τὴν ἐνδειξὴν «*Διὰ τὸ Κέντρο Ἀποθεραπείας καὶ Ἀποκατάστασης Κλειστῆς Νοσηλείας Εὐῆς Λούλη - Ἡ Ἁγία Ὑπομονή*», ἔχει τὴν εὐχέρεια νὰ παρακρατεῖ ἐξ αὐτῶν ποσὸ ἀναγκαῖο γιὰ τὴν κάλυψιν τῶν ἐκτάκτων καὶ ἐπειγουσῶν δαπανῶν τοῦ Ἰδρύματος, τὸ ὕψος τοῦ ὁποίου καθορίζεται μετὰ ἀπόφασιν τοῦ Δ.Σ., καὶ διενεργεῖ ἀναλήψεις χρημάτων κατόπιν ἀποφάσεως τοῦ Δ.Σ., γιὰ τὴ λήψιν τῆς ὁποίας εἶναι ἀπαραίτητη ἢ ψῆφος τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου, ὡς Προέδρου. Ἐπίσης, τηρεῖ τὸ Βιβλίον Ἀποθήκης, τὸ Βιβλίον Κτηματολογίου καὶ τὸ Βιβλίον Ὑλικοῦ.

Ἄρθρον 8

Ὑπηρεσίες τοῦ Ἰδρύματος

Οἱ ὑπηρεσίες τοῦ Ἰδρύματος τελοῦν ὑπὸ δύο Διευθύνσεις:

- α) τὴ Διεύθυνσιν Ἀποθεραπείας καὶ Ἀποκατάστασης καὶ
- β) τὴ Διεύθυνσιν Διοικητικοῦ.

Ἡ Διεύθυνση Ἀποθεραπείας καὶ Ἀποκατάστασης, τῆς ὁποίας προΐσταται ὁ Ἐπιστημονικὸς Διευθυντὴς καὶ στὴν ὁποία υπάγεται τὸ ἰατρικὸ, νοσηλευτικὸ καὶ εἰδικὸ ἢ παραϊατρικὸ προσωπικὸ τοῦ Ἰδρύματος, εἶναι ἀρμόδια γιὰ κάθε θέμα ποῦ ἀφορᾷ στὴν παροχὴ ὑπηρεσιῶν ὑγείας καὶ νοσηλείας στοὺς ἀσθενεῖς τοῦ Ἰδρύματος, ἐσωτερικούς ἢ ἐξωτερικούς, ποῦ ἔχουν ἀνάγκη ἀποθεραπείας καὶ φυσικῆς ἀποκατάστασης καὶ πάσχουν ἀπὸ παθήσεις τοῦ μυϊκοῦ, νευρικοῦ, κυκλοφορικοῦ, ἐρειστικοῦ καὶ ἀναπνευστικοῦ συστήματος καὶ ἐν γένει ἀπὸ χρόνιες παθήσεις, καθὼς καὶ ἀπὸ νοητικὴ ὑστέρηση, καὶ γιὰ κάθε θέμα ποῦ ἀφορᾷ στὴν ἐπαγγελματικὴ κατάρτιση καὶ ἀποκατάσταση, τὴν κοινωνικὴ ἀποκατάσταση καὶ τὴν ἐνημέρωσή τους. Ὑπὸ τῆ Διεύθυνση λειτουργεῖ καὶ εἰδικὸ τμήμα αὐτοεξυπηρετούμενων ἀτόμων τῆς τρίτης ἡλικίας. Ἡ Διεύθυνση Διοικητικοῦ, τῆς ὁποίας προΐσταται ὁ Διοικητικὸς Διευθυντὴς καὶ στὴν ὁποία υπάγεται τὸ διοικητικὸ καὶ βοηθητικὸ προσωπικὸ τοῦ Ἰδρύματος, εἶναι ἀρμόδια γιὰ τὸν χειρισμὸ κάθε θέματος ποῦ ἀφορᾷ στὴν ὀργάνωση, διοίκηση, εὐρυθμὴ, ὁμαλὴ, ἀπρόσκοπτη καὶ ἀποτελεσματικὴ λειτουργία τοῦ Ἰδρύματος, τὴ διαχείριση καὶ ἀξιοποίηση ἐν γένει τῶν περιουσιακῶν στοιχείων, ποῦ ἔχουν διατεθεῖ σὲ χρῆση τοῦ Ἰδρύματος, καὶ τὴ διάθεση τῶν πόρων τοῦ Ἰδρύματος, καθὼς καὶ κάθε θέματος ποῦ ἀφορᾷ στὴ γενικὴ κατάσταση τοῦ προσωπικοῦ αὐτοῦ, σὲ ἐκτέλεση τῶν ἀποφάσεων τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου.

Ἄρθρον 9

Προσωπικὸ τοῦ Ἰδρύματος

1. Τὸ προσωπικὸ τοῦ Ἰδρύματος (ιατρικὸ, νοσηλευτικὸ, εἰδικὸ ἢ παραϊατρικὸ, διοικητικὸ καὶ βοηθητικὸ) διακρίνεται σὲ ἐθελοντικὸ καὶ ἔμμισθο. Στὸ ἐθελοντικὸ προσωπικὸ συγκαταλέγονται ὅσοι μὲ τὴ θέλησή τους καὶ ἄνευ ἀμοιβῆς παρέχουν τὶς ὑπηρεσίες τους στὸ Ἴδρυμα. Τὸ ἔμμισθο προσωπικὸ προσλαμβάνεται ἀπὸ τὸ Νομικὸ Πρόσωπο τῆς οἰκείας Ἱερᾶς Μητροπόλεως, ἀμειβεται καὶ παύεται, σύμφωνα μὲ τὶς διατάξεις τῆς κείμενης νομοθεσίας.

2. Οἱ θέσεις τοῦ προσωπικοῦ τοῦ Ἰδρύματος καθορίζονται μὲ τὸν Ἐσωτερικὸ Κανονισμὸ λειτουργίας αὐτοῦ ποῦ καταρτίζει τὸ Διοικητικὸ Συμβούλιο. Στὸν ἐν λόγῳ Κανονισμὸ ἐξειδικεύονται οἱ ὑποχρεώσεις καὶ τὰ καθήκοντα τῶν μελῶν του.

Ἄρθρον 10

Τηρούμενα Βιβλία

1. Τὸ Ἴδρυμα ἔχει αὐτοτελῆ διαχείριση, τηρεῖ δὲ ὑποχρεωτικῶς, μὲ τὴν μέριμνα τοῦ Γραμματέα καὶ τοῦ Ταμῆ τοῦ Δ.Σ., τὰ Γενικὰ καὶ Διαχειριστικὰ αὐτοῦ Βιβλία, τὰ ὁποῖα πρέπει νὰ φέρουν ἴδια ἀρίθμηση τὸ καθένα κατὰ φύλλο καὶ νὰ εἶναι θεωρημένα γιὰ κάθε νόμιμη χρῆση ἀπὸ τὴν Ἱερὰ Μητρόπολη Δημητριάδος καὶ Ἄλμυροῦ, ἤτοι:

1) Βιβλίον Πρωτοκόλλου εἰσερχομένων καὶ ἐξερχομένων ἐγγράφων,

2) Βιβλίον Πρακτικῶν τῶν Συνεδριάσεων τοῦ Δ.Σ.,

3) Βιβλίον Ταμείου καὶ ἀριθμημένα κατ' αὐξοῦντα ἀριθμὸ διπλότυπα Γραμμάτια Εἰσπράξεως καὶ Ἐντάλματα Πληρωμῆς, τὰ ὁποῖα εἶναι ἐκτελεστέα ἐφόσον φέρουν τὴν ὑπογραφή τοῦ Προέδρου καὶ τοῦ Ταμῆ τοῦ Δ.Σ. τοῦ Ἰδρύματος,

4) Βιβλίον Ἀποθήκης,

5) Βιβλίον Κτηματολογίου, στὸ ὁποῖο καταγράφονται ὅλα τὰ ἀκίνητα περιουσιακὰ στοιχεῖα, ποῦ ἔχουν διατεθεῖ σὲ χρῆση τοῦ Ἰδρύματος,

6) Βιβλίον Ὑλικῶν, στὸ ὁποῖο καταγράφονται ὅλα τὰ κινητὰ περιουσιακὰ στοιχεῖα, ποῦ ἔχουν διατεθεῖ σὲ χρῆση τοῦ Ἰδρύματος.

2. Τὸ Ἴδρυμα τηρεῖ ἐπίσης ὑποχρεωτικῶς, μὲ τὴν μέριμνα τοῦ Ἐπιστημονικοῦ Διευθυντῆ του, ἰατρικὰ ἀρχεῖα καὶ φακέλους τῶν ἀσθενῶν, καθὼς καὶ ἄλλα Γενικὰ Βιβλία, τὰ ὁποῖα κρίνονται ἀπὸ τὸ Δ.Σ. ἀπαραίτητα γιὰ τὴ λειτουργία του.

Ἄρθρον 11

Πόροι τοῦ Ἰδρύματος καὶ διάθεσή τους

1. Πόροι τοῦ Ἰδρύματος εἶναι:

α) οἱ ἐκάστοτε ἐπιχορηγήσεις τοῦ Γενικοῦ ἢ τῶν Ἐνοριακῶν Φιλοπτώχων Ταμείων τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Δημητριάδος καὶ Ἄλμυροῦ,

β) οἱ ἐπιδοτήσεις ποῦ διατίθενται, Συνοδικῆ ἀποφάσει, γιὰ τὸ ἔργο τοῦ Ἰδρύματος ἀναφορικὰ μὲ ἀσθενεῖς ἀπὸ ὅλη τὴν ἐλληνικὴ ἐπικράτεια,

γ) Κρατικὲς ἐπιχορηγήσεις, ἐπιχορηγήσεις ἀπὸ τὰ εἰδικὰ σχετικὰ μὲ τοὺς σκοποὺς του προγράμματα τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἐνωσης, ἐπιχορηγήσεις Διεθνῶν Ὄργανισμῶν, ἐπιχορηγήσεις τῆς Νομαρχιακῆς ἢ Τοπικῆς Αὐτο-

διοίκησης, Ὁργανισμῶν καὶ ἄλλων Νομικῶν Προσώπων Δημοσίου ἢ Ἰδιωτικοῦ Δικαίου, ἐπιχορηγήσεις φυσικῶν προσώπων καὶ κάθε ἄλλη νόμιμη ἐπιχορήγηση,

δ) πρόσοδοι ἀπὸ τὴν ἀξιοποίηση τῶν κάθε φύσης περιουσιακῶν στοιχείων, ποὺ ἔχουν διατεθεῖ σὲ χρῆση τοῦ Ἰδρύματος,

ε) πρόσοδοι ἀπὸ τὴν πραγματοποίηση διαφόρων ἐκδηλώσεων τοῦ Ἰδρύματος, λαχειοφόρων ἀγορῶν, ἐράων νόμιμα διενεργουμένων κ.ἄ.,

στ) δωρεές, κληρονομίες καὶ κληροδοσίες κινητῶν καὶ ἀκινήτων φυσικῶν καὶ νομικῶν προσώπων, καταλειπόμενες ὑπὲρ αὐτοῦ καὶ περιερχόμενες κατὰ πλήρη κυριότητα στὸ Νομικὸ Πρόσωπο τῆς οἰκείας Ἱερᾶς Μητροπόλεως,

ζ) εἰσφορές, σὲ εἶδος ἢ σὲ χρῆμα, φίλων τοῦ Ἰδρύματος,

η) τὰ νοσήλεια καὶ οἱ κάθε φύσης ἀμοιβές ποὺ θὰ καταβάλουν οἱ ἀσθενεῖς γιὰ τὸ σύνολο τῶν παρεχομένων ὑπηρεσιῶν τοῦ Ἰδρύματος,

θ) κάθε ἄλλη πρόσοδος, σύμφωνη μὲ τὸ Ὁρθόδοξο Χριστιανικὸ πνεῦμα, ποὺ προέρχεται ἀπὸ κάθε νόμιμη πηγὴ καὶ δὲν κατονομάζεται ρητὰ στὸν παρόντα Κανονισμό, κατόπιν ἀποφάσεως τοῦ οἰκείου Μητροπολιτικοῦ Συμβουλίου, προτάσει τοῦ Δ.Σ., στὴν ὁποία θὰ ὀρίζεται εἰδικὰ ἢ νομιμότητα τῆς σχετικῆς πράξης ἀποδοχῆς τῆς προσόδου καὶ ἐὰν αὐτὴ ἐξυπηρετεῖ τοὺς σκοποὺς τοῦ Ἰδρύματος.

2. Ἡ περιέλευση οἰουδήποτε κινητοῦ ἢ ἀκινήτου πράγματος στὴ χρῆση τοῦ Ἰδρύματος γίνεται πάντα στὸ ὄνομα τοῦ Νομικοῦ Προσώπου τῆς οἰκείας Ἱερᾶς Μητροπόλεως, στὸ ὁποῖο μεταβιβάζεται ἡ κυριότητα, νομὴ καὶ κατοχὴ τοῦ πράγματος. Στὴν πράξη δὲ τῆς μεταβίβασης γίνεται εἰδικότερη μνεῖα καὶ ἀναφορὰ μὲ τὴν ἐνδειξη «*Διὰ τὸ Κέντρο Ἀποθεραπείας καὶ Ἀποκατάστασης Κλειστής Νοσηλείας Εὔης Λούλη - Ἡ Ἁγία Ὑπομονή*», τὸ ὁποῖο, ὡς Ἐκκλησιαστικὸ Ἰδρυμα, θὰ ἔχει τὴν χρῆση, γιὰ ὅσο χρόνον ὑφίσταται, πρὸς ἐκπλήρωση τῶν σκοπῶν του.

3. Οἱ ἀνωτέρω πόροι τοῦ Ἰδρύματος διατίθενται κατόπιν ἀποφάσεως τοῦ Δ.Σ. αὐτοῦ, ποὺ ἐγκρίνεται ἀπὸ τὸ οἰκεῖο Μητροπολιτικὸ Συμβούλιο, γιὰ:

α) τὴ διαμονή, διατροφή, νοσηλεία, ἱατροφαρμακευτικὴ καὶ κάθε ἐν γένει περιθαλψὴ καὶ φροντίδα τῶν περιθαλπομένων καὶ νοσηλευομένων,

β) τὴν κάλυψη τῶν δαπανῶν ἀνέγερσης, συντήρησης, ἐπισκευῆς, κ.λπ. τῶν κτιριακῶν ἐγκαταστάσεων καὶ

ἐν γένει τῶν ἀπαραίτητων χώρων τοῦ Ἰδρύματος,

γ) τὴν κάλυψη τῶν τρεχουσῶν δαπανῶν διοίκησης καὶ λειτουργίας τοῦ Ἰδρύματος,

δ) τὴν προμήθεια τοῦ ἀπαραίτητου ἱατρικοῦ ἐξοπλισμοῦ καὶ λοιπῶν κινητῶν περιουσιακῶν στοιχείων καὶ ἀναλωσίμων πρὸς κάλυψη τῶν σχετικῶν ἀναγκῶν,

ε) τὶς ἀμοιβές καὶ τὶς ἀσφαλιστικὲς ἐργοδοτικὲς εἰσφορές τοῦ ὑπηρετοῦντος ἐμμίθου προσωπικοῦ, σύμφωνα μὲ τὶς διατάξεις τῆς κειμένης νομοθεσίας,

στ) τὴν κάλυψη κάθε ἄλλης δαπάνης τοῦ Ἰδρύματος ποὺ προβλέπεται στὸν ἐγκεκριμένο Προϋπολογισμὸ αὐτοῦ καὶ κάθε δαπάνης ποὺ ἀνακύπτει καὶ ἀποσκοπεῖ στὴν ἐπίτευξη τῶν σκοπῶν αὐτοῦ.

Ἄρθρον 12

Δωρητές, Εὐεργέτες, Μεγάλοι Εὐεργέτες

Τὸ Διοικητικὸ Συμβούλιο τοῦ Ἰδρύματος μπορεῖ νὰ ἀνακηρύσσει Δωρητές, Εὐεργέτες καὶ Μεγάλους Εὐεργέτες τοῦ Ἰδρύματος εἴτε ἐν ζωῇ εὐρισκομένου, εἴτε μετὰ θάνατον. Δωρητές ἀνακηρύσσονται ὅσοι εἰσφέρουν στὸ Ἰδρυμα χρηματικὰ ποσὰ ἢ περιουσιακὰ στοιχεῖα ἀξίας 150 ἕως 300 εὐρώ, Εὐεργέτες ὅσοι εἰσφέρουν χρηματικὰ ποσὰ ἢ περιουσιακὰ στοιχεῖα ἀξίας 301 ἕως 1.500 εὐρώ καὶ Μεγάλοι Εὐεργέτες ὅσοι εἰσφέρουν χρηματικὰ ποσὰ ἢ περιουσιακὰ στοιχεῖα ἀξίας 1.501 εὐρώ καὶ ἄνω. Δωρητές μποροῦν νὰ ἀνακηρύσσονται ἀπὸ τὸ Διοικητικὸ Συμβούλιο καὶ πρόσωπα, τὰ ὁποῖα προσέφεραν στὸ Ἰδρυμα ἄλλες ἐξαιρετικὲς ὑπηρεσίες. Τὰ ὀνόματα τῶν Δωρητῶν, Εὐεργετῶν καὶ Μεγάλων Εὐεργετῶν μποροῦν νὰ ἀναγράφονται σὲ μαρμάρινη πλάκα, ἀναρτώμενη σὲ κατάλληλο χωρὸ στὸ κτίριο τοῦ Ἰδρύματος.

Ἄρθρον 13

Ἐλεγχος τοῦ Ἰδρύματος

Οἰκονομικὸς καὶ κάθε ἄλλος ἔλεγχος διενεργεῖται ἀπὸ τὸ Μητροπολιτικὸ Συμβούλιο τῆς οἰκείας Ἱερᾶς Μητροπόλεως. Τὸ Δημόσιο ἔχει τὸ δικαίωμα, σύμφωνα μὲ τὶς σχετικὲς κείμενες διατάξεις, νὰ ἀσκεῖ ἐποπτεία καὶ νὰ διενεργεῖ ἔλεγχο στὸ Ἰδρυμα κατόπιν πρότερης ἐγγραφῆς εἰδοποίησης τοῦ Προέδρου τοῦ Δ.Σ. αὐτοῦ.

ἄρθρον 14

Ἐσωτερικός Κανονισμός λειτουργίας τοῦ Ἰδρύματος

Μὲ τὸν Ἐσωτερικὸ Κανονισμὸ λειτουργίας τοῦ Ἰδρύματος, ποῦ καταρτίζει τὸ Διοικητικὸ Συμβούλιο αὐτοῦ, καθορίζονται οἱ θέσεις τοῦ προσωπικοῦ αὐτοῦ καὶ ἐξειδικεύονται οἱ ὑποχρεώσεις καὶ τὰ καθήκοντα τῶν μελῶν του, προσδιορίζονται περαιτέρω οἱ προϋποθέσεις παραχώρησης ὑπηρεσιῶν ὑγείας καὶ νοσηλείας, ρυθμίζεται περαιτέρω ὁ τρόπος τήρησης τῶν Βιβλίων τοῦ Ἰδρύματος καὶ ρυθμίζονται τὰ λοιπὰ θέματα ποῦ ἀφοροῦν καὶ ἀνάγονται στὴν ὀργάνωση, διοίκηση καὶ εὐρυθμία, ὁμαλή, ἀπρόσκοπτη καὶ ἀποτελεσματικὴ λειτουργία τοῦ Ἰδρύματος. Μέχρι τὴν κατάρτιση τοῦ ὡς ἄνω Κανονισμοῦ τὰ σχετικὰ θέματα θὰ ρυθμίζονται κατὰ περίπτωση μὲ ἀποφάσεις τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου.

ἄρθρον 15

Ἰδρυση παραρτημάτων τοῦ Ἰδρύματος

Τὸ Ἰδρυμα δύναται διὰ ἀποφάσεως τοῦ οἰκείου Μητροπολιτικοῦ Συμβουλίου, προτάσει τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου αὐτοῦ, νὰ ἰδρύει καὶ νὰ θέτει σὲ λειτουργία παραρτήματα στὴν περιφέρεια τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Δημητριάδος καὶ Ἄλμυροῦ, τῶν ὁποίων ἡ ὀργάνωση, διοίκηση καὶ λειτουργία ρυθμίζονται ὅπως καὶ αὐτοῦ.

ἄρθρον 16

Τελικὲς διατάξεις

Τὸ παρὸν Ἰδρυμα, μὲ τὴν ὡς ἄνω μορφή καὶ ὀργάνωση, καταργεῖται μὲ ἀπόφαση τῆς Ἱερᾶς Συνόδου κατόπιν ὁμόφωνης καὶ αἰτιολογημένης ἀποφάσεως τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου αὐτοῦ, παρόντων ὅλων τῶν μελῶν του,

ποῦ ἐγκρίνεται ἀπὸ τὸ οἰκεῖο Μητροπολιτικὸ Συμβούλιο, ὅταν δὲν ἐκπληρῶνει τὶς ἐκκλησιολογικὲς αὐτοῦ προϋποθέσεις καὶ τὴν ἀποστολή του, ὅταν παρεκκλίνει τῶν σκοπῶν του, ἢ καταστῆ ἀνέφικτη ἡ λειτουργία του. Σὲ κάθε περίπτωση κατάργησης τοῦ Ἰδρύματος, ἡ χρῆση τῶν κάθε φύσης περιουσιακῶν στοιχείων, ἢ ὁποία εἶχε παραχωρηθεῖ στὸ Ἰδρυμα, ἐπανερχεται αὐτοδικαίως στὸ Νομικὸ Πρόσωπο τῆς οἰκείας Ἱερᾶς Μητροπόλεως, στὴν πλήρη κυριότητα τοῦ ὁποίου ἄλλωστε καὶ αὐτὰ ἀνήκουν.

ἄρθρον 17

1. Ὁ παρὼν Κανονισμὸς ἰσχύει ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως αὐτοῦ στὸ ἐπίσημο Δελτίο τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» καὶ στὴν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως.

2. Κάθε τροποποίηση αὐτοῦ γίνεται ἀπὸ τὴν Ἱερὰ Σύνοδο κατόπιν αἰτιολογημένης ἀποφάσεως τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τοῦ Ἰδρύματος, ποῦ λαμβάνεται μὲ πλειοψηφία τεσσάρων μελῶν, συμπεριλαμβανομένου τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου, ὡς Προέδρου, καὶ ἐγκρίνεται ἀπὸ τὸ οἰκεῖο Μητροπολιτικὸ Συμβούλιο. Δημοσιεύεται δὲ ὅπως καὶ ὁ παρὼν Κανονισμός.

ἄρθρον 18

Ἀπὸ τὶς διατάξεις τοῦ παρόντος Κανονισμοῦ προκαλεῖται δαπάνη σὲ βάρος τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ Νομικοῦ Προσώπου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Δημητριάδος καὶ Ἄλμυροῦ, τὸ ὕψος τῆς ὁποίας δὲν δύναται νὰ προσδιορισθεῖ.

† Ὁ Ἀθηνῶν ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΣ, Πρόεδρος

Ὁ Ἀρχιγραμματεὺς

† Ἀρχιμ. Χρυσόστομος Σκλήφας

Προκηρύξεις**Ἱερῶν Μητροπόλεων:****Ἡλείας****Ἄρτης****Κορίνθου, Σικυῶνος****Ζεμενοῦ, Ταρσοῦ****καὶ Πολυφέγγους****Φιλίππων, Νεαπόλεως****καὶ Θάσου****Διδυμοτείχου****καὶ Ὀρεστιάδος****Περιστερίου****Κυδωνίας****καὶ Ἀποκρῶνου****Μονεμβασίας****καὶ Σπάρτης****Μεσσηνίας****Ἱερὰ Μητρόπολις Ἡλείας**

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 38 παρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τῶν ἀρθρῶν 33-37 του ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου «Περὶ ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», προκειμένου νὰ πληρώσωμεν τὰς κενὰς ὀργανικὰς θέσεις

1. Τακτικῶν Ἐφημερίων τῶν Ἱερῶν Ναῶν

Ἄγ. Φιλοθέης Πύργου καὶ

Ἄγ. Νικολάου Πύργου,

2. Διακόνων τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ

Ἄγ. Γεωργίου Ἀμαλιάδος

καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικὰ διὰ τὴν κατάληψιν τῶν ἀνωτέρω κενῶν θέσεων.

Ἐν Πύργῳ τῇ 28ῃ Νοεμβρίου 2003

† Ὁ Ἡλείας ΓΕΡΜΑΝΟΣ

Ἱερὰ Μητρόπολις Ἄρτης

Ἐχοντες ὑπ' ὄψιν τὰς διατάξεις τοῦ Ν. 1811/88 καὶ τὴν ὑπ' ἀριθμ. ΔΙΠΠ/Φ. ΕΓΚΡ. 10/234/οίκ. 15030/6.7.2001 ἀπόφασιν τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, καὶ προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν πληρῶσιν κενῆς θέσεως Ἱεροκήρυκος ἐν τῇ καθ' ἡμᾶς Ἱερᾷ Μητροπόλει, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ ἀπαιτούμενα τυπικὰ καὶ οὐσιαστικὰ προσόντα ὅπως, ἐντὸς 20 ἡμερῶν ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης εἰς τὸ Περιοδικὸν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» καὶ εἰς τὴν Ἐφημερίδα «ΑΛΗΘΕΙΑ», ὑποβάλλωσιν ἡμῖν αἴτησιν μετὰ τῶν σχετικῶν δικαιολογητικῶν διὰ τὰ περαιτέρω.

Ἐν Ἄρτῃ τῇ 28ῃ Νοεμβρίου 2003

† Ὁ Ἄρτης ΙΓΝΑΤΙΟΣ

Ἱερὰ Μητρόπολις Κορίνθου, Σικυῶνος, Ζεμενοῦ, Ταρσοῦ καὶ Πολυφέγγους

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 38 παρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τῶν ἀρθρῶν 33-37 του ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου «Περὶ ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», προκειμένου νὰ πληρώσωμεν τὰς κενὰς ὀργανικὰς θέσεις τακτικῶν ἐφημερίων τῶν Ἱερῶν Ναῶν

Εὐαγγ. τῆς Θεοτόκου Ἀθικίων

Κοιμ. Θεοτόκου Ἀρχ. Κλεωνῶν

Ἄγ. Ἀνδρέου Πεταλοῦς

Ἄγ. Σπυρίδωνος Φενεοῦ

Ἄγ. Κων/νου Ἑλληνοχωρίου

Ἄγ. Δημητρίου Μικροῦ Βάλτου

Ἁγίου Νικολάου Λυκοποριᾶς
Ἁγίου Ἰωάννου Στομίου
Ἁγ. Χαραλάμπους Καλλιθέας
Μετμ. Σωτήρος Πιτσαδεϊκῶν καὶ
Κοιμ. Θεοτόκου Ψαρίου,

καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικά καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνός ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικά διὰ τὴν κατάληψιν τῶν ἀνωτέρω κενῶν θέσεων.

Ἐν Κορίνθῳ τῇ 18ῃ Δεκεμβρίου 2003

† Ὁ Κορίνθου ΠΑΝΤΕΛΕΗΜΩΝ

Ἱερὰ Μητρόπολις Φιλίππων, Νεαπόλεως καὶ Θάσου

Προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν κατ' ἐπιλογὴν πληρῶσιν μιᾶς (1) θέσεως ΔΕ Ὁδηγοῦ Αὐτοκινήτου τῆς Ἱερᾶς ἡμῶν Μητροπόλεως Φιλίππων, Νεαπόλεως καὶ Θάσου, ἐγκριθείσης διὰ τῆς ὑπ' ἀριθμ. ΔΙΠΠ/Φ. ΕΓΚΡ. 10/225/22957 π.ἔ./24-6-2003 Π.Υ.Σ., καλοῦμεν τοὺς ἐνδιαφερομένους καὶ ἔχοντας τὰ νόμιμα προσόντα, ὅπως, ἐντὸς εἴκοσι (20) ἡμερῶν ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης εἰς τὸ Περιοδικὸν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» καὶ τὴν Ἐφημερίδα «ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΑΛΗΘΕΙΑ», ὑποβάλουν τὰ προβλεπόμενα δικαιολογητικά εἰς τὰ ἐν Καβάλα Γραφεῖα τῆς Ἱερᾶς ἡμῶν Μητροπόλεως, διὰ τὴν κάλυψιν τῆς ὡς ἄνω θέσεως.

Ἐν Καβάλα τῇ 29ῃ Ἰανουαρίου 2004

† Ὁ Φιλίππων, Νεαπόλεως καὶ Θάσου ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ

Ἱερὰ Μητρόπολις Διδυμοτείχου καὶ Ὁρεστιάδος

Προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν κατ' ἐπιλογὴν πληρῶσιν μιᾶς (1) θέσεως Ἐκκλησιαστικοῦ Ὑπαλλήλου κλάδου ΥΕ Κλητῆρων τῆς Ἱερᾶς ἡμῶν Μητροπόλεως Διδυμοτείχου καὶ Ὁρεστιάδος, ἐγκριθείσης διὰ τῆς ὑπ' ἀριθμ. ΔΙΠΠ/Φ. ΕΓΚΡ. 10/16/5857 π.ἔ./28-1-2003 Π.Υ.Σ., καλοῦμεν τοὺς ἐνδιαφερομένους καὶ ἔχοντας τὰ νόμιμα προσόντα, ὅπως, ἐντὸς εἴκοσι (20) ἡμερῶν ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης εἰς τὸ Περιοδικὸν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» καὶ τὴν Ἐφημερίδα «ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΑΛΗΘΕΙΑ», ὑποβάλουν τὰ προβλεπόμενα δικαιολογητικά εἰς τὰ ἐν Διδυμοτείχῳ Γραφεῖα τῆς Ἱερᾶς ἡμῶν Μη-

τροπόλεως, διὰ τὴν κάλυψιν τῆς ὡς ἄνω θέσεως.

Ἐν Διδυμοτείχῳ τῇ 2ᾳ Φεβρουαρίου 2004

† Ὁ Διδυμοτείχου καὶ Ὁρεστιάδος ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ

Ἱερὰ Μητρόπολις Περιστερίου

Προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν κατ' ἐπιλογὴν πληρῶσιν μιᾶς (1) θέσεως λαϊκοῦ Ὑπαλλήλου κλάδου ΥΕ Εὐπρεπιστρίας τῆς Ἱερᾶς ἡμῶν Μητροπόλεως Περιστερίου, ἐγκριθείσης διὰ τῆς ὑπ' ἀριθμ. ΔΙΠΠ/Φ. ΕΓΚΡ. 10/16/5857 π.ἔ./28-1-2003 Π.Υ.Σ., καλοῦμεν τοὺς ἐνδιαφερομένους καὶ ἔχοντας τὰ νόμιμα προσόντα, ὅπως, ἐντὸς εἴκοσι (20) ἡμερῶν ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης εἰς τὸ Περιοδικὸν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» καὶ τὴν Ἐφημερίδα «ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΑΛΗΘΕΙΑ», ὑποβάλουν τὰ προβλεπόμενα δικαιολογητικά εἰς τὰ ἐν Περιστερίῳ Γραφεῖα τῆς Ἱερᾶς ἡμῶν Μητροπόλεως, διὰ τὴν κάλυψιν τῆς ὡς ἄνω θέσεως.

Ἐν Περιστερίῳ τῇ 2ᾳ Φεβρουαρίου 2004

† Ὁ Περιστερίου ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

Ἱερὰ Μητρόπολις Κυδωνίας καὶ Ἀποκορώνου

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 38 παρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τῶν ἄρθρων 33-37 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου «Περὶ ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», προκειμένου νὰ πληρῶσωμεν τὰς κενὰς ὀργανικὰς θέσεις τακτικῶν ἐφημερίων τῶν Ἱερῶν Ναῶν

Γενεσ. τῆς Θεοτόκου Βλαχερωνιτίσεως

«Ἁγίου Γεωργίου» Μαλάξης

«Μεταμορφώσεως τοῦ Σωτήρος» Μοδίου

«Μεταμορφώσεως τοῦ Σωτήρος» Σκινὲ Κυδωνίας

«Ἁγίου Γεωργίου» Παῖδοχωρίου καὶ

«Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου» Φρὲ Ἀποκορώνου,

καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικά καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνός ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικά διὰ τὴν κατάληψιν τῶν ἀνωτέρω κενῶν θέσεων.

Ἐν Χανίοις τῇ 5ῃ Φεβρουαρίου 2004

† Ὁ Κυδωνίας καὶ Ἀποκορώνου ΕΙΡΗΝΑΙΟΣ

Ἱερά Μητρόπολις Μονεμβασίας καὶ Σπάρτης

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 38 παρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τῶν ἄρθρων 33-37 του ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου «Περὶ ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», προκειμένου νὰ πληρῶσωμεν τὴν κενὴν ὀργανικὴν θέσιν τακτικοῦ ἐφημερίου τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ

Ἄγ. Ταξιαρχῶν τῆς ὁμωνύμου Ἐνορίας,

καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνός ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικὰ διὰ τὴν κατάληψιν τῆς ἀνωτέρω κενῆς θέσεως.

Ἐν Σπάρτῃ τῇ 24ῃ Φεβρουαρίου 2004

† Ὁ Μονεμβασίας καὶ Σπάρτης ΕΥΣΤΑΘΙΟΣ

Ἱερά Μητρόπολις Μεσσηνίας

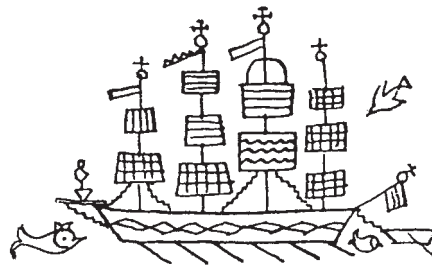
Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 38 παρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τῶν ἄρθρων 33-37 του ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου «Περὶ ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», προκειμένου νὰ πληρῶσωμεν τὴν κενὴν ὀργανικὴν θέσιν τακτικοῦ ἐφημερίου τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ

Ἄγιου Βασιλείου Ἑλληνοεκκλησίας,

καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνός ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικὰ διὰ τὴν κατάληψιν τῆς ἀνωτέρω κενῆς θέσεως.

Ἐν Καλαμάτῃ τῇ 25ῃ Φεβρουαρίου 2004

† Ὁ Μεσσηνίας ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

**ΔΕΙΤΕ ΣΤΗΝ ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΑ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΤΑ ΤΕΥΧΗ ΤΟΥ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΥ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ»**

<http://ecclesia.gr/greek/press/ekklisia/index.htm>

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Το περιοδικό υπάγεται στον
Κλάδο Εκδόσεων της Επικοινωνιακής και Μορφωτικής Υπηρεσίας
της Εκκλησίας της Ελλάδος

Χρειάζεστε Adobe acrobat reader
για να διαβάσετε τα αρχία.

Ενεργοποιήστε την ένδειξη Web
browser integration στον Acrobat
reader (File/General/Preferences).
Αν παρ' όλα αυτά δεν μπορείτε να
διαβάσετε απ' ευθείας μέσω του
browser, κάντε διπλό κλικ στο αρχείο
και επιλέξτε "Αποθήκευση
προσχημού ως...". ("Save target
as...") για να το αποθηκεύσετε.

ΕΤΟΣ 2002

- Ιανουάριος
- Φεβρουάριος
- Μάρτιος
- Απρίλιος
- Μάιος
- Ιούλιος
- Αύγουστος-
Σεπτέμβριος

ΕΤΟΣ 2001

- Ιανουάριος
- Φεβρουάριος
- Μάρτιος
- Απρίλιος
- Μάιος
- Ιούνιος
- Ιούλιος
- Αύγουστος-
Σεπτέμβριος
- Οκτώβριος
- Νοέμβριος
- Δεκέμβριος

ΕΤΟΣ 2000

- Απρίλιος
- Μάιος
- Ιούνιος
- Ιούλιος

Παραγγείλετε το περιοδικό ΕΚΚΛΗΣΙΑ